A Windows 11 használata
látássérült felhasználók számára

Billentyűzetközpontú tananyag

Kiadja az Informatika a látássérültekért Alapítvány

Szerző: Herczeg Lajos

Copyright © 2025. Minden jog fenntartva.

A tananyag a Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet és a Belügyminisztérium támogatásával készült.

Tartalomjegyzék

A Windows 11 használata látássérült felhasználók számára 1

Bevezető 7

Információk a Windows 11 rendszerről 8

A Windows 10 támogatásának vége 8

Windows 11 kiadások 9

További Windows 11 kiadások 11

Frissítések 18

Rendszerkövetelmények 19

Elavult és eltávolított funkciók 21

Indítás és kilépés 24

Számítógép elindítása és bejelentkezés felhasználói névvel és jelszóval 24

A számítógépből való szabályos kijelentkezés, lekapcsolás, újraindítás 32

Asztal és ikonok 36

Érintőképernyő használata 36

Asztal 37

A tálca 42

A *Start* gomb és a *Start* menü 52

Ismertebb ikonok: fájlok, mappák, alkalmazások, nyomtatók, meghajtók, parancsikonok, lomtár/kuka. 58

Ikonok kiválasztása és mozgatása 64

Parancsikonok létrehozása, átnevezése, áthelyezése és törlése 65

Ablakok használata 71

Az ablak részei: címsor, menüsor, eszköztár, menüsáv (ribbon), állapotsor, görgetősáv 71

Ablakok megnyitása, ikonná alakítása, méretének nagyítása és előző méret visszaállítása, átméretezés, mozgatás, bezárás 83

Váltás a megnyitott ablakok között 87

A súgó használata és a rendszerinformáció megtekintése 89

Súgó használata 89

A számítógép alapvető rendszerinformációinak megtekintése: operációs rendszer neve és verziószáma, telepített memória (RAM) 94

Konfigurációs beállítások megváltoztatása: dátum és idő, hangerőszabályzó beállításai, asztal háttere, felbontás, billentyűzet nyelve 98

Gépház 99

Vezérlőpult 102

Dátum és idő 102

Az asztal hátterének beállítása 107

Témák 110

Képernyőkímélő 112

Képfelbontás 115

A hangerő beállítása 117

Billentyűzet nyelvi beállításainak megváltoztatása, új nyelv beállítása, nyelv törlése, alapértelmezett nyelv megváltoztatása 126

Munka a Windows rendszerben 131

Nem válaszoló alkalmazás 131

Alkalmazások telepítése és eltávolítása 140

Windows 11 Médialejátszó 154

USB meghajtó, digitális fényképezőgép, médialejátszó csatlakoztatása a számítógéphez, az eszközök biztonságos eltávolítása. 164

Szöveges dokumentumok kezelése 167

Beépített szövegszerkesztő program (Jegyzettömb) 167

A Jegyzettömb megnyitása 170

Új szöveges dokumentum megnyitása 171

Meglévő szöveges dokumentum megnyitása 171

Új szöveges dokumentum létrehozása a Fájlkezelő programban 173

A lapfülek kezelése 174

A Jegyzettömb beállításainak elérése és módosítása 176

Szöveg beírása egy dokumentumba 179

A Windows 11 Jegyzettömb formázási lehetőségei 181

Másolás és mozgatás dokumentumon belül, illetve megnyitott dokumentumok között 188

Dokumentum mentése és elnevezése 190

Szövegszerkesztő alkalmazás bezárása 195

A Jegyzettömb Copilot funkciója 195

További Hasznos Billentyűparancsok 197

Nyomtatás 200

Nyomtató telepítése és eltávolítása. Tesztoldal nyomtatása 200

Alapértelmezett nyomtató beállítása 204

Dokumentum kinyomtatása szövegszerkesztő alkalmazásból 205

Fájlkezelés 207

Fájlok és mappák 207

Fájlok keresése tulajdonságok szerint: a fájlnév egészével vagy részével, szükség esetén helyettesítő karakterrel, tartalom vagy a módosítás dátuma alapján 238

Legutóbb használt fájlok listájának megtekintése 254

Fájlok és mappák elrendezése 257

Lomtár használata 261

Tárolás és tömörítés 267

Csatlakozás vezeték nélküli hálózatra 276

Adat- és eszközvédelem 281

A Windows Biztonság Központ 281

A tűzfal fogalma és funkciója 282

A rendszeres biztonsági mentés fogalma és célja 288

A rendszeres szoftverfrissítés fontossága és célja: vírusvédelem, alkalmazások és az operációs rendszer frissítése 299

A vírusirtó használata 303

Akadálymentesítési lehetőségek: hangfelismerő szoftver, képernyőolvasó, képernyőnagyító, virtuális billentyűzet, nagy kontraszt 307

Akadálymentességi lehetőségek megnyitása 308

A Narrátor képernyőolvasó szoftver 313

További képernyőolvasó szoftverek 323

Braille 325

Láthatóság javítása 331

A Windows képernyőnagyító szoftver 332

További képernyőnagyító szoftverek 336

Szöveg diktálása és átírása 337

Karakterfelismerő (OCR) szolgáltatások 344

Az ABBYY FineReader 349

Függelék 351

A Vezérlőpult testreszabása 351

A Fájlkezelő beállításai 353

A Fájlkezelő billentyűparancsai 356

Hangbeállítások 358

Energiagazdálkodási beállítások 359

A Fájlkezelő nézetének beállításai 359

A Jegyzettömb beállításai 360

A tálca testreszabása 361

Asztal ikonjainak megjelenítése 362

Programok rögzítése a tálcán 363

Beállítások egy helyen (GodMode) 364

A Windows 11 gyorsítása 365

A WINDOWS billentyűvel végrehajtható parancsok 366

Szakirodalom 369

Impresszum 370

Bevezető

A Windows 11 a Microsoft 2021. októberében kiadott, modern operációs rendszere. Elsődleges célja a felhasználói élmény továbbfejlesztése, a rendszer teljesítményének a modern hardverekhez történő optimalizálása, valamint egy friss, letisztult vizuális dizájn bevezetése volt. Mindezt úgy éri el, hogy közben megőrzi a Windows 10-nél megszokott stabilitást és alapvető funkcionalitást. A legszembetűnőbb újdonság a modernizált grafikus felület, amelynek meghatározó eleme a középre igazított Start menü és Tálca. Emellett az ablakkezelést segítő új funkciók, mint az ablakelrendezések, a Minialkalmazások panelje, a lekerekített ablak-sarkok és a frissített ikonok is hozzájárulnak az új megjelenéshez.

Ez a tananyag kifejezetten azzal a céllal készült, hogy segítséget nyújtson a látássérült felhasználóknak a Windows 11-re való zökkenőmentes áttérésben és a rendszer használatában. Mivel a Windows 11 egy rendkívül összetett rendszer, a tananyag a teljesség igénye nélkül a legfontosabb területekre fókuszál. Kiemelten foglalkozik a Windows 10 és a Windows 11 közötti különbségekkel, hogy megkönnyítse az átállást a már tapasztalt felhasználók számára is. A Windows 11 bemutatása teljes egészében a billentyűzet és a képernyőolvasó szoftverek használatára épül. Fontos kiemelni, hogy bár a vizuális elrendezés jelentősen megváltozott, a képernyőolvasót és billentyűzetet használók számára a navigáció logikája és a kulcsfontosságú billentyűparancsok nagyrészt változatlanok maradtak.

A Microsoft a Windows 11-ben továbbfejlesztette a kisegítő lehetőségeket is. Ezenkívül a Windows 11 egy folyamatosan fejlődő rendszer, amely rendszeres funkciófrissítéseket kap minden évben.

Bízunk benne, hogy ez az anyag segítséget nyújt a rendszer megismeréséhez és hatékony használatához.

Információk a Windows 11 rendszerről

A Windows 10 támogatásának vége

A Windows 10 támogatása 2025. október 14-én véget ért. Lehetőség van az ESU – Extended Security Updates programra előfizetni. Ez annyit jelent, hogy 1 évig, előfizetés fejében a Windows 10-hez biztonsági frissítések érkezhetnek.

A Microsoft eredetileg évi 30 dollárt kért volna az ESU-ért, de az Európai Gazdasági Térségben élő felhasználók, akik Microsoft-fiókkal bejelentkezve maradnak a jogosult számítógépen, ingyenesen használhatják a frissítéseket, ráadásul még felhőalapú mentési funkciót sem kell bekapcsolniuk hozzá. Lépjen a Beállítások > Frissítés és biztonság > Windows Update lehetőségre. Ha az eszköz megfelel az előfeltételeknek, megjelenik egy hivatkozás az ESU-ba való regisztrációhoz. Miután kiválasztotta a Regisztráció most lehetőséget, elindítja az ESU regisztrációt. Ha helyi fiókkal jelentkezett be a Windows rendszerbe, a rendszer kérni fogja, hogy jelentkezzen be Microsoft-fiókjába. Meglévő ESU licencét legfeljebb 10 eszközön használhatja, miután regisztrált az ESU-ba.

A fogyasztói Windows 10 ESU programban való részvételhez győződjön meg arról, hogy eszköze megfelel az alábbi követelményeknek:

- Az eszközökön a Windows 10 22H2 Home, Professional, Pro Education vagy Workstations verziónak kell futnia.
- Az eszközökön telepítve kell lennie a legújabb Windows-frissítésnek.
- Az eszközre való bejelentkezéshez használt fióknak rendszergazdai fióknak kell lennie.
- A Microsoft-fiók nem lehet gyermekfiók.
- A fogyasztói ESU programot kereskedelmi eszközök nem használhatják.

Az ESU regisztrációs eszközbe való bejelentkezéshez használt Microsoft-fiók 2026. október 13-ig engedélyezi a Kiterjesztett Biztonsági Frissítéseket az eszközön, feltéve, hogy továbbra is a regisztrációhoz használt Microsoft-fiókkal jelentkezik be a Windows-ba.

Bár a Windows 10 egy népszerű és stabil rendszer volt, a támogatásának megszűnése és a további előnyök miatt érdemes átváltani a Windows 11 rendszerre.

Windows 11 kiadások

A Windows 11-nek jelenleg hét verziója létezik, de a legtöbb nem a fogyasztói piacra készült. A hét legfontosabb kiadás, amit a Microsoft hivatalosan kínál, a következő:

1. Windows 11 Home

2. Windows 11 Pro

3. Windows 11 Pro Education

4. Windows 11 Education

5. Windows 11 Enterprise

6. Windows 11 Pro for Workstations

7. Windows 11 SE

A legtöbb felhasználónak csak a Home és a Pro változattal kell foglalkoznia, mivel a többi változat speciális esetekre készült. A Windows 11 csak 64 bites változatban érhető el.

Windows 11 Home

A Home verziót az otthoni, hétköznapi felhasználók számára tervezték. Ha a számítógépet webböngészésre, filmnézésre, zenére, a Microsoft Office programok (Word, Excel) használatára, esetleg játékra vagy tanulásra használja, akkor a Home verzió elegendő. Tartalmazza a mindennapi használathoz szükséges eszközöket és funkciókat, és a rendszer kezelése is egyszerű. Legnagyobb hátránya, hogy nem tartalmazza a BitLocker titkosítást és a Remote Desktopot.

Windows 11 Pro

A Pro verzió minden olyan funkciót tartalmaz, amit a Home változat is, de emellett számos extra eszközzel bővült, amelyek elsősorban céges és professzionális környezetben hasznosak. A következő extra funkciók találhatók meg a Pro változatban.

Adatvédelem és titkosítás (BitLocker): a merevlemez vagy más adathordozók titkosítására szolgál. Ez azt jelenti, hogy ha a gépet ellopják, az adatokhoz senki sem férhet hozzá, még akkor sem, ha kiveszik a lemezt a számítógépből. Ez egy otthoni felhasználónak ritkán szükséges, de egy céges gépnél, ahol fontos adatok vannak, elengedhetetlen lehet.

Távoli elérés (Távoli asztal): beállítható, hogy a számítógép egy másik számítógépről is hozzáférhető legyen. Például, ha otthonról szeretne bejelentkezni az irodai számítógépére, a Pro verzió ezt lehetővé teszi. A Home verzióval is lehet más gépre csatlakozni, de a Home rendszert futtató géphez kívülről nem lehet kapcsolódni.

Vállalati hálózatokhoz való csatlakozás: a Pro változat támogatja a domainekhez való csatlakozást. Ez egy céges hálózat, ahol az IT rendszergazda központilag tudja kezelni a számítógépeket. Egy átlagos otthoni felhasználó számára ez a funkció felesleges.

Virtualizáció (Hyper-V): virtuális gépeket lehet létrehozni a számítógépen. Ez azt jelenti, hogy a meglévő Windows rendszeren belül lehet futtatni más operációs rendszereket (pl. egy másik Windows-t vagy Linuxot) egyfajta "dobozban". Ezt leginkább fejlesztők vagy informatikusok használják tesztelésre.

További Windows 11 kiadások

Windows 11 Enterprise

A Windows 11 Enterprise olyan nagyvállalatok számára készült, amelyeknek fejlett biztonsági és felügyeleti eszközökre van szükségük.

Ez a verzió tartalmazza a Pro változat összes funkcióját, de emellett számos további képességet is nyújt. Tartalmaz speciális védelmi funkciókat, például a Credential Guardot és a Device Guardot, amelyek a legmagasabb szintű védelmet nyújtják a kibertámadások ellen. Lehetővé teszi az informatikai osztályok számára, hogy több ezer számítógépet felügyeljenek és frissítsenek egyetlen központi konzolról, ami elengedhetetlen a nagy hálózatokban. Lehetővé teszi a rugalmas telepítést. Olyan eszközöket kínál, mint a Windows Autopilot, ami leegyszerűsíti az új eszközök konfigurálását a felhasználók számára, így a rendszergazdáknak nem kell minden egyes gépet manuálisan beállítani.

Windows 11 Education

A Windows 11 Education kifejezetten az oktatási intézmények, például iskolák, egyetemek és kutatóközpontok számára lett kialakítva. Funkcióit tekintve nagyon hasonlít az Enterprise változatra, de az ára az oktatási szektornak szóló kedvezményekkel olcsóbb. Az Education rendszer tartalmazhat oktatási célú alkalmazásokat és beállításokat, amelyek segítik a tanárokat és a diákokat a mindennapi munkában.

Az intézmények központilag tudják kezelni az összes eszköz beállításait, alkalmazásait és frissítéseit, így biztosítva a biztonságos és stabil tanulási környezetet.

Windows 11 Pro Education

Ez a változat egy előre telepített kiadás, amelyet gyakran új, oktatási célra szánt számítógépeken találni. Ezeket a gépeket az eszközgyártók (OEM-ek) értékesítik az iskoláknak. A Windows 11 Pro Education a Windows 11 Pro funkcióira épül, de tartalmaz néhány olyan extra

funkciót is, amelyek az iskolai környezetben hasznosak, mint például a Set Up School PCs (Iskolai számítógépek beállítása) alkalmazás, amely leegyszerűsíti a beállítást.

Az Education és a Pro Education változatok nem kaphatók a hagyományos kiskereskedelmi boltok polcain, mint a Home vagy a Pro verzió, hanem oktatási intézmények, iskolák, egyetemek és a velük együttműködő partnerek, viszonteladók számára érhetők el a Microsoft speciális oktatási programjain és szerződésein keresztül.

Windows 11 Pro for Workstations

A Windows 11 Pro for Workstations egy speciális kiadás, amely a Windows 11 Pro funkcióit veszi alapul, de további képességekkel bővíti azokat, hogy megfeleljen a leginkább teljesítményigényes feladatoknak. Ez a változat nem az átlagos otthoni vagy irodai felhasználóknak készült, hanem azoknak a szakembereknek, akik a munkájuk során extrém teljesítményű hardvereket használnak, és nagy mennyiségű adattal dolgoznak. Ez a verzió kifejezetten olyan felhasználóknak szól, akik a legmodernebb, leginkább professzionális munkaállomásokat (workstation-öket) használják, mint például:

- Adattudósok és mérnökök: Akik hatalmas adatbázisokat elemeznek.
- Grafikusok és animátorok: Akik renderelési feladatokat végeznek, vagy nagy felbontású videókkal dolgoznak.
- Kutatók és fejlesztők: Akik nagy számítási kapacitást igénylő szimulációkat futtatnak.

A Pro for Workstations változatnak van néhány olyan kulcsfontosságú funkciója, amelyek megkülönböztetik a standard Pro verziótól. Ezek mind

a teljesítmény, a megbízhatóság és az adatok integritásának növelésére összpontosítanak. Néhány főbb különbséget bemutatunk.

- Több processzor és memória: A standard Windows 11 Pro legfeljebb 2 processzort és 2TB RAM-ot támogat. Ezzel szemben a Pro for Workstations kiadás akár 4 processzort és 6 TB memóriát is képes kezelni. Ez a hatalmas kapacitás elengedhetetlen a leginkább erőforrásigényes alkalmazások futtatásához.
- ReFS (Resilient File System): A hagyományos NTFS fájlrendszer helyett a Pro for Workstations támogatja a ReFS-t. A ReFS hibatűrő és ellenállóbb a sérülésekkel szemben, ami kritikus lehet a nagy méretű adathalmazokkal való munkánál. A rendszer automatikusan észleli és javítja az adatproblémákat, így biztosítva az adatok sérthetetlenségét.
- SMB Direct: Ez a technológia lehetővé teszi a hálózati adapterek számára (ezek támogatják a Remote Direct Memory Access, azaz RDMA-t), hogy közvetlenül kommunikáljanak egymással. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az adatátvitel rendkívül gyors, minimális késleltetéssel történik, és a processzor terhelése is alacsonyabb. Ez ideális olyan környezetben, ahol nagy méretű fájlokat kell mozgatni a hálózaton belül.
- Tartós memória (Non-Volatile Memory, NVDIMM-N): A Pro for Workstations támogatja az ilyen típusú memóriamodulokat, amelyek a normál RAM-hoz képest gyorsabb hozzáférést biztosítanak az adatokhoz, és áramkimaradás esetén sem törlődnek az adatok. Ez kritikus lehet a nagy sebességű adatbázisok és alkalmazások számára.

Windows 11 IoT

A Windows 11 IoT (Internet of Things) egy speciális operációs rendszer-család, amelyet nem általános célú PC-kre, hanem beágyazott rendszerekre és fix funkciójú eszközökre terveztek. Ezeknek egy meghatározott feladatot kell ellátniuk, és hosszú időn keresztül stabilan kell működniük, anélkül, hogy a felhasználó interakcióba lépne velük, vagy gyakori frissítések zavarnák a működésüket.

Ez a verzió nem az átlagos felhasználóknak, hanem a gyártóknak (OEM-eknek), szoftverfejlesztőknek és vállalatoknak készült. A következő területeken találkozhat ilyen eszközökkel:

- Kiskereskedelem: Kasszarendszerek (POS-terminálok), digitális információs táblák, kioszkok.
- Egészségügy: Orvosi műszerek, diagnosztikai berendezések.
- Gyártás és ipar: Ipari automatizálási rendszerek, gyártósori vezérlőpultok, robotika.
- Vendéglátás: Érintőképernyős rendelésfelvevő rendszerek, táblagépek.
- Egyéb: Bankautomaták (ATM-ek), biztonsági kamerák.

A gyártók eltávolíthatnak belőle olyan funkciókat, amelyek feleslegesek az adott eszközhöz, így egy "könnyű", minimalista rendszert kapnak. Ez csökkenti a rendszer erőforrásigényét, és növeli a stabilitást. A rendszer hosszú távú támogatást kap. Az IoT verzió egyik leggyakoribb altípusa az LTSC (LTSC - Long-Term Servicing Channel). Ez azt jelenti, hogy a rendszer akár 10 évig is kap biztonsági frissítéseket, de az elterjedt Windows 11 verziókhoz képest nem kap "funkciófrissítéseket". Ez kritikus fontosságú az olyan eszközöknél, mint egy orvosi műszer vagy

egy gyári vezérlőpult, ahol a gyakori frissítések és a hirtelen változások komoly problémákat okozhatnak.

Mivel ezek az eszközök gyakran a nyilvánosság előtt helyezkednek el, a biztonság kiemelt fontosságú. Az IoT verzió tartalmazza a Windows 11 Enterprise szintű biztonsági funkcióit, mint például a Device Guard (ami csak meghatározott alkalmazások futtatását engedélyezi) és a BitLocker (adattitkosítás). Kiosk módban is futtatható, ami azt jelenti, hogy az eszköz csak egyetlen alkalmazást tud futtatni, így minimalizálva a visszaélés lehetőségét. A Windows 11 IoT képes futni olyan hardvereken is, amelyek alacsonyabb teljesítményűek, és a licencelési modellje rugalmasabb, és az eszköz típusához igazodik, ami a gyártók számára költséghatékonyabb megoldást jelent.

Windows 11 SE

Ez egy újabb kiadás, amelyet a Microsoft kifejezetten az oktatási szektorba szánt, hogy felvegye a versenyt a Google Chrome OS-sel. A Windows 11 SE egy egyszerűsített, felhőalapú operációs rendszer, amely kis teljesítményű és alacsony költségű eszközökre készült. Elsősorban diákoknak és iskolai felhasználóknak szánták. Egyszerű felhasználói felülettel rendelkezik. Nincsenek widgetek, a programok mindig teljes képernyőn futnak, és a fájlmentés alapértelmezetten a felhőbe (OneDrive) történik. Csak bizonyos, előre jóváhagyott alkalmazások futtatását teszi lehetővé, amit az informatikai rendszergazda kezel. A rendszergazdák a Microsoft Intune for Education felületén keresztül távolról és egyszerűen felügyelhetik a diákok számítógépeit. A rendszert úgy tervezték, hogy jól fusson gyengébb, olcsóbb hardvereken is. Fontos megjegyezni, hogy a Microsoft nemrég bejelentette, hogy a Windows 11 SE támogatását 2026-ban befejezi.

Windows 11 ARM64

A Windows 11 ARM64 rendszere, amely a Qualcomm Snapdragon processzorain fut, egy különleges és egyre fontosabb változata a Windows-nak. Ahelyett, hogy különálló kiadás lenne, ez egy architektúra, amely a hagyományos x64-es (Intel/AMD) Windows 11 funkcionalitását hozza el az ARM-alapú chipekre.

Az ARM-alapú chipek elsődleges előnye a rendkívül alacsony fogyasztás, ami lehetővé teszi, hogy a laptopok és táblagépek egész napos akkumulátor-üzemidőt biztosítsanak. Ezen kívül ezek a készülékek általában vékonyabbak és könnyebbek, és gyakran beépített LTE vagy 5G modemmel rendelkeznek, ami biztosítja a folyamatos internetkapcsolatot. A Qualcomm újabb processzorai, mint a Snapdragon X Elite, ráadásul erős grafikus teljesítménnyel és dedikált neurális feldolgozó egységgel (NPU) is rendelkeznek, ami a mesterséges intelligencia funkciók futtatásához elengedhetetlen. A legjobb teljesítményt és a leghosszabb akkumulátor-üzemidőt azok az alkalmazások nyújtják, amelyeket kifejezetten az ARM64 architektúrára írtak. A Windows 11 ARM beépített emulációs réteget használ, amely képes futtatni a legtöbb hagyományos, x86-os és 64-bites (x64) Windows alkalmazást. Ez a technológia jelentős fejlődés a korábbi Windows 10-hez képest, ahol az x64-es programok nem működtek. A hardvereszközökhöz, játékokhoz és alkalmazásokhoz tartozó illesztőprogramoknak is ARM-ra optimalizáltnak kell lenniük. Ez a leggyakoribb korlátozás, ami érintheti a speciális hardvereket (például virtuális gépeket vagy egyedi kiegészítőket). A Windows 11 ARM64 rendszeren elérhetők a népszerű képernyőolvasószoftverek is. Előfordulhat, hogy a képernyőolvasók bizonyos funkciói ebben a speciális változatban nem találhatók meg.

S mode

Az S mód (S mode) nem egy különálló operációs rendszer-kiadás, hanem egy választható konfiguráció, amelyet a Windows Home kiadáshoz lehet aktiválni. A Windows 11 S módja egyfajta "működési állapot", amely a Windows 11 Home kiadásban érhető el. A fő jellemzője, hogy kizárólag a Microsoft Store-ból származó alkalmazások futtatását engedélyezi, és alapértelmezett böngészőként a Microsoft Edge-et használja. Célja, hogy növelje a biztonságot és a teljesítményt, mivel így a rendszer védve van a külső, potenciálisan rosszindulatú szoftverektől. Az S módból bármikor ki lehet lépni, és át lehet váltani a teljes értékű Windows 11 Home-ra, de a folyamat egyirányú. Ha egyszer kikapcsolja, nem térhet vissza. Általában előretelepített oktatási célú számítógépeken találkozhat ezzel a változattal a felhasználó.

Frissítések

Minőségi frissítések (Quality Updates): Ezek a havi frissítések tartalmazzák a biztonsági javításokat és a hibajavításokat. Ezek a frissítések a rendszer stabilitását és biztonságát szolgálják, és a legtöbb esetben automatikusan települnek.

Funkciófrissítések (Feature Updates): a Windows 11 esetében évente egy nagy funkciófrissítés történik. Korábban a Windows 10 esetén ez évente kétszer történt meg. Ezek a frissítések hozzák az új funkciókat, a felhasználói felület változásait és a teljesítménybeli fejlesztéseket. Fontos megjegyezni, hogy bár évente csak egy ilyen nagyobb frissítés érkezik, a kisebb funkciókat és fejlesztéseket a Microsoft már a havi minőségi frissítések részeként is beépítheti.

Rendszerkövetelmények

A Windows 11 a Windows 10-nél szigorúbb rendszerkövetelményeket támaszt, különösen a biztonság és a teljesítmény érdekében. Amikor számítógépre telepíti a Windows 11-et, az itt ismertetett minimális rendszerkövetelményeket kell figyelembe vennie. Ezek a felsorolt erőforrások csak a Windows 11 operációs rendszer működéséhez elegendőek. Ahhoz, hogy a rendszer mellett használni tudja az alkalmazásokat is, erősebb számítógépes konfigurációt kell összeállítania. Az egyedi Copilot+ PC-funkciók futtatásához természetesen még ennél is erősebb számítógéppel kell rendelkezni.

Processzor: Legalább 1 GHz-es órajelfrekvenciájú, 2 vagy több magos, kompatibilis 64 bites processzor vagy System on a Chip (SoC). Ezen kívül a Windows 11-re való frissítéshez a következő generációjú processzorok támogatottak hivatalosan:

Intel: A 8. generációs (pl. Coffee Lake) és újabb Core processzorok.

AMD: A 2. generációs (pl. Zen+) és újabb Ryzen processzorok.

Operatív memória: a használandó minimális memória 4 GB. Az optimális működés érdekében javasolt a nagyobb kapacitású memória például 16 GB. Jelenleg az 5. generációs memóriamodulok az elterjedtek.

Háttértár: 64 GB vagy nagyobb méretű tárolóeszköz. Az optimális működés érdekében javasolt a nagyobb kapacitású SSD meghajtó, például 512 GB.

Rendszer belső vezérlőprogramja: UEFI (Unified Extensible Firmware Interface, a PC BIOS modern verziója) és Biztonságos rendszerindításra képes. A biztonságos rendszerindítás (Secure Boot) egy biztonsági

funkció, amely megakadályozza, hogy rosszindulatú szoftverek indítsák el a számítógépet. Az UEFI (Unified Extensible Firmware Interface) belső vezérlőprogram ellenőrzi a rendszerindító programok digitális aláírását, és csak akkor engedélyezi azok betöltését, ha megbízhatók. Ez a folyamat megvédi a rendszert az indítási sorrend manipulációjától, ezzel biztosítva a Windows integritását és biztonságát.

TPM: a Platformmegbízhatósági modul 2.0-s verziója. A TPM 2.0 egy biztonsági chip, ami a számítógép alaplapján található. Ez a modul titkosítja a hardveres kulcsokat és tanúsítványokat, ezzel megvédve a rendszert a rosszindulatú támadásoktól és az adatok illetéktelen hozzáférésétől. A Windows 11-nek szüksége van erre a chipre a biztonságos rendszerindítás és más fontos biztonsági funkciók megfelelő működéséhez.

Grafikus kártya: Kompatibilis a DirectX 12-es vagy újabb verziójával a WDDM 2.0 illesztőprogrammal.

Kijelző: A Windows 11 elvárja, hogy a kijelző legalább 720p felbontású (1280x720 képpont) legyen, és átlósan nagyobb, mint 9 hüvelyk. Emellett a kijelzőnek színcsatornánként 8 bites színmélységgel kell rendelkeznie. Ha a képernyő mérete kisebb, mint 9 hüvelyk, előfordulhat, hogy a Windows kívánt felhasználói felülete nem lesz teljesen látható.

Internetkapcsolat és Microsoft-fiókok: Windows 11 Pro személyes használatra és Windows 11 Otthoni verzió internetkapcsolatot és Microsoft-fiókot igényel az eszköz kezdeti beállítása során.

Windows verziófrissítéshez: Ha a számítógépén még a Windows 10 rendszer található, akkor lehetősége van arra, hogy a rendszerét felfrissítse Windows 11 verzióra. Az eszköznek a Windows 10 2004-es

vagy újabb verzióját kell futtatnia a Windows Update keresztüli frissítéshez. A 2004-es verziószám nem az évszámra utal, hanem a Microsoft belső verziókövetésére. Ez a gyakorlatban a 2020. májusi frissítést jelenti. Az ingyenes frissítések a Windows Update funkción keresztül érhetők el a Beállítások > Frissítés és biztonság területen.

Elavult és eltávolított funkciók

Amikor Windows 10-ről frissít Windows 11-re, illetve amikor frissítést telepít a Windows 11 rendszerre, egyes funkciók elavulhatnak vagy eltávolításra kerülhetnek. A következőkben megemlítünk néhány fontosabb, főbb érintett funkciót.

A Windowsban lévő Cortana mint önálló alkalmazás eltávolításra került.

Az Internet Explorer megszűnt. A Microsoft Edge IE módja felváltja az Internet Explorer 11 asztali alkalmazást a Windows 11-ben.

A Windows Posta, Naptár és Kapcsolatok támogatása 2024. december 31-én megszűnt. A Posta, a Naptár és a Kapcsolatok alkalmazásban tárolt helyi e-mailek, naptári események és névjegyek exportálhatók maradnak.

A Matematikai beviteli panel eltávolításra került. A Matematikai felismerő igény szerint telepíthető, és a matematikai beviteli vezérlőt és a felismerőt is tartalmazza. Ez a változás a OneNote-ban és más alkalmazásokban végzett matematikai szabadkézi műveletekre nincs hatással.

A Paint 3D eltávolításra került. A Paint 3D meglévő telepítései továbbra is működni fognak, de az alkalmazás már nem tölthető le a Microsoft Store-ból.

A zárolási képernyőn megjelenített állapotadatok és a kapcsolódó beállítások el lettek távolítva.

A Táblagép mód megszűnt.

Wordpad: A Windows 11 24H2 verziójától kezdve a Windows 11 minden kiadásából eltávolításra kerül. A .doc és .rtf típusú dokumentumokhoz a Microsoft Wordöt, a .txt típusú egyszerű szöveges dokumentumokhoz pedig a Windows Jegyzettömböt ajánlják.

A Windows 11 lehetővé tette, hogy a felhasználó bizonyos Android-alkalmazásokat futtasson a gépén, de ehhez a Microsoft Store-ból kellett letölteni a telepítésükhöz szükséges Amazon Appstore áruházat. A Microsoft a Windows Subsystem for Android (WSA) támogatását időközben megszüntette. 2025. március 5. után már nem lehet letölteni az Amazon Appstore-t a Microsoft Store-ból.

A helyi menük (azaz a jobb egérgombbal előhívható menük) egyszerűsödtek. Az új menüben alapértelmezetten csak a leggyakrabban használt opciók jelennek meg. Ha a helyi menüben egy megszokott parancsot nem talál, akkor annak a rövidített menü lehet az oka. Ebben az esetben a "További lehetőségek megjelenítése" parancsot kiválasztva előhívható a teljes, hagyományos menü.

A Fájlkezelő egy teljesen újratervezett felületet kapott a Windows 11-ben. A menüszalag helyett mostantól egy egyszerűbb, ikonokra épülő eszköztár található a tetején. Ilyen ikonsáv több Windows alkalmazásban is megjelent.

A Windows 11-ben a Gyorsbeállítások és az Értesítési központ két különálló panelt alkot. A Windows 10-ben lévő Műveletközponthoz

képest ez egy jelentős változás. A szétválasztás célja a gyorsabb hozzáférés biztosítása a felhasználók számára.

A Gyorsbeállítások panel tartalmazza a legfontosabb rendszerbeállításokat, mint a Wi-Fi, Bluetooth, hangerő, fényerő és Fókuszsegéd. Ezt a tálcán a hálózat, hangszóró vagy akkumulátor ikont aktiválva, vagy a WINDOWS+A billentyűkombinációval érheti el.

Az Értesítési központ panel gyűjti össze az alkalmazásokból érkező értesítéseket, és itt található a naptár is. Ezt a tálcán a dátumra és időre nyomott ENTER-rel, vagy a WINDOWS+N billentyűkombinációval nyithatja meg.

A Start menü jelentősen megváltozott a Windows 11 rendszerben. Többek között az alábbi funkciók módosultak:

Középre igazított lett a tálca és a Start menü. A Windows 11 alapértelmezésben a tálca ikonjait és a Start menüt a képernyő közepén jeleníti meg a bal oldal helyett. A felhasználók visszaállíthatják a bal oldali igazítást a Beállítások között.

A Windows 11-ben már nem lehetséges a tálcát a képernyő más oldalaira, például felülre vagy oldalra helyezni. Kizárólag alul maradhat.

A továbbiakban nem támogatott az elnevezett alkalmazáscsoportok és -mappák használata, valamint nem méretezhető át az elrendezés.

A kitűzött alkalmazások és webhelyek nem kerülnek át az új rendszerbe a Windows 10-ről való frissítéskor.

Az élő csempék a továbbiakban nem használhatók. A könnyen áttekinthető, dinamikus tartalmakról az új Widgetek funkció gondoskodik.

Az élő csempéket felváltó widgetek a tálcáról, bal oldalon érhetők el. Ezek egy személyre szabható nézetet biztosítanak, ami megjelenítheti az időjárást, híreket, naptárbejegyzéseket és más információkat.

Indítás és kilépés

Számítógép elindítása és bejelentkezés felhasználói névvel és jelszóval

A számítógép indítása

A számítógép bekapcsolásakor először a hardver indítási folyamata zajlik le. A számítógép bekapcsolása után – függetlenül attól, hogy milyen operációs rendszer van telepítve – a gép **végrehajt egy ún. önellenőrzést (Power-On Self Test, POST)**. Ennek során ellenőrzésre kerülnek a számítógép alapvető hardverelemei: például a processzor, a memória, a videokártya, a számítógépbe épített adattároló meghajtók (merevlemez vagy SSD), valamint a billentyűzet. Az önellenőrzés futása közben a felhasználónak lehetősége van annak megszakítására is: ilyenkor beléphet a számítógép **rendszerbeállító programjába (BIOS/UEFI Setup)**, ahol különféle hardverbeállításokat lehet módosítani. Ilyen beavatkozásra azonban csak ritkán van szükség – általában például új hardver beépítésekor vagy speciális hibakereséskor. A Windows 11-hez az **UEFI a kötelező**, mivel a Biztonságos rendszerindítás (Secure Boot) és a TPM 2.0-s modul is ennek az alaplapvezérlő szoftvernek a része. A BIOS, mint elavult technológia, már nem támogatott a Windows 11-ben. A sikeres öntesztet követően a gép elindítja az operációs rendszer betöltésének folyamatát, amit **rendszerindítási folyamatnak** vagy közkeletű idegen szóval

bootolásnak nevezünk. A Setup kifejezés a BIOS vagy UEFI beállítási felületét jelenti. A Windows 11-hez szükséges UEFI-ben is van egy ilyen "Setup" felület, ahol a felhasználó módosíthatja a hardverbeállításokat. A rendszerbeállító programban (Setup) megadható, hogy a számítógép **melyik adattárolóról töltse be az operációs rendszert**. Ez a **boot sorrend** beállítása. Általában elsőként a belső merevlemezen (winchester) vagy SSD-n keresi a gép a betöltendő rendszert. Bizonyos beállítás esetén azonban a számítógép indításkor először megnézi, hogy csatlakoztattak-e egy **USB meghajtót**, és ha igen, és azon található indítható operációs rendszer, akkor azt kísérli meg betölteni. Ha nincs megfelelő USB-s eszköz csatlakoztatva (vagy nem talál rajta indítható rendszert), akkor a következő beállított eszközhöz fordul – tipikusan a merevlemezhez –, és onnan indítja el az operációs rendszert. A Setup menüben beállítható továbbá az **optikai meghajtóról (CD/DVD) való indítás** is, aminek hatására a gép az ott található lemezről próbál bootolni.

Miután a számítógép megtalálta a betöltendő operációs rendszert az adott eszközön, **megkezdődik magának az operációs rendszernek a betöltése**. Ha egy gépen egynél több operációs rendszer van telepítve (pl. Windows 11 és egy másik rendszer is), akkor egy **rendszerbetöltő program (boot manager)** jelenítheti meg az indítómenüt. Ebben a menüben láthatjuk a rendelkezésre álló operációs rendszereket, és kiválaszthatjuk, melyiket szeretnénk indítani. Ha a felhasználó nem választ, akkor a visszaszámláló időzítő lejárta után automatikusan az alapértelmezett rendszer indul el. **Windows 11 alatt ez az indítómenü grafikusan jelenik meg**, szemben a régebbi Windows-ok szöveges (fekete háttér előtt fehér szöveges) menüjével. A korszerű grafikus

indítómenüben akár egérrel is lehet választani a rendszerek között, de billentyűzettel (nyílbillentyűk, Enter) is navigálhat benne.

Ha az előző rendszerleállításkor valamilyen probléma lépett fel – például a gép váratlanul összeomlott vagy nem szabályosan lett leállítva –, akkor a következő indításkor a Windows észlelheti ezt. Ilyenkor **automatikusan elindulhat a helyreállítási környezet**, és megjelenhet egy speciális menü, amely a lehetséges **indítási módokat** kínálja fel (például a csökkentett módot). Windows 11 alatt ez a menü is grafikus felületű. Ha ez megjelenik, a képernyő alján általában látható egy *“Alapértelmezések módosítása és más lehetőségek”* feliratú opció is – ezt aktiválva további indítási lehetőségek érhetők el. A hibajavító indítási módok kiválasztásához a felhasználó a nyílbillentyűkkel mozoghat a menüben, majd az ENTER lenyomásával erősítheti meg a választást, illetve bizonyos lehetőségeknél a *megadott sorszámnak megfelelő billentyű* lenyomásával is az adott mód indítható. Ilyen speciális indítási mód például a **Csökkentett mód**, amikor a Windows csak a legszükségesebb illesztőprogramokkal és szolgáltatásokkal indul el, ami hasznos lehet hibaelhárításhoz. Megjegyzés: normál körülmények között erre a menüre nincs szükség, de ha a géppel gond van (pl. rendszerösszeomlás történt), akkor a Windows automatikusan felkínálhatja a javító indítási opciókat.

Fontos tudni, hogy **a rendszer indításának kezdeti szakaszában még nincs semmilyen beszédtámogatás.** Csak akkor érhetők el az olyan segítő technológiák, mint a képernyőolvasók, miután az operációs rendszer betöltődött és az ahhoz szükséges eszközök (pl. hangkártya) inicializálva lettek. Ezért a gép legelső indulásakor – a BIOS/UEFI menüben vagy egy esetleges hibajavító indítómenüben – a látássérült

felhasználó képernyőolvasó nélkül marad. Ilyen helyzetben előfordulhat, hogy a szükséges műveletek elvégzéséhez látó személy segítségét kell kérni.

Végül a rendszer betöltődése befejeződik, és elindul a Windows 11 operációs rendszer (megjelenik a bejelentkezési/ zárolási képernyő).

Bejelentkezés a Windows 11-be

Amikor elindul a számítógép, az első képernyő, amelyre kerül, a Zárolási képernyő. A Zárolási képernyő megjelenik akkor is, ha a Windows 11-et leállítja, újraindítja, esetleg a számítógépet hosszabb ideig magára hagyja. A Zárolási képernyő egy képernyőkímélőt jelenít meg, amely egy kép, mely az egész képernyőt elfoglalja. Ezen a képernyőn középen a dátum és az idő, a jobb alsó sarokban az akkumulátor- és hálózati ikonok jelennek meg.

Megszabadulhat a lezárási képernyőtől, ha lenyomja a bal oldali CTRL billentyűt. A lezárási képernyő eltűnik és megjelenik a bejelentkezési képernyő az utoljára használt fiók nevével és képével. A Bejelentkezési képernyőn a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel tud navigálni.

A rendszerbe való belépéshez a bejelentkezési képernyő kéri a jelszavát, a PIN-kódját vagy a biometrikus hitelesítést (ha be van állítva).

A Jelszó vagy a PIN kód mezőbe gépelje be a jelszavát vagy a PIN kódját. A begépelt azonosító biztonsági okokból gépelés közben nem jelenik meg, hanem minden beírt karakter helyett csillag * látható/hallható. Ha begépelte a jelszót, nyomja le az **ENTER** billentyűt a bejelentkezéshez, vagy pedig lépjen a **TAB** billentyűvel a mellette lévő Küldés gombra és ott nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha helyes jelszót vagy kódot adott meg, megtörténik a bejelentkezés a Windows 11 rendszerbe.

Amennyiben **több felhasználói fiók** is létezik a gépen, akkor a bejelentkező képernyőn lehetőség van kiválasztani, melyik fiókkal szeretne belépni.

A Windows 11 bejelentkezési képernyőjén több felhasználó esetén alapvetően kétféleképpen jelenhetnek meg a felhasználói fiókok, és az, hogy Ön melyiket látja, több tényezőtől is függ. A különbséget leggyakrabban az okozza, hogy a számítógép egy **helyi hálózat (tartomány) része-e**, vagy egy **önálló, otthoni gépként** működik.

Felhasználói lista nézet: Ez a gyakoribb az otthoni, önálló számítógépeken. A bejelentkezési képernyő bal alsó sarkában egymás alatt felsorolva találhatók meg a számítógépen létrehozott felhasználói fiókok. Másik fiók választásához nyomja le a TAB vagy SHIFT+TAB billentyűket, amíg a képernyő alján/bal alsó sarkában lévő „Váltás erre” lista mezőre nem kerül a fókusz. Itt az egérrel vagy a nyílbillentyűkkel lehet választani közülük, majd az Enter lenyomásával vagy a névre kattintással lehet a jelszó megadásához lépni.

Másik felhasználó nézet: Ilyenkor a rendszer csak az utoljára bejelentkezett felhasználót mutatja, mellette pedig a "Másik felhasználó" (vagy angolul "Other user") opciót kínálja fel. Erre kattintva egy olyan felület jelenik meg, ahol kézzel kell beírni a felhasználónevet és a jelszót. Ez a megoldás jellemzően a céges vagy iskolai, tartományba léptetett gépeken használatos biztonsági okokból. Ilyenkor elrejtésre kerül a felhasználói lista. Ennek célja, hogy illetéktelenek ne láthassák, milyen fiókok léteznek a gépen, ezzel is nehezítve a bejutási kísérleteket. Ez a beállítás otthoni gépeken is módosítható (a Windows 11 Pro vagy Enterprise verzióiban), de alapértelmezetten nem ez a jellemző.

Ha a belépés során eltéveszti a jelszót, a Windows jelzi, hogy hibás a bejelentkezés. Amennyiben korábban beállított a fiókhoz **jelszóemlékeztetőt**, akkor a rossz jelszó beírása után megjelenik ez az emlékeztető szöveg is a képernyőn, segítségképpen.

A Windows 11-ben elérhető a **Windows Hello** szolgáltatás is, amely jelszó helyett biometrikus azonosítást tesz lehetővé. A Windows Hello segítségével a bejelentkezés automatizálható: elég a kamera fele fordítani az arcát az arcfelismeréshez, vagy az ujját az ujjlenyomat-olvasóra helyezni, és a rendszer bejelentkezteti (természetesen ehhez előzetesen be kell állítani ezeket a funkciókat, és megfelelő eszköz, például kamera vagy ujjlenyomat-olvasó szükséges hozzá). A Windows Hello részét képező további lehetőség a **PIN-kódos** bejelentkezés, amikor egy rövid számos kódot kell megadni jelszó helyett. Ez sok felhasználónak könnyebb és gyorsabb, mint egy hosszú jelszó begépelése. Az „Elfelejtettem a PIN kódom” hivatkozás használatával segítséget kaphat az elfelejtett kód visszaszerzésében.

A bejelentkező képernyőn néhány egyéb hasznos információhoz és beállításhoz is hozzáférhet.

Bejelentkezési lehetőségek hivatkozás: A bejelentkezési képernyőn található *Bejelentkezési lehetőségek* hivatkozás (ikon) segítségével kiválaszthatja, hogy **milyen módon kívánja azonosítani magát**. Az ENTER billentyű lenyomásával megjelenítheti a választási lehetőségeket. A TAB billentyűvel végig tud lépkedni a Jelszó, Ujjlenyomat, Intelligens kártya, PIN kód és Arc stb. bejelentkezési módokon attól függően, hogy mely bejelentkezési módok vannak engedélyezve a fiókban. A kiválasztott azonosítási mód lehetőségen

nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután a kiválasztott azonosítási módon léphet be a rendszerbe.

Magyar nyelv kijelölése gomb: Ha több nyelv vagy billentyűzetkiosztás van telepítve a Windows 11 rendszerben, akkor egy ikon is megjelenik az adott nyelvű billentyűzetek közötti váltáshoz. Nyomja le az ENTER billentyűt a nyelv kijelölése gombon, majd a megjelenő menüben a nyíl billentyűk segítségével jelölje ki a használni kívánt nyelvet és a kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. Ha nem szeretne módosítani, akkor használja az ESCAPE billentyűt.

Internet elérés gomb: A jobb alsó sarokban található a **Hálózat állapota** ikon. Ez megmutatja, hogy a gép csatlakozik-e hálózathoz. Ha vezetékes hálózatba van dugva a gép, akkor egy kis monitor ikon jelenik meg, és ha a kapcsolat aktív, a Windows feliratként kiírja, hogy Csatlakoztatva.

Wi-Fi kapcsolat esetén a jól ismert Wi-Fi jel erősség ikon látható, és mellette a hálózat neve is megjelenhet. A Hálózat gombot (ikont) az ENTER billentyűvel aktiválva megnyithatja a hálózati beállításokat, például láthatja a rendelkezésre álló Wi-Fi hálózatok listáját, és kiválaszthat egy másikat, vagy csatlakozhat egy új hálózathoz is még bejelentkezés előtt. Itt lehetőség van továbbá a Repülési üzemmód, illetve külön a Wi-Fi modul ki- vagy bekapcsolására is. A Repülési üzemmód minden vezeték nélküli kapcsolatot, mint Wi-Fi, Bluetooth stb. egyszerre letilt. A kapcsolók használatával megszakíthatja/engedélyezheti a Wi-Fi kapcsolatot anélkül, hogy bejelentkezne.

A billentyűzettel a Hálózat panelen a TAB és a SHIFT+TAB segítségével mozoghat az elemek között, a LE- és FELNYÍL billentyűvel lépkedhet a hálózatok listájában, és az ENTER megnyomásával csatlakozhat a

kijelölt hálózathoz. A SZÓKÖZ billentyűvel be- vagy kikapcsolhatók a kiválasztott kapcsolók.

Akadálymentesség gomb: A bejelentkező ablakban megtalálható az Akadálymentesség gomb. Ez a bal alsó sarok közelében, egy kis óraszerű ikonként jelenik meg. Ezt ENTER billentyűvel aktiválva a Windows felkínál több kisegítő lehetőséget. Itt található meg például a Narrátor képernyőolvasó, a Windows Nagyító, a Képernyő-billentyűzet, a Magas kontraszt mód stb.

A látássérült felhasználók itt a bejelentkezés előtt bekapcsolhatják a számukra szükséges segédeszközöket. A Narrátor képernyőolvasó elindításával a bejelentkezés során beszédtámogatást kap a felhasználó, így önállóan is be tud lépni a jelszó megadásával. Ezen kívül a Narrátor elindítását a CTRL+WINDOWS+ENTER billentyűparanccsal is el lehet végezni. Hasonlóképpen, a gyengénlátó felhasználók bekapcsolhatják a Nagyítót is, hogy jobban lássák a beviteli mezőt és a képernyő elemeit a belépéskor.

Főkapcsoló gomb: A bejelentkező képernyőn megtalálható a Főkapcsoló (energiaellátás) gomb is, amely az újabb Windows rendszerekben szintén a jobb alsó sarokban egy kis ikon formájában jelenik meg. Ezt a gombot (ikont) az ENTER billentyűvel aktiválva egy legördülő menü jelenik meg, amelyben a számítógép leállítására és újraindítására vonatkozó parancsok találhatók. Itt a nyíl billentyűkkel kiválaszthatja a Leállítást a gép kikapcsolásához, vagy az Újraindítást, ha szeretné újraindítani a rendszert. Előfordulhat még Alvó állapot vagy Hibernálás is a menüben, ha ezek engedélyezve vannak. Ezek az opciók lehetővé teszik, hogy a Windows bejelentkezése nélkül is kikapcsolja vagy

újraindítsa a számítógépet. A lehetőség kiválasztása után nyomja le az ENTER billentyűt a művelet végrehajtásához.

A számítógépből való szabályos kijelentkezés, lekapcsolás, újraindítás

Ha befejezte a munkát, akkor célszerű kikapcsolni a számítógépet. A magára hagyott számítógép áramot fogyaszt, ráadásul bárki használhatja azt az Ön tudta nélkül. Ha másik felhasználó kívánja Ön után használni a számítógépet, akkor elegendő a rendszerből kijelentkeznie. Bizonyos helyzetekben szükség lehet a számítógép újraindítására például a szoftverek frissítése, telepítése és eltávolítása után. Időnként akkor is érdemes újraindítani a számítógépet, ha már hosszú ideje üzemel vagy rendellenes működést tapasztal. A leállítás, újraindítás vagy kijelentkezés parancsokat többféleképpen is elérheti.

Hardveres megoldások

Alaphelyzetben a számítógép leállításához meg lehet nyomni röviden a számítógépen található Power (bekapcsoló) gombot. A Windows 11 rendszerben az Energiagazdálkodási lehetőségek beállítási kategórián belül az A főkapcsoló funkciójának megadása beállítási lehetőséggel megadható, hogy mi történjen a főkapcsoló rövidebb megnyomásakor.

Megjegyzés: A számítógép előlapján található Power gomb hosszan tartó megnyomásával nem szabad kikapcsolni a számítógépet, mert a művelet adatvesztéssel járhat. Ez a megoldás olyan, mintha hirtelen áramtalanítva lenne a gép. Ezt a kikapcsolási módot a legvégső esetben szabad csak használni, például akkor, ha teljes lefagyás történik.

Szoftveres megoldások

Nyissa meg a WINDOWS billentyűvel a Start menüt, majd a SHIFT+TAB billentyűparanccsal lépjen a Navigációs menü listamezőre. Ezután a JOBB NYÍL billentyűvel keresse meg a Főkapcsoló ikont, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyíló listában a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel válassza ki a Leállítás, vagy az Újraindítás menüpontot, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Start menübe az ESC billentyűvel térhet vissza, vagy egy lépésben bezárhatja azt a WINDOWS billentyű lenyomásával.

A WINDOWS+M vagy a WINDOWS+D billentyűparanccsal lépjen az asztalra, és nyomja le az ALT+F4 billentyűkombinációt. A megnyíló ablakban a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel válassza ki a *Kijelentkezés*, a *Leállítás* vagy az *Újraindítás* parancsot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Lépjen az „*Indítás" gomb*ra például a WINDOWS+M, majd a TAB billentyű lenyomásával, de ne aktiválja a *Start* menüt. Ezután nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és lépjen be a *Leállítás vagy kijelentkezés* almenübe, majd válassza a *Kijelentkezés*, a *Leállítás* vagy az *Újraindítás* parancsot. A *Start* helyi menüjét előhívhatja a WINDOWS+X billentyűkombinációval is.

Gyors rendszerindítás

A Windows 8 verziótól kezdve lehetőség van a rendszerindítás felgyorsítására. Ha a gyors rendszerindítás aktív, akkor a leállítás után a Windows valójában nem kapcsol ki teljesen, ezért tud a következő alkalommal gyorsabban elindulni. A teljes leállításhoz és az újbóli elindításhoz a számítógépet újra kell indítani. A gyorsindítás szolgáltatás

a képernyőolvasó szoftver működését negatívan befolyásolhatja. Ha problémát tapasztal, és ki kívánja kapcsolni ezt a szolgáltatást, nyissa meg a *Vezérlőpult*ot, majd aktiválja az *Energiagazdálkodási lehetőségek* beállítást. A TAB billentyűvel lépjen az *A főkapcsoló funkciójának megadása* hivatkozásra, és az ENTER billentyűvel nyissa meg, majd aktiválja az *A jelenleg el nem érhető beállítások módosítása* hivatkozást. Ekkor a Windows megerősítő ablakot jelenítheti meg. A TAB-bal lépkedve keresse meg a *Gyors rendszerindítás bekapcsolása (ajánlott)* jelölőnégyzetet, és a SZÓKÖZ billentyűvel szüntesse meg a bejelölést. Végezetül lépjen a TAB billentyűvel a *Módosítások mentése* gombra, és nyomja le az ENTER-t.

A *Windows leállítása* párbeszédpanel
A *Windows leállítása* párbeszédpanelen a következő parancsokkal találkozhat:

Zárolás: Ez akkor lehet hasznos, ha nem kívánja kikapcsolni a számítógépet, de rövid időre fel kell állnia a gép mellől, és nem akarja, hogy a távollétében más használja azt. A WINDOWS+L billentyűparancs segítségével is zárolhatja a számítógépet. Amennyiben korábban beállította, hogy jelszó megadásával kívánja használni a számítógépet, a zárolás feloldásához meg kell adni a felhasználói fiókjának jelszavát.

Kijelentkezés: Akkor hasznos, ha több felhasználói fiók is van a gépen. Ekkor befejeződik az Ön munkamenete, de a gép készen áll arra, hogy valaki más bejelentkezhessen a saját felhasználói fiókjába. Mielőtt kijelentkezik a felhasználói fiókjából, be kell zárnia minden programot és dokumentumot, mivel, ha Ön nem zárja be, akkor a Windows megteszi ezt, ami a munkája és az adatai elvesztésével járhat.

Felhasználóváltás: Lehetővé teszi másik felhasználó számára a bejelentkezést anélkül, hogy önnek be kellene fejeznie a Windows

munkamenetét. Ilyenkor két vagy több felhasználó is használhatja a számítógépet, habár az adott gépen egy időben csak egyikük tud dolgozni. Ha az egyik felhasználó le kívánja állítani a számítógépet, akkor figyelmeztetést kap, hogy a gépre más felhasználók is be vannak jelentkezve.

Alvó állapot: olyan energiatakarékos állapot, amely lerövidíti az újrakezdés idejét. Hozzáférhető marad a Windows munkamenet, viszont a gép kikapcsol minden olyan részegységet, amelynek működése nem szükséges. Alvó állapot közben nem használható a számítógép. Alvó állapotból felébreszteni a számítógépet az egér megmozdításával, bármelyik billentyű lenyomásával vagy a bekapcsoló gomb megnyomásával lehet. Ezután a jelszó begépelését követően ott folytathatja a számítógép használatát, ahol korábban abbahagyta.

Hibernálás: A művelet a háttértárra menti a memória tartalmát, és teljesen kikapcsolja a számítógépet. Amikor legközelebb dolgozik vele, ott folytathatja tevékenységét, ahol abbahagyta, mert minden nyitott program és dokumentum mentésre került. Hibernálás esetén több időbe telik, hogy ismét dolgozni tudjon a géppel, mint amennyi idő az alvó állapot után szükséges, viszont a hibernálás alatt egyáltalán nem használ a gép áramot. A Windows 11 rendszerben ez a funkció alapesetben nem jelenik meg a *Főkapcsoló* menüjében. Engedélyezéséhez nyissa meg a *Vezérlőpult*ot, majd aktiválja az *Energiagazdálkodási lehetőségek* beállítást. A TAB billentyűvel lépjen *A főkapcsoló funkciójának megadása* hivatkozásra, és az ENTER billentyűvel nyissa meg, majd aktiválja az *A jelenleg el nem érhető beállítások módosítása* hivatkozást. A TAB-bal lépkedve keresse meg a *Hibernálás* jelölőnégyzetet, és jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel.

Leállítás: A művelet bezárja a munkamenetet, és áramtalanítja a számítógépet, így az magától kikapcsol. A leállítás előtt minden dokumentumot és programot menteni kell, mivel, ha nem teszi meg, akkor a Windows végzi el Ön helyett, és ez a munkája és az adatai elvesztésével járhat.

Újraindítás: A művelet leállítja a munkamenetet, majd rögtön újra is indítja a számítógépet. Akkor lehet rá szükség, ha problémát észlel a Windows működésében, valamint a programok telepítése vagy eltávolítása után is hasznos és bevált gyakorlat a gép újraindítása.

A leállítás és az újraindítás ideje eltérő lehet, ha frissítéseket telepít, és ha ez a telepítés a leállítás és az újraindítás részeként történik. Ha azt tapasztalja, hogy a Leállítás és az Újraindítás parancsok hiányoznak a menükből, akkor a Windows frissítéseket telepít a háttérben és ezért nem engedi a leállítást vagy az újraindítást.

A Windows különböző lehetőségeket ajánl fel arra, hogy bizonyos hosszúságú, használat nélkül eltelt idő után alvó vagy hibernált állapotba kerüljön a számítógép.

Asztal és ikonok

Érintőképernyő használata

A Windows 10 speciális, érintőképernyőkre optimalizált táblagép-móddal is rendelkezett. Ez lehetővé tette az érintés használatát az egér és a billentyűzet helyett. A Windows 11 elhagyta a táblagép módot. A Microsoft úgy döntött, hogy felhagy két párhuzamos környezettel (az egyik az egérnek és a billentyűzetnek, a másik pedig az

érintőképernyőnek), és úgy alakítja át a felhasználói felületet, hogy az mindkettővel egyformán jól működjön. Ennek eredményeként, amikor a Windows 11 érzékeli, hogy érintőképernyőt használ, automatikusan megnöveli az ikonok és más felületelemek közötti távolságot, hogy azok érintőképernyővel kényelmesebben használhatók legyenek.

Asztal

Az Asztal funkciója és használata

Minden egyes alkalommal, amikor bekapcsolja a számítógépet, a rendszerindítás befejezése után az asztalnak nevezett területre kerül. Ez a terület a teljes képernyőt elfoglalja, és a számítógép gyártójától függően alapértelmezés szerint több alkalmazás ikont is tartalmazhat. Az ikonok az asztalon található kisméretű képek.

Ikonokkal nem csak az asztalon találkozhat. Az ikonok parancsokat, mappákat és fájlokat jelképeznek. Alaphelyzetben csak a Lomtár ikonja van kint az asztalon. Igény szerint bekapcsolhatók a számítógépet, a hálózatot stb. szimbolizáló ikonok is. Az asztalon lévő alkalmazás ikonok rendszerezhetők, átrendezhetők és törölhetők. Ezen kívül további alkalmazás parancsikonok is hozzáadhatók az asztalhoz. Fájlokat, például dokumentumokat vagy zenéket, valamint fájlokat tartalmazó mappákat is hozzáadhat a számítógép más helyeiről történő másolással és beillesztéssel. Weboldalakra mutató hivatkozások is elhelyezhetők itt.

Két billentyűparanccsal gyorsan eljuthat az asztalra, bárhol is tartózkodik a számítógépen. A WINDOWS+M az összes megnyitott alkalmazást minimalizálja, így a fókusz az asztalra kerül. Az asztalra jutáshoz többszöri ismételt billentyű lenyomásra is szükség lehet. A

WINDOWS+D szintén az asztalt hozza be. A két billentyűparancs más megközelítést használ, de a végeredménye az lesz, hogy az asztal kerül fókuszba.

Az asztal rácsmintázatban van elrendezve. A rácsháló oszlopainak és sorainak száma attól függően változik, hogy hány elem található az asztalon és a nézet beállítás hogyan van megadva. Az érdeklődésre számot tartó elemek megtalálásához használja a kezdőbetűs navigációt, hogy gyorsan elérjen egy elemet, például az M billentyű megnyomásával elérheti a Microsoft Edge-et. Ha több elemnek is azonos a kezdőbetűje, akkor többször kell lenyomnia az adott billentyűt a következő elemre való navigáláshoz. Az asztalon úgy is navigálhat, hogy a nyílbillentyűkkel felfelé, lefelé, balra és jobbra mozogva felfedezheti a rendelkezésre álló asztali ikonokat, más néven parancsikonokat. Egy kiválasztott parancsikont az ENTER billentyű lenyomásával tud aktiválni. Ha lenyomja a DELETE billentyűt, akkor csak az alkalmazás parancsikonját törölte, magát az alkalmazást nem. Az alkalmazások törlését máshol kell elvégezni.

Alkalmazások telepítésekor a telepítés során gyakran létrehozzák az alkalmazások parancsikonjait, és elhelyezik azokat az asztalon, bár nem minden esetben.

Az asztal helyi menüjében számos beállítási lehetőség és művelet található, például lehetőség van az asztali elemek elrendezésére. Először is, győződjön meg róla, hogy az asztalon tartózkodik például az INSERT+T billentyűparanccsal. A helyi menü megnyitásához az asztal egy üres területén a jobb egérgombbal kell kattintani, vagy a CTRL+SZÓKÖZ billentyűvel meg kell szüntetni az aktuális elem kijelölését, majd a HELYI MENÜ billentyűt kell lenyomni.

A Nézet almenü lehetőséget biztosít az asztali ikonok méretének megváltoztatására, valamint meghatározott konfigurációkban történő elrendezésére. Lehetőségei között szerepel az ikonok automatikus elrendezése vagy az ikonok rácshoz igazítása. Ha Ön vak, a Nézet beállításai nem feltétlenül hasznosak, de ha van némi látása, akkor igen.

A Rendezés almenü parancsai lehetővé teszik, hogy az asztal tartalmát különböző módon rendezze, többek között Név, Méret, Elemtípus és Módosítás dátuma szerint. A név szerinti rendezés az asztal oszlopait ábécérendben, felülről lefelé haladva rendezi.

Megjegyzés: Ha az asztalról eltűnnek az ikonok, és nem olvas fel semmit a képernyőolvasó, akkor előfordulhat, hogy az asztali elemek el vannak rejtve. Az elemek megjelenítéséhez nyissa meg az asztal helyi menüjét, majd jelölje be a *Nézet almenü, Asztali elemek megjelenítése* menüpontot. Ha ez a menüpont már be van jelölve, akkor ne nyomja le az ENTER billentyűt, mert abban az esetben ki fogja kapcsolni az ikonok megjelenítését.

Virtuális asztalok a Windows 10-ben

A Linux operációs rendszerekben már régóta használnak virtuális asztalokat a programok különálló megnyitására és megjelenítésére.

A Windows 10 és a Windows 11 is lehetőséget biztosít több asztal használatára. Minden egyes virtuális asztalon más és más program futtatható, például az egyiken egy szövegszerkesztő és egy táblázatkezelő lehet megnyitva, míg a másikon egy zenelejátszó és egy webböngésző. Ezzel a megoldással különválaszthatja a munkára használt alkalmazásokat a szórakozásra használtaktól. A virtuális

asztalok bizonyos tevékenységek elrejtésére is felhasználhatóak. Azokat a programokat, amelyeket nem kíván megnyitni a fő képernyőn, helyezze el másik virtuális asztalon, így azok rejtve maradnak a kíváncsi tekintetek elől.

A virtuális asztalok közötti váltáshoz vagy új virtuális asztal létrehozásához lépjen az asztalra a WINDOWS+M vagy a WINDOWS+D billentyűparanccsal, majd a TAB billentyű többszöri lenyomásával keresse meg a *Feladatnézet* gombot, és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A tálca bal szélén található *Feladatnézet* ikont a WINDOWS+TAB billentyűkombináció lenyomásával is tudja aktiválni. A megnyíló *Feladatnézet* ablakot a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel körbe tudja járni. Ha az aktuális asztalon nincs futó program, akkor a *Virtuális asztalok* listamező lesz az aktív a *Feladatnézet* ablak megnyitása után. Ha mégis a *Futó alkalmazások* listamezőbe kerül a fókusz, akkor a SHIFT+TAB billentyűparanccsal át tud lépni a *Virtuális asztalok* listamezőbe. Az aktív virtuális asztalok ikonjai között a BALRA- és JOBBRA NYÍL billentyűk segítségével tud navigálni. Adott virtuális asztal aktiválásához nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A virtuális asztalok bezárásához a *Feladatnézet* ablakban használja a DEL billentyűt. A *Virtuális asztalok* listamező jobb szélén található *+ Új asztal* gomb aktiválásával további asztalokat hozhat létre.

Az asztalok közötti váltásra a legegyszerűbb módszer a CTRL+WINDOWS+JOBB NYÍL és a CTRL+WINDOWS+BAL NYÍL billentyűkombináció használata. Az aktuális asztal bezárásához használhatja a CTRL+WINDOWS+F4 billentyűparancsot. A WINDOWS+CTRL+D billentyűparanccsal pedig egy új virtuális munkaasztal nyitható meg.

A virtuális asztalok alapbeállításként csak számozva vannak, ezért a beazonosíthatóság érdekében érdemes átnevezi azokat. A WINDOWS+TAB billentyűvel lépjen a Feladat nézetbe, majd nyomja meg egyszer a SHIFT+TAB billentyűkombinációt, hogy a Virtuális asztalok listára lépjen. Most a listában a BAL vagy JOBBNYÍL segítségével lépjen arra az asztalra, amelyet át szeretne nevezni. Nyomja le a Helyi menüt vagy a SHIFT+F10-et a jobb egérgombbal való kattintáshoz, majd a Fel- vagy LE NYÍL billentyűvel keresse meg az Átnevezés gombot. Nyomja meg az ENTER-t, írja be az asztal új nevét, majd ismét nyomja meg az ENTER-t a mentéshez. Mostantól bármikor, amikor erre az asztalra vált, az új név hangzik el.

Ahhoz, hogy a virtuális asztali számítógépek hasznosak legyenek, képesnek kell lennie az alkalmazások áthelyezésére közöttük. Hozzon létre legalább két virtuális asztalt. Nyisson meg egy alkalmazást például a fájlkezelőt vagy a web-böngészőt. Ezután a TAB billentyűvel navigáljon az asztalról a Feladatnézet gombra és nyomja le az ENTER billentyűt. A Feladatnézetet megnyithatja a WINDOWS+TAB billentyűparanccsal is.

A feladat nézetben megjelennek a futó programok ablakai. Válassza ki az áthelyezni kívánt ablakot, majd nyissa meg a Helyi menüt. Lépjen be az "Áthelyezés célhelye" almenübe és a nyíl billentyűkkel válasszon a felkínált lehetőségek közül. Az "Új asztal" menüponttal létre tud hozni egy új asztalt és arra helyezi át az ablakot. A kiválasztott asztalon nyomja le az ENTER billentyűt. A kiválasztott ablak a megadott virtuális asztalra kerül.

Ha minden virtuális asztalon meg szeretné jeleníteni az alkalmazás ablakát, akkor a menüben válassza az "Ablak megjelenítése az összes asztalon" parancsot.

A tálca

A Tálca funkciója és használata

A Tálca a képernyő alsó részén végigfutó sáv, amely a rögzített alkalmazások indítóikonjait és az éppen futó alkalmazásokat szimbolizáló gombokat tartalmazza. A tálca jobb sarkában az értesítési terület helyezkedik el. A tálca bal szélén a *Start* menüt megnyitó gomb található.

A tálcán levő alkalmazások az ENTER billentyű vagy a WINDOWS+1-9 billentyűparancs lenyomásával indíthatóak el. A számsoron lenyomandó szám attól függ, hogy a tálcán a megnyitandó alkalmazás hányadik elem a sorban. Az alkalmazás elindítása után az ikonból szélesebb gomb lesz, illetve alatta megjelenik egy vonal. A képernyőolvasó szoftver is jelzi, ha egy alkalmazás meg van nyitva. Ezek után az ikont aktiválva, a háttérben futó program bármikor előtérbe hozható.

A tálcára tetszés szerint elhelyezhetőek ikonok, amelyekkel bármikor gyorsan elindítható az adott program. Egy alkalmazás tálcára rögzítéséhez a Start menüben lépjen a felvenni kívánt alkalmazásra, majd nyissa meg a helyi menüt, és válassza a Rögzítés a tálcán parancsot. A tálcára helyezett alkalmazások rögzítése bármikor feloldható. Ehhez válassza ki a Start menüben vagy a tálcán a feloldandó alkalmazás ikonját, majd a helyi menüben válassza a Levétel a tálcáról parancsot.

A tálcára közvetlenül rá tud lépni a WINDOWS+T billentyűkombinációval.

Az ugrási listák olyan menük, amelyek az alkalmazásokon belül a nemrég vagy gyakran megnyitott elemeket listázzák. Például ablakok vagy lapok egy webböngészőben, dokumentumok a Wordben vagy egy

másik szövegszerkesztőben, mappák a fájlkezelőben stb. Ha tudja, hogy az alkalmazások hányadik pozícióban helyezkednek el a tálcán, könnyen elérheti a hozzájuk tartozó Ugráslistát. Vegyük példaként a Google Chrome alkalmazást, és tegyük fel, hogy az első helyen található a tálcán. A számítógép bármely pontján tartózkodva nyomja le az ALT+WINDOWS+1 billentyűt a Chrome ugrólistájának megnyitásához. Ha nem tudja a Chrome számát, egyszerűen keresse meg a feladatsoron, és nyissa meg a menüt a helyimenü billentyűvel vagy a SHIFT+F10 billentyűparanccsal. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel választhat a felkínált lehetőségek közül. Például a Thunderbird levelezőprogram ugró listájában megtalálható az „Új üzenet írása”, „Címjegyzék megnyitása”, „Ablak bezárása”. Ha befejezte az Ugrás lista felfedezését, nyomja meg az ESCAPE billentyűt a bezáráshoz, vagy lépjen máshova a számítógépen, hogy automatikusan bezáródjon a menü.

Előfordulhat, hogy egy vagy több Jegyzettömb vagy Word dokumentum van nyitva, de szeretne egy új, üres dokumentumot nyitni a feladatsoron lévő alkalmazás billentyűparancsával. Például, ha a Jegyzettömb a WINDOWS+1 billentyűparancsra van téve, akkor ennek lenyomására az éppen megnyitott dokumentum ablaka fog megjelenni. Ahhoz, hogy ne a már megnyitott dokumentum jelenjen meg, hanem egy új, üres dokumentum, nyomja le a WINDOWS és a SHIFT billentyűket a megfelelő feladatsorszámmal együtt. Ez a parancs a feladatsor bármelyik alkalmazásával működik, így használhatja például a web-böngésző új ablakának, a fájlkezelő új példányának stb. megnyitására is.

Vizuálisan az újonnan kitűzött elemek a feladatsor jobb szélén jelennek meg. Az egeret használók már egy ideje képesek a feladatsoron az elemek mozgatására kattintással és húzással. A billentyűzetfelhasználók

esetében ez nem volt így. A feladatsor tetszés szerinti sorrendjének kialakítására eddig csak úgy volt lehetőség, hogy az összes alkalmazást el kellett távolítani a feladatsorról, majd a gyakran használt elemeket a kívánt sorrendben kellett kitűzni. Szerencsére most már van egy sokkal egyszerűbb megoldás! A tálcán lévő elemek billentyűzettel is áthelyezhetők. Keresse meg az áthelyezni kívánt elemet, és nyomja le az ALT+SHIFT+BALRA NYÍL billentyűt a balra történő áthelyezéshez, vagy az ALT+SHIFT+JOBBRA NYÍL billentyűt a jobbra történő áthelyezéshez.

Widgetek

Ha a tálcán egy időjárás-ikon vagy egy hírekkel kapcsolatos ikon jelenik meg a bal oldalon, akkor ez a widgetek gomb. A widgetek egy személyre szabható információs panel, amely a képernyő bal oldalán csúszik be. Célja, hogy gyorsan elérhetővé tegyen fontos információkat anélkül, hogy külön alkalmazásokat vagy weboldalakat kellene megnyitni. Ilyen információk lehetnek például:

- **Időjárás-előrejelzés:** Az aktuális helyzet és a következő napok előrejelzése.
- **Hírek:** Az önt érdeklő témakörökben friss cikkek.
- **Naptár:** A közelgő események és találkozók.
- **Tőzsdei árfolyamok:** A kiválasztott részvények árának alakulása.
- **Sport:** Kedvenc csapatok eredményei.
- **Teendők (To Do):** A feladatlista elemei.
- **Fotók:** Képek a OneDrive fiókból.

A widgetek panel megnyitásához és bezárásához a legegyszerűbb módszer a **WINDOWS+W billentyűparancs.** Ennek a billentyűkombinációnak a lenyomására a panel megjelenik, ismételt lenyomására pedig eltűnik.

A widgetek célja az, hogy gyorsan áttekinthető, személyre szabott információkat nyújtson anélkül, hogy meg kellene nyitni egy böngészőt vagy több alkalmazást. A widgetek dinamikusak, vagyis információik rendszeresen változnak. Amikor megnyitja a Vezérlők panelt például a tálcáról vagy a WINDOWS+W billentyűkombinációval, két fő lapfüllel találkozhat, amelyek között a nyílbillentyűkkel tud váltani.

1. Hírcsatorna: Ez az alapértelmezett lapfül. A Hírcsatorna a Microsoft Start (korábban Microsoft News) szolgáltatásra épül, és egy személyre szabott hírfolyamot jelenít meg. Itt a Microsoft mesterséges intelligenciája által válogatott híreket, cikkeket és egyéb tartalmakat talál az Ön érdeklődési köre alapján. Minél többet használja és jelzi, hogy mely témák érdeklik (például egy cikkre kattintva vagy egy témakört követve), annál pontosabb és relevánsabb lesz a hírfolyam. Politikai, technológiai, szórakoztatóipari hírek, életmóddal kapcsolatos cikkek és sok más téma megjelenhet különböző hírforrásokból.
2. Vezérlők: Ez a lapfül a widget kártyák kezelésére szolgál. A "vezérlők" vagy "minialkalmazások" (angolul widgets) kis információs kártyák, amelyek különböző alkalmazásokból és szolgáltatásokból származó, gyorsan frissülő adatokat jelenítenek meg. Céljuk, hogy gyorsan tájékoztassák a felhasználót, például megjelenítheti az aktuális időjárást, a naptárbejegyzéseit, a tőzsdei árfolyamokat, a sportesemények eredményeit, a teendőlistáját vagy akár a legfrissebb fotóit a OneDriveról.

A lapfülekről a TAB billentyűvel egy információs területre lehet lépni. Az itt megjelenő tartalom attól függ, hogy melyik lapfül lett előzetesen kiválasztva.

Ha a "Hírcsatorna" lapfül lett kiválasztva, akkor a TAB billentyűvel át lehet lépni az MSN – Webes tartalom területére. Ezt a felületet úgy lehet kezelni mintha egy weboldalt használna. Itt a nyílbillentyűkkel navigálhat, majd az ENTER billentyűvel tud megnyitni egy cikket. A hírek külső böngészőben nyílnak meg. A hivatkozásokat és a címsorokat ki tudja listázni, de rájuk is navigálhat a gyorsbillentyűkkel. A "Frissítés" gombbal az aktuálisan megjelenő tartalmat aktualizálhatja. A "Személyes beállítások" gomb lenyomásával megnyithat egy beállítási panelt. Itt lehet kezelni például a nyelvet és régiót (pl. magyar hírek jelenjenek meg), az érdeklődési köröket (milyen hírek kerüljenek előtérbe), a letiltani kívánt hírforrásokat, személyes tartalmakat.

Ha a "Vezérlők" lapfül lett kiválasztva, akkor a TAB billentyűvel át lehet lépni a Vezérlőket tartalmazó szekcióra.

A "Vezérlők hozzáadása" gomb aktiválásával egy új widgetet vehet fel. A "Widget hozzáadása" párbeszédpanelen megjelennek egy listában a számítógépre letöltött widgetek. A nyíl billentyűk segítségével válasszon közülük. A kiválasztás után a TAB billentyűvel lépjen a "Vezérlő hozzáadása" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

Szintén a "Widget hozzáadása" párbeszédpanelen a TAB billentyűvel tovább lépve megtalálhatja a "További vezérlők keresése" gombot, amellyel az áruházból további vezérlőket telepíthet a számítógépére.

A TAB billentyűvel lépkedve a "Vezérlők hozzáadása" gomb után A "Vezérlők" területére kerül a fókusz. Itt a nyíl billentyűkkel választhat az aktív widgetek közül. Ha a kiválasztott widgeten lenyomja az ENTER

billentyűt, akkor megjelenik a "További lehetőségek" gomb, amelyet aktiválva megnyílik egy menü. A menüben a Widget kártyákat eltávolíthatja (Eltávolítás) és átrendezheti (Vezérlő áthelyezése almenü) tetszése szerint. Sok vezérlő méretét is meg lehet változtatni (kicsi, közepes, nagy), hogy több vagy kevesebb információt mutasson.

A tálcán lévő „Widgetek” gomb az asztalról is elérhető a TAB billentyű lenyomásával.

Ha a tálcán nem lenne megjelenítve a „Widgetek” gomb, a megjelenítéshez nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Tálca elemet és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel keresse meg a "Tálcaelemek", "További beállítások megjelenítése" gombot és az ENTER billentyűvel nyissa ki. A TAB-bal tovább navigálva lépjen a "Vezérlők" gombra és jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel.

Megjegyzés: Lehetőség van ennek a beállításnak a gyorsabb megnyitására abban az esetben, ha már a „Widgetek” gomb megtalálható a tálcán. Lépjen az Asztalra pl. a WINDOWS+D billentyűkombinációval, majd a TAB billentyűvel navigáljon a „Widgetek” gombra és nyomja le az ALT+ENTER billentyűparancsot. Ekkor megnyílik a Gépház alkalmazás a megfelelő beállítási panelen.

Feladatnézet

A tálcán ez az ikon két, egymást részben fedő négyzetet ábrázol. A megnyitásához lépjen az asztalra, majd a TAB billentyűvel keresse meg a Feladatnézet gombot és nyomja le az Enter billentyűt. A Feladatnézet megnyitásához a WINDOWS+TAB billentyűkombináció is használható. A Feladatnézet egy hatékony multitasking eszköz, amely két fő funkciót lát el:

1. **Megnyitott ablakok kezelése:** Egyetlen képernyőn mutatja az összes éppen futó alkalmazás és megnyitott ablak miniatűrjét. Ez megkönnyíti a gyors váltást közöttük, különösen, ha sok programot használ egyszerre.

2. **Virtuális asztalok létrehozása és kezelése:** Lehetőséget ad több különálló asztal létrehozására. Ez rendkívül hasznos funkció a munkafolyamatok szétválasztására.

A főbb területek közötti navigációra a TAB billentyű, a listákban való lépkedésre a nyíl billentyűk használhatók. Ha a tálcán nem találja meg a „Feladatnézet” gombot, a billentyűparancs akkor is működni fog.

Ha a „Feladatnézet” gomb hiányozna a tálcáról, akkor a gombot ki lehet tenni. A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű háromszori megnyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Tálca elemet és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel keresse meg a "Tálcaelemek",

"További beállítások megjelenítése" gombot és az ENTER billentyűvel nyissa ki. A TAB-bal tovább navigálva lépjen a "Feladatnézet" gombra és jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel.

Megjegyzés: Lehetőség van ennek a beállításnak a gyorsabb megnyitására abban az esetben, ha már a „Feladatnézet” gomb megtalálható a tálcán. Lépjen az Asztalra pl. a WINDOWS+D billentyűkombinációval, majd a TAB billentyűvel navigáljon a „Feladatnézet” gombra és nyomja le az ALT+ENTER billentyűparancsot. Ekkor megnyílik a Gépház alkalmazás a megfelelő beállítási panelen.

Megjegyzés: A JAWS programban az éppen futó programok ablakait ki lehet listázni az INSERT+F10 billentyűparanccsal. Az ablakok között a nyíl billentyűvel lehet mozogni. Egy kiválasztott ablakot az ENTER billentyűvel lehet aktívvá (előtérbe) tenni. A DELETE billentyű bezárja a kiválasztott ablakot.

A rendszertálca és az értesítések kezelése

A tálca jobb oldalán található a rendszertálca, ahol megjelennek a háttérben futó programok ikonjai. Többek között itt található meg a *Hardver biztonságos eltávolítása*, a *Hálózati hozzáférés*, a *Hangerőszabályzó*, az óra, a képernyőolvasó és a vírusirtó ikonja is. A tálcán megjelenhet a rejtett ikonok megjelenítésére szolgáló gomb is, amelyen állva az ENTER billentyűt lenyomva a ritkábban használt, nem látszódó ikonok is láthatóvá válnak.

A rendszertálca ikonjait listázni tudja a képernyőolvasó szolgáltatásával is, ha lenyomja az INSERT+F11 billentyűkombinációt. Ezután bal- vagy jobb egérkattintást tud végrehajtani a kiválasztott ikonon.

A képernyőolvasótól függetlenül azonnal a rendszertálcára tud lépni a WINDOWS+B billentyűkombináció segítségével is.

A Windows 11-ben a Műveletközpontot felváltotta a Gyorsbeállítások és az Értesítési központ.

Gyorsbeállítások: A hálózati, hangerő- és fényerőbeállításokat tartalmazó panelt a WINDOWS+A billentyűparanccsal lehet megnyitni. Itt találhatóak a kisegítő lehetőségek és egyéb gyorskapcsolók is.

Értesítési központ: Az alkalmazások értesítéseit és a naptárt a WINDOWS+N billentyűkombinációval lehet előhívni.

A Gyorsbeállítások és az Értesítési központ ablakainak különböző részei között a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel tud navigálni. Adott területen belül a kurzormozgató nyílbillentyűket használhatja.

A gombok által jelzett üzemmód funkciókat az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűkkel lehet ki-, illetve bekapcsolni.

Keresés

A *Start* menü megnyitása után a szerkesztőmezőbe gépeléssel is indítható keresés, de az „*Indítás" gomb* mellett található „*Keresés"* gomb aktiválása után is rákereshet a különböző kifejezésekre. Ezzel a keresési lehetőséggel nem csupán a számítógépen található tartalmak között lehet keresni, hanem az interneten is. A keresés megnyitásához lépjen az asztalra a WINDOWS+M vagy a WINDOWS+D billentyűparanccsal, majd a TAB billentyűvel navigáljon a „*Keresés"* gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A keresést közvetlenül is megnyithatja a WINDOWS+Q vagy a WINDOWS+S billentyűkombinációval. A keresési ablak *Találatok keresése itt* területén a nyílbillentyűkkel megadható a

keresés hatóköre. A *Keresőmező* szerkesztőmezőbe gépelje be a keresendő kifejezést, majd a LENYÍL billentyűvel válasszon a találatok közül, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha módosítani szeretné a „Keresés” gomb tálcán való megjelenését, akkor ezt a Beállításokban lehet megtenni. A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután nyomja meg a TAB billentyűt háromszor, hogy az alkategória listába kerüljön és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Tálca elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

A TAB billentyűvel keresse meg a "Tálcaelemek", "További beállítások megjelenítése" gombot és az ENTER billentyűvel nyissa ki. A TAB-bal tovább navigálva lépjen a "Keresés" kombinált listamezőre és a nyíl billentyűkkel válassza ki a „Keresőmező” vagy az "Elrejtés" lehetőséget attól függően, hogy megjeleníteni vagy elrejteni szeretné a „Keresés” gombot.

Megjegyzés: Lehetőség van ennek a beállításnak a gyorsabb megnyitására abban az esetben, ha már a „Keresés” gomb megtalálható lenne a tálcán. Lépjen az Asztalra pl. a WINDOWS+D billentyűkombinációval, majd a TAB billentyűvel navigáljon a „Keresés” gombra és nyomja le az ALT+ENTER billentyűparancsot. Ekkor megnyílik a Gépház alkalmazás a megfelelő beállítási panelen.

A *Start* gomb és a *Start* menü

A Start gomb és a Start menü bemutatása

A Windows 11 egyik legszembetűnőbb újítása a teljesen átdolgozott Start menü. A korábbi verzióktól eltérően az operációs rendszer alapértelmezetten a tálcával együtt középre van igazítva, hasonlóan, mint a macOS rendszerben. Ez a menü a központi helye az alkalmazások indításának, a fájlok és beállítások keresésének, a felhasználói fiók kezelésének és a gép kikapcsolásának.

A Windows 10-ből ismert élő csempék (Live Tiles) teljesen eltűntek, helyüket egy letisztultabb, ikonrácsos elrendezés vette át, amely sok szempontból a klasszikus Windows 7 menü egyszerűségét idézi. Fontos tudni, hogy a Windows 10-zel ellentétben a Start menü mérete nem változtatható meg.

A Start menüt a **Windows billentyű** lenyomásával vagy a tálcán lévő Start (Indítás gomb) ikonra kattintva nyithatja meg. A régi billentyűzeteken még nem volt külön WINDOWS billentyű, ilyen eszköz használata esetén használható a CTRL+ESC billentyűkombináció is. A menü több, jól elkülöníthető részre oszlik, amelyek között a TAB és a SHIFT+TAB billentyűvel tud navigálni:

- **Keresőmező:** A menü tetején található sáv, amely lehetővé teszi, hogy gyorsan keressen alkalmazásokra, beállításokra, dokumentumokra, de akár internetes oldalakon is.
- **Kitűzött alkalmazások:** Ez a menü legnagyobb részét elfoglaló rácsos elrendezésű terület. Itt találhatók a legfontosabb alkalmazások parancsikonjai. Alapértelmezetten 18 ikon jeleníthető

meg, de ha ennél többet rögzít, a jobb oldalon megjelenő pontokkal lapozhat közöttük.

- **Minden alkalmazás gomb:** A kitűzött rész jobb felső sarkában található gomb, aktiválásakor egy ábécé sorrendbe rendezett, görgethető listában megjelenik a számítógépre telepített összes program. A Minden alkalmazás gomb lenyomása után szükség lehet az alkalmazások listájába való átlépésre, amelyet a TAB billentyűvel tud megtenni. A listában a LE- és FELNYÍL billentyűkkel tud navigálni, illetve használhatja a keresendő elem kezdőbetűjét is. A listában találhatóak mappák is, amelyek több tételt tartalmazhatnak. A mappák kinyitásához és bezárásához nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.

- **Ajánlott elemek:** Ezen a területen a Windows a legutóbb telepített vagy leggyakrabban használt alkalmazásokat, valamint a legutóbb megnyitott fájlokat és dokumentumokat jeleníti meg a gyors elérés érdekében. Ha több elem van, mint amennyi elfér, egy **Továbbiak** gomb is megjelenik.

- **Felhasználói fiók és Főkapcsoló:** A menü alján, bal oldalon a felhasználói fiók neve és profilképe, míg a jobb oldalon a Főkapcsoló gomb található.

A Start menü számos módon személyre szabható, hogy jobban megfeleljen az igényeinek.

Keresés a Start menüben

A keresés a Start menü egyik leghatékonyabb funkciója.

1. Nyomja le a **Windows billentyűt**. A fókusz automatikusan a keresőmezőbe kerül.
2. Kezdje el gépelni a keresett szót (pl. "óra"). A találatok gépelés közben, valós időben jelennek meg.
3. A **Fel** és **Le nyílbillentyűkkel** navigálhat a találati listában.
4. Nyomja meg az **Entert** a kiválasztott elem megnyitásához.

Tippek a hatékonyabb kereséshez:

- **Keresés szűrése:** Miután beírta a keresőszót, a **Tab billentyű** lenyomásával válthat a szűrési kategóriák között (pl. "Keresés az interneten", "Keresés a beállításokban"), így pontosíthatja a találatokat.
- **Gyors elérés:** A keresőmezőt a Start menü megnyitása nélkül is előhívhatja a **WINDOWS+S** vagy **WINDOWS+Q** billentyűkombinációval.
- **Helyi menü:** Egy keresési találaton a **SHIFT+F10** vagy az **Alkalmazás** billentyű lenyomásával előhívhatja a helyi menüt, ahol további opciókat talál (pl. "Rögzítés a Start menübe").

Kitűzött alkalmazások kezelése

1. Alkalmazások kitűzése és eltávolítása

A kitűzés egy parancsikon elhelyezését jelenti a Start menü rácsán a gyors hozzáférés érdekében. Fontos megjegyezni, hogy a **kitűzés feloldása nem azonos az alkalmazás eltávolításával**. Ha felold egy ikont, az csak a Start menüből tűnik el, a program a számítógépen telepítve marad.

- **Kitűzés:** Nyissa meg a **Minden alkalmazás** listát, keresse meg a kívánt programot és nyissa meg a Helyi menüt, majd válassza a **Rögzítés a Start menübe** opciót.
- **Eltávolítás:** A nyílbillentyűkkel válasszon ki egy kitűzött ikont, majd nyissa meg a Helyi menüt és válassza a **Levétel a Start menüről** opciót.

2. Kitűzött alkalmazások átrendezése

A rögzített ikonokat tetszés szerint rendezheti:

- **Egérrel:** Kattintson egy ikonra, tartsa lenyomva a gombot, és húzza a kívánt helyre.
- **Helyi menüvel:** Kattintson jobb gombbal egy ikonra, és válasszon a "Mozgatás balra", "Mozgatás jobbra" opciók közül.
- **Billentyűzettel:** Fókuszáljon a mozgatni kívánt ikonra a nyílbillentyűkkel, majd az ALT**+SHIFT+BAL/JOBB nyíl** billentyűkombinációval mozgassa azt a rácson belül.

Az "Ajánlott" szekció testreszabása

Beállíthatja, hogy a Windows milyen típusú elemeket jelenítsen meg az ajánlott részben. A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül.

Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűkkel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a START elemet és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel keresse meg és a SZÓKÖZ billentyűvel engedélyezze vagy tiltsa le az "A legutóbb felvett alkalmazások megjelenítése" gomb és az "A legtöbbet használt alkalmazások megjelenítése" gomb lehetőségeket.

Mappák hozzáadása a Főkapcsoló mellé

A Start menü aljára, a Főkapcsoló mellé további gyorselérési ikonokat helyezhet el. A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül.

Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Start elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ezután a TAB billentyűvel keresse meg a „Mappák” gombot és aktiválja az ENTER-rel. Itt kapcsolókkal választhatja ki, mely mappák ikonjai jelenjenek meg, például: **Fájlkezelő, Dokumentumok, Letöltések, Képek, Beállítások**. A beállításokon a TAB billentyűvel navigálhat, egy kapcsoló állapotát a SZÓKÖZ billentyűvel tudja módosítani.

Javaslat: Érdemes csak a leggyakrabban használt néhány mappát engedélyezni, hogy a felület átlátható maradjon.

A Start menü és a tálca igazítása

Ha a klasszikus, balra igazított elrendezést részesíti előnyben, a Windows 11 lehetővé teszi a váltást. A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül.

Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Tálca elemet és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel navigáljon "A tálca működése", "További beállítások megjelenítése" gombra és az ENTER billentyűvel nyissa le. Végezetül a TAB-bal lépjen az „A tálca igazítása” kombinált listamezőre és a nyíl billentyűkkel válassza a „Bal oldalon” lehetőséget a „Középen” helyett.

Ez a beállítás a Start menüt és a tálcán lévő összes ikont a képernyő bal szélére helyezi át.

Alternatív, más néven szöveges Start menü

A Windows 10 és 11 operációs rendszerek tartalmaznak egy alternatív, más néven szöveges *Start* menüt is. Bár innen nem indítható semmilyen alkalmazás, de elérhető számos hasznos funkció, pl. a fájlkezelő, a parancssor, a *Gépház*, a rendszerbeállítások, a feladatkezelő, az *Alkalmazások és szolgáltatások*, az *Eszközkezelő*, a *Hálózati kapcsolatok*, és a *Számítógép-kezelés*. A szöveges *Start* menü megnyitásához lépjen az asztalra, pl. a WINDOWS+M billentyűparanccsal, majd a TAB billentyűvel lépjen az „*Indítás" gombra*, és nyomja le a helyi menü billentyűjét.

A WINDOWS+X billentyűkombinációval közvetlenül meg tudja nyitni az alternatív *Start* menüt.

Ismertebb ikonok: fájlok, mappák, alkalmazások, nyomtatók, meghajtók, parancsikonok, lomtár/kuka.

A Windows operációs rendszer a programokat, az állományokat és az egyéb elemeket nem csak névvel, hanem a tartalmára utaló ábrával, úgynevezett ikonnal is jelöli. Az ismertebb számítógép-ikonok a programok ikonjai, amelyek segítségével az alkalmazások elindíthatóak.

Például, a rendszertálcán megtalálható hangerő ikon egy egyszerű hangszóró kép. Elnémítás esetén egy „x" jelenik meg rajta vagy egy áthúzott szimbólumot mutat.

A Windows a programokon kívül ikonnal szimbolizál minden objektumot, mappát és fájlt is.

Ha az adott állomány nem tartalmaz ikont, automatikusan hozzárendelésre kerül egy, a fájl típusának megfelelően.

A parancsikon a számítógépen tárolt fájlra vagy mappára mutató hivatkozás. A parancsikonok használatával egy mappa vagy fájl bárhonnan elérhető, úgy is, hogy az eredeti állomány a helyén marad. A parancsikonok használatakor az állományokat nem kell többszörösen tárolni, így nem foglalnak el több helyet. A parancsikonok fájlmérete nagyon kicsi, mivel csak arról az elemről tartalmaznak információkat, amire hivatkoznak. A parancsikon szabadon másolható, áthelyezhető, átnevezhető vagy törölhető. Ezek a műveletek nincsenek hatással az eredeti állományra. A parancsikonokhoz billentyűkombináció is rendelhető. Ezt a parancsikon tulajdonság ablakában lehet megadni. Lépjen a parancsikonra és nyissa meg a Tulajdonság panelt az ALT+ENTER billentyűkombinációval vagy a helyi menü *Tulajdonságok* parancsával.

A Windows 11 operációs rendszer telepítését követően az asztal csak néhány ikont tartalmaz. Lehetőség van az asztalon megjeleníteni a *Számítógép*, a *Felhasználó fájljai*, a *Hálózat*, a *Lomtár* és a *Vezérlőpult* ikonokat.

Windows 11 alatt az Asztali ikonok beállításai ablak gyors megnyitásához a klasszikus vezérlőpult-ablakot kell előhívni. A Futtatás ablak megnyitásához nyomja le a WINDOWS+R billentyűkombinációt, majd írja be idézőjelek nélkül a következőt: "desk.cpl ,0"

A parancs begépelése után nyomja le az ENTER billentyűt. Ez azonnal megnyitja az Asztali ikonbeállításai párbeszédpanelt. Itt tudja be- és kikapcsolni az Asztali ikonok megjelenítését.

A következő bővebb leírással bemutatjuk, hogy hogyan lehet ebbe a beállítási ablakba eljutni, ha a Gépház alkalmazást használja a beállítás megkereséséhez. Nyissa meg a *Gépház* alkalmazást a WINDOWS+I

billentyűparanccsal. A *Gépház* aktiválható a *Start* menü kereső funkciójával, a *Start* menü listamezőjében és a WINDOWS+X billentyűkombinációval előhívható menüben is.

A *Gépház* aktiválását követően a rendszerfókusz a beállítások keresésére szolgáló szerkesztőmezőbe kerül. A *Gépház* alkalmazásban a beállítások megnyitására két lehetőség is rendelkezésre áll.

1. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a szerkesztőmezőbe az „ikon” szót a idézőjelek nélkül. A keresendő kifejezés begépelése után a kereséshez lenyomhatja az ENTER billentyűt, de ez nem szükséges. A találati listában a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a *Témák és kapcsolódó beállítások* lehetőséget, majd a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

2. Ha nem a keresési lehetőséget választja a beállítás megnyitására, akkor kereshet tematikusan is. Kategóriáról kategóriára lépkedve szűkítheti a találati listát. A keresési szerkesztőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási lehetőségek listájába, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a *Személyre szabás* elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A személyre szabáson belül a rendszerfókusz ismételten a kereső szerkesztőmezőbe kerül. A TAB billentyűvel lépjen át a *Személyre szabás* listamezőbe, majd a LENYÍL billentyűvel navigáljon a *Témák* beállítási kategóriára, és a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

A fenti két módszer mindegyikével a *Témák* beállítási kategóriába jut. A *Témák* kategória beállítási lehetőségei között a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel tud navigálni. A TAB billentyűvel lépkedve keresse meg a

Kapcsolódó beállítások csoportban az *Az asztal ikonbeállításai* hivatkozást, majd a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Az *Asztal ikonbeállításai* párbeszédpanelen a nyílbillentyűkkel lehet navigálni a gyári asztali ikonok jelölőnégyzetei között. Azt az ikont, amelyet az asztalon meg kíván jeleníteni, jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel. Az ikon elrejtéséhez törölje a jelölést, szintén a SZÓKÖZ billentyűvel. A beállítások módosítását követően nyomja le az ENTER billentyűt vagy aktiválja a párbeszédpanel *OK* gombját. Végezetül, a Gépház alkalmazást is bezárhatja az ALT+F4 billentyűparanccsal.

Megjegyzés: A Windows 10 és 11 rendszerben a *Számítógép* ikon *Ez a gép* néven található meg az asztalon.

További ikonok

A Windows 11 rendszerben az *Ez a gép* ikon aktiválása után megjelennek a számítógép erőforrásai. Ellenben, ha a Fájlkezelő programot a Tálcáról, Start menüből vagy a WINDOWS+E billentyűparanccsal nyitja meg, akkor a „Kezdőlap” nyílik meg, nem a számítógép meghajtói és hálózati mappái. A Windows 11 rendszerben a Kezdőlap egy helyen gyűjti össze a fontos és gyakran használt elemeket. Ez újdonság a régebbi Windows verziókhoz képest. A *Gyors elérés* hasznos lehet abban az esetben, ha bizonyos mappákat gyorsabban kíván elérni. A gyári mappákon kívül fel lehet venni újabbakat is.

Ha ragaszkodik a hagyományos fájlkezelő megjelenéshez, nem kívánja használni a *Gyors elérés*t, akkor lehetőség van a fájlkezelő megjelenésének módosítására. Ehhez a WINDOWS billentyűvel nyissa meg a *Start* menüt, majd a *Keresés* szerkesztőmezőbe gépelje be a „Fájlkezelő beállításai” szöveget idézőjelek nélkül. A megjelenő

Fájlkezelő beállításai, Vezérlőpult találati listán nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor közvetlenül a "Fájlkezelő megnyitása a következőhöz" kombinált listamezőbe kerül.

A *Vezérlőpult* alkalmazást megnyithatja az asztalról és a *Start* menüből is. A *Vezérlőpult* megnyitása után a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel navigáljon a *Fájlkezelő beállításai* hivatkozásra, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A *Fájlkezelő beállításai* párbeszédpanel *Általános* lapfülén, a "Fájlkezelő megnyitása a következőhöz" *kombinált listamezőben* a nyílbillentyűk használatával adhatja meg, hogy az *„Ez a gép”,* a *"Kezdőlap" vagy a „Személyes OneDrive mappa”* jelenjen meg akkor, ha megnyitja a fájlkezelőt a WINDOWS+E billentyűparanccsal vagy a tálca *„Ez a gép”* ikonjával. A beállítás megadása után nyomja le az ENTER billentyűt, vagy aktiválja a párbeszédpanel *OK* gombját.

A "Fájlkezelő megnyitása a következőhöz Kezdőlap" beállítás, kizárólag arra vonatkozik, hogy mi történik, amikor magát a Fájlkezelő alkalmazást indítja el, például:

- A tálcán lévő mappa ikonra kattint.
- A **WINDOWS**+E billentyűkombinációt használja.
- A Start menüből indítja a Fájlkezelőt.

Ellenben az asztali "Ez a gép" ikon mindig az "Ez a gép" nézetet fogja megnyitni.

Megjegyzés: A korábbi Windows verziókban *Mappa beállításai* néven szerepelt a *Fájlkezelő beállításai* lehetőség a *Vezérlőpult*ban.

A számítógép ikon megnyitását követően megjelennek a számítógépen található erőforrások. A fájlkezelőben a winchester, az SSD, a DVD, a

pendrive, a hálózati mappák stb. saját ikonnal rendelkeznek. A meghajtók tartalma megjeleníthető az ENTER billentyű lenyomásával. Például az ENTER billentyű a meghajtó (C:) ikonján történő lenyomásának hatására megjelennek a winchester vagy az SSD főkönyvtárában található állományok, illetve az onnan nyíló alkönyvtárak.

A hálózat ikon mappája használatában és szerkezetében hasonlít a számítógépéhez, de itt nem a helyi (lokális), hanem a hálózaton elérhető külső erőforrások és számítógépek jelennek meg.

A *Lomtár* olyan tárolóegység, ahová a törölt fájlok kerülnek. A *Lomtár*mak saját ikonja van az asztalon, amiről könnyen felismerhető. A törölt elemek megtekintéséhez a *Lomtár* ikonján állva le kell nyomni az ENTER billentyűt. Az összes elem végleges törléséhez az asztalon jelölje ki a *Lomtár* ikont, majd nyissa meg a helyi menüt, és válassza a *Lomtár ürítése* menüpontot.

További parancsikonok jelenhetnek meg az asztalon a különféle programok telepítését követően. A parancsikonok segítségével egyszerűen elindítható az adott program.

Előfordulhat, hogy a felhasználó az asztalról véletlenül eltünteti az ikonokat. Ebben az esetben a képernyőolvasó nem olvassa fel az asztalon található ikonok neveit. Ha ilyet tapasztal, az asztalon nyissa meg a helyi menüt, és válassza a *Nézet* almenü *Asztali elemek megjelenítése* parancsát.

Ikonok kiválasztása és mozgatása

Az asztalon található ikonok eléréséhez először magát az asztalt kell aktívvá tenni az alábbi billentyűkombinációk egyikével:

1. **WINDOWS+M:** Minden alkalmazásablak kisméretű lesz. A programok működése a háttérben továbbra is folytatódik, vagyis a billentyűkombináció lenyomása nem eredményezi azok bezárását, csak nem látszanak a képernyőn.
2. **WINDOWS+D:** Aktívvá teszi az asztalt, ha más módon nem sikerül megjeleníteni a munkaterületet.

Ikonok kiválasztása

A nyílbillentyűk használatával lépkedhet az ikonok között. Az ikonok oszlopokban jelennek meg, és amikor a fókusz egy oszlop legalsó ikonján van, a LENYÍL billentyű lenyomására nem kerül át a következő oszlop első elemére. Az oszlopok közötti navigáláshoz használja a BAL- vagy a JOBBNYÍL billentyűt.

Az ikonok elérésének gyorsabb módja az első betű alapján történő navigálás. Nyomja le a név első betűjét, hogy eljusson az első olyan ikonhoz, amelynek a neve azzal a betűvel kezdődik. Nyomja le ismét ugyanazt a betűt, hogy az adott karakterrel kezdődő következő ikonhoz mozgassa a fókuszt. Kettő vagy több karakterét is begépelheti az ikonnak, hogy ahhoz az elemhez érkezzen, amely a megadott karaktersorozattal kezdődik. Ha azonban több mint fél másodpercet vár két karakter begépelése között, a Windows ezt úgy értelmezi, hogy a második egy újabb elem első betűje, amelyet ki kíván választani.

Ha elmozgatja a fókuszt az asztalról, majd ismét visszahelyezi oda, akkor ahhoz az ikonhoz tér vissza, amelyen utoljára állt.

Ikonok mozgatása

A kijelölt ikonok mozgatása csak egérrel, a „Fogd és vidd” módszerrel lehetséges. Az ikon kijelölése után, a bal egérgomb nyomva tartása mellett át lehet húzni azt a kívánt helyre. Egy kijelölt ikont másolni a CTRL billentyű nyomva tartása melletti húzással lehet.

Megjegyzés: A képernyőolvasó egérkezelési szolgáltatását is használhatja ehhez a művelethez. Váltson át az egérmutatóra az INSERT+- (SZÁMBILL mínusz) billentyűparanccsal. Keresse meg a nyílbillentyűkkel a parancsikont, majd nyomja le az INSERT+CTRL+/ (SZÁMBILL per) billentyűkombinációt. A nyílbillentyűkkel vigye a parancsikont a kívánt helyre, majd végezze el az elem húzását az INSERT+CTRL+/ (SZÁMBILL per) ismételt használatával.

Parancsikonok létrehozása, átnevezése, áthelyezése és törlése

A parancsikon egy fájl vagy mappa gyors elérésére szolgáló állomány. Tipikus helye az asztal, de bármely mappában elhelyezhető. Az ilyen parancsikonok gyűjtőhelye például a *Start* menü. Parancsikont bármelyik programhoz, dokumentumhoz, mappához, hálózati kapcsolathoz vagy nyomtatóhoz hozzá lehet rendelni, legyen az asztalon vagy bármelyik mappában. A parancsikonokkal lehet a leggyorsabban elérni a gyakran használt elemeket.

A parancsikont vizuálisan a bal alsó sarkában található kanyarodó nyíl különbözteti meg az eredeti állománytól, illetve a parancsikon nevébe

belekerül a „parancsikonja” szöveg is. Egy parancsikon további felismeréséhez tegye az alábbi két művelet egyikét:

1. Ha a fájlkezelőben a *Részletek* az aktuális nézet, akkor megtekinthető, hogy milyen típusú a kiválasztott elem. Jelölje ki az állományt, majd a JOBBNYÍL billentyűvel lépjen a *Típus* oszlopra. Itt ellenőrizhető, hogy az aktuális elem parancsikon-e. Ha más nézet az aktív a fájlkezelőben, akkor a *Részletek* nézetre váltáshoz a fájlkezelőben szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűparanccsal, majd nyissa meg a helyi menüt, és válassza a *Nézet* almenü *Részletek* parancsát. A fájlkezelő parancssávjának segítségével is módosítható a nézet. Nyomja le az ALT billentyűt az ikon eszköztár megnyitásához és navigáljon a "Megtekintés" gombra, majd nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A megnyílt menüben a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel keresse meg a "Részletek" menüpontot és az ENTER billentyű lenyomásával aktiválja. A CTRL+SHIFT+6 billentyűkombinációval is beállítható a részletek nézet.
2. Az állományok *Tulajdonságok* párbeszédpanelén is megtekinthető, hogy parancsikon-e a kijelölt elem. Jelölje ki az elemet, majd válassza a helyi menü *Tulajdonságok* parancsát, vagy nyomja le az ALT+ENTER billentyűkombinációt. A tulajdonságok párbeszédpanelen megtalálható a *Parancsikon* lapfül, ha a kijelölt állomány parancsikon.

Parancsikonok létrehozása

Lépjen az adott fájlra, mappára vagy programra, és a helyi menü megnyitása után a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a „További lehetőségek megjelenítése” menüpontot és nyomja le az ENTER vagy a

SZÓKÖZ billentyűt. A megjelenített kibővített menüben a nyíl billentyűkkel keresse meg a *Parancsikon létrehozása* lehetőséget és aktiválja az ENTER billentyűvel. Ekkor a kívánt parancsikon létrejön az aktuális helyen. Ezután a létrejött parancsikont bárhova át lehet másolni vagy át lehet helyezni.

Ha azt akarja, hogy a parancsikon ne helyben jöjjön létre, hanem csak a célhelyen, akkor tegye az alábbiakat: jelölje ki az adott fájlt, mappát vagy programot, majd a helyi menü megnyitása után válassza a *Másolás* parancsot, vagy nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Ezután navigáljon arra a helyre, ahová létre kívánja hozni a parancsikont. A beillesztés parancs kiadásakor ne legyen semmi kijelölve! Ezért - ha szükséges - szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval. Nyissa meg a helyi menüt, majd a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a „További lehetőségek megjelenítése” menüpontot és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A megjelenített kibővített menüben a nyíl billentyűkkel keresse meg a „*Parancsikon beillesztése”* lehetőséget és aktiválja az ENTER billentyűvel. Ekkor a kívánt parancsikon létrejön az aktuális helyen.

A fájlkezelőben tallózott elemről parancsikont készíthet az asztalra. Lépjen az adott fájlra, mappára vagy programra, és a helyi menü megnyitása után a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a „További lehetőségek megjelenítése” menüpontot és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A megjelenített kibővített menüben a nyíl billentyűkkel keresse meg a „*Küldés”* almenüt és nyissa meg majd válassza az „*Asztali parancsikon létrehozása”* lehetőséget.

Alkalmazások parancsikonjainak asztalra helyezése

A Windows 10 és 11 rendszerben már nem lehet a *Start* menüből a billentyűzet segítségével közvetlenül parancsikont az asztalra elhelyezni. A helyi menüből hiányzik a *Küldés* almenü. Mivel a *Start* menüből közvetlenül nem lehetséges a parancsikonok asztalra helyezése, néhány alternatív módszert ajánlunk a probléma kiküszöbölésére. Válassza ki az önnek szimpatikus módszert.

1. Nyomja meg a WINDOWS+R billentyűkombinációt a Futtatás párbeszédpanel megnyitásához, majd írja be idézőjelek nélkül a „shell:appsfolder” parancsot és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor megjelenik a számítógépére telepített alkalmazások listája. Nyomja meg a LENYÍL vagy a FELNYÍL billentyűt az alkalmazások listájában való navigáláshoz, vagy használja az első betűs navigációt a kívánt alkalmazás megkereséséhez. A kiválasztott alkalmazáson nyomja le a HELYIMENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt, majd a menüben válassza a „Parancsikon létrehozása” menüpontot. Ekkor megjelenik egy üzenet, amely arról tájékoztat, hogy „A Windows itt nem tud parancsikont létrehozni. Kívánja a parancsikont ehelyett az asztalon elhelyezni?”. A művelet jóváhagyásához az Igen gombon nyomja le az ENTER billentyűt vagy használja az ALT+I billentyűkombinációt. Ezután az alkalmazás parancsikonja megjelenik az asztalon. A létrejött parancsikon tartalmazza az alkalmazás nevét és a „parancsikonja” szót. A parancsikont átnevezheti úgy, hogy csak az alkalmazás nevét tartalmazza. Ehhez nyomja le a WINDOWS+D billentyűkombinációt, hogy az asztalra navigáljon. Keresse meg a létrehozott parancsikont a nyílbillentyűkkel vagy az alkalmazás nevének első betűjének lenyomásával, majd nyomja le az F2 funkcióbillentyűt az Átnevezés megkezdéséhez. A meglévő nevet átszerkesztheti vagy megadhat egy

újat. A jóváhagyáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. Végezetül az ALT+TAB billentyűkombinációval lépjen vissza a minden alkalmazás listájához, majd az ablakot zárja be az ALT+F4 billentyűkombinációval.

2. A Start menüben a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel keresse meg azt a programot, amelyhez parancsikont kíván létrehozni. A Start menü keresés funkcióját is használhatja. A kijelölés után nyissa meg a helyi menüt, és válassza a Fájl helyének megnyitása menüpontot. Előfordulhat, hogy a Fájl helyének megnyitása parancs a helyi menü Egyebek almenüjében található. A megnyitott forrásmappából a CTRL+C billentyűparanccsal másolja ki a parancsikont, majd a CTRL+V billentyűkombinációval illessze be az asztalra.

3. A parancsikonok valójában LNK (link) kiterjesztésű fájlok, amelyekre rá lehet keresni. Nyissa meg a Windows rendszert tartalmazó meghajtót. Ez alapesetben a C: betűvel rendelkezik. Keresse meg a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel a ProgramData mappát, és lépjen bele az ENTER billentyűvel. A CTRL+E billentyűkombinációval vagy a TAB billentyűvel navigáljon a Keresés mezőre, és gépelje be a „*.lnk” kifejezést, idézőjelek nélkül. A gépelést követően a keresés automatikusan elindul. A keresés végeztével a találatok száma kiírásra kerül az állapotsoron. Ezt meg tudja hallgatni az INSERT+PAGEDOWN billentyűparanccsal. Ezután a találatok között a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel tud navigálni. Jelölje ki az asztalra másolandó parancsikont, majd másolja ki azt a CTRL+C billentyűparanccsal. Végezetül, a CTRL+V billentyűkombinációval illessze be az asztalra.

4. Nyissa meg a Futtatás párbeszédpanelt a WINDOWS+R billentyűparanccsal, majd illessze be a következő sort:

%APPDATA%\Microsoft\Windows\Start Menu\Programs

Ezután nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyílt Microsoft mappában olyan almappákat találhat, amelyekben parancsikonok találhatóak. Ezeket az ikonokat is ki lehet másolni az asztalra.

Megjegyzés: A %APPDATA% olyan környezeti változó, amely a következő útvonalat tartalmazza: „C:\Users\aktuális felhasználó neve\AppData\Roaming”

Parancsikon átnevezése, áthelyezése és törlése

Parancsikon átnevezéséhez használja az F2 funkcióbillentyűt vagy a helyi menü *Átnevezés* parancsát.

Parancsikon törléséhez válassza a helyi menü *Törlés* parancsát, vagy nyomja le a DEL billentyűt. A parancsikon a *Lomtárba* kerül. Ha véglegesen kívánja törölni, nyomja le a SHIFT+DEL billentyűkombinációt.

Parancsikon áthelyezéséhez használhatja a helyi menü *Kivágás* parancsát vagy a CTRL+X billentyűkombinációt, illetve a kívánt új helyen a CTRL+V - beillesztés - billentyűparancsot.

Ablakok használata

Az ablak részei: címsor, menüsor, eszköztár, menüsáv (ribbon), állapotsor, görgetősáv

A Windows legfontosabb, alapvető objektuma az ablak. Az angol „windows” szó magyarul ablakokat jelent. Ablaknak nevezzük azt az önálló területet, amely téglalap alakú, és be van keretezve. Minden program önálló ablakban fut. A bevitt és a kapott adatok is ezekben az ablakokban jelennek meg.

A Windows 11 jelentős változásokat hozott az ablakok vizuális megjelenésében és kezelésében a Windows 10-hez képest, bár az alapvető működési elvek megmaradtak. Mások mellett a következő változások történtek:

- Lekerekített sarkok: A Windows 11 minden ablaknak, menünek és párbeszédpanelnek lágy, lekerekített sarkokat ad a korábbi éles, szögletes dizájn helyett.
- Mica hatás: Az ablakok háttere enyhén áttetsző és elmosódott, átvéve az asztali háttérkép színeit. Ez modern megjelenést kölcsönöz a rendszernek.
- Gördítősávok: A gördítősávok vékonyabbak lettek. Alapértelmezetten gyakran csak egy vékony csíkként jelennek meg, és csak akkor válnak teljessé, ha az egeret föléjük viszi a felhasználó.

Az alapvető ablaktípusok a következők:

1. **Alkalmazásablak:** Az alkalmazásablakban futnak az alkalmazások. Általában önálló menüvel rendelkezik.

2. **Dokumentumablak:** Olyan, alkalmazásablakon belül elhelyezkedő ablak, amely dokumentumok szerkesztését teszi lehetővé. Az alkalmazásablak (pl. Microsoft Word) több dokumentumablakot is tartalmazhat (pl. több Word dokumentum), de közülük mindig csak egy lehet aktív. A memóriakapacitás megszabja, hogy maximum hány ablak lehet nyitva. Nem minden alkalmazás használ belső dokumentumablakokat. A dokumentumablakok között általában a CTRL+F6 billentyűparanccsal lehet váltani. Egy dokumentumablakot a CTRL+F4 vagy a CTRL+W billentyűparancsokkal lehet bezárni.
3. **Párbeszédpanel:** A párbeszédpaneleken beállításokat, adatmódosításokat végezhet el. A párbeszédpanelek lehetnek többlaposak is, ilyenkor a vezérlőelemek a lapokon csoportosítva helyezkednek el. A lapok között a CTRL+TAB billentyűparanccsal lehet navigálni.

Egy program elindításakor egy ablak nyílik meg, amely általában a következő részekből áll:

Ablakszél: ez a terület az ablak körül helyezkedik el. Az ablak szélére vitt egérmutató formája oda-vissza mutató nyíllá alakul. Ha a mutató az ablak szélén van, az egér bal oldali gombjának folyamatos nyomva tartásával átméretezhető az ablak. Az ablak oldalának húzásával csak a megfogott oldal széle mozdul el. Az ablak sarkainak húzásával a sarokhoz kapcsolódó mindkét oldal elmozdul.

Címsor: az ablak felső részén elhelyezkedő vízszintes sáv. Az alkalmazás és a kezelt (szerkesztett) állományok nevét jeleníti meg. A címsor bal oldalán található a vezérlőmenü, ami az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombináció lenyomásával nyitható meg, és az ablak vezérlésére

szolgál (Bezárás, Kis méret, Előző méret, Teljes méret). A címsor jobb szélén az ablakkezelő gombok helyezkednek el, amelyekkel szintén méretezni vagy bezárni lehet az ablakot. Az ablak címsorát a képernyőolvasó INSERT+T billentyűkombinációjával olvastathatja fel.

Menüsor: a címsor alatt található vízszintes sáv, amely parancsokat tartalmaz. Az egyes menüpontok kategóriák szerint vannak csoportosítva. A menüsort az ALT billentyűvel lehet megnyitni, majd a BAL- vagy JOBBNYÍL billentyűvel tud választani a menücsoportok közül. A menü megnyitásához nyomja le a LE- vagy a FELNYÍL billentyűt, de az ENTER-t is használhatja. Ekkor megjelenik az adott menühöz tartozó menüpontok listája. A kívánt menüpontot keresse meg a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel, és nyomja le az ENTER-t a parancs kiadásához.

A különféle programokban hasonló menüpontokat találhat, de vannak lényeges eltérések is. Az adott program funkciója meghatározza, hogy milyen menüpontok tartoznak hozzá. A menüt le tudja gördíteni közvetlenül a hozzá tartozó hívóbillentyűvel is. Ehhez tartsa lenyomva az ALT-ot, majd nyomja le azt a billentyűt, amely alá van húzva a menü nevében.

Nem minden esetben használható az összes parancs és beállítási lehetőség. A nem használható menüpontok inaktív állapotban vannak, ezek halvány színűek.

A menüszalag a programok néhány éve bevezetett felülete, ami jórészt helyettesíti a menüket és az eszköztárakat. A Windows 10-ben nagyon sok program menüszalaggal (ribbon) rendelkezett. A Windows 11 rendszerben a menüszalag kezdett háttérbe szorulni, de azért még sok program használja ezt a menütípust. A szalagfelülettel működő programok esetében nincs mód annak kikapcsolására, illetve a

hagyományos menürendszerhez történő visszatérésre. Léteznek azonban külső fejlesztőktől származó alkalmazások, amelyek a menürendszert alkalmassá teszik a korábbi, hagyományos módon történő használatra. Ezek a klasszikus menüt imitáló alkalmazások elsődlegesen az Office programokban használhatóak.

A látássérült embereknek a JAWS képernyőolvasó program is segítséget nyújthat a menüszalag könnyebb használatához. A képernyőolvasóban a *Virtuális menüszalag* bekapcsolásával a menüszalag térbeli elrendezése megváltozik, így billentyűzettel ugyanúgy bejárható, mint a klasszikus menü. A virtuális menüszalag használatakor a menük, menüpontok, parancsok nevei nem változnak meg, csak a megközelítésük módja. A menüszalag az ALT billentyűvel nyitható meg, majd a BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel navigálhat a füleken és a gombokon. A LE- és a FELNYÍL billentyűkkel lehet az egyes fülek és gombok menüpontjain lépkedni. A menüpontok csoportjai almenüként jelennek meg, amelyekbe az ENTER vagy a JOBBNYÍL billentyűvel léphet be. A visszalépésre az ESC billentyű használható. A parancsokat, menüpontokat az ENTER billentyűvel aktiválhatja.

A virtuális menüszalagot kétféleképpen kapcsolhatja be.

1. Nyissa meg a *Közvetlen beállítás*t az INSERT+V billentyűkombinációval, és jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel a *Virtuális menüszalag* jelölőnégyzetet. A *Közvetlen beállítás*ban bekapcsolt virtuális menüszalag csak az aktuális alkalmazásban lesz használható.
2. Nyissa meg a *Beállítási központ*ot az INSERT+6 billentyűparanccsal, majd váltson az *Alapértelmezett beállítás központ*ra a CTRL+SHIFT+D billentyűkombinációval. Keresse

meg, és a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje be a *Virtuális menüszalag* jelölőnégyzetet. Az *Alapértelmezett beállítás központ*ban bekapcsolt virtuális menüszalag minden menüszalaggal rendelkező alkalmazásban használható lesz.

Maga a menüszalag az alábbi 2 részből áll:

Felső szalag: A *Címsor* alatt jelenik meg, az alkalmazás gombját (*Fájl* lapgomb), a lapokat és a *Súgó* ikonját tartalmazza. A lapok ugyanazt a szerepet töltik be, mint a menücsoportok a klasszikus menüben. A felső szalagot a hagyományos menüben menüsornak hívták.

Alsó szalag: A menüszalag felső része alatt jelenik meg, csoportokra osztott parancsikonokat tartalmaz. Ez felel meg a menüpontoknak. Az, hogy mely parancsok láthatóak, attól függ, melyik fület választotta ki a menüszalag felső részén. Sok parancsikonnak nincs szöveges címkéje. Az alsó menüszalagon a menüpontok a klasszikus menühöz képest már nem egy oszlopban találhatóak, hanem több sorban, amely hullámzó szalagra hasonlít.

A menüszalagban a billentyűzettel történő navigáláshoz nyomja le az ALT billentyűt, hogy a fókusz a felső szalagra kerüljön. Használja a BAL- vagy JOBBNYÍL billentyűt a lapok és a gombok közötti navigáláshoz. Használja a TAB billentyűt a fókusz körbeviteléhez az alsó szalagon található parancsok, a gyorselérési eszköztár, az alkalmazások menü, majd vissza, a felső szalagon lévő fülek között. A SHIFT+TAB billentyűkombinációval az ellenkező irányba navigálhat. A parancsok funkciójuk szerint csoportokba vannak rendezve. A CTRL+JOBBNYÍL és a CTRL+BALNYÍL billentyűkombinációk használatával tud navigálni a következő vagy az előző csoport első parancsához. A menüszalagon

egy parancsra a leggyorsabban úgy léphet, hogy először a parancs csoportjára navigál a CTRL+BALNYÍL vagy a CTRL+JOBBNYÍL billentyűkombinációval, majd a parancs kiválasztására a TAB billentyűt használja.

Fontos megjegyezni, hogy a nyílbillentyűk önmagukban történő használata az alsó szalagon történő navigálásnál két okból is nehézséget jelenthet. Egyrészt a parancsok nem sorban vagy oszlopban helyezkednek el, másrészt néhány elem lehetővé teszi a szerkesztést. Ha a fókusz ezek egyikére kerül, a nyílbillentyűk használatával a vezérlőn belül fog mozogni.

Ha a fókusz az alkalmazás gombján (Fájl lapgomb) áll, nyomja le az ENTER, a SZÓKÖZ, a LENYÍL billentyűt vagy bárhol az alkalmazáson belül az ALT+F billentyűkombinációt a Fájl menü megnyitásához.

Ha a fókusz a Súgó gombon áll, nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt a hozzátartozó menürendszer megnyitásához.

A menüszalagon a gyorsbillentyűkkel is eljuthat a fülekhez és a parancsokhoz. Ha az ALT billentyűt használja a menüszalagra történő eljutáshoz, a felső szalag és a gyorselérési eszköztár billentyűkombinációi előugró ablakként jelennek meg. Ha a felső szalag valamelyik billentyűkombinációját használja, az alsó szalag mutatja a fülhöz tartozó parancsokat, és megjelennek a fül parancsaihoz és csoportjaihoz tartozó kombinációk. Ha a nyílbillentyűket vagy a TAB billentyűt használja, eltűnnek a billentyűkombinációk. A gyorsbillentyűktől eltérően a billentyűkombinációk egyáltalán nem, vagy csak kis mértékben kapcsolódnak annak a parancsnak vagy fülnek a nevéhez, amelyre vonatkoznak, ezért nehezebb megjegyezni őket.

Ha az alkalmazásablak nincs teljes képernyő méretűre állítva, megtörténhet, hogy nem fér rá a menüszalag összes parancsa. Ebben az esetben a szalag képes összehúzni és csoportosítani a parancsokat. Ezzel egy időben a billentyűkombinációk is megváltoznak. Annak érdekében, hogy ezt elkerülje, állítsa teljes méretűre az alkalmazás ablakát az ALT+SZÓKÖZ billentyűparanccsal előhívható menüben, vagy nyomja le a WINDOWS + FELNYÍL billentyűkombinációt. A menüszalag viselkedése abban az esetben is megváltozik, ha a szalag ikonállapotúra lett állítva. A normál méretű menü visszaállításához az ALT billentyűvel nyissa meg a menüszalagot, majd nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és válassza az *A szalag ikonállapotúra kicsinyítése* menüpontot. Ha a menüpont nincs bejelölve, akkor a menüszalag nem ikonállapotú.

A menüszalag szinte minden parancsa olyan gomb vagy menügomb, amely a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűkkel aktiválható. Néhány kombinált szerkesztőmező esetén az ALT+LE NYÍL billentyűkombináció lenyomásával értéklistát kap, amelynek elemein a nyílbillentyűkkel lépkedhet, vagy ahová begépelheti a mező értékét. Előfordulnak olyan jelölőnégyzetek is, amelyek bejelölése, illetve a bejelölés megszüntetése a SZÓKÖZ billentyűvel váltogatható. Ezek ugyanolyan vezérlőelemek, mint amelyek a párbeszédpaneleknél is előfordulnak.

Amikor a szalagfelületen aktivál egy parancsot, előfordulhat, hogy ennek eredményeként olyan almenü, lista vagy párbeszédpanel nyílik meg, amely további menüpontokhoz vezet, vagy azonnal elvégez egy műveletet, és a fókusz visszakerül a munkaterületre. Két újabb típusú vezérlőelemet érdemes itt megismerni:

Menügomb: Olyan gomb, amelynek címkéje lefelé mutató nyíllal végződik. Ennek aktiválása menüt nyit meg, ezért ez a fajta gomb

menügombként ismeretes. A menügombot általában az ENTER billentyűvel lehet aktiválni.

Osztott gomb: A Windows Vista és a Windows 7 operációs rendszerek újdonsága volt az osztott gomb, de azóta más programokban is megjelent. Az osztott gomb úgy néz ki, mint a szabványos gomb, azonban két területre osztható. Például a felső oldalán van a gomb parancscímkéje, az alsó oldalán pedig egy lefelé mutató nyíl alakú jel. A címke arra utal, hogy milyen művelet hajtódik végre a gomb megnyomásakor, a nyíl alakú jel pedig arra, hogy annak megnyomásával olyan menü érhető el, amely további opciókat tartalmaz.

Az osztott gombot kétféle módon aktiválhatja, és ennek megfelelően két különböző műveletet hajthat végre. Az esetek többségében a SZÓKÖZ billentyűvel aktiválható a gomb, az ALT+LE NYÍL billentyűparancs lenyomásával pedig megnyitható a menü.

A Parancssáv (Command Bar) újdonságként jelent meg a Windows 11 rendszerben, amíg a Menüszalag (Ribbon) elkezdett visszaszorulni. A Windows 11 Fájlkezelője elhagyta a menüszalagot, és egy egyszerűbb Parancssávot (Command Bar) kapott. Ezen csak a leggyakrabban használt ikonok (pl. Kivágás, Másolás, Beillesztés, Átnevezés, Törlés) találhatók. A ritkábban használt funkciók a három ponttal jelölt "További lehetőségek" menüben érhetők el.

Az ALT billentyű lenyomásával nyitható meg ez az egyszerűsített parancssáv. A parancsokat a BALRA és JOBBRA NYÍL billentyűkkel lehet elérni. Egy parancsot az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel lehet aktiválni. Fontos, hogy ez a változás elsősorban a Fájlkezelőt érinti. Az Office alkalmazások (Word, Excel) továbbra is a teljes értékű menüszalagot használják.

A modern, egyszerűsített parancssáv a Képmetsző, Fényképek, Paint és Jegyzettömb alkalmazásokban is megjelentek. Ez a dizájnfelfogás a korábbi, zsúfolt menüszalagokat (Ribbon) és a régi stílusú eszköztárakat váltja egy letisztultabb, ikon-központú felülettel. A Microsoft a Windows 11 beépített alkalmazásait fokozatosan frissíti erre az egységes, modern és könnyebben használható parancssávos felületre.

A HELYI MENÜ billentyű, a SHIFT+F10 billentyűkombináció vagy az egér jobb oldali gombja használható a helyi- vagy a gyorsmenük megnyitására. A helyi menü tartalma a különböző helyeken eltérhet. A Helyi menüt angolul Context menünek is hívják. Néhány parancs gyakrabban előfordulhat hasonló helyeken. Bizonyos helyzetekben a SHIFT+F10 billentyűkombinációval megnyitott helyi menü tartalmazhat speciális parancsokat, például *Futtatás másik felhasználóként* vagy *Másolás elérési útként*. A helyi menü segítségével gyorsan és egyszerűen lehet műveleteket végezni.

A Windows 11 rendszerben a Helyi menü jelentősen megváltozott. Alapértelmezetten egy rövidebb menü jelenik meg, amely csak a leggyakoribb műveleteket tartalmazza például Kivágás, Másolás, Törlés ikonok formájában. A klasszikus, Windows 10-ből ismert, minden parancsot tartalmazó hosszú menü eléréséhez egy plusz lépés szükséges. Nyomja le a Helyi menü billentyűt, majd a megnyílt rövidített menüben a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a "További lehetőségek megjelenítése" menüpontot és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ekkor a menü kiegészül az elrejtett parancsokkal. Ezután a FEL- és LENYÍL billentyűkkel a teljes Helyi menüben tud navigálni.

Eszköztár

A program parancskészletéből (melyeket a menü tartalmaz) a leggyakrabban használtak megjeleníthetőek az eszköztáron is ikon formájában, így gyorsabban elérhetőek egérrel, de néhány programban (pl. *Word*) billentyűzetről is megoldható a hozzáférés. Vannak programok, amelyeknél egyszerre több eszköztár is van, ilyenkor Ön szabályozhatja - általában a *Nézet* menüből -, hogy melyek jelenjenek meg. Az eszköztárak általában a programok ablakának bal felső szélén helyezkednek el a menüsor alatt, de a legtöbb programban áthelyezhetőek máshová.

A gyorselérési eszköztár a menüszalaggal együtt jelent meg. A címsor bal oldalán jelenik meg. A gyakran használt parancsikonokat tartalmazza, amelyek a billentyűzet vagy az egér használatával gyorsan elérhetőek. Ezeknek soha nincs szöveges címkéjük. Ez a hagyományos menü eszköztárának felel meg.

A gyorselérési eszköztárra történő eljutáshoz nyissa meg a menüszalagot az ALT billentyűvel, majd használja a SHIFT+TAB vagy a FELNYÍL billentyűt. Előfordulhat, hogy a menüszalagról valamilyen okból kifolyólag nem tud átlépni a gyorselérési eszköztárra. Ebben az esetben először lépjen a BALNYÍL billentyűvel a Fájl menügombra, és onnan próbáljon átlépni az eszköztárra.

A gyorselérési eszköztár vízszintes listában jelenik meg, amelynek elemein a BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel lépkedhet.

A menüszalag gyakran használt elemeit hozzáadhatja a gyorselérési eszköztárhoz a helyi menün keresztül. Ha a fókusz a szalag egyik parancsán áll, nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és válassza a Felvétel a gyorselérési eszköztárra parancsot. A gyorselérési eszköztár

elemeinek helyi menüi teszik lehetővé, hogy eltávolítsa ezeket az elemeket. A gyorselérési eszköztár első kilenc eleméhez billentyűkombináció is tartozik. Az első elem az ALT+1, a második az ALT+2 billentyűkombinációval aktiválható.

A gyorselérési eszköztár igazából csak a Microsoft Office alkalmazásokban maradt meg, a Windows 11 beépített modernizált alkalmazásaiból eltűnt.

Információs sor

Az információs sor nem minden ablaknál van jelen, de ahol megtalálható ott az ablak tartalmára, a szabad lemezterületre, a váltóbillentyűk állapotára stb. utaló tájékoztatást tartalmaz.

Munkaterület

Az a terület, ahol a felhasználó dolgozik a programban.

Státuszsor vagy állapotsor

Az ablak alsó részén elhelyezkedő vízszintes információs sáv. Az éppen aktuális programmal, feladattal, folyamattal, elemmel kapcsolatos aktuális információkat mutatja meg. A képernyőolvasó INSERT+PAGEDOWN billentyűkombinációjával felolvastatható az állapotsor tartalma.

Előfordulhat, hogy az aktuális programban nincs bekapcsolva ennek a sávnak a megjelenítése, ilyenkor a Nézet menün keresztül kapcsolható be.

Gördítősáv

Ha az ablak teljes tartalma nem fér el annak látható területén belül, akkor az ablak jobb és alsó szélén úgynevezett gördítősávok jelennek meg. Ilyen eset lehet, amikor egy levélnek csak a fejléce és az első néhány sora jelenik meg a képernyőn. Ilyenkor a dokumentum teljes szövegének elolvasásához az állományt gördíteni kell A módszer az aláírókeret papíron történő mozgatásához hasonlít, mivel a kereten belüli rész is csak a papír kis részét fedi fel.

A gördítősávok mindkét végén egy-egy nyílheggyel ellátott gomb található. A gördítősávon a két nyíl közötti szürke terület az ablakban található információk teljes kiterjedését szimbolizálja. A gördítődoboz vagy csúszka mérete és helyzete az ablakban látható adatok - a teljes adathalmazhoz viszonyított - mennyiségére és pozíciójára utal. A csúszka a két nyíl közötti szürke területen helyezkedik el, és azon belül mozgatható.

Az egérrel a nyilakra kattintva újabb információkat lehet begörgetni az ablakba. Ezt a képernyőolvasóban található egérmutató kezelésére szolgáló kurzor segítségével is megteheti. A gördítősávok használatakor a kurzor helyzete nem változik meg, csak az ablaknak a képernyőn látható tartalma. A kurzor mozgatásakor a képernyő tartalma is megváltozhat, ilyenkor a programok automatikusan elvégzik a dokumentum görgetését úgy, hogy a kurzor helye mindig látható legyen a képernyőn. Ilyen kurzormozgató billentyűk a nyílbillentyűk, a CTRL+NYÍLBILLENTYŰK, a PAGE UP és a PAGE DOWN, a HOME és az END, illetve a CTRL+HOME és a CTRL+END.

Az ablak gördítősávjait elsődlegesen az egérrel dolgozó felhasználók használják.

A Windows 11 rendszerben az új dizájn miatt alapállapotban keskeny, és csak akkor jelenik meg hangsúlyosan, ha fölé viszik az egeret vagy billentyűvel görgetnek.

Ablakok megnyitása, ikonná alakítása, méretének nagyítása és előző méret visszaállítása, átméretezés, mozgatás, bezárás

Az ablakkal végezhető műveletek az éppen aktuális ablak rendszermenüjében találhatóak meg. A rendszermenü az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombinációval hívható elő. A LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel válassza ki a kívánt műveletet, majd nyomja le az ENTER-t.

A rendszermenü elemei

Előző méret: Az ablak visszaállítása a korábbi méretére.

Áthelyezés: Az ablak mozgatása a képernyő területén.

Méretezés: Az ablak átméretezése.

Kis méret: Ha egy ablakkal átmenetileg nem dolgozik, leteheti azt a tálcára. Ez az állapot az ablak minimális mérete. A minimális méretű ablakokban futó program működése nem szakad meg.

Teljes méret: Az ablak a teljes képernyőt betölti. Van olyan ablak azonban, amely nem nagyítható teljes méretűre.

Bezárás: Az ablakban működő program futása megszakad. Az ablak eltűnik a képernyőről, és tartalma törlődik a memóriából. Ha nem használja a programot, akkor azt érdemes bezárni.

Az éppen aktív program ablaka az ALT+F4 billentyűkombináció segítségével is bezárható. Alkalmazáson belüli dokumentumablakot a CTRL+F4 vagy a CTRL+W billentyűkombinációval lehet bezárni.

A Snap Layouts (Elrendezési Segéd) egy funkcionális újítás az ablakkezelésben. Míg a "WINDOWS+NYÍL" billentyűkombinációk továbbra is működnek, a Windows 11 bevezette a Snap Layouts funkciót.

Használat egérrel

Ha a felhasználó az egeret az ablak Teljes méret gombja fölé viszi, egy kis panel jelenik meg, amelyen előre definiált elrendezések közül választhat (pl. felezett képernyő, harmadolt, négyfelé osztott). Egy kattintással az ablak a kiválasztott pozícióba ugrik, a rendszer pedig felajánlja, hogy a többi üres helyet melyik másik megnyitott ablakkal töltse ki. Ha egy ilyen elrendezést hoz létre, a rendszer megjegyzi ezt az elrendezési csoportot (Snap Group). Ha a felhasználó a tálcán az egyik csoportosított alkalmazás ikonja fölé viszi az egeret, a teljes csoport előnézete megjelenik, és egy kattintással az összes ablakot egyszerre hozhatja előtérbe vagy teheti a tálcára.

A csoporton belüli ablakok közötti váltáshoz a másik részablak bármely látható területére (például a címsorára) kell kattintani, hogy az legyen aktív. A csoportosítás bármikor megszüntethető. A csoportosítás lényege az ablakok egymás mellé rendezett elhelyezkedése. A csoport megszüntetéséhez elég az egyik ablakot ebből az elrendezésből kimozdítani. Meg kell fogni az egyik ablak címsorát, és ki kell húzni a rögzített pozíciójából. Ezzel a csoport azonnal felbomlik. Az is egy lehetőség, hogy a csoport bármelyik ablakának a Teljes méret

(maximalizálás) gombjára kattint a felhasználó. Az ablak kitölti a teljes képernyőt, ezzel a csoportosítás megszűnik.

Használat billentyűzettel

A Snap Layouts (Elrendezési Segéd) használható billentyűzetről is. Győződjön meg róla, hogy az az ablak az aktív, amelyet el szeretne rendezni például az INSERT+T billentyűparanccsal. Nyomja le a WINDOWS+Z billentyűkombinációt. Ekkor az ablak jobb felső sarkában megjelenik ugyanaz az elrendezési panel, mint amit az egérrel dolgozók látnak. Használja a nyílbillentyűket a különböző elrendezések pozíciói közötti navigáláshoz. Amikor a kijelölés a kívánt pozíción van, nyomja le az ENTER billentyűt. Az ablak azonnal a kiválasztott helyre ugrik. Ezt követően a rendszer, ahogy az egeres használatnál is, felajánlja a többi megnyitott ablakot a fennmaradó üres helyek kitöltésére. A csoporton belüli ablakok közötti váltáshoz használja a hagyományos megoldásokat. Nyomja le az ALT+TAB billentyűkombinációt, és a megjelenő listában válassza ki a csoport másik ablakát, ugyanúgy, mintha bármely más megnyitott programra váltana. A csoportok megszüntetéséhez tegye aktívvá a csoport egyik ablakát pl. az ALT+TAB billentyűkombinációval. Használja a következő parancsok egyikét:

WINDOWS+FELNYÍL: Az aktív ablakot teljes méretűre nagyítja, ami azonnal felbontja a csoportot.

WINDOWS+LENYÍL: Az aktív ablakot visszaállítja az előző, "lebegő" (nem illesztett) méretére, ami szintén megszünteti a csoportosítást.

Ablakok mozgatása egérrel

Az ablakok áthelyezhetőek a képernyő más területére. Ehhez először a bal egérgombbal rá kell kattintani a címsorra, majd a gomb nyomva tartása mellett az ablakot át lehet húzni a képernyő tetszőleges részére. Ez a „Fogd és vidd” módszer. Ezt a műveletet nem teljes méretű ablakokkal lehet csak elvégezni.

Ablakok átméretezése egérrel

Az ablakokat általában tetszőleges méretűre lehet állítani. Ehhez az egérrel mutasson az ablak valamelyik szegélyére, ekkor a mutató alakja kétirányú fekete nyíllá változik. Attól függően, hogy melyik irányban engedélyezett az ablak méretezése, az egérmutató alakja vízszintes, függőleges vagy átlós lehet. Az ablak oldalainál fogva csak függőlegesen vagy vízszintesen, a sarkoknál akár tetszőleges irányban elvégezheti az átméretezést. Nyomja le és tartsa nyomva a bal egérgombot az ablak szegélyén, majd méretezze át az ablakot. Ezeket a műveleteket nem teljes méretű ablakokkal lehet csak megtenni.

Megjegyzés: Lehetőség van billentyűzet segítségével áthelyezni és átméretezni az ablakokat, bár a látássérült felhasználóknak ez nem sokat segít. A rendszermenüt az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombinációval nyissa meg, és válassza az *Áthelyezés* vagy a *Méretezés* parancsot. Ezután a nyílbillentyűkkel átméretezheti vagy áthelyezheti az aktuális ablakot. A művelet befejezéséhez nyomja le az ENTER billentyűt. Ha olyan alkalmazás ablakát kívánja átméretezni vagy áthelyezni, ahol a képernyőolvasó virtuális kurzort használ, azt előbb ki kell kapcsolni az INSERT+Z billentyűparanccsal.

Billentyűparancsok

WINDOWS+FELNYIL: Teljes méretűre állítja az ablakot.

WINDOWS+LENYÍL: Az előző méretre állítja a teljes méretű ablakot, vagy kisméretűre állít egy korábban nem teljes méretűre állított ablakot.

WINDOWS+BAL NYÍL: A képernyő bal oldalához illeszti az ablakot.

WINDOWS+JOBB NYÍL: A képernyő jobb oldalához illeszti az ablakot.

WINDOWS+SHIFT+FELNYÍL: Függőlegesen teljes méretűre állítja az ablakot.

WINDOWS+SHIFT+LENYÍL: Visszaállítja az ablak függőleges méretét a korábbi értékre.

WINDOWS+SHIFT+BAL NYÍL: A baloldali képernyőre lép (két képernyő használata esetén)

WINDOWS+SHIFT+JOBB NYÍL: A jobboldali képernyőre lép (két képernyő használata esetén)

WINDOWS+HOME: Az aktuális ablakon kívül minden más ablakot kisméretűre állít.

Váltás a megnyitott ablakok között

Több programmal is lehet egyszerre dolgozni. Minden program külön ablakban működik. Az aktív ablak az az ablak, amiben éppen dolgozik, így egyszerre csak egy lehet aktív. Bár a többi ablak inaktív, de a bennük futó alkalmazások működése nem szakad meg. Például amíg az aktív

ablakban levelet ír, addig egy másikban zenelejátszó program futhat, így levélírás közben is hallgathat zenét.

Több megnyitott ablak, illetve program között az ALT+TAB billentyűvel válthat. Az ALT billentyűt tartsa folyamatosan lenyomva, majd a TAB billentyűt többször röviden nyomja le. A kívánt program elérésekor engedje fel az ALT billentyűt. Lehetnek aktívak a párbeszéd- és az üzenetablakok is. A Windows 11-ben nagy előnézeti ablakok, lekerekített sarkok jellemzik az ablakok közötti navigációt.

Megjegyzés: Ha az ALT+TAB billentyűkombináció használatakor minden parancs után felengedi az ALT billentyűt, akkor csak két ablak között fog váltogatni, és a többit nem fogja megtalálni.

A futó alkalmazások listáját megkaphatja a képernyőolvasó INSERT+F10 billentyűkombinációjával is. A megnyíló ablaklistából válassza ki a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel azt a programot, amelyikre szüksége van, majd nyomja le az ENTER-t.

A tálcán minden megnyitott, futó program ikonja megtalálható. A tálcaprogramok sávjára például a WINDOWS+T billentyűkombinációval tud rálépni. A tálcán a BAL- és JOBB NYÍL billentyűkkel válasszon ki egy futó programot, majd az előtérbe helyezéséhez a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűvel aktiválja.

A súgó használata és a rendszerinformáció megtekintése

Súgó használata

A számítógép használata során előbb-utóbb találkozni fog valamilyen problémával vagy túl bonyolult feladattal. A megoldás megkereséséhez érdemes tudni, hogyan érheti el a megfelelő segítséget.

A Windows súgó

A Windows 11-ben a segítségkérés módja megváltozott a korábbi rendszerekhez képest. Nincs hagyományos, offline súgófájl; a segítségnyújtás elsősorban online forrásokra támaszkodik. Emiatt az információk eléréséhez a számítógépnek internetkapcsolattal kell rendelkeznie. A Windows 11-ben a következő módokon kaphat segítséget.

1. Keresés a Start menüből: A legegyszerűbb módszer, ha a Start menü keresőjét használja. Nyomja le a WINDOWS billentyűt a Start menü megnyitásához, majd gépeljen be egy kérdést vagy kulcsszót a problémával kapcsolatban. A rendszer azonnal keres a beállítások között és az interneten is, releváns találatokat kínálva a Microsoft támogatási oldalairól.
2. A WINDOWS+F1 billentyűparancs az alapértelmezett web-böngészőben megnyitja a Microsoft kereső oldalát a bing.com

weboldalt, majd elindít egy keresést a „how to get help in Windows 11” (hogyan kérhet segítséget a Windows 11 rendszerben) kifejezésre.

3. Segítségkérés (Get Help) alkalmazás**:** A Windows 11 központi súgóalkalmazása a Segítségkérés. Ez az eszköz lépésről lépésre végigvezeti a hibaelhárítás lépésein és szükség esetén összekapcsolhatja a Microsoft ügyfélszolgálatával. A *Segítség kérése alkalmazás* megnyitásához nyomja le a WINDOWS billentyűt, majd a *Start* menü keresőmezőjébe írja be a „Segítség kérése” kifejezést. A nyílbillentyűkkel a találatok listájából válassza ki a „*Segítség kérése, Rendszer”* elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyílt *Segítség kérése* alkalmazás egy csevegőfelülettel indul, ahol leírhatja a problémáját. A rendszer automatizált válaszokat és megoldási javaslatokat kínál. Ha ezek nem vezetnek eredményre, lehetősége van élő személlyel is felvenni a kapcsolatot. A Segítség kérése alkalmazás használatához be kell jelentkezve lenni a Microsoft fiókban.
4. Online támogatás: support.microsoft.com: A legátfogóbb és mindig naprakész információforrás a Microsoft hivatalos támogatási weboldala. Látogasson el a https://support.microsoft.com/windows weboldalra, ahol részletes útmutatókat, hibaelhárítási cikkeket és letöltéseket talál a Windows 11 rendszerrel kapcsolatban. Itt kereshet konkrét hibakódokra, böngészhet a kategóriák között, vagy kapcsolatba léphet a közösségi fórumokkal és az ügyfélszolgálattal.
5. **Segítség kérése:** A *Gépház*ban a „*Segítség kérése” hivatkozást* aktiválva további információt kaphat az aktuális beállítási lehetőségről és választ találhat a kérdéseire. A "Visszajelzés

küldése" hivatkozás aktiválása után bejelenthet egy hibát, amellyel a tevékenységei során találkozott.

Súgó elérése a programokban

A programok nagy része rendelkezik saját beépített súgórendszerrel. A programok súgórendszerét az alábbi módokon nyithatja meg:

Válassza a program *Súgó* menüjének első menüpontját. A menüpont neve lehet „Súgó”, „Súgótémák” vagy valamilyen más kifejezés. A megnevezés programonként változhat. A *Súgó* gomb vagy az F1 billentyű lenyomásával is megnyithatja a program súgóját. Az F1 funkcióbillentyű a programok nagy részében a súgórendszert nyitja meg.

Súgó elérése a párbeszédpaneleken és az ablakokban

A programokban párbeszédpanelek és ablakok is tartalmazhatnak saját súgót vagy arra mutató hivatkozást. A körben vagy négyzetben található kérdőjel vagy a színes aláhúzott szöveges hivatkozás aktiválásával megnyithatja a párbeszédpanel súgóját. A képernyőolvasók a szöveges címke mellett bejelentik, hogy hivatkozásról van szó.

A CHM formátumú súgók kezelése

A Microsoft a Windows-ban és az Office alkalmazásokban webes alapú súgót alkalmaz, az alkalmazások egy részénél azonban az ún. chm formátumú súgóval találkozhat a felhasználó. Az egyes alkalmazások

súgóját rendszerint a Súgó menüből vagy az F1 billentyű lenyomásával lehet elérni.

A megjelenő súgóablak bal oldalán helyezkedik el a tartalomjegyzék, a tárgymutató, a keresőablak és a szószedet, a jobb oldalán pedig az egyes témakörök tartalma. A bal oldalon megjeleníthető szolgáltatások között a CTRL+TAB billentyűparanccsal válogathat.

Az egyes szolgáltatások a következők:

Tartalomjegyzék (ALT+L)

A *Súgó* első megnyitásakor a megosztott ablak bal oldalán a tartalomjegyzék jelenik meg. A tartalomjegyzékben számos könyv és lap található. A könyvek lapokat tartalmazó kategóriák, a lapok az információkat tartalmazó témakörök. A tartalomjegyzékben a FEL- és a LENYÍL billentyű segítségével navigálhat. Az aktuális könyvet a JOBB NYÍL billentyű segítségével nyithatja meg, illetve a BAL NYÍL billentyű segítségével zárhatja be. A kiválasztott oldalon a témakör szövegének megjelenítéséhez nyomja le az ENTER, a témakör ablakába lépéshez pedig az F6 funkcióbillentyűt. A tartalomjegyzékhez történő visszatéréshez ismételten nyomja le az F6 funkcióbillentyűt. Az ALT+L billentyűkombináció lenyomásával a *Súgó* bármelyik részéből visszatérhet a tartalomjegyzékbe.

Tárgymutató (ALT+R)

Az ALT+R billentyűkombináció lenyomásával léphet a tárgymutatóba, ahol beírhatja a keresett kulcsszavakat. A kulcsszavak a keresett

témakörhöz kapcsolódó kifejezések vagy fogalmak. A kulcsszó beírása után a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel navigálhat a tárgymutató kulcsszavának megfelelő bejegyzések listájában. Kulcsszó kiválasztásához nyomja le az ENTER billentyűt. Ha csak egy olyan témakör van, amely megfelel a kulcsszónak, a program megjeleníti azt a témakör ablakában. Az F6 funkcióbillentyű lenyomásával léphet a témakört megjelenítő ablakba. Ha több olyan témakör van, amely megfelel a kulcsszónak, a program listában jeleníti meg őket. Válasszon témakört a listából, nyomja le az ENTER billentyűt, majd a témakör ablakába lépéshez nyomja le az F6 funkcióbillentyűt.

Keresés (ALT+K)

Az ALT+K billentyűkombináció lenyomásával léphet a *Keresés* lapra. Írja be a keresett szót vagy kifejezést, majd nyomja le a TAB billentyűt. Ekkor a vezérlés a *Témakörök* gombra kerül. Nyomja le az ENTER-t, majd a témakörök listájába lépéshez a TAB billentyűt. A megfelelő témakör kereséséhez használja a nyílbillentyűket, megnyitásukhoz pedig nyomja le az ENTER billentyűt. Az F6 funkcióbillentyű lenyomásával léphet az adott témakört megjelenítő ablakba.

A témakört megjelenítő ablak használata (F6)

Miután a *Tartalom*, a *Tárgymutató* vagy a *Keresés* panelen kiválasztott oldalt az ENTER billentyű lenyomásával megnyitotta, a témakört megjelenítő ablakba lépéshez nyomja le az F6 funkcióbillentyűt. A témakörben található szöveges részeket és hivatkozásokat a weblapokhoz hasonlóan használhatja. A szöveget soronként,

mondatonként vagy bekezdésenként olvashatja. A megnyitáshoz a hivatkozáson állva nyomja le az ENTER billentyűt.

A *Súgó* témakör szövegét fájlba is másolhatja, hogy a későbbiekben újra el tudja olvasni. A másolni kívánt témakört jelölje ki a CTRL+A billentyűkombinációval vagy nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és válassza *Az összes kijelölése* parancsot. Ezután másolja a kijelölt szöveget a CTRL+C billentyűkombinációval, vagy nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és válassza a *Másolás* parancsot. A témakör szövege a vágólapra kerül. Nyissa meg azt a dokumentumot (például a *Jegyzettömb* használatával), amelybe a témakört kívánja másolni. A dokumentumban lépjen ahhoz a részhez, ahova be kívánja illeszteni az információt. Végül válassza a *Beillesztés* parancsot a *Szerkesztés*, a *Kezdőlap* vagy a helyi menüben. A beillesztést a CTRL+V billentyűparanccsal is elvégezheti.

A megjelenített súgótémakör nyomtatásához válassza a helyi menü *Nyomtatás* parancsát, vagy nyomja le a CTRL+P billentyűkombinációt.

A számítógép alapvető rendszerinformációinak megtekintése: operációs rendszer neve és verziószáma, telepített memória (RAM)

A Windows 11-ben többféleképpen is egyszerűen megtekintheti a számítógép alapvető rendszerinformációit, beleértve az operációs rendszer nevét, verziószámát és a telepített memória (RAM) méretét.

Rendszer névjegye

A névjegy megjelenítéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a bal oldali kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a "Rendszer" kategóriát és nyomja le az ENTER billentyűt a kiválasztáshoz. Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Névjegy" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

A rendszer névjegyének ablaka a *Vezérlőpult* alkalmazásban is megnyitható. A *Vezérlőpult* megnyitásához nyomja le a WINDOWS billentyűt, majd a *Start* menü keresőmezőjébe gépelje be idézőjelek nélkül a „vezérlőpult” kifejezést. A találati listából a nyílbillentyűkkel válassza ki a „*Vezérlőpult, Rendszer”* elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A *Vezérlőpult* megtalálható az asztalon is, ha engedélyezte a megjelenését az asztali ikonok beállításaiban.

A *Vezérlőpult*on belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a *Rendszer* hivatkozást, majd aktiválja az ENTER billentyűvel. Ekkor megnyílik a Gépház, Rendszer, Névjegy ablak.

A Névjegy ablak megnyitásának egyszerűbb módja az, ha a WINDOWS+M billentyűkombinációval kisméretűre teszi az összes aktív ablakot, majd az Asztalon megkeresi a nyíl billentyűkkel vagy a kezdőbetűvel az *Ez a gép* ikont. Nyissa meg a *Névjegy* ablakot az ALT+ENTER-rel, vagy a helyi menü *Tulajdonság* parancsával.

A Névjegy ablakban a következő adatok találhatók meg: Eszköz neve, Processzor, Memória mérete, Eszköz azonosítója, Termékazonosító, Rendszer típusa. Az "Eszközspecifikációk Másolás" gomb és a

"Windows-specifikációk Másolás" gomb segítségével a vágólapra helyezhető az információ, majd az bármilyen szövegszerkesztőbe beilleszthető.

A megjelenített információk egy részére nem lehet ráirányítani a rendszerfókuszt, ezért alaphelyzetben a képernyőolvasó szoftver nem tudja felolvasni azokat. A képernyőolvasó az alábbi lehetőségeket biztosítja az információk felolvasására:

1. Az ablak felolvastatása az INSERT+B billentyűkombinációval. Ez kényelmetlenebb lehet, mert a lényeges információkon kívül minden mást is felolvas.

2. Kényelmesebb megoldás, ha a virtuális kijelzőre másolja az ablak szövegét, amelyhez az INSERT+ALT+W billentyűkombinációt használhatja. A virtuális megjelenítőben az olvasási billentyűparancsokkal olvastathatja el az információkat, vagy akár ki is másolhatja azokat a már ismert szövegszerkesztési billentyűparancsokkal. A virtuális kijelzőből az ESC billentyűvel léphet ki.

3. Használhatja az egérmutatót is az információk felolvasására. Nyomja le az INSERT+MINUSZ billentyűkombinációt. Ezzel a paranccsal az aktuális pozícióhoz helyezi az egérkurzort. Ezután a CTRL+HOME billentyűvel lépjen az ablak bal felső sarkába, majd a LENYÍL billentyűvel soronként olvassa végig a képernyő tartalmát. Végül váltson vissza a rendszerkurzorra (PC kurzor) a PLUSZ billentyűvel.

Az információk áttekintése után nyomja le az ALT+F4 billentyűparancsot az ablakból történő kilépéshez.

Rendszerinformáció

A rendszer legfontosabb információit a *Rendszerinformáció* alkalmazás ablakában is megtekintheti. A WINDOWS billentyűvel nyissa meg a *Start* menüt, a *Keresés* szerkesztőmezőbe gépelje be a „Rendszerinformáció” kifejezést, majd a találati listában a „*Rendszerinformáció, Rendszer”* találaton állva nyomja le az ENTER billentyűt. Ha a keresés helyett a menüpont kitallózását szeretné, akkor a *Rendszerinformáció* elemet a *Start* menü *Windows-eszközök, Rendszer* mappában találhatja meg.

A megnyíló *Rendszerinformáció* párbeszédablakban információkat tekinthet meg a számítógépről. A LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel lépkedhet a fanézet elemein. Kategóriát kinyitni a JOBB NYÍL, bezárni a BAL NYÍL billentyűvel lehet. A TAB billentyűvel a fanézetről a listanézetbe tud átlépni. A listanézetből a fanézetre a SHIFT+TAB billentyűkombinációval tud visszalépni.

A *Rendszerinformáció* ablak megnyitásakor a rendszerfókusz a *Rendszer összegzése* elemre kerül. A TAB lenyomásával átléphet a listanézetbe, majd a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel navigálhat a lista elemein, illetve elolvashatja az információkat. A rendszereszközök listája a gép hardveres összetevőit tartalmazza.

Az információk megtekintése után zárja be az ablakot az ALT+F4 billentyűkombinációval.

Megjegyzés: A Rendszerinformáció alkalmazás megnyitható a futtatás ablakból is. Nyomja le a WINDOWS+R billentyűkombinációt a Futtatás ablak megnyitásához. Gépelje be idézőjelek nélkül, hogy „msinfo32”, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyíló ablakban, a Rendszer

összegzése alatt megtalálja a keresett adatokat. Az msinfo32 begépelhető a parancssorba és a Startmenü keresőmezőjébe is.

Winver parancs

Nyomja le a WINDOWS+R billentyűkombinációt. Gépelje be idézőjelek nélkül: "winver" és nyomja meg az ENTER billentyűt. Egy ablakban megjelenik a Windows 11 kiadás neve és verziószáma (pl. Windows 11 Pro, Version 23H2). Ez a parancs használható parancssor ablakban is.

Konfigurációs beállítások megváltoztatása: dátum és idő, hangerőszabályzó beállításai, asztal háttere, felbontás, billentyűzet nyelve

A Windows 10 és 11 operációs rendszerek konfigurálása a *Gépház*ban és a *Vezérlőpult*on történik. A Vezérlőpult alkalmazás a korábbi Windows verziókban is megtalálható. A *Gépház* alkalmazás a Windows 8 operációs rendszerben jelent meg, de ott még kevesebb beállítást tartalmazott. A rendszer fejlődésével egyre több beállítás jelent meg a *Gépház*ban. Számos beállítás át lett helyezve a *Vezérlőpult*ból, illetve megjelentek új konfigurációs lehetőségek is. Az érintőképernyős eszközökön a gesztusvezérlés miatt kényelmesebb lehet a *Gépház* alkalmazás használata, mint a hagyományos *Vezérlőpult*é. Egyes beállítások csak a *Vezérlőpult*ról, mások csak a *Gépház*ból, illetve vannak olyan beállítások, melyek mindkét helyről elérhetők. Mivel a

beállítások szét lettek osztva, érdemes megismerkedni mind a két alkalmazás kezelésével.

Gépház

A Gépház megnyitását többféleképpen is elvégezheti:

1. A WINDOWS billentyű lenyomásával nyissa meg a *Start* menüt, majd idézőjelek nélkül a keresőmezőbe gépelje be a „gépház” kifejezést. A találati listából a nyílbillentyűkkel válassza ki a „Gépház, Rendszer*”* elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt.
2. A WINDOWS billentyű lenyomásával nyissa meg a *Start* menüt, majd a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a „Mind” gombra és aktiválja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. A lenyitott Start menüben a LENYÍL billentyűvel vagy a kezdőbetűvel navigáljon a „*Gépház, Rendszer”* elemre, és az ENTER billentyűvel nyissa azt meg.
3. Az alternatív szöveges *Start* menüt nyissa meg a WINDOWS+X billentyűkombinációval, majd a nyílbillentyűkkel lépjen a *Gépház* menüpontra, és nyomja le az ENTER billentyűt.
4. A WINDOWS+I billentyűparanccsal közvetlenül megnyithatja a *Gépház* alkalmazást.

A *Gépház* aktiválását követően a rendszerfókusz a beállítások keresésére szolgáló szerkesztőmezőbe kerül. A TAB billentyűvel tud váltogatni a keresőmező és a beállítási lehetőségek listája között. A

Gépház alkalmazásban a beállítások megnyitására két lehetőség áll rendelkezésére:

1. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a szerkesztőmezőbe a használni kívánt beállítás nevét vagy annak egy részét. A keresendő kifejezés begépelése után lenyomhatja az ENTER billentyűt, de ez nem szükséges. A találati listában a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a megnyitni kívánt beállítási lehetőséget, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

2. Ha nem a keresési lehetőséget választja a beállítás megnyitására, akkor kereshet tematikusan is. Kategóriáról kategóriára lépkedve szűkítheti a találati listát. A keresési szerkesztőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási lehetőségek listájába. A kategória listában az első elem a „Kezdőlap”. A LE- vagy a FELNYÍL billentyű segítségével keresse meg azt a csoportot, amelyben a megnyitni kívánt beállítás megtalálható, és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel lépjen át a beállítási kategória alkategóriájának listamezőjébe, majd a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel navigáljon a módosítani kívánt beállítás lapfülére, és nyomja le az ENTER billentyűt. Fontos megjegyezni, hogy bizonyos Windows 11 változatokban az alkategóriák nem mindenhol listaként jelennek meg, ezért azokat nem a nyíl billentyűk használatával lehet elérni, hanem a TAB billentyűvel.

A fenti két módszer bármelyikével megjeleníthető a módosítani kívánt beállítás. A beállítási panelen található vezérlőelemeken a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkombinációkkal tud navigálni.

Bármikor témakört tud váltani, ha a TAB billentyűvel a beállítások listájába lép, majd a nyílbillentyűkkel kiválaszt egy másik beállítási lapfület, és lenyomja az ENTERT.

Az adott beállításból az ALT+BALRA NYÍL billentyűkombinációval tud egy szintet visszalépni.

A hivatkozások és a gombok aktiválásához egyaránt használhatja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Egyes gombok úgy viselkednek, mint a jelölőnégyzetek. Ezek olyan kapcsolók, amelyekkel különböző állapotok között lehet kapcsolgatni. Jellemzően egy szolgáltatás vagy egy funkció ki- és bekapcsolására szolgálnak. Használja az ENTER billentyűt a gomb megnyomására.

A beállítási panelen megtalálható a „*Segítség kérése”* hivatkozás, amely aktiválásával információkhoz juthat a beállítási lehetőségekkel kapcsolatban.

A *Kezdőlap* gomb megnyomásával visszakerülhet a *Gépház* kezdeti képernyőjére, ahol ismételten kereshet vagy választhat a fő beállítási kategóriák közül.

Ha az Ön képernyőjének felbontása túl kicsi, vagy a Gépház ablak túl keskenyre lett állítva, előfordulhat, hogy a bal oldali kategória lista egyáltalán nem jelenik meg. Ilyenkor segíthet, ha a képernyő felbontását nagyobbra állítja vagy ha az ablakot teljes képernyő méretűre teszi. Ehhez nyomja meg az ALT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt és a megjelenő listából válassza ki a Teljes méret lehetőséget. Ha ennek ellenére a panel továbbra is zárva van, akkor kérjen meg egy látó segítő személyt, hogy az egérrel az ablakot húzza szélesebbre.

Vezérlőpult

A beállítások egy része a számítógép *Vezérlőpult*jában található, amelyet az alábbi módokon lehet meg nyitni:

1. A WINDOWS billentyűvel nyissa meg a *Start* menüt, és idézőjelek nélkül gépelje be a *Keresés* szerkesztőmezőbe a „Vezérlőpult” kifejezést, majd a megtalált „*Vezérlőpult, Rendszer”* elemen állva nyomja le az ENTER billentyűt.

2. A WINDOWS billentyű lenyomásával nyissa meg a *Start* menüt, majd a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a „Mind” gombra és aktiválja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. A lenyitott Start menüben a LENYÍL billentyűvel vagy a kezdőbetűvel navigáljon a „*Windows-eszközök, Rendszer”* elemre, és az ENTER billentyűvel nyissa azt meg. A "Windows-eszközök" mappában a nyíl billentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a "Vezérlőpult" elemet és az ENTER billentyűvel aktiválja.

3. Az asztalon is megtalálhatja a *Vezérlőpult* ikonját, ha az *Asztali ikonok módosítása* beállítási lehetőségen belül engedélyezte az ikon megjelenését.

Dátum és idő

A dátum és az idő beállítható a *Vezérlőpult*on és a *Gépház*on belül is.

Gépház

1. Nyissa meg a WINDOWS billentyűvel a *Start* menüt, majd a keresőmezőbe idézőjelek nélkül gépelje be a „dátum” kifejezést, és a találatok közül válassza a „*Dátum- és időbeállítások, Rendszerbeállítások”* lehetőséget.

2. Nyissa meg a *Start* menüből vagy a WINDOWS+I billentyűkombinációval a *Gépház* alkalmazást, majd a keresőmezőbe gépelje be a „dátum” kifejezést. A nyílbillentyűkkel válassza ki a „*Dátum- és időbeállítások”* találatot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

3. A *Gépház*on belül a dátum és az idő beállítása az „*Idő és nyelv”* beállítási csoport „*Dátum és idő”* lapfülének kiválasztásával is elvégezhető.

A Windows alaphelyzetben megpróbálja automatikusan beállítani a dátumot és az időt. Ha ezeket Ön kívánja megadni, akkor a TAB billentyűvel lépjen a *Pontos idő automatikus beállítása* gombra, és a SZÓKÖZ billentyű lenyomásával kapcsolja ki ezt a szolgáltatást. A szolgáltatás kikapcsolásához rendszergazdai joggal kell rendelkezni.

A kikapcsolás után megjelenik a "Dátum és idő kézi beállítása" szekció és a fókusz a "Módosítás" gombra kerül. Ha nem a "Módosítás" gomb lenne az aktuális elem, akkor a TAB billentyűvel navigáljon a További beállítások megjelenítése gombra és az ENTER vagy SZÓKÖZ billentyűvel nyissa ki. A TAB-bal lépjen át "A dátum és az idő manuális beállítása", "Módosítás" gombra és aktiválja az ENTER billentyűvel.

A "Dátum és idő módosítása" ablakban a két beállítás között a TAB billentyűvel tud navigálni. Két fő beállítás található itt. A "Dátumválasztó" gomb és az "Időválasztó" gomb megnyitható az ALT+LENYÍL, ENTER és SZÓKÖZ parancsokkal.

A "Dátumválasztó" gomb lenyomása után a dátum beállítása ablakban a TAB billentyűvel végig tud lépkedni az "év", a "hónap" és a "nap" listamezőkön. Ezen kívül a BAL- és JOBB NYÍL billentyű is használható a dátum mezői közötti váltásra. Az "év", a "hónap" és a "nap" mezők beállítására a FEL- és LENYÍL billentyű használható. A kiválasztott értéken nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.

A beállítások elmentéséhez a TAB billentyűvel keresse meg az "Elfogadás" gombot és nyomja le az ENTER billentyűt.

A beállítások elvetéséhez nyomja le az ESCAPE billentyűt vagy a TAB billentyűvel lépjen az "Elvetés" gombra és nyomja le az ENTER-t.

Az "időválasztó" gomb lenyomása után az idő beállítása ablakban a TAB billentyűvel végig tud lépkedni az "óra", "perc" listamezőkön. Ezen kívül a BAL- és JOBB NYÍL billentyű is használható a mezők közötti váltásra. Az "óra", "perc" mező beállítására a FEL- és LENYÍL billentyű használható. A kiválasztott értéken nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.

A beállítások elmentéséhez a TAB billentyűvel keresse meg az "Elfogadás" gombot és nyomja le az ENTER billentyűt.

A beállítások elvetéséhez nyomja le az ESCAPE billentyűt vagy a TAB billentyűvel lépjen az "Elvetés" gombra és nyomja le az ENTER-t.

A "Dátum és idő módosítása" ablakba visszatérve a beállított értékek elmentéséhez lépjen a TAB billentyűvel a "Módosítás" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

A "Mégse" gomb aktiválásával vagy az ESCAPE billentyű lenyomásával módosítás nélkül kiléphet az ablakból.

Vezérlőpult

Nyissa meg a *Vezérlőpult* alkalmazást a *Start* menü „*Windows-eszközök, Rendszer”* mappájából vagy az asztalról, ha megtalálható ott. A *Start* menü keresési funkcióját is használhatja a megnyitáshoz. A *Vezérlőpulton* belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a *Dátum és idő* hivatkozást, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A *Dátum és idő* párbeszédpanelen a TAB billentyűvel lehet körbejárni a különböző beállítási lehetőségeket.

A dátum és az idő beállításához aktiválja a *Dátum és idő* lapfülön található *Dátum és idő módosítása* gombot. A *Dátum* mezőben a nyilakkal választhatja ki a kívánt dátumot. A BAL- vagy a JOBBNYÍL segítségével naponként, a LE- vagy a FELNYÍL segítségével hetenként léphet. A TAB billentyűvel továbblépve megadhatja az óra, perc és másodperc értékeket. A léptethető szerkesztőmezőkben használja a nyílbillentyűket, vagy írja be a konkrét értéket. Végül mentse el a beállított értékeket az OK gomb megnyomásával.

A dátum és az idő megadása után a vezérlés visszakerül a *Dátum és Idő* fő beállító ablakába, ahol további beállításokat végezhet.

A TAB billentyűvel továbblépve az *Időzóna módosítása* gomb található, ahol az időzónát tudja kiválasztani. Az *Időzóna beállításai* párbeszédpanelen az *Automatikus átállás a nyári időszámításra* jelölőnégyzet bejelölésével automatizálhatja, hogy a rendszer elvégezze az óraátállítást.

A *Dátum és Idő* fő beállítóablakában az *Értesítést kérek az óra előre- vagy visszaállításakor* jelölőnégyzet bejelölésével értesítést kaphat, ha módosul az órabeállítás.

Váltson lapfület a CTRL+TAB billentyűvel. Ekkor a *További órák* lapfülre kerül a vezérlés.

További órákkal más időzónák ideje is megjeleníthető. A tálca órájára kattintva vagy az egérmutatót az óra fölé tartva lehet megtekinteni azokat.

A *Legyen látható ez az óra* jelölőnégyzet bejelölésével, az *Időzóna választása* és a *Megjelenítendő név* megadása után jeleníthető meg a kiválasztott óra.

Az utolsó lapfül eléréséhez a CTRL+TAB billentyűt kell lenyomni. Az utolsó lapfül az *Internetes idő beállítása*. Olyan hasznos beállítási lehetőség található itt, amelyet akkor tud használni, ha rendelkezik internetkapcsolattal. Az interneten keresztül szinkronizálható a rendszeridőt olyan számítógépek segítségével, amelyek mindig a pontos időt mutatják.

Az internetes idő testreszabásához a *Beállítások módosítása* gombot kell választani.

A *Szinkronizálás egy internetes időkiszolgálóval* jelölőnégyzet bejelölésével a kiválasztott időkiszolgálóhoz igazíthatja a számítógépe óráját abban az esetben, ha van aktív internetkapcsolata.

Az alábbi internetes időkiszolgálók közül választhat:

- time.windows.com
- time.nist.gov

Azonnali frissítésre is lehetősége van, ha az *Azonnali frissítés* gombot aktiválja. Az időszinkronizálás elvégzését felolvassa a képernyőolvasó. A beállítások végeztével az ENTER billentyűvel aktiválja az *OK* gombot.

Miután - akár manuálisan, akár az internetes módszerrel - beállította a dátumot és az időt, lépjen a TAB billentyűvel az *OK* gombra, és nyomja le az ENTER-t vagy a SZÓKÖZ-t.

A képernyőolvasó dátum és idő parancsai:

- Rendszeridő lekérdezése: INSERT+F12.
- Rendszeridő lekérdezése másodperc pontossággal: INSERT+CTRL+F12
- Rendszerdátum lekérdezése: INSERT+duplán F12.
- Dátum, idő, névnap és emlékeztető lekérdezése: INSERT+ALT+E
- Automatikus dátum, idő, névnap és emlékeztető beállítása: INSERT+ALT+duplán E

Az asztal hátterének beállítása

Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűparanccsal. Az Asztalon ne legyen kijelölve semmi. Ha szükséges, szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval. Ezután nyissa meg a helyi menüt, majd válassza a *Személyre szabás* parancsot. Amikor megnyílt a Gépház a TAB billentyűvel lépjen a listamező Háttér elemre és nyomja le az ENTER billentyűt a Háttér aktiválásához.

A háttér beállítási ablakának megnyitására más lehetőségek is rendelkezésre állnak:

Nyissa meg a *Gépház* alkalmazást a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a Keresőmezőbe az „Asztal háttere” szót az idézőjelek nélkül. A találati listában a LE- vagy a FELNYÍL billentyűvel keresse meg az *„Az asztal hátterének kiválasztása”* elemet, majd a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha nem a keresési lehetőséget választja, akkor a keresési szerkesztőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási kategóriák listájába, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a *Személyre szabás* elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A *Személyre szabás kiválasztása után* a TAB billentyűvel lépjen a listamező Háttér elemre és nyomja le az ENTER billentyűt a Háttér aktiválásához.

Megjegyzés: A Beállítás megnyitását elvégezheti, ha a Start menü keresőmezőjébe begépeli a „háttér beállítása” kifejezést, majd a találatok közül kiválasztja a *„Háttérkép beállításai, Rendszerbeállítások” elemet.*

A TAB billentyűvel lépjen az „A háttér személyre szabása” kombinált listamezőre, ahol megadhatja, hogy a háttér milyen típusú legyen. A következő lehetőségek közül választhat:

Kép:

A TAB billentyűvel továbblépve, a *Kép kiválasztása* listamezőben a nyílbillentyűkkel megkeresheti a megjelenítendő képet. Ha nem felel meg a felajánlottak egyike sem, a TAB billentyűvel továbblépve, a *Tallózás* gombon állva az ENTER billentyűt lenyomva más helyen található képet is választhat.

Ha a TAB billentyűvel az *Illesztési mód kiválasztása* kombinált listamezőre lép, a nyílbillentyűkkel megadhatja, hogy milyen legyen a

háttérkép elhelyezése. A *Kitöltés*, a *Nyújtás* és az *Illesztés a nagy és közepes méretű képeknél* lehetőségek egyikét célszerű választani, mivel a Windows teljes képernyő méretűre tudja nagyítani azokat. Ha a kép nem pontosan a képernyő felbontásának megfelelő arányú, akkor a kitöltés esetén a szélek levágásával, illesztés esetén csík hagyásával, nyújtás esetén pedig torzítással történik a kép megjelenítése. A csempe elhelyezés a széleinél illeszkedő háttereknél javasolt. Nagyobb kép elhelyezhető egyetlen példányban a képernyő közepére is.

Egyszínű:

Ha nem kíván képet megjeleníteni az asztal háttereként, akkor megadhatja, hogy egyszínű legyen a háttér. A TAB billentyűvel a *Háttérszín kiválasztása* listamezőre lépve, a nyílbillentyűkkel kiválaszthatja, hogy milyen színű legyen a háttér.

Diavetítés

A Windows 11 lehetőséget biztosít több kép kijelölésére. Ezeket a képeket adott időközönként váltogatja az asztal háttereként.

A *Diavetítés forrásalbumaihoz* alapértelmezetten a *Képek* mappa van megadva, de ez megváltoztatható. A „*Tallózás”* gombra lépve aktiválja azt az ENTER billentyűvel, majd keresse meg a kívánt forrás mappát.

Egy-egy kép megjelenítési idejét a „*Képváltás gyakorisága”* kombinált listamezőben tudja megadni a nyílbillentyűk segítségével.

A „*Képek véletlen sorrendje”* gomb lenyomásával a képek kiválasztása véletlenszerű lesz.

Az „A diavetítés akkumulátoros üzem esetén is futtatható” lehetőség bejelölésekor a diavetítés akkor is megtörténik, ha a számítógép nincs áramforráshoz csatlakoztatva.

A *Diavetítés*nél is megadható a képek illesztési módja az „Az asztali kép illesztési módjának kiválasztása” kombinált listamezőben.

Témák

Témának nevezi a Windows az asztal hátterének, a felhasználói felület domináns színének, valamint az egérkurzorok és a rendszerhangok kombinációját. A Windows 11 hat beépített témával rendelkezik, és könnyedén válthat közöttük. Ha nem az alapértelmezett témát szeretné használni, akkor a következőképpen módosíthatja azt.

Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűparanccsal. Az Asztalon ne legyen kijelölve semmi. Ha szükséges, szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval. Ezután nyissa meg a helyi menüt, majd válassza a Személyre szabás parancsot. Amikor megnyílt a Gépház, a TAB billentyűvel lépjen a Személyre szabás beállítási lehetőségeinek listájára és a LENYÍL vagy a FELNYÍL segítségével keresse meg a „Témák” elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A téma kiválasztható a Gépházon keresztül is. Ehhez nyissa meg a Gépház alkalmazást a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A Gépház a Start menü kereső funkciójával is megnyitható. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a szerkesztőmezőbe a „témák”

szót az idézőjelek nélkül. Ezután a nyílbillentyűkkel keresse meg a „*Témák és kapcsolódó beállítások”* találati elemet, és aktiválja az ENTER billentyűvel.

Ha nem a keresési lehetőséget választja, akkor a keresési szerkesztőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási kategóriák listájába, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Személyre szabás elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Személyre szabás kiválasztása után a TAB billentyűvel lépjen a Személyre szabás beállítási lehetőségeinek listájára és a LENYÍL vagy a FELNYÍL segítségével keresse meg a „Témák” elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A beállításhoz navigáljon a TAB billentyűvel a *"Jelenlegi téma" csoport "Téma kiválasztása alkalmazásra" listamezőre*, és a JOBB- vagy BALNYÍL billentyűvel válassza ki az aktiválni kívánt témát, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Lehetőség van saját témát is létrehozni. A *Háttér, Színes, Hangok és Egérkurzor gombokkal* módosítsa a felkínált beállítási lehetőségeket, majd a TAB billentyűvel keresse meg a „*Mentés”* gombot, és nyomja le az ENTER billentyűt. Az előugró ablakban a *Téma elnevezés*e szerkesztőmezőbe gépelje be az új téma nevét, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután az új téma létrejön, és kiválasztható lesz a *"Jelenlegi téma" csoport Téma* listamezőjében.

Ha nem elégedett a beépített témákkal, akkor a TAB billentyűvel lépjen a „További témák beszerzése a Microsoft Store-ból” csoport „Tallózás a témákban” gombjára és aktiválja az ENTER billentyűvel. Itt rengeteg ingyenes Windows-témát találhat.

Megjegyzés: A Témák beállítására szolgáló ablakban található meg az a beállítási lehetőség is, ahol az Asztali ikonok ki és bekapcsolhatók,

illetve megváltoztathatók. Lépjen a TAB billentyűvel az "Az asztal ikonbeállításai" gombra és az ENTER billentyűvel aktiválja.

Képernyőkímélő

A képernyőkímélő funkció eredetileg arra szolgált, hogy megvédje a régebbi típusú, katódsugárcsöves (CRT) monitorokat a "beégéstől". Ez a jelenség akkor következett be, ha a képernyőn hosszú ideig ugyanaz a statikus kép jelent meg. A modern LCD és OLED technológiájú monitoroknál ez a veszély már minimális, így a képernyőkímélők szerepe átalakult. Beállíthatja például, hogy a képernyőkímélőből való visszatéréskor a rendszer kérjen jelszót. Ez rendkívül hasznos, ha rövid időre magára hagyja a számítógépet egy irodában vagy nyilvános helyen, hiszen megakadályozza, hogy illetéktelenek hozzáférjenek az Ön fiókjához és adataihoz.

A képernyőkímélő digitális vászonként is funkcionálhat. Megjeleníthet rajta személyes fotókat egy diavetítés formájában, látványos 3D-s animációkat, vagy akár hasznos információkat, például az aktuális időt. Egy képernyőkímélő lehet egy szórakoztató animáció, ami feldobja a teret. Céges környezetben akár fontos információk, közlemények megjelenítésére is alkalmas lehet. Bár a képernyő elsötétítése vagy a monitor alvó módba helyezése hatékonyabb energiamegtakarítási módszer, a képernyőkímélő elindulása vizuálisan is jelezheti a felhasználónak, hogy a gép egy ideje már nincs használatban, és hamarosan energiatakarékos állapotba léphet.

A képernyőkímélő akkor aktiválódik, ha a számítógépen adott ideig nem történik felhasználói aktivitás (nem mozdul meg az egér és nem történik billentyűleütés). A képernyőkímélőből a normál munkamenetbe az egér megmozdításával vagy bármely billentyű leütésével térhet vissza.

A képernyőkímélő megnyitásához válasszon az alábbi lehetőségek közül:

Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűparanccsal. Az Asztalon ne legyen kijelölve semmi. Ha szükséges, szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval. Ezután nyissa meg a helyi menüt, majd válassza a Személyre szabás parancsot. Amikor megnyílt a Gépház, a TAB billentyűvel lépjen a Személyre szabás beállítási lehetőségeinek listájára és a LENYÍL vagy a FELNYÍL segítségével keresse meg a „Zárolási képernyő” elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Végül a képernyőkímélő beállításainak megnyitásához a TAB billentyűvel navigáljon a *"Képernyőkímélő" gomb*ra, és aktiválja az ENTER billentyűvel.

Nyissa meg a Gépház alkalmazást a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A Gépház a Start menü kereső funkciójával is megnyitható. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a szerkesztőmezőbe a „képernyőkímélő” szót, az idézőjelek nélkül. A találati listában a nyílbillentyűkkel keresse meg a *"Képernyőkímélő megváltoztatása" vagy az "A képernyőkímélő be- és kikapcsolása"* lehetőséget, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ha nem a keresési lehetőséget választja, akkor a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási kategóriák listájába, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a *Személyre szabás* kategóriát, és nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB billentyűvel lépjen át

a *Személyre szabás* beállításainak listamezőjére, és a LENYÍL vagy FELNYÍL billentyűkkel keresse meg a *Zárolási képernyő* lehetőséget, majd a kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Végezetül a képernyőkímélő beállításainak megnyitásához a TAB billentyűvel navigáljon a *"Képernyőkímélő" gomb*ra, és aktiválja az ENTER billentyűvel.

Megjegyzés: A Beállítás megnyitását elvégezheti, ha a Start menü keresőmezőjébe begépeli a „képernyőkímélő” kifejezést, majd a találatok közül kiválasztja a „Képernyőkímélő megváltoztatása, Vezérlőpult” elemet.

A Képernyőkímélő beállításai párbeszédpanelen a TAB billentyűvel tud navigálni a beállítási lehetőségek között.

A Képernyőkímélő kombinált listában a nyilakkal vagy a HOME billentyűvel választhatja a (Nincs) értéket, ha ki akarja kapcsolni a képernyővédő működését. Ha valamelyik képernyőkímélőt be kívánja kapcsolni, a nyílbillentyűkkel válasszon a kombinált listából. Egyes képernyővédők esetében további beállításokat is meg lehet adni, amelyek módosításához a panelen a Beállítások gombot kell aktiválni. A Beállítások párbeszédpanelen az adott képernyőkímélőre jellemző beállítási lehetőségek találhatók.

A Várakozás léptethető szerkesztőmező segítségével megadhatja, hogy mennyi időnek kell aktivitás nélkül eltelnie ahhoz, hogy elinduljon a képernyőkímélő.

Ha bejelöli a SZÓKÖZ billentyűvel a Bejelentkezési képernyő jelölőnégyzetet, akkor a képernyővédő módból történő kilépést követően a bejelentkezési képernyő jelenik meg.

Az Energiaellátási beállítások módosítása hivatkozás aktiválását követően beállíthatja, hogy a számítógép részegységei egy várakozási idő után kis áramfelvételű állapotba kerüljenek.

A képernyőkímélő beállításainak végeztével aktiválja a párbeszédpanel OK gombját.

Képfelbontás

A használni kívánt képfelbontás megadásához válasszon az alábbi lehetőségek közül:

1. Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűparanccsal. Az Asztalon ne legyen egyetlen elem se kijelölve. Ha szükséges, a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval szüntesse meg a kijelölést. Ezután nyissa meg a helyi menüt, majd válassza a *Képernyő-beállítások* menüpontot.
2. Nyissa meg a *Gépház* alkalmazást a *Start* menüből vagy a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A beállítási lehetőség gyorsabb megkereséséhez gépelje be a szerkesztőmezőbe a „felbontás” szót, idézőjelek nélkül. A találati listában a nyílbillentyűkkel keresse meg az „*A kijelző felbontásának módosítása”* lehetőséget, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ha nem a keresési lehetőséget választja, akkor a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási kategóriák listájába, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a „*Rendszer”* kategóriát, és nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB billentyűvel lépjen át a *Rendszer* beállításainak listamezőjére, és

a LENYÍL vagy FELNYÍL billentyűkkel keresse meg a *„Kijelző”* lehetőséget, majd a kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Megjegyzés: A Beállítás megnyitását elvégezheti, ha a Start menü keresőmezőjébe begépeli a „felbontás” kifejezést, majd a találatok közül kiválasztja az „A kijelző felbontásának módosítása, Rendszerbeállítások” elemet.

Attól függően, hogy a fenti lehetőségek közül melyik megnyitási módot választotta, előfordulhat, hogy a Felbontás kombinált listamezőre lépéshez használnia kell a TAB billentyűt. A kombinált listamezőben a nyílbillentyűkkel tudja módosítani a képernyőfelbontás értékeit. A képfelbontással meghatározhatja, hogy a monitoron megjelenő képet a számítógép hányszor hány pixelből építse fel. A jobb képminőség eléréséhez a képfelbontást a monitor által ismert legnagyobbra érdemes állítani. A nagyobb képfelbontáskor a betűk mérete csökken, ezért érdemes a különböző feliratok betűméreteit megnövelni.

A képernyőn használható felbontás nem állítható tetszés szerint. A maximális felbontás függ a monitortól, illetve a képernyővezérlő videókártyától.

A "Fényerő" vízszintes csúszkában a nyílbillentyűkkel szabályozhatja a képernyő fényerejét.

Az "Éjszakai fény" opció bekapcsolásával melegebb színek lesznek használva a kék fény helyett. Ez segíti az éjszakai pihenést.

Táblagépeknél vagy álló monitoroknál lehetőség van a tájolás beállítására is. A Tájolás kombinált listamezőben a nyílbillentyűkkel válassza ki a kívánt megjelenítést.

Ha a „Speciális kijelzőbeállítások” gombot aktiválja, akkor további beállításokat kaphat.

A "Frissítési időköz" kombinált listamezőben a nyílbillentyűkkel megadhatja a Hz értéket. A magasabb sebesség gördülékenyebb mozgást biztosít, de több energiát használ.

A „Képernyő-illesztőprogram tulajdonságai a következő kijelzőhöz:” hivatkozás aktiválásával a kijelzőre vonatkozó speciális beállításokat nyithat meg. Ezekre a beállításokra kivételes helyzetben van csak szükség. Az Adapter lapfül Üzemmódok gombjának megnyomása után választani lehet az összes támogatott képernyőfelbontás és frekvencia közül. A Monitor lapfülön a képfrissítés változtatható meg. A Színkezelés fül speciális színprofilok megadására használható.

A hangerő beállítása

A legtöbb számítógépben található hangszóró, illetve a külső hangszórók és fejhallgatók csatlakoztatására szolgáló aljzat. Manapság több olyan fejhallgató, illetve külső hangkártya érhető el, amely USB csatlakozó segítségével kapcsolódik a számítógéphez. Számos beállítási lehetőség érhető el a számítógép hangerejének beállítására. Néhány laptopon és külső billentyűzeten a hangerő növelésére, csökkentésére vagy teljes elnémítására szolgáló gombok vagy vezérlőelemek is találhatóak.

A Gyorsbeállítások panel a Windows 11 központi helye a leggyakrabban használt funkciók, így a hangerő-szabályozás elérésére is. A Windows 11 tartalmaz egy rendkívül hasznos, dedikált billentyűparancsot, amely közvetlenül a hangkimenetek kezelésére szolgáló felületet nyitja meg.

Nyomja le a WINDOWS+CTRL+V billentyűkombinációt. A parancs lenyomása után megnyílik a Gyorsbeállítások panel egy speciális nézete, ahol egyből a hangkimenetekkel kapcsolatos beállításokra kerül a fókusz. Ha nemcsak a hangot, hanem más gyorsbeállításokat (pl. Wi-Fi, Bluetooth) is kezelni szeretne, akkor az általános Gyorsbeállítások panelt nyissa meg a WINDOWS+A billentyűkombinációval.

A megnyitott Gyorsbeállítások panelen egyből a "Hangerő elnémítása" gomb lesz a fókuszban. A SZÓKÖZ billentyűvel elnémíthatja az összes hangot. Legyen óvatos ezzel a kapcsolóval, bejelölésével a képernyőolvasó hangja is megszűnik, így nem fog tudni a számítógépen dolgozni. A hang visszakapcsolása nehézkes lehet.

A TAB billentyűvel átléphet a "Hangkimenet" vízszintes csúszkára. Itt a BAL- és JOBBNYÍL billentyűk használatával tudja módosítani a rendszer hangját. Fontos, hogy ne a FEL- és LENYÍL billentyűket használja, mert akkor más beállításokra lép át a fókusz.

A TAB billentyűvel a "Hangkimenet kiválasztása" gombra lépve, majd azt aktiválva megnyílik További mixerbeállítások ablak, ahol további beállítási lehetőségeket talál.

Ha a billentyűparancsok valamiért nem működnek, vagy ha a felhasználó máshogyan szeretné megnyitni a hangerőszabályzót, akkor a hangbeállítások a Tálca értesítési területéről is elérhetők. Nyomja le a WINDOWS+B billentyűkombinációt. Ezzel a fókusz a Tálca értesítési területére kerül. A képernyőolvasó program általában az első ikont olvassa fel, ami gyakran a "Rejtett ikonok megjelenítése gomb". Használja a JOBB- vagy BALNYÍL billentyűt a területen lévő ikonok közötti navigáláshoz. Keresse meg a "Hangszórók" vagy egy ehhez hasonló nevű hangerő ikont. Amikor a fókusz a hangszóró ikonon van, nyomja le az Enter vagy a Szóköz billentyűt. Ezzel megnyílik a

Gyorsbeállítások panel, ahol a fókusz közvetlenül a hangerő csúszkán lesz.

A Gyorsbeállítások panelen a TAB billentyűvel lépkedhet előre a fő vezérlőelemek között, mint például a hangerő csúszka, a Hangkimenet kiválasztása gomb, a Wi-Fi gomb, a Bluetooth gomb és így tovább. A SHIFT+TAB billentyűkombinációval visszafelé haladhat ugyanezeken az elemeken. A Gyorsbeállítások panelen belül egy külön felület szolgál a csatlakoztatott hangeszközök listázására és a közöttük való váltásra. Ha a Gyorsbeállítások panelt a WINDOWS+A billentyűparanccsal nyitotta meg, akkor a TAB billentyűvel navigáljon a "Hangkimenet kiválasztása" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt a gomb aktiválásához. Ha a WINDOWS+CTRL+V billentyűparanccsal nyitotta meg a panelt, a fókusz már ezen a felületen van, így nincs szükség további lépésekre. A Hangkimenet választása ablakban a rendszer felsorolja a csatlakoztatott és engedélyezett eszközöket például a beépített hangszórókat, USB-s fejhallgatót vagy HDMI-n keresztül csatlakoztatott monitort.

A "Kimeneti eszköz" listában használja a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűket az eszközök közötti váltáshoz. A kiválasztás azonnal megtörténik, amint a nyílbillentyűvel egy új elemre lép; nincs szükség az Enter lenyomására. A hang azonnal átvált az újonnan kiválasztott eszközre, ami azonnali visszajelzést ad a művelet sikerességéről.

Térbeli Hang

A Windows 11 egyik modern hangfunkciója a "Térbeli hang", amely egy magával ragadóbb, háromdimenziós hangélményt ígér. A "Térbeli hang" (Spatial Sound) egy olyan technológia, amely egy hagyományos sztereó fejhallgatón keresztül is képes háromdimenziós hangzást szimulálni. A

célja, hogy a hangok ne csak balról és jobbról, hanem a felhasználó körül minden irányból – fentről, lentről, elölről és hátulról – érkezőnek tűnjenek. A Windows 11 alapértelmezetten a Windows Sonic for Headphones lehetőséget kínálja fel. Ez a Microsoft saját, ingyenesen beépített megoldása. Ezen kívül még elérhetők fejlettebb, gyakran fizetős technológiák, amelyekhez külön alkalmazás letöltése lehet szükséges a Microsoft Store-ból.

A "Térbeli hang" be- és kikapcsolása a hangkimenetek kezelésére szolgáló felületen történik. Nyissa meg a hangkimenetek listáját a WINDOWS+CTRL+V billentyűparanccsal, vagy a Gyorsbeállítások panelen a "Hangkimenet kiválasztása" gomb aktiválásával. A TAB billentyűvel navigáljon a "Térbeli hang" listamezőre. A LENYÍL és a FELNYÍL billentyűkkel válassza ki a kívánt opciót, például "Windows Sonic for Headphones". Nyomja le az ENTER billentyűt a kiválasztáshoz.

Hangerőkeverő és a További Beállítások

A Hangerőkeverő lehetővé teszi, hogy az éppen futó programok (pl. böngésző, zenelejátszó, képernyőolvasó) hangerejét egymástól függetlenül beállítsa. A beállítások elvégzéséhez nyissa meg a hangkimenetek listáját (pl. a WINDOWS+CTRL+V billentyűparanccsal) vagy a Gyorsbeállítások panelen a "Hangkimenet kiválasztása" gomb aktiválásával.

A hangkimenet panelen lépjen a TAB billentyűvel a "Hangerőkeverő" listamezőre és a nyílbillentyűkkel válassza ki azt az alkalmazást, amelynek a hangját módosítani szeretné. A kiválasztás után a TAB billentyűvel tud átlépni az "Alkalmazás némítása" gombra és a "Hangerő"

vízszintes csúszkára. Itt tudja a kiválasztott alkalmazás hangerejét beállítani vagy teljesen némítani.

Ezen kívül a hangkimenet panelen megtalálható "További mixerbeállítások" gomb aktiválásával további beállítási lehetőségeket tud megjeleníteni. Itt is megadhatja az alkalmazások hangerejét, bekapcsolhatja a némítást, de kiválaszthatja a bemeneti és kimeneti eszközöket is.

Klasszikus Hangerőkeverő megnyitása

A Windows korábbi verzióiból ismert, kompakt Hangerőkeverő ablak továbbra is elérhető a Windows 11-ben, és sok felhasználó számára gyorsabb vagy átláthatóbb lehet. Nyomja le a WINDOWS+R billentyűkombinációt a Futtatás párbeszédpanel megnyitásához. A Futtatás párbeszédpanelen gépelje be idézőjelek nélkül a következőt: "sndvol.exe", majd nyomja le az ENTER billentyűt. Megnyílik a klasszikus Hangerőkeverő ablak. Ebben az ablakban a Tab billentyűvel lépkedhet az egyes csúszkák között, a FEL- és LENYÍL billentyűkkel pedig állíthatja azok értékét.

További hangerő-beállítások

A Gyorsbeállítások panel hangkimenetek ablakában található egy "További hangerő-beállítások" gomb is, amely a Windows teljes Gépház alkalmazásának részletes hangbeállítási oldalára vezet. Ennek a gombnak az aktiválása után egy összetettebb felületre jut, ahol a bal oldali kategóriák és a jobb oldali részletes beállítások között a Tab billentyűvel lehet navigálni. Itt olyan mélyebb beállítások érhetők el, mint

például az alapértelmezett kommunikációs eszközök megadása vagy a hangeszközök engedélyezése/letiltása.

A rendszer és a JAWS hangerejének gyors beállítása

Bár a Gyorsbeállítások panel használata kényelmes, egy folyamatban lévő feladat (pl. online megbeszélés, videónézés) közben a Gyorsbeállítások panel megnyitása és a beállítások módosítása megszakíthatja a munkafolyamatot. A JAWS képernyőolvasó is rendelkezik olyan parancsokkal, amelyekkel a hangerőt szabályozni lehet. A módosításra szolgáló billentyűparancsok az aktív ablaktól függetlenül, bárhol használhatók. Nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. A JAWS egy hangjelzéssel nyugtázza a parancsrétegbe való belépést. Ezután nyomja le a V billentyűt (mint "Volume"). Végül nyomja le az S billentyűt (mint "System"). Ekkor a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel közvetlenül állíthatja a rendszer fő hangerejét. Ha végzett a beállítással, nyomja le az ESCAPE billentyűt a beállítás jóváhagyásához és a parancsrétegből való kilépéshez.

A JAWS beszédhangerejének szabályozásához nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. Ezután nyomja le a V billentyűt. Végül nyomja le a J billentyűt (mint "JAWS"). Most a FELNYÍL és LENYÍL billentyűkkel kizárólag a JAWS beszédének hangerejét állíthatja, anélkül, hogy a rendszerhangok vagy a médialejátszás hangereje megváltozna. Ez rendkívül hasznos, ha egy videó vagy zene mellett szeretné a képernyőolvasót hallgatni, és a két hangforrás arányát szeretné finomhangolni. Ha végzett a beállítással, nyomja le az ESCAPE billentyűt.

Hangkártyák váltása

A JAWS segítségével felülbírálhatja a Windows alapértelmezett hangkimenet beállítását, és megadhatja, hogy melyik hangkártya legyen használva a JAWS beszédéhez és az eseményhangokhoz. Egy hangkártya gyors kiválasztásához nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. A JAWS egy hangjelzéssel nyugtázza a parancsrétegbe való belépést. Ezután nyomja le a V billentyűt (mint "Volume"). Végül nyomja le a C billentyűt (mint "Cards"). A rétegben a FELNYÍL- vagy a LENYÍL billentyűvel lépkedjen a rendszerben elérhető hangkártyák között. A JAWS minden egyes hangkártyát bemond, amint arra lép. Ha megtalálta a beszédhez használni kívánt hangkártyát, nyomja le az ESCAPE billentyűt a rétegből való kilépéshez.

Hangok szétválasztása

Lehetősége van a rendszer és a JAWS hangjának szétválasztására. Ez akkor jöhet jól, amikor két hangforrásra kell figyelnie és nem szeretné, hogy a két hang egymást zavarva egyszerre szóljon. Például előfordulhat, hogy egy online megbeszélésen vesz részt, de közben a számítógépen dolgoznia kellene. Ekkor megadhatja, hogy az online megbeszélés az egyik oldalról, a JAWS a másik oldalról szóljon. A beállításhoz nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. A JAWS egy hangjelzéssel nyugtázza a parancsrétegbe való belépést. Ezután nyomja le a V billentyűt (mint "Volume"). Végül nyomja le a B billentyűt (mint "Balance"). Ezután a következő lehetőségek állnak rendelkezésre a hangok szétválasztására vagy egyesítésére:

Nyomja le a BALRA NYÍL billentyűt a JAWS beszédének balra, és az éppen fókuszban lévő alkalmazás hangjának jobbra irányításához.

Nyomja le a JOBBRA NYÍL billentyűt a JAWS beszédének jobbra, és az éppen fókuszban lévő alkalmazás hangjának balra irányításához.

Nyomja le a FELNYÍL billentyűt a hangerő balansz alapértelmezett értékre történő visszaállításához.

Hang beállítása a Vezérlőpultban

A Vezérlőpult Hang beállításával is beállíthatja a lejátszó és a felvételi hangeszközöket, a rendszer hangjait és a kommunikációs hang működését. A Vezérlőpult megnyitásához nyomja le a WINDOWS billentyűt, majd a Start menü keresőmezőjébe gépelje be a „vezérlőpult” kifejezést. A találati listában a nyílbillentyűkkel keresse meg a „Vezérlőpult, Rendszer” elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Vezérlőpult megtalálható az asztalon is, ha engedélyezte a megjelenését az asztali ikonok beállításaiban.

A Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a Hang hivatkozást, és aktiválja az ENTER billentyűvel. A Hang párbeszédpanelen a CTRL+TAB billentyűkkel tud váltani a Lejátszás, a Felvétel, a Hangok és a Kommunikáció lapfülek között. A Lejátszás lapfülön beállíthatja az alapértelmezett kimeneti hangeszközt és megváltoztathatja a tulajdonságait. A Felvétel lapfülön az alapértelmezett bemeneti hangeszközt adhatja meg, például a használandó mikrofont és annak beállítását is elvégezheti. A Hangok lapfül Rendszerindítási hangjelzés lejátszása jelölőnégyzetével tudja bekapcsolni, hogy a Windows a rendszer induláskor adjon-e hangjelzést. Fontos, hogy ez a

funkció csak akkor működik, ha nincs bekapcsolva a gyors rendszerindítási szolgáltatás.

A Windows 10 és 11 képes automatikusan igazítani a különböző hangok hangerejét, ha a felhasználó a számítógépen telefonhívást kezdeményez vagy fogad. Ilyen esemény lehet például a bejövő Microsoft Teams vagy Zoom hívás. Ez alapértelmezetten hasznos szolgáltatás, de nem a képernyőolvasót használó felhasználók számára, hiszen ilyenkor a képernyőolvasó hangerejét is csökkenti a rendszer. Lehetőség van a szolgáltatás kikapcsolására. A CTRL+TAB billentyűvel váltson a Kommunikáció lapfülre, és a nyílbillentyűkkel válassza a Nincs művelet választógombot. Végezetül aktiválja a párbeszédpanel OK gombját.

Hangok

A Windows hangokat társít különböző eseményekhez. Ezek megerősítik, hogy az adott esemény megtörtént. Ilyen például a hanghatás a Windows elindításakor vagy leállításakor. Ezen kívül számos más hangséma, illetve előre meghatározott beállításcsoport létezik. Ellenőrizheti, hogy használatban vannak-e a hangok, illetve, hogy melyik eseményhez milyen hang van hozzárendelve. Olyan sémát választhat, amely megfelel a célnak, vagy kiválaszthatja, hogy melyik hanghatás mely változtatásra figyelmeztessen, és ezt elmentheti új sémaként. A programok egy része telepítéskor az egyes eseményekhez elérhető hangok listáját bővíti, egyes programokhoz pedig, pl. a Microsoft Office-hoz, további hangsémákat is letölthet.

A Vezérlőpult Hang hivatkozásának kiválasztása után a Hang lapfülön a FEL- és a LENYÍL billentyűkkel állíthat be egyéni, előre definiált hangsémákat. Alaphelyzetben a Windows alapértelmezett lehetőség van kiválasztva. A Mentés másként gombbal újként mentheti a módosított hangsémát.

A TAB billentyűvel a programesemények fanézetébe lépve a nyilakkal kiválaszthatja azt az eseményt, amelynek a hangját módosítani kívánja. Minden hangeseményhez tartozik egy jelölőnégyzet, ha bejelöli, akkor az a hang lejátszásra kerül. Továbblépve a Hangok kombinált listamezőre, a nyílbillentyűkkel tud másik hangot választani az eseményhez. Lehetőség van egyéni hang megadására az eseményhez a Tallózás gomb segítségével. A Teszt gombbal meghallgathatja a beállított hangot. Végül aktiválja az OK gombot a beállítások érvényesítéséhez.

A Windows által a különböző eseményekhez rendelt hangok a Gépházon belül is megadhatók. Nyissa meg a Gépházat a Start menüből, vagy nyomja le a WINDOWS+I billentyűkombinációt, majd aktiválja a Személyre szabás panelt. Ezután válassza a Témák fülön a Hangok lehetőséget.

Billentyűzet nyelvi beállításainak megváltoztatása, új nyelv beállítása, nyelv törlése, alapértelmezett nyelv megváltoztatása

A Windows-ban a régióbeállítások határozzák meg többek között a számok és az időkijelzés formátumát, valamint a billentyűzet nyelvét és kiosztását. Ezek a beállítások nemcsak a Windows operációs rendszer, hanem a telepített programok működését is meghatározzák.

Alapesetben a Windows telepítését követően csak a magyar felület érhető el, billentyűzet-kiosztás váltásra nincs mód. A korábbi Windows rendszerekhez képest a telepítést követően a megszokott ALT+SHIFT billentyűparanccsal nem lehet nyelvet váltani. Ha többféle billentyűzetkiosztás használatát engedélyezi, akkor tud a különböző nyelvi beviteli módok között váltani.

A billentyűzetkiosztás nyelvének gyors megváltoztatása

Előfordulhat, hogy a magyaron kívül más nyelven is gépelnie kell, és gyorsan váltania kell a telepített billentyűzetkiosztások között. A Windows 11 erre egy egyszerű billentyűkombinációt kínál. Nyomja le és tartsa lenyomva a WINDOWS billentyűt, majd nyomja le a SZÓKÖZ billentyűt. A SZÓKÖZ minden egyes lenyomására a Windows a következő nyelvre vált. Amikor megtalálta a kívánt nyelvet, engedje fel a WINDOWS billentyűt. A billentyűzetkiosztás ezzel átvált a kiválasztott nyelvre.

A baloldali ALT+SHIFT billentyűkombináció csak abban az esetben működik, ha a Windows rendszerhez nem billentyűzetet ad hozzá, hanem nyelvi csomagot.

Nyelvváltásra használhatja a tálca jobb szélén található nyelvi ikont is. Ehhez lépjen a rendszertálcára a WINDOWS+B billentyűkombinációval, majd a nyílbillentyűkkel keresse meg a nyelvi ikont, és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A megjelenő listában a nyílbillentyűkkel válassza ki a kívánt nyelvet vagy beviteli módot, majd nyomja le az ENTER-t.

Új billentyűzetnyelv hozzáadása

Ha olyan nyelven szeretne gépelni, amely még nincs telepítve a rendszeren, nyomja le a WINDOWS+I billentyűkombinációt a Gépház megnyitásához. A Tab billentyűvel navigáljon a beállítási kategóriák listájára. A LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Idő és nyelv" menüpontot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A TAB billentyűvel lépjen át az Idő és nyelv listamezőbe, majd a LENYÍL billentyűvel navigáljon a "Nyelv és régió" beállítási kategóriára, majd a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. Most a "Nyelv és régió" beállításainál van. A TAB billentyűvel keresse meg az "Újabb nyelv beállítása" gombot, majd nyomja le az ENTER-t. A megnyílt előugró ablak keresőmezőjébe írja be a hozzáadni kívánt nyelv nevét, de a TAB billentyűvel át is tud lépni a listamezőbe, ahol 273 nyelv közül választhat. A keresőmezőbe gépelje be a kívánt nyelv nevét például "német". A LE NYÍL billentyűvel válassza ki a megfelelő nyelvet a találati listából például "német (németországi)". A továbblépéshez nyomja le az ENTER billentyűt vagy lépjen a TAB billentyűvel a Tovább gombra és ott nyomja meg az ENTER-t. A következő képernyőn a nyelvi funkciókat telepítheti. A TAB billentyűvel navigáljon a különböző lehetőségek között. A választható nyelvi funkciók közé tartozik a Nyelvi csomag, a Szövegfelolvasó, az Alapszintű beszédfelismerés, a Továbbfejlesztett beszédfelismerés, a Kézírás, a Beállítás a Windows megjelenítési nyelveként, az Alapszintű gépelés és az Optikai karakterfelismerés. A Tab billentyűvel lépjen a "Telepítés" gombra, és nyomja le az ENTER-t. A Windows elkezdi a kiválasztott nyelvi csomag és a hozzá tartozó billentyűzetkiosztás telepítését.

Billentyűzetnyelv eltávolítása

Amennyiben egy adott nyelvre már nincs szüksége, akkor azt el tudja távolítani. A Gépház "Nyelv és régió" beállítások képernyőn a TAB billentyűvel navigáljon a telepített nyelvek listájához, majd a FELNYÍL vagy a LENYÍL billentyűvel válassza ki azt a nyelvet, amelyet törölni szeretne. Lépjen a Tab billentyűvel a "További lehetőségek" gombra és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Megnyílik egy menü, amelyben a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Eltávolítás" opciót, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A rendszer megerősítést kérhet, ilyenkor a TAB billentyűvel navigáljon az "Igen" vagy "Eltávolítás" gombra, és nyomja le az ENTER-t.

Alapértelmezett billentyűzetnyelv megváltoztatása

Az alapértelmezett nyelv az, amelyet a Windows a bejelentkezési képernyőn és az újonnan indított programokban használ. Ennek megváltoztatásához a telepített nyelvek sorrendjét kell módosítania. A Gépház "Nyelv és régió" beállítások ablakában a TAB billentyűvel navigáljon a telepített nyelvek listájához. A lista fölött a Windows megjelenítési nyelve található. Az ez alatti lista tartalmazza a billentyűzetnyelveket is, prioritási sorrendben. Az első helyen szereplő nyelv az alapértelmezett. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel válassza ki azt a nyelvet, amelyet alapértelmezetté szeretne tenni. Ezután nyomja le és tartsa nyomva az ALT+SHIFT billentyűket, majd a FELNYÍL billentyű

többszöri lenyomásával mozgassa a kiválasztott nyelvet a lista első pozíciójába. Végül felengedheti az ALT+SHIFT billentyűket. A kiválasztott nyelvet a lista első helyére a menü segítségével is átviheti. Navigáljon a Tab billentyűvel a "További lehetőségek" gombra, majd nyomja le az ENTER-t. A megjelenő menüben a FEL- és LENYÍL billentyűkkel keresse meg a "mozgatása felfelé" opciót, majd nyomja le az ENTER-t. Ismételje ezt a lépést, amíg a kívánt nyelv a lista élére nem kerül. Miután a kívánt nyelv az első helyre került, az automatikusan alapértelmezetté válik. A módosítások mentéséhez egyszerűen zárja be a Gépház ablakát az ALT+F4 billentyűkombinációval.

Az alapértelmezett beviteli nyelvet a Gépház - Idő és nyelv - Gépelés - Speciális billentyűzetbeállítások lehetőségen belül is meg tudja adni. A Speciális billentyűzetbeállítások ablakban a TAB billentyűvel lépjen a Felülbírálás az alapértelmezett beviteli mód esetén kombinált listamezőre. A nyílbillentyűkkel megadhatja, hogy mi legyen az alapértelmezett beviteli nyelv. Alapértelmezetten a Nyelvlista használata van kiválasztva. Ez a beállítás is megfelelhet abban az esetben, ha a nyelvlista első eleme a kívánt beviteli nyelv. A beállítás végeztével bezárhatja a Gépházat az ALT+F4 billentyűkombinációval.

Billentyűzetkiosztás hozzáadása egy nyelven belül

Előfordulhat, hogy egy adott nyelvhez (például az angolhoz) több különböző billentyűzetkiosztást (pl. amerikai QWERTY és brit QWERTY) is szeretne használni, vagy éppen egy felesleges kiosztást szeretne törölni. Billentyűzetkiosztás hozzáadásához a Gépház "Nyelv és régió" beállításoknál a FEL- és LENYÍL billentyűkkel válassza ki azt a nyelvet,

amelyhez új kiosztást szeretne hozzáadni. Navigáljon a TAB billentyűvel a "További lehetőségek" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A menüből a nyílbillentyűkkel válassza ki a "Nyelvi beállítások" lehetőséget, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő ablakban a TAB billentyűvel keresse meg az "Újabb billentyűzet beállítása" gombot, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A kiosztások listájában a FEL- és LENYÍL billentyűkkel keresse meg a kívánt billentyűzetkiosztást, majd nyomja le az ENTER-t. A kiosztás hozzáadódik a nyelvhez.

Billentyűzetkiosztás eltávolítása

A nyelv beállításai képernyőn a TAB billentyűvel navigáljon a telepített billentyűzetkiosztások listájához. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel válassza ki a törölni kívánt kiosztást. Lépjen a TAB billentyűvel a "További lehetőségek" gombra, majd nyomja le az ENTER-t. A menüben válassza az "eltávolítása" opciót, és nyomja le az ENTER billentyűt. A felesleges billentyűzetkiosztás ezzel törlődött.

Munka a Windows rendszerben

Nem válaszoló alkalmazás

Előfordulhat, hogy a Windows operációs rendszerben valamelyik program nem válaszol vagy nem kívánt működést produkál. A Windows

fejlődésével ez a hibajelenség egyre ritkábban lép fel, de időnként előfordulhat. A programok, funkciók vagy szolgáltatások lefagyásának rengeteg oka lehet. A hiba lehet valamilyen hardvereszköz, például memória, háttértár, videokártya, hálózati adapter vagy kábel meghibásodása. A szoftveres hibákat az is okozhatja, ha egy alkalmazás nem lett megfelelően megírva, ha nem kompatibilis a rendszerrel, vagy a felhasználó nem rendeltetésszerűen használja. Ezen kívül még számos oka lehet a hibának. Előfordulhat az is, hogy a nem válaszoló alkalmazás valójában nem fagyott le, csak valamilyen forrásigényes műveletet végez. Ilyenek művelet lehet például a háttértár olvasási és írási tevékenysége. Ezért érdemes kicsit várnia, mielőtt a nem válaszoló alkalmazást leállítja.

Nem válaszoló alkalmazás leállítása

Ha egy éppen futó alkalmazás nem válaszol, akkor megjelenik egy párbeszédpanel, amelynek a szövege a következő:

"A(z) [alkalmazás] nem válaszol

A program bezárása információvesztéssel járhat."

Ekkor a felhasználó a "Zárja be a programot" gomb és a "Várjon a program válaszára" gomb közül választhat.

Ha egy program lefagy, nem lehet kilépni belőle, és idővel sem tér magához, akkor a Feladatkezelő megnyitásához nyomja le a CTRL+SHIFT+ESCAPE billentyűkombinációt.

A Feladatkezelő megnyitható a bejelentkezési ablakban is. Nyomja le a CTRL+ALT+DEL billentyűparancsot a bejelentkezési ablak megnyitásához, majd a TAB billentyűvel keresse meg a Feladatkezelő elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A Feladatkezelő megnyitható a Start gomb helyi menüjéből is. Lépjen az „Indítás" gombra, majd nyissa meg a helyi menüt, és válassza a Feladatkezelő parancsot.

A Windows 11 Feladatkezelője egy új, modernebb felületet kapott. A korábbi lapfüleket egy oldalsó menüsáv váltotta fel, ahol a különböző nézetek (Folyamatok, Teljesítmény, Indítási alkalmazások, Szolgáltatások stb.) között válthat. A Feladatkezelő a "Folyamatok" lap tartalmának megjelenítésével indul el. Itt az "Alkalmazások" csoport alatt találhatja meg a futó programokat. A nem válaszoló alkalmazás mellett gyakran a "(Nem válaszol)" állapotjelzés is megjelenik, amelyet a képernyőolvasó felolvas. Keresse meg a LENYÍL vagy FELNYÍL billentyűkkel a leállítani kívánt alkalmazást, majd válasszon a következő megoldások közül:

1. Nyissa meg a helyi menüt és a nyíl billentyűkkel válassza a "Feladat befejezése" parancsot és nyomja le az ENTER billentyűt.

2. Háromszor nyomja le a SHIFT+TAB billentyűparancsot, hogy a jobb felső sarokban található "Feladat befejezése" gombra lépjen. Előfordulhat, hogy az "Új feladat futtatása" vagy a "Hatékonysági mód" gombra kerül a fókusz. Ebben az esetben a BAL- vagy JOBBNYÍL billentyűkkel keresse meg a "Feladat befejezése" gombot és nyomja le az ENTER billentyűt.

3. A feladatok listájából a "Feladat befejezése" gomb az ALT+E hívóbillentyűvel is elérhető.

A parancs kiadása után a program megerősítés nélkül azonnal bezáródik. Fontos megjegyezni, hogy a kényszerített bezárás a nem mentett adatok elvesztésével járhat az adott alkalmazásban. A feladatok bezárását körültekintően kezelje, mert a rendszer vagy az alkalmazások működésképtelenné is válhatnak, ha fontos szolgáltatást vagy folyamatot tilt le.

A feladat befejeztével az ALT+F4 billentyűkombinációval vagy az ESC billentyűvel zárja be a Feladatkezelőt.

Ritkán, de előfordulhat, hogy egy folyamat vagy program lefagy, és „magával rántja” a képernyőolvasót is. Mivel ilyen esetben nincs beszédtámogatás, a látássérült felhasználó nem tudja önállóan megszüntetni a problémát. A JAWS képernyőolvasó program, ha 15 másodpercig nem válaszol, akkor újraindítja önmagát, de a felhasználó is bármikor megteheti ezt az INSERT+WINDOWS+F4 billentyűparanccsal.

Ha a Feladatkezelő használatával nem tudja orvosolni a problémát, indítsa újra a rendszert. A számítógép újraindítására csak a végső esetben használja a Reset vagy a Power gombot. (A teljes áramtalanításhoz a bekapcsológombot 3-4 másodpercig nyomva kell tartani.) A műveletnek az adatvesztésen kívül más, kellemetlen következményei is lehetnek.

Nagyon fontos megjegyezni, hogy ha gyakran tapasztal működési problémát, valószínű, hogy valamilyen komolyabb probléma állhat a háttérben. Ilyen esetben érdemes teljes rendszer-újratelepítést végezni.

Feladatkezelő ismertetése

A Feladatkezelőben a régi lapfüles elrendezést egy modernebb, ikonokkal ellátott bal oldali menüsáv váltotta fel. Az ablakban a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel tud a vezérlőelemek között navigálni. A Feladatkezelő ablakának a következő részei vannak.

Folyamatok táblázata (A futó programok listája)

Amikor megnyitja a Feladatkezelőt, alapértelmezetten a Folyamatok nézet fogadja. Ez a Feladatkezelő központi területe, ahol a futó programok és háttérfolyamatok listája található. Például itt jelenik meg, hogy az Alkalmazások kategóriában jelenleg hány program fut, amelynek van látható ablaka. A modern alkalmazások több különálló folyamatot (példányt) indíthatnak. A lezárva azt jelenti, hogy az alkalmazásnak több folyamata is van és ezek most nem láthatók, mivel az alkalmazás be van zárva. A JOBB NYÍL billentyűvel lehet kinyitni az elemet és akkor megtekinthetők a folyamatai is. A BAL NYÍL billentyűvel lehet újra becsukni az alkalmazást. A FELNYÍL és LENYÍL billentyűkkel lehet navigálni az egyes folyamatok között.

Oszlopfejlécek (Folyamatok rendezése)

A Folyamatok nézetben oszlopfejlécek segítségével rendezheti a futó alkalmazások és háttérfolyamatok listáját. A Folyamatok listájából a SHIFT+TAB billentyűkombinációval tud átlépni az oszlopfejlécek sávjára.

Név: Ez az alapértelmezett rendezési mód, amely ábécé sorrendbe rendezi a folyamatokat. A rendezés növekvő, de az ENTER billentyű lenyomására a sorrend megfordul csökkenőre.

Állapot: Itt jelennek meg az esetleges speciális állapotok. Például, ha egy program lefagyott, itt a "(Nem válaszol)" jelzés látható. Ha egy folyamat fel van függesztve az erőforrás-takarékosság érdekében (ezt egy zöld levél ikon jelzi), azt is itt jelzi a rendszer.

Processzor (CPU): Azt mutatja, hogy az adott folyamat a processzor számítási kapacitásának hány százalékát használja. Ha ezen az oszlopon lenyomja az ENTER billentyűt, akkor a rendezés ezen oszlop szerint fog megtörténni és a lista élére kerülnek a processzort legjobban terhelő programok. Ez hasznos, ha a gép lassú vagy a ventilátor hangos.

Memória: Azt jelzi, hogy a folyamat mennyi fizikai memóriát (RAM) foglal le. Ha kifogy a memóriából, erre az oszlopra rendezve kiderítheti, melyik alkalmazás használja a legtöbb memóriát.

Lemez: A merevlemez vagy SSD írási/olvasási terheltségét mutatja. Ha a lemezhasználat folyamatosan 100% körüli, a gép belassulhat. Ezzel a rendezéssel megtalálhatja az okát.

Hálózat: Az internet- vagy helyi hálózati forgalmat mutatja. Ha lassú az internet, itt megnézheti, nem egy háttérben futó frissítés vagy más program használja-e a sávszélességet.

A BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel tud mozogni az oszlopfejlécek között. Az ENTER billentyű megnyomásával aktiválja a rendezést az adott oszlop szerint.

Navigáció bezárása és Navigáció megnyitása gomb

Ez a gomb a bal oldali menüsávot kezeli, amit a szaknyelv gyakran "hamburger menünek" hív az ikonja miatt. Ha a Navigáció megnyitása gomb jelenik meg, a menü jelenleg össze van zárva, és csak az ikonok látszanak (pl. egy agy ikon a Folyamatokhoz, egy grafikon a Teljesítményhez). Ha lenyomja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt, a menü kibővül, és az ikonok mellett az információk szövegesen is megjelennek. Ha a menü már ki van nyitva, az ikonok és a szövegek is látszanak, akkor a "Navigáció bezárása" gomb jelenik meg. A megnyomásával a menü újra összecsukódik, helyet takarítva meg a képernyőn. Ez a funkció elsősorban az egeret használóknak és a kisebb képernyővel rendelkezőknek hasznos, de a billentyűzetes navigációt és a képernyőolvasó programot nem befolyásolja.

Bal oldali kategóriaválasztó (A Feladatkezelő fő részei)

Itt válthat a Feladatkezelő különböző funkciói között. A FELNYÍL és LENYÍL billentyűkkel navigálhat, majd az ENTER billentyűvel léphet be a kiválasztott kategóriába. A következő kategóriák találhatók:

Folyamatok: Az alapértelmezett nézet.

Teljesítmény: Részletes, valós idejű grafikonokat mutat a gép fő komponenseiről (CPU, memória, lemez, hálózat, GPU).

Alkalmazáselőzmények: A Microsoft Store-ból telepített alkalmazások korábbi erőforrás-használatát összegzi.

Indítási alkalmazások: Itt kezelheti azokat a programokat, amelyek a Windows bekapcsolásakor automatikusan elindulnak. Le lehet tiltani őket a gyorsabb rendszerindítás érdekében.

Felhasználók: Megmutatja, hogy a bejelentkezett felhasználók mely folyamatokat futtatják.

Részletek: A folyamatok technikai, részletes listája.

Szolgáltatások: A Windows háttérben futó szolgáltatásait listázza.

Beállítások

A bal oldali menü alján található a Beállítások elem, amely fogaskerék ikonként jelenik meg a képernyőn. Itt a Feladatkezelő működésével kapcsolatos beállításokat találhatja, például megadható az alapértelmezett lap, vagy beállíthatja, hogy a Feladatkezelő mindig a többi ablak felett jelenjen-e meg.

Keresőmező

A Keresőmezőbe gépelve gyorsan szűrhet a folyamatok, szolgáltatások vagy alkalmazások listájában. Ha elkezd gépelni, a lista valós időben frissül, és csak a keresésnek megfelelő elemeket mutatja.

Felső gombsor (A leggyakoribb műveletek)

Ez a Feladatkezelő jobb felső sarkában található terület, ahol a legfontosabb parancsok gombjai vannak. A BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel tud váltani közöttük.

Új feladat futtatása (ALT+N): Ezzel a gombbal egy új ablakot nyithat meg, ahol egy programot indíthat el a futtatható fájl nevének (pl. "explorer.exe") beírásával. Ez akkor hasznos, ha például a Fájlkezelő (explorer.exe) lefagyott, és újra kell indítani.

Feladat befejezése (ALT+E): Ez talán a leggyakrabban használt funkció. Ha a folyamatok listájában kijelöl egy nem válaszoló programot, ezzel a gombbal tudja azt kényszerítetten bezárni.

Hatékonysági mód: Ez a Windows 11 Feladatkezelőjében egy erőforrás-korlátozó funkciót aktivál, amely csökkenti egy adott program processzorhasználatát, ezáltal javítja a rendszer általános teljesítményét és csökkenti az energiafogyasztást. Ha egy alkalmazásra bekapcsolásra kerül a Hatékonysági mód, a Windows alacsonyabb prioritást ad neki, és korlátozza, hogy milyen agresszívan használhatja a processzort.

Részletek alkalmazássáv

A "Részletek alkalmazássáv" gomb egy menüt nyit meg, amely a folyamatok listájának megjelenítésével kapcsolatos nézetbeállításokat tartalmazza. Ezek az opciók azt szabályozzák, hogy miként jelenjen meg és hogyan legyen rendszerezve a futó alkalmazások és háttérfolyamatok listája.

A "Csoportosítás típus szerint" nézet az alapértelmezett. A folyamatokat kategóriákba rendezi például Alkalmazások (a programok, amelyeket elindított), Háttérfolyamatok (programokhoz tartozó, de ablak nélküli segédfolyamatok) és Windows-folyamatok (az operációs rendszer működéséhez szükséges folyamatok). Ha megszünteti a kijelölést, akkor a lista egyetlen, ömlesztett ábécérendbe szedett felsorolássá válik, ami megnehezíti az átláthatóságot.

Ha a folyamatok csoportosítva vannak, akkor az "Az összes kibontása" parancs az összes kategóriát (Alkalmazások, Háttérfolyamatok stb.) egyszerre kinyitja, így megjelennek az alájuk tartozó egyedi folyamatok. Ez akkor hasznos, ha gyorsan át szeretné tekinteni az összes futó elemet anélkül, hogy mindegyik csoportot külön-külön, a JOBBNYÍL billentyűvel ki kellene nyitni.

Az "Az összes összecsukása" az előző parancs ellentéte. Az összes kinyitott csoportot becsukja, így csak a fő kategórianeveket ("Alkalmazások", "Háttérfolyamatok") mutatja. Ez segít a rendrakásban és a lista átláthatóbbá tételében.

A "Részletek elrejtése alkalmazássáv" gombbal bezárhatja ezt a nézetbeállító menüt, és visszatérhet a folyamatok listájához.

Alkalmazások telepítése és eltávolítása

Program telepítése

Számos feladatot elvégezhet a Windows saját programjaival és szolgáltatásaival, de elképzelhető, hogy más programokat is szükséges telepíteni. Ha külső gyártótól származó alkalmazást kíván használni,

akkor azt először fel kell telepíteni a Windows rendszerre. A telepítéshez úgynevezett telepítő fájl vagy fájlok szükségesek. Léteznek hordozható (portable) alkalmazások is, amelyeket nem kell telepíteni, csak el kell indítani őket. Ezek a hordozható alkalmazások, általában egy darab EXE kiterjesztésű fájlból állnak.

Microsoft Áruház (Store)

A Windows 10 megjelenésekor a felhasználók egy kettős rendszerrel szembesültek. Léteztek a modern vagy áruházi UWP alapú alkalmazások, amelyek a Microsoft Store-ból voltak elérhetők, és a hagyományos vagy asztali programok, amelyeket a fejlesztők weboldalairól kellett letölteni. A Windows 11 ezt a megosztottságot szünteti meg a felhasználói beszerzés szempontjából. A Microsoft megnyitotta a Store-t a fejlesztők előtt, lehetővé téve számukra, hogy a legkülönfélébb technológiákkal készült alkalmazásaikat – beleértve a klasszikus Win32 programokat, amelyek .exe vagy .msi telepítőfájlokkal rendelkeznek – közzétegyék az áruházban. Ennek eredményeképpen a Store egy központi, egységes és könnyen áttekinthető szoftverkönyvtárrá vált, ahol a felhasználók szinte minden szükséges programot megtalálhatnak, a Microsoft Office-tól kezdve a speciális segédeszközökön át a szórakoztató alkalmazásokig.

Minden, az áruházba bekerülő alkalmazás egy ellenőrzési folyamaton megy keresztül, ahol a Microsoft vizsgálja a szoftver biztonságát, eszközkompatibilitását és a tartalmi besorolását.

Míg a modern (UWP) alkalmazások egy biztonságos, elszigetelt környezetben (sandbox) futnak, és általában nem igényelnek rendszergazdai jogosultságokat, a hagyományos Win32 alkalmazások

gyakran mélyebb rendszer-szintű módosításokat hajtanak végre. Emiatt a telepítésük során – még akkor is, ha a Store-ból történik – a rendszer a Felhasználói fiókok felügyelete (User Account Control, UAC) engedélyét fogja kérni.

Az alkalmazások egy része ingyenes, másokért fizetni kell.

Az áruház használatához a WINDOWS billentyűvel nyissa meg a Start menüt és gépelje be a keresőmezőbe a „store” kifejezést. A megjelenő találatok közül a nyílbillentyűkkel válassza ki a „Microsoft Store, Rendszer” elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Start menüben a Microsoft Store menüpont kiválasztásával is meg tudja nyitni az áruház alkalmazást.

Az áruház felülete több fő részből áll. A TAB és SHIFT+TAB billentyűkkel navigálhat a főbb területek között, mint például a bal oldali navigációs sáv (Kezdőlap, Alkalmazások, Játékok), a keresőmező és a fő tartalmi terület, ahol az alkalmazások listái és ajánlatai találhatók meg. Az áruházba történő belépést követően kategóriák jelennek meg, minden kategóriánál kiemelve az ingyenes és az új alkalmazásokat. A kategóriák és az alkalmazások között a TAB billentyűvel lehet navigálni. Egy alkalmazás adatlapjának megnyitásához nyomja le az ENTER billentyűt. Az áruház elején megtalálható Felhasználói profil ikon aktiválásával megnyitható az a menü, amelyben a felhasználóra vonatkozó műveletek találhatók.

Az alkalmazások megkeresésére használhatók a kategória listák, de a leggyorsabb módja egy program megtalálásának a keresés funkció használata. Nyomja le a CTRL+E billentyűkombinációt, hogy közvetlenül a keresőmezőbe ugorjon. A keresőmező a TAB billentyűvel is elérhető. Gépelje be a keresett alkalmazás nevét. A begépelés közben keresési javaslatokat kaphat, amelyeket a LE- és FELNYÍL billentyűkkel érhet el.

A keresési kifejezés megadása után nyomja le az ENTER billentyűt. A keresés után a TAB billentyűvel lépjen a találati listára, majd a nyílbillentyűkkel böngésszen a listában. Fontos megjegyezni, hogy a találatok több oszlopban és sorban jelennek meg, ezért a navigációhoz mindegyik nyílbillentyűre szükség van. Nem elegendő a JOBB NYÍL billentyű használata, mivel a sorban lévő utolsó elemről a fókusz az első elemre kerül vissza. A következő sor felfedezéséhez a LENYÍL billentyűvel a következő sorba kell lépni. A képernyőolvasó felolvassa az alkalmazás nevét, kiadóját és értékelését. Ha megtalálta a kívánt programot, nyomja le az ENTER billentyűt az alkalmazás adatlapjának megnyitásához.

Az adatlap vezérlőelemein a TAB billentyűvel tud navigálni. Ha el szeretné olvasni az adatlap információit is, akkor be kell kapcsolnia a virtuális kurzort az INSERT+Z billentyűparanccsal. Ezután a szokásos olvasási parancsokkal pl. LE- és FELNYÍL billentyűkkel) tud tájékozódni. Elolvashatja a program leírását, a felhasználói véleményeket és a rendszerkövetelményeket. Az áruházon belül az ALT+BAL NYÍL billentyűkombinációval egy szintet vissza lehet lépni, például az alkalmazás adatlapjáról a programok listájába. A Megosztás gomb segítségével a programot ajánlhatja más felhasználóknak. A beszerzéshez vagy a telepítéshez a TAB billentyűvel keresse meg a "Telepítés..." vagy a „Beszerzés...” gombot, majd aktiválja azt az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. Ha a virtuális kurzor az aktív, akkor a gombot megtalálhatja a nyílbillentyűkkel vagy a "B" gyorsnavigációs billentyűvel is. A letöltés és a telepítés automatikusan elindul a háttérben. Fontos: Ha hagyományos asztali programot telepít, a folyamat egy pontján megjelenhet a Felhasználói fiókok felügyeletére (UAC) felszólító üzenet, amely rendszergazdai engedélyt kér a módosítások

végrehajtásához. Ez egy normális biztonsági lépés. Az engedélyezéshez nyomja le az ALT+I billentyűkombinációt az "Igen" gomb aktiválásához. A telepítés befejezése után az alkalmazás megjelenik a Start menü "Minden alkalmazás" listájában, ahonnan elindítható.

Program telepítése az internetről

A böngészők alapértelmezetten a "Letöltések" mappába töltik le a telepítőfájlokat, és a mentési ablak általában csak akkor jelenik meg, ha ezt a beállításokban külön bekapcsolja. A folyamat lényege a biztonság. A böngésző először lementi a fájlt a számítógépére, hogy ön és a vírusirtó is ellenőrizhesse, mielőtt futtatná. A weboldalon keresse meg a program letöltésére szolgáló gombot vagy hivatkozást. Ez gyakran "Letöltés", "Download", "Telepítés" vagy hasonló nevű elem lehet. A letöltés elindításához nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt a hivatkozáson. Ekkor a böngésző – az alapbeállítások szerint – azonnal elkezdi letölteni a telepítőfájlt pl. egy ".exe" vagy ".msi" kiterjesztésű állományt a számítógép "Letöltések" mappájába.

A letöltés állapota általában megjelenik a böngésző alján vagy a jobb felső sarokban és a képernyőolvasó időnként felolvassa a letöltés aktuális állapotát.

Előfordulhat, hogy egy program letöltése vagy telepítése során a Windows beépített védelmi rendszere, a SmartScreen-szűrő közbelép. Ez akkor történik meg, ha a letöltendő fájlt a rendszer nem ismeri fel, vagy potenciálisan nem biztonságosnak ítéli, és emiatt letiltja annak futtatását. Ez a figyelmeztetés akkor is megjelenhet, ha a telepítőfájl teljesen ártalmatlan. Ennek oka lehet, hogy a fájlt kevesen töltötték még le, vagy nem rendelkezik digitális aláírással, ami a szoftver kiadójának

hitelességét igazolná. Ha biztos benne, hogy a letöltött fájl megbízható forrásból származik és biztonságos, akkor engedélyezheti a futtatását. A web-böngészőben elvégezheti az engedélyezést, ha az F6 billentyűvel a megjelenő sávra ugrik vagy a CTRL+J billentyűparanccsal megnyitja a böngésző letöltés ablakát. Ezen kívül a SmartScreen figyelmeztető ablakában keresse meg és aktiválja a "További információ" linket. Ezt követően megjelenik egy új gomb, a "Futtatás mindenképpen". Ezt aktiválva a program elindul.

Bár nem ajánlott, de lehetősége van a SmartScreen-szűrő működését szabályozni vagy akár teljesen kikapcsolni. Nyissa meg a Start menüt, és gépelje be idézőjelek nélkül "Windows-biztonság", majd válassza a "Windows biztonság, Rendszerbeállítások" alkalmazást. Válassza az "Alkalmazás- és böngészővezérlés" menüpontot. Itt aktiválja a "Megbízhatóságalapú védelem" hivatkozást. Ezen a felületen külön szabályozható az alkalmazások és a böngésző (Microsoft Edge) SmartScreen-szűrője. A "Potenciálisan nemkívánatos alkalmazások letiltása" opció bekapcsolásával pedig tovább növelheti a biztonságot. Fontos: A SmartScreen kikapcsolása biztonsági kockázatot jelenthet, mivel a rendszer így nem fog figyelmeztetni a potenciálisan veszélyes szoftverekre. Csak akkor kapcsolja ki, ha tisztában van a lehetséges következményekkel.

Miután a letöltés befejeződött, nyissa meg a "Letöltések" mappát. A Letöltések mappát meg tudja nyitni a felhasználói mappájából, ha az ki lett téve az Asztalra. A Letöltések a Start menüből is megnyitható. Nyissa meg a Start menüt a WINDOWS billentyűvel, majd a keresőmezőbe gépelje be idézőjelek nélkül a "Letöltések" szöveget. A találatok közül a nyílbillentyűkkel válassza ki a "Letöltések, Fájlmappa" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyitott Letöltések

mappában keresse meg a letöltött fájlt és nyomja meg az ENTER billentyűt a telepítés elindításához. A böngészőben a letöltött fájlok listájából is közvetlenül elindítható a telepítés. A böngészőben nyomja le a CTRL+J billentyűkombinációt a letöltések lista megnyitásához. A Letöltési előzmények ablakban, a kényelmesebb kezelés érdekében, ha szükséges, kapcsolja ki a virtuális kurzort az INSERT+Z billentyűparanccsal. A művelet végeztével ne feledje visszakapcsolni a virtuális kurzort ugyanezzel a paranccsal. Keresse meg a telepíteni kívánt program telepítőfájlját és nyomja le az ENTER billentyűt. A telepítő elindulása után egy telepítési varázsló fogja végigvezetni a szükséges lépéseken (licencszerződés elfogadása, telepítési hely kiválasztása stb.). Kövesse az utasításokat a telepítés befejezéséhez. Előfordulhat, hogy a telepítés rendszergazdai megerősítést igényel. Aktiválja az Igen gombot és ha szükséges adja meg a jelszót is.

Alapértelmezés szerint a modern böngészők (mint a Google Chrome, Mozilla Firefox, Microsoft Edge) nem kérdeznek rá minden letöltésnél a mentés helyére, hanem automatikusan a "Letöltések" mappát használják. Ha szeretné minden alkalommal önállóan eldönteni, hová kerüljön egy fájl, kapcsolja be az alábbiak szerint:

Chrome: Beállítások → Letöltések → „A letöltés előtt kérdezze meg, hová mentse az adott fájlokat” Váltógomb.

Edge: Beállítások → Letöltések → „Kérdezzen rá az egyes fájlok mentési helyére a letöltés előtt” Kapcsoló.

Firefox: Beállítások → Általános → Letöltések → „Mindig kérdezzen rá a fájlok letöltési helyére ALT+SHIFT+R” jelölőnégyzet.

Megjegyzés: Ha az internetről programokat tölt le és telepít, ezt csak olyan szolgáltatótól és weblapról tegye, amelyben megbízik.

Programok telepítése hálózatról

Ezzel a típusú telepítéssel elsődlegesen munkahelyi környezetben lehet találkozni. A Windows 11 a szoftverek központi telepítését egy modern, alkalmazásbolthoz hasonló felületen, a Céges portálon (Company Portal) keresztül kezeli. A Microsoft az Intune nevű felhőalapú eszközmenedzsment-rendszerre és a hozzá tartozó Céges portál alkalmazásra helyezte a hangsúlyt. A Céges portál lényegében egy vállalati alkalmazásbolt, ahonnan a felhasználók egyszerűen, néhány kattintással telepíthetik a cég által jóváhagyott és számukra elérhetővé tett szoftvereket. Ha a Céges portál alkalmazás nincs telepítve, a rendszergazda utasításai szerint kell eljárni, vagy a Microsoft Store-ból kell telepíteni. A későbbiekben a felhasználónak nem kell tudnia, hogy hol van a telepítőfájl, mert a Céges portál alkalmazáson belül egy központi, felhasználóbarát alkalmazáslistából tud választani, és a rendszer a háttérben elvégzi a telepítést a megfelelő jogosultságokkal. A folyamat befejezéséről a Céges portál értesítést küld. A legtöbb esetben nincs szükség rendszergazdai jelszó megadására, mivel a telepítést a rendszer végzi el a háttérben.

Program telepítése CD- vagy DVD-lemezről

Bár manapság a CD és DVD lemezek használata nem jellemző, sőt a modern számítógépekben már nincs is CD/DVD meghajtó, azért megemlítjük őket. A lemezen található program telepítéséhez helyezze be a CD vagy DVD lemezt a számítógépbe, majd kövesse a képernyőn megjelenő utasításokat. A telepítéshez rendszergazdai engedély szükséges. Amennyiben a Windows rendszergazdai jelszót vagy megerősítést kér, írja be a jelszót, vagy hagyja jóvá a folyamatot.

A legtöbb CD-ről vagy DVD-ről telepíthető program automatikusan elindítja a telepítő varázslót. A lemez behelyezésekor megjelenik az Automatikus lejátszás párbeszédpanel, ahonnan futtatható a varázsló vagy a telepítőfájl.

Ha a program telepítése nem indul el automatikusan, akkor tekintse meg a program dokumentációját. A dokumentációban talál utasításokat a program manuális telepítésével kapcsolatban. Ha a program dokumentációja nem érhető el, keresse meg a lemezen a program telepítőfájlját, amelynek neve általában Setup.exe vagy Install.exe.

Program eltávolítása

A számítógépről eltávolíthatók a programok, ha már nincs rájuk szükség, vagy ha területet kell felszabadítani a merevlemezen. Eltávolításkor nem elegendő csak a programfájlokat törölni, sőt nem is javasolt azok manuális törlése. Az eltávolítás - hasonlóan a telepítéshez - összetett művelet.

Programok eltávolítása a Start menüben

A WINDOWS billentyű lenyomásával nyissa meg a Start menüt, majd a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a „Mind” gombra és aktiválja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. A lenyitott Start menüben a LENYÍL billentyűvel vagy a kezdőbetűvel navigáljon a törölni kívánt alkalmazásra és Nyomja le a HELYIMENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűparancsot. A megnyílt helyi menüben a nyíl billentyűkkel keresse meg az "Eltávolítás" parancsot és az ENTER billentyűvel aktiválja.

A Windows 11 operációs rendszer különbséget tesz a modern (áruházi/UWP) és a klasszikus (asztali/Win32) alkalmazások eltávolítási folyamata között, amikor azt a Start menüből kezdeményezi.

A Modern (Áruházi/UWP) Alkalmazások Eltávolításakor a rendszer egy azonnali, egyszerű megerősítő ablakot jelenít meg. Az "Eltávolítás" gomb kiválasztásakor a program gyorsan, a háttérben törlődik.

A Klasszikus (Asztali/Win32) Alkalmazások Eltávolításakor a rendszer átirányítja Önt a Gépház > Alkalmazások > Telepített alkalmazások képernyőre. Itt kell megkeresnie az alkalmazást a listában, a mellette lévő "További lehetőségek" gombon ENTER-t nyomva előhívni a menüt, és onnan kiválasztani az "Eltávolítás" parancsot.

Programok eltávolítása a Gépházban

A Windows 11-ben a programok eltávolításának legkorszerűbb módja a Gépház "Telepített alkalmazások" felületének használata. Itt minden, a számítógépre telepített programot (legyen az áruházi vagy asztali) egy helyen kezelhet.

A Gépház alkalmazást megnyithatja a WINDOWS+I billentyűkombinációval, illetve a Start menü Gépház parancsikonjával is. A megnyílt Gépház ablakban egyből a keresőmezőbe kerül.

Ha kereséssel szeretné megnyitni a telepített alkalmazások ablakát, akkor a szerkesztőmezőbe gépelje be a „Telepített alkalmazások” kifejezést és válasszon a találatok közül. Ha a tematikus keresést választja, akkor nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a kiválasztáshoz a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Alkalmazások" kategóriát és nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB

billentyű kétszeri lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Telepített alkalmazások" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

Megjegyzés: A Telepített alkalmazások ablakát egyből megnyithatja, ha a Windows rendszerben bárhol lenyomja a WINDOWS+X billentyűkombinációt és a megjelenő menüben kiválasztja a „Telepített alkalmazások” parancsot.

A Telepített alkalmazások ablakban az alkalmazások listájának szűrésére és rendezésére az alábbi lehetőségeket használhatja:

A keresőmező segítségével az alkalmazások listáját szűkítheti. A Keresés szerkesztőmezőbe gépelje be annak az alkalmazásnak a nevét, amelyet el kíván távolítani. A lista valós időben szűkül a beírt szöveg alapján. Ezután a TAB-bal lépjen az alkalmazások listájába, és a nyílbillentyűkkel válassza ki az eltávolítandó alkalmazást.

A Meghajtószűrési beállítások Kombinált listamezőben meghatározhatja, hogy melyik meghajtóra telepített alkalmazások jelenjenek meg a listában.

A kombinált listamezőt nyissa le az ALT+LENYÍL billentyűvel, majd a nyílbillentyűkkel válassza ki a kívánt meghajtót és nyomja le az

ENTER-t.

A „Rendezési beállítások” kombinált listamezőben megadhatja, hogy a listában az elemek hogyan legyenek rendezve. A kombinált listamezőt nyissa le az ALT+LENYÍL billentyűvel, majd a nyílbillentyűkkel válassza ki a kívánt rendezési szempontot, és nyomja le az ENTER-t.

Végül a TAB billentyűvel navigáljon az alkalmazásokat tartalmazó listamezőre és a LENYÍL vagy a FELNYÍL billentyűvel keresse meg az

eltávolítandó alkalmazást. Ezután a TAB billentyűvel lépjen a "További lehetőségek" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A "További lehetőségek" gomb vizuálisan három pontként jelenik meg. A megnyitott helyi menüben nyomja meg az ENTER-t az "Eltávolítás" parancson. A rendszer egy megerősítő párbeszédpanelt jelenít meg. A TAB billentyűvel lépjen az "Eltávolítás" gombra, és nyomja le az ENTER-t a jóváhagyáshoz. Egyes asztali alkalmazások saját eltávolító varázslót indíthatnak el. Ebben az esetben kövesse a képernyőn megjelenő utasításokat, amelyek programonként eltérőek lehetnek.

Program eltávolítása a Vezérlőpulton keresztül

Bizonyos régi asztali programok még mindig csak a Vezérlőpult Programok és szolgáltatások oldalán keresztül távolíthatók el.

A Vezérlőpult megnyitásához nyissa meg a WINDOWS billentyűvel a Start menüt, és a Keresés szerkesztőmezőbe gépelje be idézőjelek nélkül a „Vezérlőpult” kifejezést, majd a megtalált „Vezérlőpult, Rendszer” elemen állva nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha az asztalon is megtalálható a Vezérlőpult ikonja, akkor annak aktiválásával is megnyithatja az alkalmazást.

A Vezérlőpultban a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a Programok és szolgáltatások hivatkozást, és nyissa meg az ENTER billentyűvel.

A megnyíló Programok és szolgáltatások párbeszédpanelen a nyílbillentyűkkel keresse meg az eltávolítani kívánt programot és nyomja le az ENTER billentyűt, vagy válassza a helyi menü Eltávolítás parancsát. A programok egy részénél az eltávolítás mellett lehetőség

van a program módosítására vagy javítására is, de számos program esetében csak az eltávolítás lehetséges. A program módosításához válassza a Módosítás vagy a Javítás gombot. A művelethez rendszergazdai engedély szükséges. Amennyiben a rendszer rendszergazdai jelszót vagy megerősítést kér, írja be a jelszót, vagy hagyja jóvá a műveletet.

Egyéb beállítások

Az alkalmazások kezeléséhez még érdemes megemlíteni két beállítási lehetőséget:

Alkalmazások beszerzése

Lehetőség van a telepítési forrás meghatározására. A Gépház alkalmazást megnyithatja a WINDOWS+I billentyűkombinációval, illetve a Start menü Gépház parancsikonjával is. A Gépház alkalmazásban nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a kiválasztáshoz a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Alkalmazások" kategóriát és nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB billentyű kétszeri megnyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Speciális alkalmazásbeállítások" elemet és nyomja le az ENTER-t.

Ezen a képernyőn találja az "Az alkalmazások beszerzési helyének kiválasztása” kombinált listamezőt, amelyet az ALT+LENYÍL billentyűparanccsal tud lenyitni. A következő lehetőségek közül választhat:

- Bárhonnan
- Bárhonnan, de értesítést kérek, ha van hasonló alkalmazás a Microsoft Store-ban
- Bárhonnan, de figyelmeztetést kérek a nem a Microsoft Store-ból származó alkalmazás telepítése előtt
- Csak a Microsoft Store (ajánlott)

A kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Alapértelmezett alkalmazások

Az Alapértelmezett alkalmazásbeállítások megnyitása után megadhatja, hogy a rendszer egy adott tevékenységhez alapértelmezetten milyen alkalmazást használjon.

A Gépház alkalmazást megnyithatja a WINDOWS+I billentyűkombinációval, illetve a Start menü Gépház parancsikonjával is. A Gépház alkalmazásban nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a kiválasztáshoz a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Alkalmazások" kategóriát és nyomja le az ENTER-t. Ezután a TAB billentyű kétszeri lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki az "Alapértelmezett alkalmazások" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ezen a képernyőn beállíthat Alapértelmezett alkalmazást a különféle fájl- és hivatkozástípusokhoz.

Windows 11 Médialejátszó

A Windows 11 operációs rendszerben a Microsoft bevezetett egy új, modern Médialejátszó alkalmazást, amely a korábbi rendszerekből ismert Groove Zene alkalmazást váltja le. Fontos megkülönböztetni ezt az új alkalmazást a régebbi Windows Media Playertől, amelyet a Windows 11 most már "Windows Media Player Legacy" (Régi Windows Médialejátszó) néven tart számon. Az új Médialejátszó a Windows 11 modern megjelenéséhez igazodik, és a fejlesztése során kiemelt figyelmet fordítottak a kisegítő lehetőségekre.

A Médialejátszó elindítása

Az alkalmazást elindíthatja a Start menüből. Nyomja le a WINDOWS billentyűt a Start menü megnyitásához. Gépelje be idézőjelek nélkül a "Médialejátszó" kifejezést. A "Médialejátszó, Alkalmazás" találaton nyomja le az ENTER billentyűt az alkalmazás elindításához.

A Médialejátszó főbb részei

Amikor az alkalmazás megnyílik, a fókusz a fő tartalmi területre kerül. A felület főbb részeit a TAB és a SHIFT+TAB billentyűkkel érheti el. Az alkalmazás három fő részre osztható:

Navigációs sáv: Ez a sáv az ablak bal oldalán található, és a fő kategóriák közötti váltásra szolgál. Ide tartozik a "Kezdőlap", a "Zenetár", a "Videótár", a "Lejátszási várólista" és a "Lejátszási listák". A SHIFT+TAB billentyűkombináció többszöri lenyomásával érheti el, amíg a képernyőolvasó be nem mondja az első elem nevét, például "Kezdőlap".

A Navigációs sávot gyorsan elérheti, ha a CTRL+E billentyűparanccsal a Keresés szerkesztőmezőre ugrik, majd onnan a TAB vagy a LENYÍL billentyűvel átlép a navigációs sávra. Ezen a sávon belül a FEL- és LENYÍL billentyűkkel mozoghat.

Fő tartalmi terület: Ez a program központi, legnagyobb része, ahol az éppen kiválasztott kategória tartalma pl. a Zenetár dalai vagy a Videótár filmjei jelennek meg listaként. Az alkalmazás indításakor általában itt van a fókusz. Az elemek között a nyílbillentyűkkel navigálhat.

Lejátszásvezérlő sáv: Ez a sáv az ablak alján helyezkedik el. Itt találhatók a lejátszás/szünet gomb, a léptetés, a hangerőszabályzó, a tekerést jelző csúszka és egyéb vezérlőelemek. A fő tartalmi területről a TAB billentyű többszöri lenyomásával juthat el ide.

A "Vissza" gomb vagy az ALT+BAL NYÍL billentyűvel visszaléphet egy képernyőt.

Megnyitás és lejátszás

Zene- vagy videófájl lejátszására kétféle módszert használhat:

1. A Fájlkezelőből való megnyitás az egyszerűbb módszer, ha tudja, hol található a fájl a számítógépén. Nyissa meg a Fájlkezelőt pl. a WINDOWS+E billentyűkombinációval. Navigáljon a nyílbillentyűk és az

ENTER segítségével abba a mappába, ahol a lejátszani kívánt fájl pl. egy MP3 vagy MP4 fájl található. A kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel válassza ki a fájlt, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ha a Médialejátszó az alapértelmezett program az adott fájltípushoz, akkor az alkalmazás elindul, és automatikusan elkezdi lejátszani a kiválasztott tartalmat.

Ha a Médialejátszó nem az alapértelmezett program az adott fájltípushoz, akkor a videó- vagy hangfájlon nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Társítás almenüt és lépjen bele a JOBBNYÍL billentyűvel. Ezután a nyílbillentyűkkel válassza ki a Médialejátszót és nyomja le az ENTER-t.

2. Ha már megnyitotta a Médialejátszó alkalmazást, akkor az alkalmazásban is kitallózhatja a lejátszandó fájlokat. Nyissa meg a Médialejátszó alkalmazást a Start menüből. Ezután nyomja le a CTRL+O billentyűkombinációt. Megjelenik a szabványos Windows Megnyitás ablak és a fókusz a "Fájlnév" kombinált szerkesztőmezőben lesz. A SHIFT+TAB billentyűkombinációval navigáljon a mappák és fájlok listájához. Az ENTER, BACKSPACE és a nyílbillentyűk segítségével keresse meg és válassza ki a kívánt fájlt. Ha a fókusz a fájlon van, nyomja le az ENTER billentyűt a megnyitáshoz. A lejátszás automatikusan elindul.

Lejátszás és szüneteltetés

A zene vagy videó lejátszásának elindítására vagy a lejátszás ideiglenes szüneteltetésére használja a CTRL+P billentyűkombinációt. Ez a parancs az alkalmazás ablakán belül bárhol működik. A SZÓKÖZ

billentyűt szintén használhatja a lejátszás és a szüneteltetés váltására. Azonban a SZÓKÖZ billentyű csak akkor használható, ha a fókusz a lejátszásvezérlő sáv valamelyik elemén van. Ha a fókusz a zenetárban egy dalon van, a SZÓKÖZ lenyomása nem a lejátszást fogja szüneteltetni, hanem a dalt jelöli ki vagy törli a jelölését.

A hangerő állítása és a némítás bekapcsolása

Lehetőség van a hangerő beállítására és a hang teljes elnémítására is. A lejátszó ablakban a TAB billentyűvel keresse meg a "Hangerő" gombot és az ENTER billentyű lenyomásával nyissa meg a hangbeállítások ablakot.

Az Előugró ablakban az "Elnémítás" gomb aktiválásával teljesen el tudja némítani az éppen lejátszott média hangját. A némítás megszüntetésére a "Visszahangosítás" gomb használható.

A hangerő beállításához lépjen a TAB billentyűvel a "Hangerő" vízszintes csúszkára és a BAL- és JOBB NYÍL billentyűk többszöri lenyomásával állítsa be a százalékos értéket.

A módosítások végeztével nyomja le az ESCAPE billentyűt az Előugró ablak bezárásához.

Az Előugró ablak vezérlőelemein kívül a hangerő beállítására és a hang teljes elnémítására a funkcióbillentyűk is használhatók. Ezek a parancsok globálisan működnek az alkalmazáson belül.

Hangerő növelése: Nyomja le az F9 funkcióbillentyűt.

Hangerő csökkentése: Nyomja le az F8 funkcióbillentyűt.

Némítás/Némítás feloldása: Nyomja le az F7 funkcióbillentyűt.

Navigáció és Tartalomkezelés a Médiatárban

A Médialejátszó nemcsak lejátszó, hanem a zenéit és videóit rendszerező médiatár is. Az alkalmazás a zenei és videós tartalmakat külön kategóriákban, úgynevezett tárakban kezeli. Ezek között a bal oldali navigációs sávon válthat.

Ha a fókusz nem a navigációs sávon van, nyomja le a SHIFT+TAB billentyűkombinációt annyiszor, amíg a Navigációs panelre nem kerül. A leggyorsabb módszer, ha a Keresés szerkesztőmezőbe ugrik a CTRL+E billentyűparanccsal, majd a LENYÍL vagy a TAB billentyűvel átlép a navigációs sávra. A navigációs panelen belül használja a LE és FEL nyílbillentyűket a mozgáshoz. Ha a zenéit szeretné böngészni, akkor a LENYÍL billentyűvel navigáljon a Zenetár menüpontig és nyomja le az ENTER-t. Ha a videóit keresi, navigáljon tovább lefelé, amíg el nem hangzik: "Videótár", majd nyomja le az ENTER billentyűt. Az Enter lenyomása után a fókusz automatikusan a fő tartalmi területre ugrik, ahol az adott tár elemei (dalok, albumok vagy videók) listázódnak.

Keresés

Ha egy konkrét dalt, előadót vagy videót keres, a kereső funkció használata a leggyorsabb lehetőség. Nyomja le a CTRL+E billentyűkombinációt. Ez a parancs közvetlenül a keresőmezőbe helyezi a fókuszt. Gépelje be a keresett kifejezést, például egy előadó nevét vagy egy dal címének egy részét. A gépelés befejezése után nyomja le az ENTER billentyűt. Ezzel a fókusz a keresőmezőből a találati listára kerül. Lehetséges, hogy szükség van a SHIFT+TAB használatára a találati listára pozícionáláshoz. A FEL és LENYÍL billentyűkkel

böngészhet a találatok között. Ha megtalálta a keresett elemet, az ENTER lenyomásával elindíthatja a lejátszását.

Ugrás a számon vagy videón belül

Gyakran előfordul, hogy egy zeneszám vagy videó egy adott pontjára szeretne ugrani. Ezt a "tekercselés" funkcióval teheti meg.

A lejátszó ablakában lépjen a TAB billentyűvel a "Pozícionálás" vízszintes csúszkára és a BAL- vagy a JOBB NYÍL billentyű többszöri lenyomásával tekerjen bele a lejátszásba.

A tekercselést elvégezheti a "Lejátszás" gomb előtt és után megtalálható "10 másodperccel visszább" és "30 másodperccel előrébb" gombokkal is. A megfelelő gombon nyomja le az ENTER billentyűt többször is addig, amíg a kívánt pozícióba nem érkezik.

A tekercselés művelethez billentyűparancsokat is használhat.

Előre ugrás 30 másodperccel: Nyomja le a -CTRL+JOBB NYÍL billentyűkombinációt.

Visszaugrás 10 másodperccel: Nyomja le a CTRL+BAL NYÍL billentyűkombinációt.

Ugrás az előző vagy következő tartalomra

Ha lejátszási listát vagy albumot hallgat, könnyedén válthat a számok között.

A lejátszó ablakában a TAB billentyűvel lépjen az "Előző" vagy a "Következő" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

Az ugrás művelethez billentyűparancsok is tartoznak:

Ugrás a következő számra: Nyomja le a CTRL+F billentyűkombinációt.

Ugrás az előző számra vagy az aktuális szám újraindítása: Nyomja le a CTRL+B billentyűkombinációt.

A CTRL+B billentyűparancs működése attól függ, hogy hol tart a lejátszás. Ha a szám elején az első néhány másodpercben használja a parancsot, akkor az előző számra ugrik. Ha már beljebb tart a számban, akkor az aktuális számot fogja újraindítani az elejéről.

Véletlen sorrend (Shuffle) és ismétlés (Repeat) használata

Ezek a funkciók lehetővé teszik a lejátszási lista hallgatásának testreszabását. Mindkét funkció "kapcsolóként" működik: ugyanazzal a paranccsal lehet be- és kikapcsolni őket.

Véletlen sorrendű lejátszás be- és kikapcsolása (Shuffle): A lejátszó ablakában lépjen a TAB billentyűvel a "Véletlen sorrendű lejátszás" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt vagy használja a CTRL+H billentyűkombinációt. A képernyőolvasó bemondja a funkció új állapotát, például "Véletlen sorrend bekapcsolva".

Ismétlés be- és kikapcsolása (Repeat): A lejátszó ablakában lépjen a TAB billentyűvel az "Ismétlés" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt vagy használja a CTRL+T billentyűkombinációt.

Az ismétlés funkció gyakran több állapoton lépked végig minden egyes gombnyomásra. A lehetséges állapotok általában a következők: "Ki", "Mind" (a teljes lejátszási lista ismétlődik), és "Egy elem" (az aktuális szám ismétlődik a végtelenségig). A CTRL+T minden lenyomásakor figyeljen a képernyőolvasó bemondására, hogy tudja, melyik módba váltott.

Médiafájl tulajdonságainak megtekintése

A Médialejátszó lehetővé teszi a médiafájlokhoz tárolt metaadatok, például az előadó, albumcím, műfaj vagy a fájl technikai paramétereinek megtekintését. A Médialejátszó fő tartalmi területén a nyílbillentyűkkel navigáljon arra a zenei vagy videófájlra, amelynek az adatait meg szeretné tekinteni. Nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt. A megnyílt Helyi menüben a LENYÍL billentyűvel keresse meg a "Tulajdonságok" menüpontot, majd nyomja le az ENTER-t. Ha a fájl adatait nem csak megnézné, hanem szerkesztené is, akkor a Helyi menüben ne a Tulajdonságok menüpontot válassza, hanem az "Adatok szerkesztése" parancsot.

Ekkor megnyílik a fájl tulajdonságait tartalmazó előugró ablak. Alaphelyzetben a képernyőolvasók nem tudják olvasni az ablakban található adatokat. Az adatok eléréséhez használja a képernyő virtualizálása JAWS parancsot (INSERT+ALT+W). A képernyőolvasók más funkcióit és szolgáltatásait is megpróbálhatja használni. Miután végighallgatta a szükséges információkat, az ESCAPE billentyűvel vagy a "Bezárás" gombbal bezárhatja a Tulajdonságok ablakot.

Lejátszás Külső Eszközön

A Médialejátszóban lejátszott tartalmat (zenét vagy videót) átküldheti egy másik, kompatibilis eszközre, például egy okostelevízióra vagy egy vezeték nélküli hangszóróra. A külső eszközökhöz való csatlakozást kezelő panel előhívásának leggyorsabb módja egy rendszerszintű billentyűparancs. Győződjön meg róla, hogy a lejátszani kívánt tartalom már elindult a Médialejátszóban. Nyomja le a WINDOWS+K

billentyűkombinációt. Ekkor a képernyő jobb oldalán megjelenik a "Csatlakozás" panel. Miután a "Csatlakozás" panel megnyílt, a rendszer listázza az összes észlelt, kompatibilis vezeték nélküli kijelzőt és hangeszközt. A panel megnyílása után a fókusz automatikusan az eszközök listájára kerül. Használja a LE- és FELNYÍL billentyűket a listában való navigáláshoz. Amikor megtalálta a kívánt eszköz nevét, nyomja le az ENTER billentyűt a csatlakozás kezdeményezéséhez. A sikeres csatlakozás után a Médialejátszóban lejátszott hang vagy videó a kiválasztott külső eszközön fog megjelenni. Ha befejezte a lejátszást a külső eszközön, a kapcsolatot ugyanazon a panelen keresztül bonthatja.

További beállítások

A médialejátszóban további funkciókat érhet el, ha a TAB billentyűvel navigálva megkeresi a "További beállítások" gombot és lenyomja az ENTER-t. A gomb lenyomása után legördül egy menü, amelyben a következő menüpontok találhatók:

Tulajdonságok (CTRL+I): Ez a menüpont megnyitja a lejátszott médiafájl Tulajdonságok ablakát. Itt megtekintheti a fájl részletes adatait (metaadatokat), mint például a dal címét, előadóját, az albumot, a fájl típusát és méretét. Mivel az információk közvetlenül nem érhetők el, ezért a képernyőolvasó alapértelmezetten nem tudja felolvasni a szöveget. Használja a képernyőolvasó beépített ablakolvasási funkcióit, mint például az ablak virtualizálása: INSERT+ALT+W.

Hangszínszabályzó (CTRL+SHIFT+E): Ezzel a paranccsal előhívhatja a hangszínszabályzót (equalizer), amellyel finomhangolhatja a lejátszott hang minőségét. A párbeszédpanelen belül a Beépített elemek legördülő

listából előre beállított hangprofilok közül választhat, amelyek különböző hallgatási környezetekre vagy preferenciákra vannak optimalizálva. A Beépített elemek listáját az ALT+LENYÍL billentyűkombinációval tudja legördíteni, majd a LE- és FELNYÍL billentyűkkel válasszon egy profilt és nyomja le az ENTER billentyűt.

Sebesség (almenü): Ez az almenü lehetővé teszi a lejátszás sebességének módosítását. Használatával lelassíthatja (pl. 0.25x, 0.5x sebességre) vagy felgyorsíthatja (pl. 1.5x, 2x sebességre) a hang- vagy videófájlokat. Ez különösen hasznos lehet például hangoskönyvek vagy előadások hallgatásakor.

Átjátszás eszközre (CTRL+K): Ez a parancs a lejátszás külső, kompatibilis eszközre való átküldését kezdeményezi. A Ctrl+K lenyomására megnyílik a Windows beépített Csatlakozás panelje, ahol kiválaszthatja a hálózaton elérhető eszközök (pl. okostévé, vezeték nélküli hangszóró) listájából azt, amelyiken folytatni szeretné a lejátszást.

Ugrás vissza 10 másodperccel (CTRL+BAL NYÍL): Ez a billentyűparancs elsősorban videók lejátszásakor használatos a tartalomban való gyors visszatekerésre. Lenyomásával a lejátszás 10 másodperccel korábbi pontra ugrik.

Ugrás előre 30 másodperccel (CTRL+JOBB NYÍL): Hasonlóan az előzőhöz, ez a parancs is videók lejátszásakor használatos, de előre tekerésre. Lenyomásával a lejátszás 30 másodperccel későbbi pontra ugrik a videóban.

USB meghajtó, digitális fényképezőgép, médialejátszó csatlakoztatása a számítógéphez, az eszközök biztonságos eltávolítása.

Eszközök csatlakoztatása a számítógéphez

Az USB kapcsolat általában webkamera, digitális fényképezőgép, mobiltelefon, külső merevlemez, egér, billentyűzet, lapolvasó vagy nyomtató kábellel történő összekötését jelenti a számítógéppel. Az USB kapcsolat többnyire a csatlakozón feltüntetett jelről ismerhető fel. Sok készülékhez az USB kábelt azelőtt kell csatlakoztatni, mielőtt azt a számítógép USB portjához csatlakoztatja. Néhány USB eszköz, mint például a régebbi egerek és billentyűzetek, állandóan rögzített USB kábellel rendelkeznek. Egyes USB eszközök, például az USB flash meghajtók, beépített USB csatlakozóval rendelkeznek, így kábel nélkül is közvetlenül csatlakoztathatók a számítógéphez. Az USB eszközök a számítógéphez a legegyszerűbben csatlakoztatható eszközök. Amikor először csatlakoztat olyan eszközt, ami USB porton keresztül kapcsolódik a számítógéphez, a Windows 11 automatikusan felismeri azt, és telepíti annak illesztőprogramját. A hardvereszközök az illesztőprogramok (driver) segítségével kommunikálnak a számítógéppel. Illesztőprogramok nélkül a számítógépéhez csatlakoztatott USB eszközök, például az egér vagy a webkamera nem mindig működnek megfelelően.

Az USB eszköz telepítése előtt ellenőrizze a dokumentációban, hogy kell-e telepíteni illesztőprogramot. Az új eszköz csatlakoztatásakor a Windows általában ezt automatikusan elvégzi, de egyes eszközök az illesztőprogramok manuális telepítését igénylik. Előfordulhat, hogy a gyártó szoftverlemezt vagy letöltési lehetőséget is biztosít az eszközhöz.

A gyártótól kapott szoftveren ellenőrizze, hogy kompatibilis-e a Windows 11 aktuális verziójával. Ha a szoftver nem kompatibilis, vagy nem jelzi, hogy a Windows mely verzióihoz készült, próbálja meg előbb az eszközt csatlakoztatni, hogy kiderüljön, a Windows képes-e kompatibilis illesztőprogramot találni hozzá. Egyes USB eszközöket be kell kapcsolni csatlakoztatás előtt. Ha az eszközhöz tápkábel is tartozik, csatlakoztassa áramforráshoz azt. Ezután kapcsolja be az eszközt. Döntse el, hogy melyik USB porthoz kívánja csatlakoztatni.

A számítógépen asztali PC esetén hátoldali és előlapi USB portokat is találhat, laptop esetén a jobb és a baloldalon, illetve hátul is lehetnek ilyenek. Ezek bármelyikére csatlakoztathatja az eszközöket. Az eszköz csatlakoztatása után a Windows 11 automatikusan megkeresi és telepíti az illesztőprogramot. Értesítést is küld, ha az eszköz használatra kész. Némely esetben a Windows 11 nem ismeri fel az USB eszközt, és az eszközhöz nem tartozik lemez sem. Ilyen esetekben keresse fel a gyártó weblapját, és a Támogatás (Support) részről töltse le az illesztőprogramot.

Az eszközök biztonságos eltávolítása

A rendszertálcán a hardver biztonságos eltávolítása ikon látható, ha valamilyen eszköz a számítógéphez van csatlakoztatva. Győződjön meg arról, hogy az USB eszköz ne legyen írás vagy olvasás alatt. Ezután eltávolíthatja az eszközt. Ehhez lépjen a WINDOWS+B billentyűkombinációval a rendszertálcára. A nyílbillentyűvel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a „Hardver biztonságos eltávolítása” ikont. Ha nem találja ezt az ikont, akkor valószínű, hogy a sok ikon miatt az

ideiglenesen el van rejtve. Keresse meg a „Rejtett ikonok megjelenítése” ikont és nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután a nyílbillentyűkkel ismételten próbálja megkeresni a „Hardver biztonságos eltávolítása” ikont. Nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt, és válassza ki az eltávolítandó elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A helyi menüt megnyithatja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyű lenyomásával is.

A képernyőolvasó tartalmaz olyan szolgáltatást is, amivel ki lehet listázni a rendszertálca elemeit, majd műveleteket lehet végrehajtani rajtuk. Az INSERT+F11 billentyűkombinációval jelenítse meg a rendszertálca elemeit. A nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a Hardver biztonságos eltávolítása elemet, és nyomja le az ENTER-t. A felbukkanó listában a nyílbillentyűkkel keresse meg a leválasztani kívánt USB meghajtót, adattárolót vagy digitális fényképezőgépet, majd nyomja le az ENTER-t.

Ha biztonságosan le tudta választani az eszközt, a Windows 11 egy kis üzenetbuborékban jelzi, hogy a hardver eltávolítása biztonságos. Ekkor húzza ki az USB portból a leválasztott eszközt.

A leválasztást, kiadást a Windows 11 Intézőjéből is elvégezheti. Nyissa meg az Intézőt az Ez a gép parancsikonnal, vagy nyomja le a WINDOWS+E billentyűkombinációt. Keresse meg a leválasztani kívánt eszközt, majd a helyi menüben a nyílbillentyűk segítségével válassza ki a Kiadás parancsot, végül nyomja le az ENTER-t.

Ha a felugró ablak a *Hardver eltávolítása biztonságos* szöveget jeleníti meg, húzza ki az eszközt az USB portból.

Szöveges dokumentumok kezelése

Beépített szövegszerkesztő program (Jegyzettömb)

A szövegfájlok (TXT) készítésének egyszerű eszköze a Jegyzettömb. Kevesebb szolgáltatással rendelkezik, mint például a Microsoft Word, de tökéletes eszköz olyan szöveges dokumentumok készítésére, ahol a leírt szöveg tartalma fontos, nem pedig annak megjelenése.

A Windows 11 modern Jegyzettömb alkalmazása jelentős fejlődésen ment keresztül a korábbi, puritánabb verzióhoz képest, és mára egy sokoldalú, modern funkciókkal felvértezett eszközzé vált. Megtartva egyszerűségét, számos olyan újítást kapott, amelyek a hatékonyabb munkavégzést segítik. A megújult Jegyzettömb legfontosabb újdonságai a következők:

- Füles elrendezés: A leginkább várt újítás a lapfülek bevezetése, amellyel egyszerre több dokumentum is megnyitható és szerkeszthető egyetlen ablakon belül, hasonlóan a modern web-böngészőkhöz.
- Sötét mód: A rendszer beállításaihoz igazodva a Jegyzettömb is képes sötét módban megjelenni, ami kíméli a szemet és esztétikusabb megjelenést biztosít.
- Automatikus mentés: A még nem mentett tartalmakat az alkalmazás megjegyzi, így egy véletlen bezárás vagy újraindítás után is folytathatja a munkát ott, ahol abbahagyta.

- Helyesírás-ellenőrzés és automatikus javítás: Az alkalmazás képes aláhúzással jelezni az elgépelt szavakat, és javaslatokat is tesz a javításukra.
- Markdown támogatás: A Jegyzettömb már nem csak egyszerű szöveges fájlok kezelésére alkalmas, hanem támogatja a Markdown jelölőnyelvet is, ami lehetővé teszi a szöveg formázását (pl. címsorok, listák, vastagítás).
- Mesterséges intelligencia funkciók: A legújabb verziókban már mesterséges intelligencián alapuló funkciók is helyet kaptak, mint például az Újraírás, amely segít átfogalmazni, lerövidíteni vagy a hangnemét megváltoztatni a kijelölt szövegnek, valamint az Összefoglalás a hosszabb szövegek lényegének gyors kinyerésére.
- Karakterszámláló: Az állapotsorban egy beépített karakterszámláló is helyet kapott, ami hasznos lehet például pályázatok, dolgozatok megírásakor.

A Windows 11 Jegyzettömbjének felülete letisztultabbá vált. A főbb részei a következők:

- Címsor: Itt található a megnyitott fájl neve, valamint a fülek az egyes dokumentumokhoz. Ez lekérdezhető az INSERT+T billentyűparanccsal.
- Menüsor: A hagyományos menüstruktúra leegyszerűsödött. A bal oldalon a Fájl, Szerkesztés és Megtekintés menüpontok találhatóak, amelyek a fájlműveletekhez, a szerkesztési funkciókhoz (kivágás, másolás, keresés) és a megtekintés beállításaihoz (pl. nagyítás, állapotsor) biztosítanak hozzáférést.

- Beállítások ikon: A menüsor jobb szélén egy fogaskerék ikonnal megjelenített Beállítások ikonnal érhetők el az alkalmazás beállításai, ahol testre szabhatja a betűtípust, a sötét módot és az egyéb funkciókat. Ez megnyitható az ALT+S billentyűkombinációval is.
- Szerkesztőfelület: Az ablak legnagyobb részét a szöveg beírására és szerkesztésére szolgáló terület foglalja el.
- Állapotsor: Az ablak alján található információs sáv, ahol többek között a sor- és oszlopszám, a nagyítás mértéke és a karakterszámláló is helyet kapott. Ez felolvastatható az INSERT+PAGEUP billentyűparanccsal.

A Jegyzettömb elsősorban sima szöveges ".txt" fájlok szerkesztésére szolgál, de a helyesírás-ellenőrzés és a Markdown támogatás miatt kezeli az ".md" és ".lic" kiterjesztésű fájlokat is. Emellett gyakorlatilag bármilyen formázás nélküli szöveges fájlt meg tud nyitni. A modern Jegyzettömb támogatja a legelterjedtebb kódolási szabványokat, mint például:

- UTF-8 (ez az alapértelmezett a maximális kompatibilitás érdekében)
- UTF-8 és BOM
- UTF-16 LE
- UTF-16 BE
- ANSI

A mentés során a "Mentés másként" párbeszédpanelen van lehetőség a különböző kódolások közötti váltásra.

A Markdown egy egyszerűsített jelölőnyelv, amely lehetővé teszi, hogy sima szöveg írása közben formázási utasításokat adjon meg. A célja, hogy a formázott szöveg könnyen olvasható legyen még a nyers, szerkesztetlen formájában is, és egyszerűen átalakítható legyen formázott HTML-kódra vagy más dokumentumtípusokra. A Jegyzettömb kezelni képes az .md kiterjesztésű fájlokat, amelyek valójában Markdown dokumentumok. A jegyzettömb lehetővé teszi, hogy Markdown szintaxissal írjon dokumentumokat (pl. jegyzeteket, dokumentációt, readme fájlokat), amelyeket más, a Markdownt teljesen megjeleníteni képes alkalmazások (pl. GitHub, Microsoft Teams, Typora) is megértenek. A beépített helyesírás-ellenőrző működik az .md fájlokban is, segítve a hibamentes szövegalkotást.

A Jegyzettömb megnyitása

A Jegyzettömb elindításához a WINDOWS billentyű lenyomásával nyissa meg a Start menüt, majd a keresőmezőről a TAB billentyűvel lépjen át a „Mind” gombra és aktiválja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. A lenyitott Start menüben a LENYÍL billentyűvel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a „Jegyzettömb” alkalmazás parancsikonját, és aktiválja a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűvel.

A Jegyzettömb aktiválására a legegyszerűbb módszer, ha a Start menüt megnyitja, és a keresőmezőbe beírja a „jegyzettömb” kifejezést, majd az indexelt „Jegyzettömb, Alkalmazás” találaton állva lenyomja az ENTER billentyűt.

Ha a Jegyzettömbben dolgozik, érdemes az ablakot teljes méretűre állítani, például a WINDOWS+FELNYÍL billentyűkombinációval, valamint

a „Megtekintés” menüben bejelölni a „Hosszú sorok tördelése” opciót. Ez biztosítja, hogy a dokumentum szövege jól olvasható legyen.

Új szöveges dokumentum megnyitása

Amikor elindítja a szövegszerkesztőt, megnyílik a program, és a beállítástól függően megjelenik a korábban már megnyitott dokumentum vagy automatikusan szerkeszthetővé válik egy új üres dokumentum. Ha további üres dokumentumot kíván megnyitni, válassza a *Fájl* menü parancsai közül az egyiket:

Új lap: CTRL+N

Új ablak: CTRL+SHIFT+N

Meglévő szöveges dokumentum megnyitása

Ha korábban elkészült dokumentumot kíván szerkeszteni, módosítani, kinyomtatni vagy elolvasni, akkor azt először meg kell nyitnia.

A szöveges állományt a fájlkezelőben a legegyszerűbb megnyitni. Jelölje ki a megnyitni kívánt dokumentumot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A szöveges dokumentum megnyitására használható a Fájlkezelő Társítás parancsa is. A fájlkezelőben lépjen a megnyitandó fájlra, majd nyissa meg a helyi menüt. Ezután a LENYÍL billentyűvel keresse meg a Társítás almenüt és az ENTER vagy a JOBBNYÍL billentyűvel nyissa

meg. Ha az almenü tartalmazza a Jegyzettömb programot, akkor válassza ki, ellenkező esetben aktiválja a „Másik alkalmazás választása” parancsot. A megnyílt ablakban a TAB billentyűvel lépjen át az alkalmazások listájába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a Jegyzettömböt, majd nyomja le az ENTER-t. Ekkor a BAL- és JOBBNYÍL billentyűvel válasszon a „Csak egyszer” és a „Mindig” gombok közül és az aktiváláshoz nyomja le az ENTER billentyűt.

Szöveges dokumentumot a szövegszerkesztő programból is meg tud nyitni. A szövegszerkesztő programban nyomja le a CTRL+O billentyűkombinációt, vagy válassza a *Fájl* menü *Megnyitás* parancsát. Ekkor a vezérlés a *Fájlnév* szerkesztőmezőbe kerül a *Megnyitás* ablakban. Először meg kell adni a helyet, ahol a megnyitandó fájl található. A *Fájlnév* szerkesztőmezőből lépjen a TAB billentyűvel a navigációs ablak fanézetre, és a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel válassza ki azt a helyet, ahol megtalálható a megnyitandó fájl. A fanézetben a szintek váltására és a helyek közötti navigációra a LE- vagy FELNYÍL billentyűt használhatja. A JOBB NYÍL billentyűvel tud egy szintet kinyitni, a BAL NYÍL billentyűvel pedig bezárni. Ezután a TAB billentyűvel lépjen át az elemek nézete többválasztós listamezőre, és a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a fájlt. A mappákba az ENTER billentyűvel tud belépni. A mappából való visszalépéshez a BACKSPACE billentyű használható. A dokumentum megnyitásához nyomja le az ENTER billentyűt, vagy a TAB billentyűvel lépjen a *Megnyitás* gombra, és aktiválja az ENTER vagy SZÓKÖZ billentyűvel. Ezzel megnyitotta a dokumentumot. A fájl egy új lapfülön fog megjelenni, melynek neve a fájl nevével fog megegyezni.

Új szöveges dokumentum létrehozása a Fájlkezelő programban

A Fájlkezelőben nyissa meg azt a mappát, ahol létre kívánja hozni az új szöveges dokumentumot. Ezután aktiválja az ikonsort az ALT billentyűvel. Alapértelmezetten az „Új” gomb lesz kiválasztva. A gombon nyomja le a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűt. Ezután a LENYÍL billentyűvel keresse meg a „Szöveges dokumentum” parancsot és nyomja le az ENTER-t.

Új szöveges dokumentumot legegyszerűbben a Fájlkezelő helyi menüjében tud létrehozni. A létrehozás előtt ne legyen elem kijelölve, ezért, ha szükséges, a CTRL+SZÓKÖZ billentyűparanccsal szüntesse meg a kijelölést. Ezután válassza a helyi menü *Új* almenüjében a *Szöveges dokumentum* parancsot.

A *Létrehozás* parancs kiadását követően megnyílik a dokumentum nevének megadására szolgáló szerkesztőmező, amelybe alapértelmezetten be van írva, hogy „Új szöveges dokumentum.txt”. Ha lenyomná az ENTER billentyűt, akkor ezen a néven hozná létre a fájlt a rendszer. Gépelje be a létrehozandó dokumentum nevét, és zárja le a szerkesztőmezőt az ENTER billentyűvel. A .txt kiterjesztést nem kell megadnia, a Windows 11 kiegészíti vele a fájl nevét.

Alaphelyzetben, a szerkesztőmezőben található „Új szöveges dokumentum” szöveg ki van jelölve, ezért, ha begépeli a dokumentum nevét, akkor felülírja az új szöveg a régit. Ha bármelyik nyílbillentyűt lenyomja, a kijelölés megszűnik. Ekkor az „Új szöveges dokumentum” szöveg megmarad a szerkesztőmezőben, így a Windows hozzáírja az új nevet. A szerkesztőmező kitörléséhez a CTRL+A billentyűkombinációval jelölje ki az egész szöveget, majd nyomja le a DEL vagy BACKSPACE

billentyűt. Ha kijelölte a szöveget, nem feltétlenül kell a törlés parancsot kiadni, egyből be is írhatja a fájl nevét. A szerkesztőmező teljes törlésekor meg kell adni a fájlnév mellé a kiterjesztést is. Vigyázzon, hogy a .txt kiterjesztést pontosan gépelje be! A kiterjesztés fontos, hiszen ezzel azonosítja a Windows a fájl típusát. Ha mégis elrontja, a Windows hibaüzenetet fog küldeni. Figyelmeztet, hogy ha a fájl kiterjesztését módosítja, akkor az használhatatlanná válhat. Megkérdezi, hogy biztosan módosítja-e a kiterjesztést. Ebben az esetben válassza a *Nem* gombot, és nyomja le az ENTER-t vagy a SZÓKÖZ-t. Ezen gombok aktiválására billentyűparancsokkal is van lehetősége. Az ALT+I vagy az ALT+N billentyűkkel az *Igen* vagy a *Nem* gombra navigálhat. Ha a *Nem* gombot választja, visszakerül a szerkesztőmezőbe, ahol ismét meg kell adnia a szöveges dokumentum nevét. Végül nyomja le az ENTER billentyűt.

Miután megadta a fájl nevét, a szöveges dokumentum létrejön és ki van jelölve. Ha ilyen módon hozta létre a dokumentumot, akkor az nem nyílik meg automatikusan, Önnek kell megnyitnia az ENTER billentyűvel.

A létrehozás után előfordulhat, hogy véletlenül újra lenyomja az ENTER-t. Ne lepődjön meg, ha azt mondja a képernyőolvasó, hogy „üres”. Valószínű, hogy az ENTER billentyű második lenyomásával megnyitotta a szöveges dokumentumot. Ezt le tudja ellenőrizni a képernyőolvasó INSERT+T billentyűkombinációjával.

A lapfülek kezelése

A Windows 11 Jegyzettömb alkalmazás több lapfüles felülettel rendelkezik. Ez lehetővé teszi, hogy egyetlen ablakon belül több

szöveges dokumentumot is megnyisson és szerkesszen, hasonlóan a modern webböngészőkhöz. A lapfülek segítségével egyetlen Jegyzettömb ablakban több megnyitott fájl között válthat anélkül, hogy több különálló ablakot kellene kezelni. Minden egyes lapfül egy-egy külön dokumentumot képvisel. A képernyőolvasó programok, mint például a Narrátor, a JAWS vagy az NVDA, képesek felolvasni az aktív lapfül címét, így mindig tudni fogja, melyik dokumentumon dolgozik éppen.

A CTRL+N billentyűkombinációval hozhat létre egy új, üres lapfület. A parancs kiadása után megnyílik egy Névtelen dokumentum a Jegyzettömb alkalmazásban.

Amikor több lapfül van megnyitva, a közöttük való váltás elengedhetetlen a hatékony munkavégzéshez. A CTRL+TAB billentyűkombinációval léphet a következő megnyitott lapfülre. Az előző lapfülre való visszalépéshez használja a CTRL+SHIFT+TAB billentyűkombinációt.

A CTRL+[SZÁM] (ahol a szám 1 és 9 közötti) billentyűkombinációval közvetlenül az adott sorszámú lapfülre ugorhat. Például a CTRL+3 a harmadik lapfülre viszi a fókuszt.

A lapfülek sorrendjének megváltoztatása és a már nem szükséges dokumentumok bezárása is elvégezhető billentyűparancsokkal. A lapfülek átrendezéséhez először a fókuszt a szerkesztőterületről a lapfülek sávjára kell helyezni. Ezt az ALT, majd a FELNYÍL billentyűk lenyomásával teheti meg. A BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel válassza ki az átmozgatni kívánt lapot, majd az ALT+SHIFT+BAL NYÍL vagy az ALT+SHIFT+JOBB NYÍL billentyűkombinációkkal mozgassa az aktív lapfület a kívánt pozícióba.

A szerkesztőterületre való visszatéréshez nyomja meg az ESCAPE billentyűt.

Az aktív lapfül bezárásához használja a CTRL+W billentyűkombinációt. A CTRL+F4 is használható erre a célra. Ha a dokumentumban nem mentett változtatások vannak, a Jegyzettömb egy párbeszédablakban rákérdez, hogy szeretné-e menteni a módosításokat. A TAB billentyűvel navigálhat a "Mentés", "Nincs mentés" és "Mégse" gombok között, majd az ENTER lenyomásával választhat.

Az ALT+F4 billentyűkombinációval bezárhatja a teljes Jegyzettömb alkalmazást, beleértve az összes megnyitott lapfület. Hasonlóan az egyes lapfülek bezárásához, itt is megjelenik a mentés párbeszédablak minden olyan dokumentum esetében, amelyben nem mentett módosítások találhatók.

A Jegyzettömb beállításainak elérése és módosítása

A Windows 11 Jegyzettömb alkalmazásában a beállításokat egy külön oldalon kezelheti, amelyet billentyűzettel is könnyedén elérhet. A Jegyzettömb beállításainak megnyitásához a leggyorsabb módszer az ALT+S billentyűkombináció használata. Ez a parancs közvetlenül a Jegyzettömb beállítások oldalára viszi a fókuszt. A beállítások oldalon belül a TAB billentyűvel tud lépkedni az egyes beállítási lehetőségek között, a SHIFT+TAB billentyűkombinációval pedig visszafelé haladhat. A következő beállítási lehetőségekkel találkozhat:

Az "Alkalmazástéma" beállítás a Jegyzettömb kinézetét, vagyis a vizuális megjelenését szabályozza. Itt kiválaszthatja, hogy világos (fehér hátterű), sötét (fekete/sötétszürke hátterű) vagy a rendszer beállításait

követő témát szeretne-e használni. A sötét téma kíméletesebb a szemhez gyenge fényviszonyok mellett. A módosításhoz nyomja meg az ENTER billentyűt az "Alkalmazástéma" vezérlőelemen és a TAB billentyűvel lépjen át a választógomb csoportra, majd a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel válasszon a lehetőségek közül.

A "Betűtípus" beállítással tudja személyre szabni a szöveg megjelenését a szerkesztőben. Módosíthatja a betűcsaládot pl. Arial, Consolas, nagyobbra vagy kisebbre veheti a betűméretet, illetve a betűstílust pl. normál, dőlt, félkövér. Ez segít az olvashatóság javításában. A módosításhoz nyomja meg az ENTER billentyűt a "Betűtípus" vezérlőelemen és a TAB billentyűvel lépjen át a "Család", "Stílus", "Méret" kombinált listamezőkre, majd a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel válasszon a lehetőségek közül.

A "Hosszú sorok tördelése" beállítás határozza meg, hogy a Jegyzettömb vízszintesen görgethető, végtelen hosszú sorokat jelenítsen meg, vagy pedig az ablak széléhez érve automatikusan törje a sorokat, hogy minden tartalom látható maradjon görgetés nélkül. A beállítás ki- vagy bekapcsolásához nyomja le a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűt. A bekapcsolt állapot a javasolt.

A "Fájlok megnyitása" részben állítható be, hogy ha a Fájlkezelőből megnyit egy szöveges dokumentumot, az egy új lapfülön jelenjen-e meg a már futó Jegyzettömb ablakban, vagy új Jegyzettömb ablakot nyisson meg. A módosításhoz nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt és a kombinált listamezőben a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel választhat a két elérhető opció – „Megnyitás új lapfülön” és „Megnyitás új ablakban” – között. Miután a nyílbillentyűkkel kiválasztotta a kívánt beállítást, nyomja le az ENTER billentyűt. A választás mentésre kerül.

Ha a klasszikus ablakos használatot szeretné használni, akkor válassza a „Megnyitás új ablakban” lehetőséget.

Az "A Jegyzettömb indításakor" beállítás szabályozza, hogy a Jegyzettömb megnyitásakor mi történjen az előző munkamenetben megnyitott, esetleg nem mentett fájlokkal. A módosításhoz nyomja meg az ENTER billentyűt az „A Jegyzettömb indításakor” vezérlőelemen és a TAB billentyűvel lépjen át a választógomb csoportra, majd a FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel válasszon a lehetőségek közül. Ha a klasszikus működést szeretné használni, akkor válassza a „Új munkamenet indítása és a nem mentett módosítások elvetése” lehetőséget. A választás automatikusan érvénybe lép.

Figyelem: Az „Új munkamenet indítása és a nem mentett módosítások elvetése” beállítás azt jelenti, hogy ha bezárja a Jegyzettömböt anélkül, hogy mentené a munkáját, az a tartalom a következő indításkor elveszik. Ez a beállítás tiszta lappal indítja az alkalmazást minden alkalommal.

Ha a "Legutóbbi fájlok" funkció aktív, a Jegyzettömb megjegyzi a legutóbb megnyitott szövegfájlokat. Ezáltal a "Fájl" menüben egy listából gyorsan újra megnyithatja őket anélkül, hogy ismét ki kellene keresnie a fájlt.

A "Helyesírás-ellenőrzés" bekapcsolásával a Jegyzettömb gépelés közben aláhúzza a hibásan beírt szavakat. Ez segít észrevenni és javítani az elgépeléseket.

A "Copilot" beállítás a Microsoft AI-asszisztensének, a Copilotnak a Jegyzettömbön belüli elérhetőségét szabályozza. Ez a funkció nem minden Windows 11 verzióban vagy régióban érhető el. A SZÓKÖZ vagy ENTER billentyű lenyomásával tudja a funkciót be- vagy kikapcsolni.

Miután elvégezte a kívánt módosításokat, visszatérhet a dokumentum szerkesztéséhez. Válassza a Beállítások ablak „Vissza” gombját vagy nyomja le az ALT+BALRA NYÍL billentyűparancsot a beállítások oldal bezárásához és a szerkesztőfelületre való visszatéréshez.

Szöveg beírása egy dokumentumba

A dokumentumokba szöveget beírással, illetve szövegszerkesztő alkalmazásból való másolással, vagy egyéb alkalmazásokból történő importálással is elhelyezhet. Nagyméretű szövegblokkok elhelyezésekor hasznos a másolási és/vagy az áthelyezési lehetőség, hiszen időt takaríthat meg a szöveg billentyűzetről történő begépelésének elhagyásával. A másolás Windows parancsa a CTRL+C, a beillesztés parancsa pedig a CTRL+V billentyűkombináció.

A munkaterület használatával tölti a legtöbb időt, mert ez az a terület, ahova begépel egy levelet, vagy ahol naplót ír a Jegyzettömbben. Az, hogy milyen típusú lehet a bevitt információ, és milyen speciális billentyűk alkalmazhatóak, programonként eltérő. Az azonban minden programra egyaránt jellemző, hogy szöveget írhat be, törölhet, illetve módosíthat.

Navigáció a szövegben

A szövegbevitel mellett azt is tudnia kell, hogyan mozoghat a begépelt szövegben. Ha valamilyen szerkesztési, formázási műveletet kíván

végrehajtani, a kurzort először arra a helyre kell vinnie, ahol a műveletet el kívánja végezni. Számos billentyűt használhat a szövegkurzor mozgatására.

Megjegyzés: A szövegben történő navigáció ismerete szükséges a képernyőolvasó szövegfelolvasási funkciójának használatához is.

A négy nyíl- vagy más néven kurzorbillentyűvel minden irányba a legkisebb egységenként navigálhat. A szövegszerkesztőben ez egy karaktert jelent balra vagy jobbra, vagy egy sort felfelé vagy lefelé.

Ha a CTRL billentyűvel együtt használja a nyilakat, nagyobb léptékben mozoghat. A CTRL+BAL NYÍL, illetve JOBB NYÍL billentyűvel szavanként, a CTRL+FEL- vagy LE NYÍL billentyűvel bekezdésenként haladhat a szövegben.

A HOME billentyűvel a sor elejére, az END billentyű lenyomásával a sor végére léphet. Ha ezt a két billentyűt a CTRL billentyűvel használja, akkor a dokumentum elejére vagy végére léphet.

Szöveg beszúrása és törlése

Alapértelmezetten, ha a fókusz egy szó belsejében van, és begépel egy új karaktert, akkor az aktuális karakter jobbra tolódik, hogy helye legyen az újnak. Ezt beszúrási módnak nevezik, mert azt a karaktert, amit gépel, beírja a már létező szövegbe. Az INSERT billentyű lenyomásával átválthat felülírás módba. Felülíráskor a begépelt karakter az aktuális karakter helyére kerül, ezáltal törli is azt. Ritkán használatos a felülírásos mód, de érdemes tudni a létezéséről, hogy elkerülje nem kívánt használatát. Az INSERT billentyű ismételt lenyomásával visszatérhet a beszúrási módhoz.

Megjegyzés**:** Képernyőolvasó szoftverek használatakor általában az INSERT billentyű nem használható, mivel az képernyőolvasó-specifikus parancsok kiadására szolgál.

Az INSERT billentyű használata előtt ki kell adnia azt a parancsot, amivel közli a képernyőolvasóval, hogy a következő billentyűlenyomást ne vegye figyelembe, azt adja tovább az aktuális alkalmazásnak vagy a rendszernek. A képernyőolvasók billentyűparancsai:

JAWS: INSERT+3

NVDA: INSERT+F2

A legtöbb esetben hosszabb szöveg gépelésekor a program a megfelelő helyen alkalmazza a sortörést, a szöveg ekkor automatikusan folytatódik, az ablak következő sorában lesz látható. Nincs szóelválasztás, tehát ha egy hosszabb szót gépel a sor végéhez közeledve, akkor az egész átkerül az új sorba. Akkor kell csak ENTER billentyűt nyomni, ha új sort kíván kezdeni, vagy ha be akar szúrni egy üres sort.

A szöveget a DEL vagy a BACKSPACE billentyű használatával törölheti. A DEL azt a karaktert törli, amelyen a kurzor áll, a BACKSPACE pedig a kurzor előtti karaktert távolítja el. Ha a CTRL billentyűvel együtt használja ezeket, akkor egész szavakat törölhet.

A Windows 11 Jegyzettömb formázási lehetőségei

Markdown jelölőnyelv

A modern Jegyzettömb egyik újítása a szövegformázás bevezetése. Ez a funkció a **Markdown** nevű jelölőnyelven alapul, amely lehetővé teszi,

hogy egyszerű, könnyen megjegyezhető karakterekkel adjon szerkezetet és stílust a dokumentumoknak.

A Markdown egy módszer, amellyel egyszerű, gépelés közben is használható jelekkel adhat formázást a szövegnek. A Jegyzettömb ezeket a jeleket ismeri fel és alakítja át vizuálisan formázott szöveggé, például félkövérré vagy címsorrá. A legnagyobb előnye, hogy a formázás maga is egyszerű szöveg, nem pedig egy rejtett kód.

A Markdownnal formázott szöveg továbbra is egy szabványos .txt fájlban tárolódik. Ha egy ilyen fájlt egy régebbi Jegyzettömbben vagy bármely más egyszerű szövegszerkesztőben nyit meg, a tartalom tökéletesen olvasható marad, csupán a formázást jelölő karakterek (pl. **szöveg**) lesznek láthatók a formázott eredmény helyett.

A Formázási eszköztár

A szerkesztőterület felett egy új eszköztár jelent meg, amely gombokat tartalmaz a leggyakoribb formázási műveletek gyors eléréséhez. A formázás elvégzéséhez először jelölje ki a szöveget, majd az ALT billentyű lenyomásával nyissa meg az ikonsort. A menüsor megnyitása után a TAB vagy a SHIFT+TAB billentyűvel át tud lépni a Formázási eszköztárra, ahol a BAL- és a JOBB NYÍL vagy a TAB billentyűvel körbe tudja járni a formázási lehetőségeket és más vezérlőelemeket. Az aktiváláshoz használja az ENTER billentyűt.

Két nézet, egy dokumentum

A Markdown használatakor két nézet között válthat, amelyek ugyanazt a dokumentumot mutatják, csak másképp.

Formázott nézet: Ez az alapértelmezett nézet. Itt a Markdown jelek eltűnnek, és a szöveg a megfelelő formázással jelenik meg. A képernyőolvasó ebben a nézetben le tudja kérdezni a formázási attribútumokat (INSERT+F).

Szintaxis nézet: Ebben a nézetben a formázáshoz használt jelek (pl. **, #) láthatóak és szerkeszthetőek. Ez a nézet adja a legteljesebb kontrollt a felhasználónak a dokumentum szerkezete felett, és lehetővé teszi a formázás pontos ellenőrzését.

A két nézet közötti váltás a Megtekintés menüből történik. Nyomja le az ALT billentyűt a menüsor aktiválásához, majd a JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon a Megtekintés menüig. A Megtekintés menü gyorsan megnyitható az ALT+N billentyűparanccsal is. Itt a LE NYÍL billentyűvel keresse meg a Markdown almenüt és lépjen be a JOBB NYÍL vagy az ENTER billentyűvel. Az almenüben a LE- és a FEL NYÍL billentyűkkel válasszon a „Formázott” és a „Szintaxis” parancsok közül, majd nyomja le az ENTER-t. Az aktuálisan kiválasztott módnál a képernyőolvasó fel fogja olvasni a bejelölt szöveget.

A formázás lekérdezése a képernyőolvasóval

A felhasználó többféleképpen is ellenőrizheti képernyőolvasóval az alkalmazott formázást:

Szintaxis nézetben: Egyszerűen navigáljon a szövegben. A képernyőolvasó felolvassa a formázó karaktereket, például **Félkövér szöveg**. Ez a módja a formázás ellenőrzésének.

Formázott nézetben: Használja a képernyőolvasó beépített formátum-információt lekérdező parancsát. A képernyőolvasók általában az INSERT+F billentyűparancsot használják. Amikor a kurzor egy formázott szövegrészen áll, akkor ezzel a paranccsal fel lehet olvastatni a szöveg formázási információit.

Formázási műveletek

Címsorok: A címsorok segítenek strukturálni a dokumentumot. A címsor létrehozásának legegyszerűbb módja, ha a sor elejére egy vagy több kettőskereszt (#) karaktert ír, szóközzel elválasztva a címsor szövegétől. A kettőskeresztek száma attól függ, hogy hányadik szintű címsort szeretne beállítani a szöveghez.

1-es szintű címsor: # Címsor 1

2-es szintű címsor: ## Címsor 2

Szövegkiemelés: A szöveg fontos részeinek kiemelésére a félkövér és dőlt stílusok használhatók.

Félkövér: Jelölje ki a formázni kívánt szöveget, majd nyomja le a CTRL+B billentyűkombinációt. Ekkor a háttérben ez a művelet a kijelölt szöveget két-két csillag „**” közé zárja. Manuálisan is beírhatja ezeket a jeleket a kívánt szövegrész köré.

Dőlt: Jelölje ki a formázni kívánt szöveget, majd nyomja le a CTRL+I billentyűkombinációt. Ekkor a háttérben ez a művelet a kijelölt szöveget egy-egy csillag „*” vagy egy-egy aláhúzásjel „_” közé zárja.

Listák: A Jegyzettömb támogatja a listajeles és a számozott listák létrehozását is.

Listajeles: Kezdje a sort egy kötőjellel „-„ vagy egy csillaggal „*”, majd egy szóközzel. Írja be a lista elemét. Amikor megnyomja az ENTER-t, a Jegyzettömb automatikusan a következő sor elejére is beszúrja a listajelet, folytatva ezzel a listát. A lista befejezéséhez nyomja meg kétszer az ENTER billentyűt.

Számozott: Kezdje a sort egy számmal, amelyet egy pont és egy szóköz követ pl. „1. „. Írja be az első elemet. Az ENTER lenyomása után a Jegyzettömb automatikusan folytatja a sorszámozást a következő sorban pl. „2. „.

Hivatkozások: Webes hivatkozásokat is beilleszthet a dokumentumba. Bár a Jegyzettömb alkalmazáson belül a billentyűzettel és a képernyőolvasóval nem lehet kezelni a hivatkozásokat, azért megemlítjük ezt a funkciót, hogy a leírás teljes legyen. A CTRL+K billentyűparancs megnyitja a "Hivatkozás” párbeszédpanelt. A „Megjelenítendő szöveg” szerkesztőmezőbe írja be azt a szöveget, amely a hivatkozás látható neve lesz pl. "Infoalap weboldala". Ezután nyomja le a TAB billentyűt. A „Cím” szerkesztőmezőbe írja be vagy illessze be „CTRL+V” a teljes webcímet pl. „https://infoalap.hu/”. Nyomja le a TAB billentyűt, amíg a fókusz a "Beszúrás" gombra nem kerül, majd nyomja le az ENTER-t. Végezetül a Jegyzettömb beilleszti a szövegbe a megfelelő Markdown szintaxist: [Megjelenítendő szöveg](URL).

A Formázott nézetben a képernyőolvasó a hivatkozás szövegét felolvasva jelzi, hogy az egy hivatkozás.

További szövegszerkesztési eszközök

A keresés, a csere és az ugrás a hosszú dokumentumokban való tájékozódást és a tömeges módosításokat segítik.

Keresés (CTRL+F): A billentyűkombináció lenyomására egy keresőpanel jelenik meg az ablak felső részén. Írja be a keresendő kifejezést a „Keresés” szerkesztőmezőbe és nyomja le az ENTER billentyűt a keresés megkezdéséhez. A keresés panelen megtalálható „További lehetőségek” gomb lenyomása után beállíthatja a kis- és nagybetűs keresést és a keresés újrakezdésének lehetőségét. Ha a keresés sikeres volt, akkor az első találatra kerül a kurzor. A keresés panelt zárja be az ESCAPE billentyűvel, hogy a találatra kerülhessen. A találatok között az F3 (Következő keresése) és a SHIFT+F3 (Előző keresése) billentyűparancsokkal navigálhat.

Csere (CTRL+H): Ez a parancs a keresőpanelt egy "Csere" szerkesztőmezővel bővíti ki. A TAB billentyűvel válthat a “Keresés” és a " Csere" mezők, valamint a "Következő keresése", "Csere” (ALT+R), "Az összes cseréje" (ALT+A), „Keresés lefelé” (ALT+D) és „Keresés felfelé” (ALT+U) gombok között.

Ugrás sorra (CTRL+G): Megnyit egy párbeszédablakot, ahol a „Sor száma” mezőben megadhatja annak a sornak a számát, ahová ugrani szeretne. A szám beírása és az ENTER lenyomása után a kurzor a megadott sorra ugrik.

A Nagyítás és Kicsinyítés funkció elsősorban a gyengénlátó felhasználók számára hasznos, akiknek szükségük lehet a szöveg méretének vizuális növelésére.

Nagyítás: CTRL++ (PLUSZ)

Kicsinyítés: CTRL+- (MÍNUSZ)

Alapértelmezett nézet visszaállítása: CTRL+0

A Helyesírás-ellenőrző a Jegyzettömb egyik új funkciója, amely segít elkerülni a gépelési hibákat. A funkciót a Beállításokban lehet engedélyezni. A funkció automatikusan piros hullámos vonallal jelöli a hibásnak vélt szavakat. Gépelés vagy navigáció közben a képernyőolvasó jelezheti a hibásan írt szavakat. Amikor a kurzor egy hibásnak jelölt szón áll, akkor nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt.

A megjelenő Helyi menüben megtalálható „Helyesírás” almenübe lépjen be a JOBB NYÍL billentyűvel és a FEL- és LENYÍL billentyűkkel navigáljon a javasolt javítások listáján. Az ENTER billentyű lenyomásával elfogadhatja a kiválasztott javaslatot, amely automatikusan lecseréli a hibás szót. A menüben további opciók is lehetnek, mint például a "Felvétel a szótárba", „…mellőzése” vagy az „Az összes kihagyása”. A Helyesírás-ellenőrzést ki- és bekapcsolhatja az ALT+F7 billentyűkombinációval.

A Definiálás a Binggel funkcióval kijelölt szövegekre kereshet rá az Interneten. A Jegyzettömb alkalmazásban jelöljön ki egy kifejezést vagy egy szövegrészt. Ezután nyissa meg a Helyi menüt a HELYI MENÜ billentyűvel vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációval, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a „Definiálás a Binggel” menüpontot és nyomja

le az ENTER-t. A leggyorsabb módszer, ha a szöveg kijelölése után egyből lenyomja a CTRL+E billentyűparancsot. Végezetül megnyílik az alapértelmezett web-böngésző a Bing keresési oldalával, ahol a kijelölt szöveg keresése végbement.

Másolás és mozgatás dokumentumon belül, illetve megnyitott dokumentumok között

Előfordulhat, hogy egy dokumentumon belül, illetve több dokumentum között szövegrész másolására vagy áthelyezésére van szükség. Például, ha levelet ír, majd úgy dönt, hogy felcseréli az első és a második bekezdést, akkor ennek egyik módja, hogy kijelöli az első bekezdést, a vágólapra helyezi, a szövegkurzort a következő bekezdés végéhez mozgatja, majd oda beilleszti a szöveget.

Kijelölés

A parancs kiadása előtt ki kell jelölni azt a szövegrészt, amelyet másolni vagy kivágni kíván. A kijelöléshez használja a SHIFT billentyűt valamelyik navigációs billentyűvel együtt.

A SHIFT+BAL- és JOBBNYÍL billentyűparancsokkal egyesével tudja a karaktereket kijelölni a szövegben.

A SHIFT+LE- és FELNYÍL billentyűparancsokkal soronként tud szöveget kijelölni.

A CTRL+SHIFT+BAL- és JOBBNYÍL billentyűparancsokkal szavanként tud szöveget kijelölni.

A CTRL+SHIFT+LE- és FELNYÍL billentyűparancsokkal bekezdésenként tud szöveget kijelölni.

A teljes dokumentum kijelöléséhez használhatja a végponttól végpontig tartó kijelölést. Ehhez használja a CTRL+HOME billentyűkombinációt a dokumentum elejére ugráshoz, majd a SHIFT+CTRL+END billentyűkombinációval jelölje ki az egész szöveget a dokumentum végéig. A kijelölést követően a szövegkurzor a dokumentum végén található.

Megjegyzés**:** Az aktuális sor kijelöléséhez is használhatja a végponttól végpontig tartó kijelölést. Lépjen a sor elejére a HOME billentyűvel, majd jelölje ki a sort a SHIFT+END billentyűkombinációval.

Mivel gyakran van szükség az egész dokumentum kijelölésére, ehhez külön billentyűparancs is tartozik, a CTRL+A.

A kijelölt szöveget eltérő színnel mutatja a képernyő, alapértelmezetten általában kék hátterű fehér szöveg jelenik meg. Ezért a kijelölt szöveget kiemelt szövegnek is nevezzük.

Szöveg kivágása, másolása és beillesztése

Jelölje ki az áthelyezni kívánt szöveget, majd válassza a *Szerkesztés* menü vagy a helyi menü *Kivágás* parancsát. Szöveg kivágásához használhatja a CTRL+X billentyűkombinációt is. A szöveg kivágása hasonlít a törléshez, azzal a lényeges különbséggel, hogy a kivágott szöveg megmarad a vágólapon, és másik billentyűparanccsal beillesztheti a dokumentum másik pontjára vagy másik dokumentumba.

Ha az eredeti helyén is megőrizné a kijelölt szöveget, válassza a *Szerkesztés* menü vagy a helyi menü *Másolás* parancsát. Szöveg másolásához használhatja a CTRL+C billentyűkombinációt is.

Ha odavitte a szövegkurzort, ahová be akarja illeszteni az korábban kivágott vagy másolt szöveget, akkor válassza a *Szerkesztés* menü vagy a helyi menü *Beillesztés* parancsát. Szöveg beillesztésére használhatja a CTRL+V billentyűparancsot is.

Szöveg kijelölésének megszüntetése

A kijelölt szöveg nagyon sérülékeny, minden, amit beír, vagy esetleg véletlenül gépel be, felülírja azt. Megszüntetheti a szöveg kijelölését, ha valamelyik navigációs billentyűt lenyomja. A BAL NYÍL billentyűvel vagy a HOME lenyomásával a kurzor a kijelölt szöveg elejére kerül. A JOBB NYÍL vagy az END billentyű lenyomásával a kurzor a szöveg végére kerül.

Megjegyzés**:** Ha véletlenül kitörölte vagy felülírta a kijelölt szöveget, a műveletet visszavonhatja a CTRL+Z billentyűkombinációval.

Dokumentum mentése és elnevezése

Amikor létrehoz egy dokumentumot, vagy egy meglévőt módosít, akkor a beírt információk ideiglenesen a számítógép memóriájában helyezkednek el. A számítógép memóriája csak átmeneti tároló, ezért a dokumentum szövegét fájlba kell menteni.

A Jegyzettömbben végzett munka mentése kulcsfontosságú, mivel a program bezárásakor a nem mentett változtatások elveszhetnek. Azonban a Windows 11 Jegyzettömbje kétféleképpen is működhet, attól függően, mit választ a Beállítások - "A Jegyzettömb indításakor" beállítási lehetőségnél.

- **Hagyományos működés** (*„Új munkamenet indítása és a nem mentett módosítások elvetése”*)**:** Ha a Jegyzettömb úgy van beállítva, hogy minden indításkor egy teljesen új, üres dokumentumot nyisson meg, akkor a program a klasszikus szövegszerkesztőkhöz hasonlóan viselkedik. Ebben az esetben a bezárás előtti manuális mentés elengedhetetlen, máskülönben a módosítások végleg törlődnek.
- **Automatikus munkamenet-mentés** (*„Előző munkamenet folytatása”*)**:** Amennyiben azt a lehetőséget választja, hogy a program az előző munkamenetet folytassa, a Jegyzettömb sokkal rugalmasabb. Ezzel a beállítással nem vesznek el a módosítások még akkor sem, ha mentés nélkül zárja be az ablakot. Amikor legközelebb megnyitja a Jegyzettömböt, a dokumentum pontosan abban az állapotban töltődik be, ahogyan azt otthagyta, így zökkenőmentesen folytathatja a munkát.

A Jegyzettömb "Mentés másként" ablakában a TAB billentyűvel tud a különböző vezérlőelemeken végiglépkedni. A következő elemekkel találkozhat a navigáció során:

- Fájlnév: Ebben a szerkesztőmezőben adhatja meg a dokumentum nevét. Alapértelmezetten a "Névtelen.txt" nevet ajánlja fel, de ezt érdemes átírnia valami beszédesebbre, például "Jegyzetek.txt" névre.

- Fájl típusa: Ez egy kombinált listamező, ahol a nyíl billentyűkkel a fájl formátumát választhatja ki. A Jegyzettömb alapértelmezése a ".txt", ami egy egyszerű, formázás nélküli szövegfájlt jelent. Általában ezt nem szükséges megváltoztatnia.
- Kódolás kombinált listamező: Ez a beállítás határozza meg, hogy a karakterek (betűk, számok, szimbólumok) hogyan legyenek tárolva a fájlban. Az UTF-8 egy modern, univerzális kódolás, ami szinte minden nyelvi karaktert, beleértve az ékezetes magyar betűket is (á, é, í stb.), helyesen kezeli. A legtöbb esetben ezt érdemes meghagynia.
- Mentés gomb: Erre a gombra SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt nyomva a fájl a megadott helyre és néven, a kiválasztott beállításokkal mentésre kerül.
- Mégse gomb: Ha meggondolta magát, és mégsem szeretné menteni a fájlt, ezzel a gombbal bezárhatja az ablakot mentés nélkül. Ugyanerre használható az ESCAPE billentyű is.
- Fel... gomb: Ezzel a gombbal a mappaszerkezetben egy szinttel feljebb léphet. Például, ha a "Dokumentumok/Projektek" mappában van, ezt a gombot lenyomva a "Dokumentumok" mappába jut.
- Előző helyek gomb: Megmutatja azokat a mappákat, amelyeket korábban használt, így gyorsan visszatérhet egy gyakori mentési helyre. A billentyűparancsa az ALT+FELNYÍL.
- Keresés mező szerkesztőmező: Ha egy konkrét mappát keres a számítógépen, ide beírhatja a nevét a gyorsabb megtalálás érdekében.
- Navigációs ablak fanézet: Ez általában a bal oldalon található fanézet, ami a számítógépe főbb mappáit (pl. Asztal, Letöltések, Dokumentumok, meghajtók) listázza. Itt a nyílbillentyűk és az ENTER billentyű használatával választhatja ki a mentés helyét.

- Elemek nézete listamező: Ez a központi, nagy terület, ami az aktuálisan kiválasztott mappa tartalmát mutatja: az almappákat és a már létező fájlokat. Itt tud navigálni a mappák között a nyíl billentyűkkel, illetve be- és kilépni az ENTER és a BACKSPACE billentyűkkel.
- Rendezés gomb: Ezzel megváltoztathatja, hogy a fájlok és mappák milyen sorrendben (pl. név, dátum vagy típus szerint) jelenjenek meg az "Elemek nézete" listában.
- Mappák elrejtése gomb: Ezzel a gombbal ideiglenesen elrejtheti a mappákat a nézetből, hogy csak a fájlokat lássa.

Ha a Fájl menü Mentés parancsát vagy a CTRL+S billentyűparancsot egy korábban már mentett dokumentumban használja, akkor az új változat automatikusan felülírja a korábbi példányt. Ebben az esetben nem kap semmilyen visszajelzést a mentésről.

Ha újonnan létrehozott dokumentum mentését kezdeményezi, akkor válassza a Fájl menü Mentés parancsát vagy nyomja le a CTRL+S billentyűkombinációt. A megjelenő Mentés másként párbeszédpanelen meg kell adnia, hogy azt milyen néven és hova kívánja menteni. Ha üres még a dokumentum, akkor a program előre beírja fájlnévként a Fájlnév mezőbe a „Névtelen.txt” szöveget. Ha már van valamilyen szöveg a dokumentumban, akkor a dokumentum első sorának szövegét kínálja fel fájlnévként a Jegyzettömb. Ezt felülírással módosíthatja.

A Jegyzettömb alapértelmezetten .txt formátumba menti a dokumentumot. A dokumentum mentéséhez aktiválja a párbeszédpanel Mentés gombját. A program a dokumentumot fájlként menti. A mentés után a program címsorában a „Névtelen" elnevezés a mentett fájl nevére változik.

Ellenőrizze azt a helyet, ahová a fájlt mentette. A dokumentumok mentése nem csak a Dokumentumok mappába lehetséges, de javasolt elsősorban annak a használata. A Dokumentumok mappa megnyitásához a WINDOWS+R billentyűkombinációval nyissa meg a Futtatás párbeszédpanelt, majd gépelje be idézőjelek nélkül a „documents” kifejezést és nyomja le az ENTER billentyűt. Az asztalon elhelyezett felhasználói mappában megtalálható Dokumentumok parancsikonnal is megteheti ezt. Ellenőrizze, hogy a mentett fájl a Dokumentumok mappában van-e. Később ez a fájl vagy dokumentum megnyitható, módosítható, illetve kinyomtatható.

Figyeljen arra, hogy a következő karakterek nem használhatók a fájlnevekben:

/ Perjel

* Csillag

| Függőleges vonás

\ Fordított perjel

? Kérdőjel

: Kettőspont

>< Kisebb és nagyobb jel

" Idézőjel

Szövegszerkesztő alkalmazás bezárása

Ha már nem szeretné használni a Jegyzettömb szövegszerkesztő programot, akkor bezárhatja az ALT+F4 billentyűparanccsal vagy a *Fájl* menü *Kilépés* parancsával. Ha több dokumentum lap volt nyitva, akkor azoknál, amelyek nem voltak mentve az utolsó módosítás óta, a program rákérdez, hogy kívánja-e menteni őket.

A Jegyzettömb Copilot funkciója

A Windows 11 újabb verzióiban a Microsoft egyre mélyebben integrálja a Copilot mesterséges intelligencia funkcióit az alapvető alkalmazásokba, beleértve a Jegyzettömböt is. A Jegyzettömb beállításaiban megtalálható Copilot gomb beállítás nem a teljes, oldalsávos Copilot csevegőablakot engedélyezi a Jegyzettömbön belül, hanem kontextustól függő, szövegszerkesztő AI-funkciókat tesz elérhetővé.

Kétféle Copilot érhető el. A Windows 11-be beépített Copilot alapverziója ingyenesen használható. Ez a Windows operációs rendszer részét képezi, amelyet a tálcáról vagy a WINDOWS+C billentyűkombinációval lehet elérni. Ezen kívül megtalálható az alapvető alkalmazásokban is, mint a Jegyzettömb vagy a Paint.

A Microsoft 365 Copilot egy bővített, vállalati és professzionális felhasználásra szánt szolgáltatás, amely a Microsoft 365 programokban (Word, Excel, PowerPoint, Outlook) működik.

Alaphelyzetben a Jegyzettömb Copilot funkciója az ingyenes, Windows rendszerbe épített szolgáltatás része. Azonban, ha elérhető, akkor a

Jegyzettömb a Microsoft 365 Copilot funkcióját fogja használni. Ennek kiválasztása automatikusan történik meg.

A Copilot funkciót engedélyezni kell a beállításokban. Ezután a Copilot segédként működik a szöveg írása közben. Ehhez jelöljön ki egy szövegrészt a Jegyzettömbben. A kijelölt szövegen állva a HELYI MENÜ billentyűvel vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációval nyissa meg a Helyi menüt. A megjelenő helyi menüben új opciók fognak megjelenni, amelyek a következők:

Főmenüpontok

Írás: Ez általában a fő gyűjtőmenüje az AI-funkcióknak. Gyakran használják, hogy egy rövid utasítás (prompt) alapján teljesen új szöveget generáljon.

Átírás: A Copilot veszi a kijelölt szöveget, és ugyanazt a gondolatot más szavakkal, más stílusban fogalmazza meg, hogy elkerülje az ismétlést vagy javítson az érthetőségen.

Összefoglalás: Egy hosszabb, kijelölt szövegből kinyeri a legfontosabb gondolatokat, és egy rövid, tömör összefoglalót készít belőle.

Egyéni átírás almenüpontok

Legyen rövidebb: A kijelölt szöveget a Copilot megvágja, eltávolítja a felesleges töltelékszavakat, hogy az üzenet rövidebb és lényegretörőbb legyen.

Legyen hosszabb: A Copilot a kijelölt szöveget részletesebben kifejti, további magyarázatot vagy kontextust adva hozzá, miközben az eredeti gondolatmenetet megtartja.

Hang módosítása almenü: Lehetővé teszi a szöveg stílusának megváltoztatását. Például egy hétköznapi szöveget átírhat professzionálisra, barátságosra vagy hivatalosra.

Formátum megváltoztatása almenü: Segít a kijelölt szöveg struktúrájának átalakításában. Például egy bekezdésből listapontokat készít, vagy egy vázlatból e-mail formátumot generál.

További Hasznos Billentyűparancsok

Fájlműveletek

Új fül: CTRL+N

Új ablak: CTRL+SHIFT+N

Megnyitás: CTRL+O

Mentés: CTRL+S

Mentés másként: CTRL+SHIFT+S

Összes mentése: CTRL+ALT+M

Nyomtatás: CTRL+P

Aktuális fül bezárása: CTRL+W

Ablak bezárása: CTRL+SHIFT+A

Szerkesztés

Visszavonás: CTRL+Z

Ismétlés: CTRL+Y

Kivágás CTRL+X

Másolás: CTRL+C

Beillesztés: CTRL+V

Keresés: CTRL+F

Csere: CTRL+H

Ugrás sorra: CTRL+G

Következő találat: F3

Előző találat: SHIFT+F3

Teljes szöveg kijelölése CTRL+A

Dátum és idő beillesztése: F5

Formázás

Félkövér: CTRL+B

Dőlt: CTRL+I

Hivatkozás beillesztése: CTRL+K

Jobbról balra írásirány: CTRL+Jobb Shift

Balról jobbra írásirány: CTRL+Bal Shift

Fülkezelés

Váltás a következő fülre: CTRL+TAB

Váltás az előző fülre: CTRL+SHIFT+TAB

Nézet

Nagyítás: CTRL++ (PLUSZ)

Kicsinyítés: CTRL+- (MÍNUSZ)

Alapértelmezett nagyítás: CTRL+0

Általános

Beállítások megnyitása: ALT+S (rendszerfüggő)

Súgó: F1

Helyi menü: SHIFT+F10 vagy HELYI MENÜ billentyű

Nyomtatás

Nyomtató telepítése és eltávolítása. Tesztoldal nyomtatása

Előfordulhat, hogy egy elkészült dokumentumot ki kell nyomtatni. Ehhez a művelethez a számítógéphez legalább egy nyomtatót csatlakoztatni kell. Egy számítógéphez egyszerre több nyomtató is csatlakoztatható. A számítógéphez kapcsolt nyomtatók és egyéb eszközök (webkamera, egér, rádió, szkenner, fényképező stb.) menedzselését a Vezérlőpultban és a Gépházban lehet elvégezni.

A Nyomtatók és szkennerek beállítási lehetőséget az alábbi módok valamelyikével nyithatja meg.

1. Nyissa meg a *Start* menüt a WINDOWS billentyűvel, majd a keresőmezőbe gépelje be a „nyomtatók” kifejezést. A megjelenő találatok közül válassza a „*Nyomtatók és szkennerek, Rendszerbeállítások”* elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt.
2. A WINDOWS+I billentyűkombinációval nyissa meg a *Gépház* alkalmazást, és a keresőmezőbe gépelje be a „nyomtatók” szöveget. A találatok közül válassza ki a *Nyomtatók és szkennerek* elemet, és nyomja le az ENTER-t.

A nyomtatókra vonatkozó beállításokat megtalálhatja úgy is, ha a Gépházban a beállítási kategóriák listában aktiválja a „Bluetooth és eszközök” lehetőséget, majd az Eszközök listamezőben kiválasztja a „Nyomtatók és szkennerek” beállítást.

A megnyitás után a Nyomtatók és szkennerek hozzáadása csoport „Nyomtató vagy szkenner hozzáadása” gomb lesz az aktív. Ezzel a gombbal kezdeményezhető új nyomtató hozzáadása. A további beállítási lehetőségeken a TAB billentyűvel tud végiglépkedni.

A Telepített nyomtatók listamezőben a nyílbillentyűkkel, majd az ENTER-rel választhatja ki a konfigurálni vagy törölni kívánt eszközt.

Új nyomtató hozzáadásához a Nyomtatók és szkennerek beállításon belül a TAB-bal keresse meg a „Nyomtató vagy szkenner hozzáadása” gombot, és aktiválja az ENTER billentyűvel. A hozzáadás ablakban egy listában találhatja meg a Windows rendszerhez még hozzá nem adott eszközöket. A lista tartalmát bármikor frissítheti a Frissítés gomb megnyomásával. Ha a csatlakoztatni kívánt nyomtató Wi-Fi hálózaton érhető el, akkor az "Az eszközömhöz társított nyomtatók és szkennerek megjelenítése" kombinált listamezőben az "USB vagy hálózat" lehetőségnek kell kijelölve lennie. A számítógépnek és a nyomtatónak ugyanazon a Wi-Fi hálózaton kell lennie. A hálózaton a nyomtatók keresése automatikusan megtörténik és kilistázásra kerülnek az elérhető eszközök. A listában a nyílbillentyűk segítségével válassza ki a hozzáadni kívánt nyomtatót, majd a TAB billentyűvel lépjen át az „Eszköz hozzáadása” gombra és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Új nyomtatótípus telepítése esetén, ha a Windows felismeri a nyomtatót, akkor nincs további tennivaló. A kiválasztott nyomtató típusától függően megjelenhetnek további beállítások. A Wi-Fi hálózati nyomtatók PIN-kódot kérhetnek, amit a nyomtató dokumentációja tartalmazhat.

Ha a telepíteni kívánt nyomtató nem volt megtalálható a listában, akkor válassza a „Új eszköz hozzáadása manuálisan” hivatkozást. A nyílbillentyűkkel válassza ki a „Régebbi nyomtatóm van, és segítséget

kérek a megkereséséhez”, „Megosztott nyomtató kiválasztása név szerint”, „Nyomtató hozzáadása IP-címmel vagy állomásnévvel” választógombok valamelyikét.

A Régebbi nyomtatóm van opció kiválasztása után lépjen a TAB billentyűvel a "Tovább" gombra és nyomja le az ENTER-t. Ezután megkezdődik az elérhető nyomtatók keresése.

Nyomtató eltávolításához a Nyomtatók és szkennerek beállítási ablakban lépjen a TAB billentyűvel a nyomtatók listájába, majd a nyílbillentyűkkel válasszon ki a kívánt elemet, és nyomja le a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt. A nyomtató kijelölése és kibontása után lépjen a TAB billentyűvel az Eltávolítás gombra, és nyomja le az ENTER-t.

Megjegyzés: Egy telepített eszköz kiválasztása után az eltávolításon kívül egyéb műveleteket is el tud végezni. A „Nyomtatási sor megnyitása” gomb aktiválását követően megtekintheti a nyomtatásra váró dokumentumokat, és műveleteket végezhet velük. A „Nyomtatási sor megnyitása” gombról a TAB billentyűvel továbblépve tesztoldalt nyomtathat, megtekintheti a nyomtató tulajdonságait, módosíthatja a nyomtatási beállításokat, illetve hibakeresést is végezhet.

A nyomtatók közt lehetnek olyan eszközök, amelyek nem valódi nyomtatók, csak nyomtatást emulálva fájlt hoznak létre. Ezeket a virtuális nyomtatókat telepítőfájl segítségével telepíteni kell a számítógépre. Például egy weboldalt vagy egy dokumentumot ki lehet nyomtatni PDF fájlba a virtuális nyomtatóval.

Ha a nyomtatót nem lehet közvetlenül a hálózatra csatlakoztatni, de más számítógépeken is használni kívánja, akkor az eszközt meg kell osztani azon a számítógépen, amelyhez csatlakoztatták.

A megosztáshoz a WINDOWS+I billentyűkombinációval nyissa meg a Gépház alkalmazást. Ezután a beállítási kategóriák listában aktiválja a „Bluetooth és eszközök” lehetőséget, majd az Eszközök listamezőben válassza a „Nyomtatók és szkennerek” beállítást.

A megnyitott Nyomtatók és szkennerek ablakban a TAB billentyűvel keresse meg az eszközök listáját, majd a nyílbillentyűkkel jelölje ki a megosztandó nyomtatót, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A nyomtató kiválasztásakor megjelenik több lehetőség. A TAB billentyűvel lépjen a „Nyomtató tulajdonságai” gombra és nyomja le az ENTER-t.

A megnyitott "... tulajdonságai" párbeszédpanelen a CTRL+TAB billentyűkombinációval lépjen a Megosztás Lapfülre és az ENTER-rel aktiválja a "Megosztási beállítások módosítása" gombot. A Windows rendszergazdai megerősítést kérhet. Ha szükséges, akkor adja meg a felhasználónevét és a jelszavát.

Előfordulhat, hogy a megjelenő párbeszédpanel lapfüleinek a neveit a képernyőolvasó nem olvassa fel. Ebben az esetben a CTRL+TAB billentyűparanccsal váltson lapfület és ellenőrizze, hogy a megosztás lapfülön tartózkodik-e. Ha szükséges, akkor ismételten váltson lapfület.

A Megosztás lapfülön jelölje be a SZÓKÖZ billentyűvel „A nyomtató megosztása” jelölőnégyzetet. Ezután a „Megosztás neve” szerkesztőmezőbe gépelje be azt a nevet, amellyel a nyomtató megtalálható lesz a hálózaton.

Ha szabályozni kívánja, hogy mely felhasználók használhatják a nyomtatót, akkor azt a Tulajdonságok párbeszédpanel Biztonság lapfülén tudja elvégezni.

Alapértelmezett nyomtató beállítása

Ha több nyomtatót is a számítógéphez kapcsol, nyomtatásnál mindig az alapértelmezett nyomtatót fogja elsőként felajánlani. Egy nyomtató alapértelmezetté tételéhez nyissa meg a WINDOWS billentyűvel a Start menüt, majd a keresőmezőbe gépelje be a „nyomtatók” kifejezést. A megjelenő találatok közül válassza a Nyomtatók és szkennerek, Rendszerbeállítások elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A beállítási lehetőséget a Gépház megnyitása után is kiválaszthatja. A WINDOWS+I billentyűkombinációval nyissa meg a Gépház alkalmazást. A nyomtatókra vonatkozó beállításokat az Eszközök - Nyomtatók és szkennerek beállítási lehetőségnél találja meg.

A Windows alaphelyzetben mindig azt a nyomtatót kínálja fel a nyomtatáshoz, amelyet az aktuális tartózkodási helyen utoljára használt. Ha meg kívánja határozni az alapértelmezett nyomtatót, akkor először a Nyomtatók és szkennerek beállításon belül a TAB billentyűvel lépjen az A Windows válassza ki az alapértelmezett nyomtatót jelölőnégyzetre, és a SZÓKÖZ billentyűvel vegye ki a jelölést.

Ezután lépjen a SHIFT+TAB billentyűkombinációval a telepített nyomtatók listájába, majd a nyílbillentyűkkel válassza ki azt az eszközt, amelyet alapértelmezetté kíván tenni, és nyomja le a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt. A nyomtató kijelölése után egyből a fókusz a „Beállítás alapértelmezettként” gombra kerül. Az aktiváláshoz nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Végezetül zárja be a Gépházat.

Dokumentum kinyomtatása szövegszerkesztő alkalmazásból

Lehetősége van az elkészített dokumentum nyomtatására. A dokumentum nyomtatásához válassza a Fájl menü Nyomtatás parancsát, vagy nyomja le a CTRL+P billentyűkombinációt.

A megjelenő nyomtatási ablakban a TAB billentyűvel tud végig lépkedni a beállítási lehetőségeken. A kombinált listamezőket nyissa le az ALT+LENYÍL billentyűkombinációval, majd a LE- és FELNYÍL billentyűkkel navigáljon a felkínált lehetőségeken, majd a kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. A használt programtól, nyomtatótól és a körülményektől függ, hogy milyen lehetőségeket tartalmaz az ablak. A következő beállításokkal találkozhat:

Nyomtató vagy Melyik nyomtató kombinált listamező: Ebben a listában választhatja ki, hogy melyik telepített nyomtatóra szeretné elküldeni a dokumentumot. Itt jelennek meg a fizikai nyomtatók, valamint a virtuálisak is, mint például a "Microsoft Print to PDF".

Tájolás kombinált listamező: Itt adhatja meg a papír tájolását. A két leggyakoribb beállítás az "Álló" (függőleges, portré) és a "Fekvő" (vízszintes, tájkép).

Példányszám léptethető szerkesztőmező: Ebben a mezőben állíthatja be, hogy hány másolatot szeretne nyomtatni a dokumentumból. A nyilakkal vagy a szám beírásával módosíthatja az értéket.

Színes mód kombinált listamező: Itt választhatja ki, hogy a nyomtatás színesben vagy fekete-fehérben (szürkeárnyalatosan) történjen. Ez a beállítás csak akkor érhető el, ha a kiválasztott nyomtató támogatja a színes nyomtatást.

Több oldal egy lapon kombinált listamező: Ezzel a beállítással több oldalt is nyomtathat egyetlen papírlapra, ezzel papírt takaríthat meg. Kiválaszthatja például, hogy 2, 4 vagy több oldal jelenjen meg egy lapon.

Margók kombinált listamező: Itt állíthatja be a nyomtatott oldal margóinak méretét, vagyis a lap széle és a tartalom közötti üres területet. Választhat előre beállított értékek (pl. Normál, Keskeny) közül.

Oldalméret kombinált listamező: Ebben a listában adhatja meg a nyomtatáshoz használt papír méretét. A leggyakoribb beállítások az A4, A5 vagy a Letter méret.

Kétoldalas nyomtatás kombinált listamező: Ezzel a beállítással engedélyezheti a kétoldalas (duplex) nyomtatást, amellyel a papír mindkét oldalára nyomtathat. Megadhatja, hogy a lapot a hosszú vagy a rövid élénél fordítsa-e át a nyomtató. Természetesen a nyomtatónak tudnia kell a kétoldalas nyomtatást.

Nyomtatandó kombinált listamező: Itt határozhatja meg, hogy a dokumentum mely oldalait szeretné kinyomtatni. Lehetősége van az összes oldal, csak az aktuális oldal, vagy egyéni oldaltartomány (pl. 2-5, 8) nyomtatására.

Nyomtatás fájlba engedélyezése gomb: Ennek a beállításnak az aktiválásával a nyomtatási feladat nem egy fizikai nyomtatóra, hanem egy fájlba kerül elmentésre a számítógépen. Ez akkor hasznos, ha a nyomtatási adatokat később szeretné felhasználni vagy egy másik gépre átvinni.

A nyomtatási beállításokat az alkalmazás megváltoztathatja jelölőnégyzet: Ha ez a jelölőnégyzet be van jelölve, akkor az Ön által használt program (pl. Word, böngésző) felülbírálhatja a nyomtatási párbeszédpanelen beállított alapértelmezett értékeket. Ez általában azért

van bejelölve, hogy az alkalmazás-specifikus beállítások (pl. egyedi oldalméret) érvényesüljenek.

Nyomtatás gomb: Ennek a gombnak az aktiválásával elindítja a nyomtatási folyamatot a fentebb beállított paraméterekkel.

Mégse gomb: Ezzel a gombbal bezárhatja a nyomtatási párbeszédpanelt anélkül, hogy bármit is nyomtatna, és visszatérhet az előző ablakba.

Fájlkezelés

Fájlok és mappák

Meghajtók, mappák és fájlok kezelése hierarchikus rendszerben

A számítógépen használt rendszerezést könyvtárrendszernek vagy mapparendszernek nevezik. Ezt úgy kell elképzelni, mint egy fát, ahol a fa „gyökere” maga a meghajtó (háttértár), ami tartalmazza a mappákat (ágakat), illetve a fájlokat (a fa leveleit). A fa „törzse”, a gyökérkönyvtár tartalmazza a meghajtón található összes fájlt és mappát. Egy ilyen útvonal lehet például a következő:

C:\ (gyökérkönyvtár) Vizsga (mappa)

feladat.txt (fájl) esetén:

c:\vizsga\feladat.txt

Azaz a C meghajtó vizsga nevű mappájában található a feladat.txt nevű fájl. A meghajtókat mindig valamilyen betűjellel jelölik, általában a

Windows rendszert tartalmazó meghajtót a C betűvel. Az útvonalon megtalálható elemeket \ (blackslash) magyarul visszaper jellel választják el egymástól.

A fájl olyan logikailag összetartozó információk halmazát jelenti, amelyeket együtt, de más információktól elkülönítve lehet tárolni.

A program, amelyet alkalmazásnak vagy szoftvernek is neveznek, mindaz, ami elvégzi a feladatokat a számítógépen. Különböző programok különböző feladatokat látnak el. Minden program fájlokból áll, de nem minden fájl futtatható program.

A dokumentum olyan fájl, amelyet valamilyen program használatával hozott létre. Minden fájlnak van neve, amellyel azonosíthatja, és van kiterjesztése is, amely jelzi, hogy milyen típusú a fájl. Amikor fájlt ment, megadhatja annak nevét, a program pedig egy ponttal elválasztva hozzáteszi a fájl típusát. Például, ha a Jegyzettömbben egy fájlt Leírás névvel lát el, akkor a program Leírás.txt néven fogja létrehozni. A fájl neve után szereplő .txt jelzi, hogy az egy egyszerű szöveges dokumentum. A fájlokra gondoljon úgy, mint a világban megtalálható dolgok elektronikus megfelelőire.

A számítógépen a fájlokat mappákban tárolhatja. A mappa a fájlok tárolására szolgáló hely a merevlemezen, amely egybefogja a logikailag összetartozó állományokat, és elkülöníti ezeket a többitől. A mappának van neve, de nincs típusa, kiterjesztése. Minden mappa további mappákat tartalmazhat, ezek az almappák. Ezeket a mappákat egymásba ágyazott mappáknak is nevezik. A fához hasonló szerkezetben létrehozott mappákat mappa hierarchiának is nevezzük.

A mappákat a meghajtón vagy más adathordozón tárolhatja. A számítógépen belül található fizikai és logikai adattárolókat meghajtóknak hívják.

A mappák mindegyike több dolgot tartalmazhat; más mappákat, szöveges dokumentumokat, nyomtatott beszámolókat, pénzügyi kimutatásokat, fényképeket, zenei fájlokat stb. Ahhoz, hogy megtaláljon egy adott fájlt, tudnia kell, melyik mappában van a keresett állomány, és milyen típusú dokumentumról van szó.

A számítógépen egy helyre vonatkozó információ az alábbiakból áll: a meghajtó, a mappa neve, a lehetséges almappák, a fájlnév és a kiterjesztés fejezi ki. Ezek összessége adja meg a fájl elérési útvonalát. Két fájlnak a számítógépen soha nem lehet pontosan ugyanaz az elérési útvonala.

A Windows operációs rendszert futtató számítógépek tartalma hasonló, de mégis egyedi mivel a felhasználó állítja be a saját igényeinek megfelelően a rendszert, illetve a mappaszerkezetet ő határozza meg. Például, saját igénye szerint adhatja meg a létrehozott dokumentumok vagy mappák nevét. Eldöntheti, hogy kevés mappa sok fájlt tartalmazzon-e, vagy pedig sok mappában tart-e kevés fájlt. Meghatározhatja, hogy minden fájlt és mappát egy meghajtón tárol-e, vagy külön-külön lemezekre menti ezeket.

Mivel lehetetlen megjegyezni az összes fájl elérési útvonalát, hasznos lehet a parancsikonok alkalmazása. A parancsikon rámutat az adott fájlra. Tartalmazza a fájl teljes elérési útvonalát, de a jelentést jobban visszatükröző névvel is elláthatja. Az asztalon található ikonok szinte mind parancsikonok, amelyek segítségével elindíthat egy programot, vagy megnyithat egy fájlt anélkül, hogy pontosan tudná, hová mentette

azt a számítógépen. A parancsikonok használatával az adatok többszörös tárolását is elkerülheti.

A mappák, meghajtók megjelenítésének teljes képernyőjűvé tétele, lekicsinyítése

Az ablakok kis vagy teljes méretűvé alakításához használja a rendszermenüt, amelyet az ALT+SZÓKÖZ billentyűparanccsal nyithat meg.

A rendszermenü a következő lehetőségeket tartalmazza:

- Előző méret
- Áthelyezés
- Méretezés
- Kis méret
- Teljes méret
- Bezárás

A Windows 11 lehetőségei közé tartozik a teljes méretre váltás billentyűparancsa, a WINDOWS+FELNYÍL, illetve a kis méretre alakításra a WINDOWS+LENYÍL.

Fájlkezelő program

Ahhoz, hogy a különböző meghajtókon tárolt mappákat vagy fájlokat elérhesse, fájlkezelő programra van szüksége. Mint minden Windows verzió, a Windows 11 is beépített fájlkezelő programmal rendelkezik. A

Fájlkezelő a Windows 11 központi alkalmazása, ahol a számítógépen tárolt összes fájlt és mappát kezelheti. Ezen kívül utólag feltelepített szoftvereket is használhat a fájlok kezeléséhez, például a Total Commandert.

A Fájlkezelő megnyitásához a következő lehetőségek állnak rendelkezésre: az asztalon jelölje ki és aktiválja az Ez a gép parancsikont.

Nyomja le a WINDOWS+E billentyűkombinációt.

A WINDOWS+X billentyűkombinációval megnyitható szöveges Start menüben is megtalálható a Fájlkezelő parancsikon.

A megnyitás elvégezhető a Start menü keresés funkciójával vagy a "Fájlkezelő, Rendszer" menüponttal.

Megjegyzés: Az Asztalon lévő "Ez a gép" parancsikon mindig a hagyományos Ez a gép nézetet fogja megnyitni még akkor is, ha a Fájlkezelő beállításaiban a Kezdőlap van beállítva. Ennek oka, hogy a parancsikon egy konkrét helyre mutat.

Amikor a Fájlkezelő megnyílik, alapértelmezetten a Kezdőlap nézet fogadja, amely a korábbi Windows verziókban Gyors elérés néven volt ismert. Ez a beállítás módosítható úgy, hogy a Fájlkezelő az Ez a gép nézettel induljon. Ezek a nézetek olyanok mintha a házba két ajtón keresztül lehetne bejutni. Az egyik a nappaliba, a másik a konyhába vezet. Mindkét helységből elérheti a szobát, csak az a kérdés, melyik ajtón lép be.

A Kezdőlap használata

A Kezdőlap, ahogy a neve is sugallja, gyors hozzáférést biztosít a fájlokhoz és mappákhoz. Nyilvántartást vezet a leggyakrabban használt mappákról és a legutóbb megnyitott fájlokról. Lehetőség van fájlok és mappák rögzítésére is, hogy azok mindig könnyen elérhetők legyenek. Tekintsen a Kezdőlapra úgy, mint egy központi helyre, ahonnan a legfontosabb tartalmait éri el. A Kezdőlap a Gyorselérés, a Kedvencek és a Legutóbbiak részekre oszlik, amelyek segítenek a hatékonyabb munkavégzésben.

1. Gyorselérés: A fontos mappákat tartalmazza. A Gyorselérés funkció elsődleges célja, hogy a leggyakrabban használt mappákat egyetlen kattintással elérhetővé tegye.

Rögzítheti a mappákat a Gyorselérés szekcióba. Ha van egy mappa, amelyet rendszeresen használ (például egy "Munka" vagy "Projektek" mappa), egyszerűen rögzítheti. Ehhez keresse meg a mappát a nyíl billentyűkkel vagy a nevének első néhány betűjének gyors begépelésével a Fájlkezelőben, majd a HELYI MENÜ billentyű vagy a SHIFT+F10 billentyűkombináció lenyomása után válassza a Rögzítés a Gyorselérésben menüpontot, és nyomja le az ENTER-t. A rögzített mappák két helyen is láthatóvá válnak: a Kezdőlap felső, Gyorselérés nevű szakaszában, valamint a Fájlkezelő ablakának bal oldalán található navigációs sávban is.

Természetesen egy rögzített mappát el is tud távolítani. Egy mappa eltávolításához navigáljon a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűjével a rögzített mappára a Gyorselérésben, nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt, és válassza a "Levétel a Gyors elérésből" opciót.

2. Kedvencek: A kiemelt fájlokat egy helyen tárolhatja. Míg a Gyorselérés a mappákra fókuszál, a Kedvencek funkció kifejezetten az egyes fájlok gyors elérésére szolgál. A Kedvencek szekció kezdetben üres. Azért van így, mert a rendszer a felhasználóra bízza, hogy mely egyedi fájlokat (pl. egy fontos táblázatot, egy folyamatban lévő dokumentumot vagy egy prezentációt) szeretne itt látni.

Fájlokat tud a Kedvencekhez hozzáadni. Egy fájl hozzáadásához keresse meg a kívánt fájlt a Fájlkezelőben, nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt, majd válassza a "Hozzáadás a Kedvencekhez" opciót, és nyomja le az ENTER-t. A kedvencnek jelölt fájlok kizárólag a Kezdőlap Kedvencek szakaszában jelennek meg, a bal oldali navigációs sávban nem.

Lehetősége van a fájlok Kedvencekből való eltávolítására. Egy fájl eltávolításához a Kedvencek listájában navigáljon a nyíl billentyűkkel vagy a kezdőbetűvel a fájlra, majd nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt, és válassza az Eltávolítás a Kedvencekből lehetőséget. Fontos megjegyezni, hogy ez a művelet nem törli a fájlt a számítógépről, csupán a Kezdőlap nézetből távolítja el.

3. Legutóbbiak: Itt áttekintheti az előzményeket. A Kezdőlap harmadik hasznos része a Legutóbbiak (vagy Előzmények) szekció. Ez a lista automatikusan frissül, és azokat a fájlokat mutatja, amelyeket a felhasználó a közelmúltban megnyitott. Ez rendkívül hasznos lehet, ha gyorsan vissza szeretne térni egy nemrég szerkesztett dokumentumhoz anélkül, hogy a mentési helyét kellene keresgélnie.

A Kezdőlapon a képernyőolvasó bemondja, ha egy terület össze van csukva vagy ki van bontva. A JOBB NYÍL billentyűvel kibonthatja, a BAL

NYÍL billentyűvel pedig összecsukhatja az adott szakaszt. A megnyitáshoz és bezáráshoz használható az ENTER és a SZÓKÖZ billentyű is. Kibontás után a nyílbillentyűkkel navigálhat az elemek között, és az ENTER leütésével nyithatja meg a kiválasztott mappát vagy fájlt.

Megjegyzés: A "Kedvencek" lapfül bezárásához kétszer le kell nyomni a BAL NYÍL billentyűt, illetve a kinyitásához a SZÓKÖZ és az ENTER billentyűk használhatók.

A három szakasz (Gyorselérés, Kedvencek, Legutóbbiak) együttes használatával a Kezdőlap egy valóban személyre szabott és hatékony központtá válik a mindennapi fájlkezelési feladatokhoz.

Rendezés és nézetváltás

A fájlok és mappák listájából a TAB billentyűvel léphet a rendezési és szűrési lehetőségekre. Egy "Név osztott gomb" elemhez érkezik. Itt a FEL- és LENYÍL billentyűkkel szűrhet a listára (pl. csak az A-H kezdőbetűs elemek megjelenítése), míg a JOBB- és BALNYÍL billentyűkkel a rendezési szempontot választhatja ki (pl. Név, Módosítás dátuma, Típus, Méret). Az ENTER lenyomásával alkalmazhatja a kiválasztott rendezést. Az ENTER ismételt megnyomása megfordítja a rendezési sorrendet.

A TAB billentyűvel navigálva a következő főbb részek érhetők el:

Állapotsor nézetmódok: A BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel választhat a Részletek (CTRL+SHIFT+6) és a Nagy ikonok (CTRL+SHIFT+2) választógombok közül. A Nagy ikonok az alapértelmezett, rácsos elrendezés, míg a Részletek nézet egy függőleges listát jelenít meg, ahol

a JOBBRA NYÍL lenyomásával a fájl további adatai (státusz, méret, típus) is felolvasásra kerülnek.

Címsor: Megmutatja az aktuális helyet (pl. "Kezdőképernyő").

Keresőmező: Itt gépelhet be egy keresési kifejezést a fájlok gyors megtalálásához.

Fanézet: A Fájlkezelő bal oldalán található hierarchikus nézet, amely tartalmazza a Gyors elérést, az Ez a gépet, a hálózati és felhőalapú meghajtókat.

A Kezdőlap módosítása és letiltása

Ha módosítani szeretné a Kezdőlap működését, tegye a következőket. Nyomja le a WINDOWS billentyűt, és idézőjelek nélkül kezdje el gépelni: "Fájlkezelő beállításai". Az első találat a Fájlkezelő beállításai, Vezérlőpult lesz. Nyomja le az ENTER-t. A megnyíló Fájlkezelő beállításai párbeszédpanelen több beállítást is módosíthat:

A "Fájlkezelő megnyitása a következőhöz" kombinált listamezőben kiválaszthatja, hogy a Fájlkezelő a "Kezdőlap" vagy az "Ez a gép" nézettel induljon. Ha a számítógépen van aktív OneDrive vagy Dropbox stb. fiók, akkor azokat is beállíthatja kezdőlapnak.

Adatvédelem: Itt jelölőnégyzetek segítségével engedélyezheti vagy tilthatja le a legutóbb használt fájlok vagy a gyakran használt mappák megjelenítését a Kezdőlapon. A SZÓKÖZ billentyűvel módosíthatja a jelölést.

Fájlkezelő előzményeinek törlése: A "Törlés" gomb segítségével törölheti a Kezdőlap előzményeit, így az kiürül (a rögzített elemek kivételével).

Ha teljesen le szeretné tiltani a Gyors elérés funkcióit, válassza ki, hogy a Fájlkezelő az Ez a gép nézettel induljon, vegye ki a pipát mindkét jelölőnégyzetből, és törölje az előzményeket.

Az Ez a gép nézet

Az Ez a gép nézet, hasonlóan a Kezdőlaphoz, két fő területre oszlik: a felső részen a Mappák, alatta pedig az Eszközök és meghajtók találhatók. Itt nem válogathatja meg, hogy milyen elemek jelenjenek meg; a rendszer automatikusan listázza az összes belső és külső meghajtót (beleértve a CD/DVD-meghajtót is, ha van), valamint a felhőalapú tárhelyeket és hálózati meghajtókat. A Mappák szekcióban az olyan ismerős mappák találhatók, mint a Dokumentumok és a Letöltések.

A navigáció és a nézetek közötti váltás (Részletek/Nagy ikonok) itt is ugyanúgy működik, mint a Kezdőlap esetében. Az Ez a gép és a Kezdőlap csupán két különböző bejárata a Fájlkezelőnek; a benne elérhető eszközök, mint a keresőmező vagy a fanézet, mindkét "ajtón" belépve ugyanúgy használhatók. A Windows 11 használata során minden felhasználó kialakíthatja a számára legkényelmesebb munkamódszereket.

Navigálás meghajtók, mappák, almappák és fájlok között

A fájlkezelés célja, hogy a felhasználó magabiztosan megtalálja a számítógépen lévő fájlokat, majd szükség szerint képes legyen azokat átmásolni vagy áthelyezni egy másik helyre. Ez a másik hely lehet a számítógépen belül egy másik mappa, vagy egy külső meghajtó, például egy SD-kártya, pendrive vagy külső merevlemez.

A fájlkezelés központi eszköze a Fájlkezelő. A Fájlkezelő eléréséhez bárhonnan a számítógépen nyomja le a WINDOWS+E billentyűkombinációt.

A Windows 11-ben a fájlkezelő megnyitása után alapértelmezetten az úgynevezett Gyors elérés jelenik meg. A Gyors elérésben a felhasználó által leggyakrabban használt és rögzített mappák és meghajtók találhatók meg. Lehetőség van beállítani a régi megszokott nézetet a Vezérlőpult Fájlkezelő beállításai hivatkozás kiválasztása után. A Fájlkezelő beállításai párbeszédpanel Általános lapfülének Fájlkezelő megnyitása kombinált listamezőjében a nyílbillentyűkkel váltson át a Gyors elérésről az Ez a gép lehetőségre.

Ha továbbra is a Gyors elérést kívánja megjeleníteni, és nem akarja a beállítást megváltoztatni, akkor a fájlkezelőre úgy is átválthat, hogy a BACKSPACE billentyűvel egy szintet visszalép, majd megkeresi a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel az Ez a gép ikont, és aktiválja az ENTER-rel.

A Fájlkezelőben a számítógépen és a hálózaton található tárhelyeket, illetve a számítógéphez csatlakoztatott adathordozókat járhatja be. Az ezeken való navigáláshoz használja a nyílbillentyűket, vagy nyomja le a meghajtók kötetcimkéjének kezdőbetűjét. A meghajtó kiválasztása után

nyomja le az ENTER-t, vagy válassza a helyi menü Megnyitás parancsát. Minden meghajtón találhatók mappák és fájlok, ezt nevezik gyökérkönyvtárnak.

A fájlkezelő programban a böngészéshez fanézetet és listanézetet használhat, amelyek között a TAB vagy az F6 billentyű lenyomásával válthat.

A fanézet struktúrája nem csak a merevlemezek, meghajtók listáját tartalmazza, hanem a fanézet elején a Kedvencek mappát, az asztalt, a felhasználói mappákat és a könyvtárakat is. Az Otthoni csoportot, valamint a Hálózatot is megtalálja a Számítógéppel együtt. A fanézet elejére a HOME, a végére pedig az END billentyűvel tud lépni.

Néhány meghajtó neve mellett plusz-, illetve mínuszjel található. Ez azt jelzi, hogy az adott meghajtó meg van-e nyitva, vagy be van-e zárva. A képernyőolvasó be is mondja, ha egy elágazás nyitott vagy zárt.

Ezeket megnyitni a JOBB NYÍL, bezárni a BAL NYÍL billentyű segítségével lehet. Ezen a módon lehet tallózni az egyes mappák almappái között.

A Navigációs ablak Fanézetben a LE- és FELNYÍL billentyűvel kikeresheti azt a mappát, amelynek tartalmára szüksége van. A meghajtón vagy mappán állva nyomja le az ENTER billentyűt, hogy a listanézetben láthatóvá váljanak a benne található fájlok vagy almappák. Ezeket az elemeket részletesebben megtekintheti, ha a listanézetbe átlép a TAB vagy az F6 billentyűvel.

Itt szintén használhatja az adott mappa megkeresésére a nyílbillentyűket vagy a mappa nevének kezdőbetűjét. A mappa megnyitásához használja az ENTER billentyűt. A mappából való kilépéshez használja a BACKSPACE billentyűt, vagy az ALT+BALRA NYÍL billentyűparancsot.

Ha a keresett állomány fájl, akkor annak futtatásához, indításához a fájl nevén állva az ENTER billentyűt kell lenyomnia, vagy a helyi menü Megnyitás parancsát kell használnia.

Megjegyzés: a hálózaton levő másik számítógép tartalmának megtekintéséhez a Hálózat ágat kell kibontani, ahol szintén a nyílbillentyűkkel navigálhat a hálózaton található másik számítógépre, majd az ENTER lenyomásával választhatja ki a tárhelyet. A kiválasztott számítógépen bejárhatja azok megosztott saját könyvtárstruktúráját.

Egy fájl, mappa tulajdonságainak megjelenítése (pl. név, méret, elérési útvonal)

Egy mappa vagy fájl legfontosabb jellemzője a neve és az, hogy hol található meg a háttértáron. A fájlkezelőben válassza ki azt a mappát vagy fájlt, amelynek meg kívánja tudni a tulajdonságait, és nyomja le az ALT+ENTER billentyűkombinációt, vagy használja a helyi menü Tulajdonságok parancsát. Megjelenik a mappához tartozó Tulajdonság párbeszédpanel. A következő információkat kaphatja meg a mappáról vagy a fájlról:

- Név
- Típus
- Hely (a számítógépen hol található)
- Méret (bájtban, kilo-, mega-, vagy gigabájtban)
- Lemezterület mérete (bájtban, kilo-, mega-, vagy gigabájtban)
- Tartalmaz (a mappában található fájlok és mappák száma)
- Létrehozva (dátum és idő)

- Attribútumok (írásvédett, rejtett)

Mivel az információk statikus szövegként jelennek meg, ezért nem kapják meg a rendszerfókuszt, így a képernyőolvasók alaphelyzetben nem olvassák fel őket. Az alábbiakban néhány lehetőséget ismertetünk a probléma megoldására.

JAWS képernyőolvasó

Az információkat a JAWS kurzorral tudja leolvasni.

A következőkben csak a numerikus billentyűzetet használja. (Bekapcsolt állapotban számokat és műveleti jeleket vihet be, kikapcsolt állapotban navigációra használhatja. Jelen esetben ez utóbbira lesz szükség.)

Kapcsolja be a JAWS kurzort az INSERT+MÍNUSZ billentyűparanccsal, majd nyomja le a CTRL+7 billentyűt, ahol a 7-es billentyű a HOME billentyűnek felel meg. Ekkor a kurzor az ablak bal felső sarkába kerül. Továbbra is a numerikus billentyűzetet használva a következő módokon tudja soronként elolvasni az információt:

- 2-es billentyű: Lefelé, soronként olvas.
- 8-as billentyű: Felfelé, soronként olvas.
- 4-es billentyű: Balra, karakterenként olvas.
- 6-os billentyű: Jobbra, karakterenként olvas.
- CTRL+4 vagy INSERT+4: Balra, szavanként olvas.
- CTRL+6 vagy INSERT+6: Jobbra, szavanként olvas.
- INSERT+5: Az éppen aktuális szót olvassa fel.
- 5-ös billentyű: Az aktuális karaktert olvassa fel.

A mozgáshoz a numerikus billentyűk helyett használhatja a CTRL, HOME, END, NYÍL billentyűket is. Ha elolvasta az ablak tartalmát, akkor

nyomja le a PLUSZ billentyűt, ezzel visszaváltja a PC kurzorra. Végezetül zárja be a Tulajdonság párbeszédpanelt az ESC billentyű lenyomásával.

Megjegyzés: Mivel a hordozható számítógépek többségén nincs numerikus billentyűzet, ezért a billentyűparancsok eltérhetnek. A hordozható számítógépek billentyűparancsainak megismeréséhez tanulmányozza a JAWS súgóját.

A JAWS kurzort mellőzheti, ha lenyomja az INSERT+B billentyűkombinációt. Ez a billentyűparancs felolvassa az ablak tartalmát, de mivel ez folyamatos olvasást eredményez, ezért nem mindig célszerű használni.

Ha a tulajdonságok közül valamit le kíván jegyezni, akkor az adatok megjegyzése helyett használja a tartalom virtuális megjelenítőben történő megjelenítését az INSERT+ALT+W lenyomásával, ahol a szövegszerkesztőben használt billentyűparancsokkal könnyen kijelölheti és kimásolhatja a szükséges információt, majd szöveges állományba illesztve mentheti a meghajtóra.

NVDA képernyőolvasó

Az aktuális objektum bemondása

- NVDA+5 a numerikus billentyűzeten: Felolvassa az aktuális objektumot, kétszeri lenyomásra betűzi azt, háromszori lenyomásra pedig az objektum nevét és értékét a vágólapra másolja.

Az előző elemre lépés

- NVDA+4 a numerikus billentyűzeten: Az előző, a jelenlegivel azonos szinten lévő elemre lép.

A következő elemre lépés

- NVDA+6 a numerikus billentyűzeten: A következő, a jelenlegivel azonos szinten lévő elemre lép.

Megjegyzés**:** Az asztali billentyűzetkiosztásnál használt billentyűparancsokban az NVDA billentyű az INSERT-et jelenti. Ennél a képernyőolvasónál is eltérnek az asztali és a hordozható számítógépek billentyűparancsai, ezért érdemes itt is tanulmányozni a program súgóját.

Az aktuális ablak felolvasása az INSERT+B billentyűparanccsal hajtható végre.

A fájlok és mappák nézetének megváltoztatása (pl. mozaik, ikonok, lista, részletek)

A meghajtók és a mappák tartalmát több szempont szerint tudja megjeleníteni. Az ikonokat – a Lista, a Tartalom és a Részletek nézet kivételével - sorokban és oszlopokban jelenítheti meg. Az egy sorban található elemek számát az ikon mérete határozza meg. Az alábbi módokon állíthatja be a fájlok és mappák elrendezésének nézetét.

Nyissa meg az ALT billentyűvel a Fájlkezelő program ikonsorát, majd a JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon a "Megtekintés" gombra és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A LE- vagy FELNYÍL billentyűvel válasszon a felkínált lehetőségek közül és a kiválasztott nézeten állva nyomja le az ENTER billentyűt.

Az elrendezés nézetének megadására más mód is létezik. A fájlkezelőben ne legyen fájl vagy mappa kiválasztva. Ha szükséges,

akkor a kijelölés megszüntetéséhez használja a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációt. Ezután nyissa meg a helyi menüt, és lépjen be a Nézet almenübe. Itt a FEL- és a LENYÍL billentyűkkel válthat a nézet típusai között. A kiválasztott nézeten állva nyomja le az ENTER billentyűt.

A Windows 11 Fájlkezelőjében a fájlok és mappák hatékonyabb áttekintésére és kezelésére többféle nézet is rendelkezésre áll. Az alábbiakban bemutatjuk ezeket a nézeteket, és kitérünk arra is, hogy melyik lehet a legalkalmasabb a gyengénlátó és vak felhasználók számára.

Extra nagy ikonok / Nagy ikonok / Közepes ikonok / Kis ikonok: Ezek a nézetek a fájlokat és mappákat különböző méretű ikonokként jelenítik meg egy rácsszerű elrendezésben, sorokba és oszlopokba rendezve. Az ikonok alatt látható a fájl vagy mappa neve. Az Extra nagy és a Nagy ikonok nézetek megkönnyítik a vizuális azonosítást. A Kis ikonok nézet ezzel szemben több elem egyidejű megjelenítését teszi lehetővé.

Lista: Ebben a nézetben az elemek oszloponként, egy egyszerű listában jelennek meg, kis ikonnal és a fájlnévvel. Ez egy nagyon tömör elrendezés, amely lehetővé teszi, hogy egyszerre sok fájlt lásson a felhasználó, anélkül, hogy görgetnie kellene. A navigáció lineáris, oszlopról oszlopra történik.

Részletek: Ez a nézet táblázatos formában, oszlopokba rendezve jeleníti meg a fájlokat és mappákat. Az első oszlopban az ikon és a név látható, a további oszlopokban pedig olyan részletes információk kapnak helyet, mint a módosítás dátuma, a fájl típusa vagy a mérete. Az oszlopfejlécek

segítségével az elemek könnyen sorba rendezhetők a különböző tulajdonságok szerint.

Mozaik: A mozaik nézet egyfajta átmenetet képez a közepes ikonok és a részletek nézet között. Az elemeket ikonokkal és a legfontosabb információkkal (pl. fájlnév, típus, méret) jeleníti meg, de nem szigorúan táblázatos formában, hanem egy rácsszerű, "mozaikos" elrendezésben.

Tartalom: A tartalom nézet minden elemhez egy külön sort rendel, ahol az ikon és a név mellett további részletes információk is megjelennek, például a méret, a módosítás dátuma és a szerző. Ez a nézet akkor hasznos, ha részletesebb információkra van szükség anélkül, hogy a "Részletek" nézet oszlopai között kellene navigálni. Az elemek lineárisan, egymás alatt helyezkednek el.

A gyengénlátó felhasználók számára a láthatóság és az áttekinthetőség a legfontosabb, ezért az Extra nagy ikonok és a Nagy ikonok nézetek a leginkább ajánlottak. A nagyméretű ikonok és a hozzájuk tartozó nagyobb betűméret jelentősen megkönnyíti az elemek vizuális azonosítását. Ezen kívül a Tartalom nézet is hasznos lehet, mivel egyértelműen elkülöníti az egyes elemeket és azok adatait, tágasabb elrendezést kínálva, mint a sűrűbb "Részletek" nézet. A Windows 11 kontrasztos témáival kombinálva ezek a nézetek még jobban használhatók.

Vak felhasználók számára, akik képernyőolvasó szoftvert használnak, a navigáció egyszerűsége a kulcsfontosságú. A lineáris, egyirányú elrendezés teszi lehetővé a leghatékonyabb tájékozódást, ezért a Lista és a Részletek nézetek a legideálisabbak. Mindkét nézet az elemeket egyetlen oszlopba rendezi (a Részletek nézetben a fő navigációs oszlop a fájlnév), így a felhasználónak csak a FEL- és LENYÍL billentyűket kell használnia a navigációhoz. A képernyőolvasó soronként olvassa fel az

információkat, ami egyértelmű és következetes. Részletek nézetben a soron belül a BAL- vagy JOBBNYÍL billentyűvel, az oszlopon belül pedig a LE- és FELNYÍL billentyűvel navigálhat.

Vannak nem javasolt nézetek. A rácsszerű elrendezések, mint az Ikonok (minden méretben) és a Mozaik nézetek megnehezítik a navigációt. Ezekben az esetekben a FEL-, LE-, JOBB- és BALNYÍL billentyűk használatára is szükség van, ami könnyen zavart okozhat a tájékozódásban, és nehezebbé teszi a teljes tartalom áttekintését.

Általánosan használt fájltípusok felismerése: szövegszerkesztői fájlok, táblázatkezelő dokumentumok, prezentációs fájlok, hordozható dokumentumok (pdf), kép-, hang- és videó-állományok, tömörített fájlok, futtatható fájlok

Állományok azonosítása

Az állományok egyértelmű azonosítására az állománynév és a kiterjesztés szolgál, amelyeket ponttal kell elválasztani egymástól. Az állománynév jelezheti, hogy mit tartalmaz az állomány, a kiterjesztés pedig az állomány típusára, szerkezetére utal. Ez utóbbit ismert fájltípusok esetén a Windows alapértelmezetten elrejti.

A gyakori fájltípusok kiterjesztéseinek elrejtését meg lehet szüntetni a Vezérlőpult Fájlkezelő beállításai hivatkozás megnyitása után. A Fájlkezelő beállításai párbeszédpanel Nézet lapfülén ki kell venni a jelölést az Ismert fájltípusok kiterjesztéseinek elrejtése beállítási lehetőségből. Másik megoldás, ha a fájlkezelőben az ikonsor

"Megtekintés" gombját megnyitja az ENTER billentyűvel, majd belép a "Megjelenítés" almenübe és a „Fájlnévkiterjesztések” menüpontot bejelöli az ENTER billentyűvel.

A kiterjesztésből lehet következtetni arra, hogy a fájl milyen programmal készült. Amennyiben az állomány kiterjesztése például DOCX, akkor az feltehetően Microsoft Office Word-ben készült dokumentum. Ha a kiterjesztés COM, EXE vagy BAT, akkor az futtatható állományt, elindítható programot takar, a BMP, GIF, PNG vagy JPG kiterjesztésből pedig képre lehet következtetni. Fontos megkötés, hogy egy helyen, mappában nem szerepelhet több azonos nevű és azonos kiterjesztésű állomány. Azonos nevű, de más kiterjesztésű lehet, ahogy más nevű, de azonos kiterjesztésű is (például több TXT dokumentum egy közös mappában). Különböző helyeken lehetnek azonos nevű és azonos kiterjesztésű állományok is. A Windows rendszer a kis és nagybetűk között nem tesz különbséget.

Hangfájlok

Waveform Audio File Format (WAVE/WAV)

A WAV formátum a digitális audio állományok egyik adatformátuma. Szemben az MP3, illetve más adatformátumokkal, a WAV általában nem tömöríti az adatokat. A WAV formátumot (pontos neve: RIFF WAVE) a Microsoft definiálta a Windows operációs rendszer számára „Resource Interchange Format” (RIFF) néven.

A Windows-ban a különböző jelzésekhez, tevékenységekhez hangeffektusokat rendelhet, amelyeket a számítógép háttértárolóján különálló állományokban tárolhat, és az állományokat nevük mellett .WAV kiterjesztéssel azonosíthat.

MP3

Az MP3 veszteséges tömörítésen alapuló, zene tárolására használt fájlformátum, jelenleg az egyik legelterjedtebb. Az MP3 formátumban tárolt zenék fájlmérete akár tizede is lehet a CD-n tárolt zenék méretének. Valójában két különböző, de nagyon hasonló formátum, az MPEG– 1 Audio Layer 3 és az MPEG–2 Audio Layer 3 közös neve; illetve nem hivatalosan létezik az MPEG–2.5 Audio Layer 3 is. Ezek elsősorban a bitráta és a mintavételezési frekvencia megengedett értékeiben térnek el egymástól.

OGG

Az Ogg bitfolyam (bitstream) formátum – melyet a Xiph.org Alapítvány fejleszt – olyan keretrendszer, aminek célja olyan multimédiás formátumok támogatása, amelyek szabadon felhasználhatóak anélkül, hogy azok után jogdíjakat kellene fizetni, vagy a felhasználhatóságukat bárki korlátozná; valamint a szabványok is nyíltak és szabadon elérhetőek legyenek.

Windows Media Audio (WMA)

A WMA (Windows Media Audio) a Microsoft saját zenei formátuma. A legtöbb mai lejátszóprogram képes megnyitni és lejátszani.

M4A (MPEG-4 Audio)

Az M4A kizárólag hanganyagok tárolására szolgál. Gyakran használják az Apple termékek, de máshol is lehet vele találkozni. Tulajdonképpen ez egy MP4 fájl, ami csak hangot tartalmaz. Azért vezették be az .m4a kiterjesztést, hogy a felhasználók könnyen megkülönböztethessék a .mp4 videófájloktól. Általában AAC (Advanced Audio Coding) tömörítést tartalmaz, ami jobb hangminőséget biztosít kisebb fájlméret mellett, mint a régi MP3 formátum. Zenék, hangoskönyvek és podcastok gyakori formátuma. Támogatja a fejezeteket is, ami hangoskönyveknél különösen hasznos a navigációhoz.

Képfájlok

Mivel a Windows grafikus rendszer, ezért sokféle képformátum kezelését képes elvégezni.

Bár a Windows alapformátuma a BMP, ami tömörítés nélküli, ezért a nagy fájlméretek miatt nem használják. Helyette elterjedt a *.gif, a *.jpg és a *.png kiterjesztésű állományok használata. A *.gif veszteségmentesen, a *.jpg, *.png veszteségesen, de hatékonyabban tömörít.

A legelterjedtebb *.jpg formátumnál a tömörítés mértéke állítható, de az erősen tömörített képeknél már észrevehető a minőségromlás. A *.gif, és a *.png képeknek lehetnek átlátszó részei. A *.gif képek állhatnak több fázisból, így akár mozoghatnak is. A *.png képeknek pedig lehet alfa csatornája, ami az adott képpont átlátszóságának mértékét határozza meg.

Szintén képek lehetnek a *.cdr, *.cgm, *.dib, *.drw, *.dxf, *.eps, *.hgl, *.msp, *.pcd, *.pct,

*.pcx, *.pic, *.plt, *.tga, *.tif, *.wmf, *.wpg kiterjesztéssel rendelkező állományok is.

Filmek, videók

A használat során a legtöbb problémát a mozgóképes állományok okozzák, mivel itt a hangot és a képek sorozatát egymással szinkronban kell tárolni a fájlban. Az ezekre alkalmazott kódolási módszerek sokfélék, amelyek közül sokat a Windows alapból nem támogat. A kódolást és dekódolást az ún. kodekek valósítják meg, így csak azon filmfájlok tekinthetők meg Windows alól, melyek kodekét az alaprendszer tartalmazza, vagy amelyet utólag telepített a felhasználó.

AVI: Az AVI (angol betűszó: Audio Video Interleave – audio-videó-összesorolás, -fésülés) olyan fájlformátum, amit mind a hang, mind pedig a videóadatok meghatározott csomagban történő tárolására, és ezen adatok lejátszására hoztak létre. A Microsoft 1992 novemberében mutatta be ezt a formátumot a Windows videós részeként.

MPEG: A Moving Picture Experts Group (magyarul mozgóképszakértők csoportja, röviden MPEG) elterjedt videótömörítési szabványcsalád. Ez a csoport dolgozta ki az MPEG-1 és MPEG-2 szabványokat is.

Az MKV (Matroska Video): nem egy tömörítési eljárás (mint az MP3 vagy a JPG), hanem egy konténerformátum. Egyetlen fájlban képes tárolni korlátlan számú videó-, audio-, kép- és feliratsávot, még akkor is, ha azok különböző típusúak. Ingyenes, nyílt forráskódú, így a jövőben is biztosított a támogatása. Egy MKV fájl tartalmazhatja az eredeti filmhangot, és mellette egy külön sávon a narrált változatot, ahol egy narrátor elmondja a képernyőn látható vizuális eseményeket a látássérült emberek számára. Egyetlen fájl tartalmazza mindkét verziót, és a lejátszóban (pl. VLC Player) bármikor át lehet váltani a hangsávok között.

Tömörített fájlok

A ZIP egy általánosan elterjedt fájltömörítési eljárás, amely minden fájlt elkülönítve tárol az archívumon belül. A legtöbb tömörítő/kitömörítő program támogatja. A Windows rendszerrel egyszerűen lehet zip kiterjesztésű tömörített állományokat létrehozni. Ezek a fájlok olyan speciális formátumban vannak mentve, amely nem igényel sok helyet. Ez különösen hasznosnak bizonyulhat hang- vagy képi információ e-mailben történő küldése vagy mentése esetén, mivel azok tömörítés nélkül nagy méretűek lehetnek. Több fájlt vagy mappát is tömöríthet egyetlen zip fájlba.

A RAR tömörítő programmal tömörített fájl .rar kiterjesztéssel rendelkezik. A zip tömörítés mellett manapság ez a legelterjedtebb

tömörítési formátum a Windows rendszeren. Magasabb tömörítési arányt használ, mint az általános ZIP tömörítés.

Az arj kiterjesztésű fájl Robert Jung tömörítést használó, ARJ tömörítővel készült fájlarchívum. Az ARJ a DOS-hoz és a korai Windows-hoz lett kifejlesztve. Manapság nem használatos.

Egyéb fájlkiterjesztések

Telepített szövegszerkesztő-alkalmazással vagy a Windows beépített szövegszerkesztőjével létrehozott fájlok a *.doc, *.docx, *.txt, *.rtf, *.odt kiterjesztést kapják. A táblázatkezelőkkel létrehozott állományok a *.xls, *.xlsx kiterjesztésekkel, az adatbázis-kezelő programmal létrehozott fájlok *.mdb, *.accdb kiterjesztéssel jönnek létre. (Ezek a programok a felsoroltakon kívül még számos más fájltípusban is képesek a fájlokat menteni.)

Az OpenDocument vagy ODF (eredetileg OASIS Open Document Format for Office Applications) nyílt fájlformátum-szabvány irodai programcsomagok dokumentumainak - szöveges dokumentumok, táblázatok, adatbázisok és bemutatók - tárolására és cseréjére. A szabványt az OASIS ipari konzorcium készítette az OpenOffice.org XML-alapú formátumát alapul véve. A szabvány szabadon, jogdíj fizetése nélkül felhasználható. Az ODF-dokumentumok gyakoribb fájlnév-kiterjesztései:

- .odt jelöli a szöveges,
- .odm a mester-,
- .ods a táblázat-,
- .odp a bemutató-,

- .odg az ábra-,
- .odb az adatbázis-,
- .odf a képletdokumentumokat.

A Portable Document Format (PDF) az Adobe Systems által kifejlesztett, dokumentumok tárolására alkalmas fájlformátum. A PDF alkalmas szöveget, ábrát, hivatkozásokat és képeket tartalmazó dokumentum leírására, eszköz- és felbontásfüggetlen formában. A dokumentum lehet egyoldalas, de akár több ezer oldalas is, egyszerű vagy összetett: sokféle betűtípussal, ábrával, színnel és képpel, továbbá tartalmazhat üres űrlapokat, amelyeket a felhasználó később elektronikus formában ki tud tölteni. A PDF nyílt szabványú dokumentumformátum. A PDF/A az ISO által szabványosított változata a Portable Document Format (PDF) formátumnak, azt specializálva az elektronikus dokumentumok hosszútávú megőrzésére. A PDF/A annyiban különbözik a PDF formátumtól, hogy ki lettek belőle hagyva azok a szolgáltatások, amelyek nem illeszkednek a hosszútávú archiváláshoz, pl. a betűkészletek csatolása és a titkosítás. Azok a PDF fájlok, amelyek szövegesen is tartalmazzák az információkat, kereshetők és a képernyőolvasó szoftverekkel is felolvastathatók.

A futtatható fájlok egy vagy több művelet elvégzésére képesek.

- .com: Microsoft operációs rendszerek parancsfájljai. Méretük 64kB.
- .bat: DOS vagy parancssori parancsok kötegelt állománya.
- .exe: Gépi kódra fordított futtatható program.
- .lnk: Másik fájlra mutató hivatkozás, másnéven link. Nem csak futtatható fájlra mutathat.

A Windowsban sok más állományfajtával is találkozhat. A programok többsége saját formátumot használ az általuk készített anyagok

tárolásához, így a fájltípusok és a kiterjesztés-variációk száma olyan nagy, hogy azt nem lehet felsorolni.

Összefoglalás

Szöveges dokumentum: DOC, DOCX, RTF, ODT, TXT

Táblázatkezelővel készült fájl: XLS, XLSX, XLC

Képállomány: JPG, JPEG, GIF, BMP, TIF, EPS, TGA

Tömörített állomány: ZIP, ARJ, ACE, RAR, TAR, GZ

Videó állomány: AVI, WMV, MPEG, RM

Hangállomány: WAV, SND, WMA, MP3, MID, OGG

Prezentációs állomány: PPT, PPTX, PPS

Ideiglenes állomány: TMP

Adatbázis-állomány: DBF, MDB

Internetes weblap állomány: HTM, HTML

Futtatható fájl (alkalmazás): BAT, COM, EXE

Adobe Acrobat hordozható dokumentum: PDF

Másolat (backup) állomány: BAK

Meghajtó, mappa és fájl megnyitása

Egy adott meghajtót a fájlböngészőből lehet megnyitni. Ha a Fájlkezelőben a meghajtó nevének kezdőbetűjével vagy a nyilakkal ránavigál a meghajtóra, az ENTER lenyomásával vagy a helyi menü Megnyitás parancsával megnyithatja azt.

Mappa és fájl megnyitásához szintén ki kell választani a kezdőbetűvel vagy a nyilakkal a megnyitandó elemet, majd le kell nyomni az ENTER billentyűt. A Megnyitás parancs a helyi menüben is megtalálható. Fájlt olyan programmal is meg tud nyitni, amely képes kezelni azt a fájltípust. Fájl megnyitásához használja az adott program megnyitás parancsát, amely általában a Fájl menüben található, vagy a Fájlkezelő helyi menüjében a Társítás almenüt.

Fájlok és mappák megnyitására használható a Futtatás párbeszédpanel, a parancssor, a parancsikon, illetve a Start menü Keresés mezője is. Ezekben az esetekben az egész útvonal megadására szükség lehet.

Fájlok és mappák elnevezésének gyakorlata: találó, keresést és elrendezést segítő név adása

A mappákat és fájlokat érdemes olyan névvel ellátni, ami leginkább utal a tartalmukra. A jól megválasztott név növeli a keresés hatékonyságát és a megfelelő rendezést. Lehetőleg ne legyen a névben speciális karakter, rövidítés vagy ékezetes betű. Előfordulhat olyan szoftver, amely az ékezetes betűket nem tudja kezelni, bár manapság ez egyre ritkább. Sok

helyen az ékezetes betűk támogatásának hiánya miatt angolul adják meg a fájlok és mappák nevét.

A név szerinti rendezés csak akkor tud hatékonyan működni, ha a nevek jól meg vannak választva. A típus szerinti rendezés a fájlok kiterjesztése alapján történik.

A Windows 11 alapértelmezetten négy mappában tárolja a létrehozott és mentett fájlokat, ezek a Dokumentumok, a Képek, a Zene és a Videók nevet kapták.

Az operációs rendszer a fájlkiterjesztés szerint rendszerezi és teszi megfelelő mappába a létrehozott fájlokat, de lehetősége van más helyre is menteni azokat.

Mappa létrehozása

Először meg kell adni a létrehozandó mappa helyét. Ehhez a Fájlkezelőben lépjen be a megfelelő mappába. Tanácsos leellenőrizni az INSERT+T képernyőolvasó billentyűparanccsal, hogy valóban azon a helyen tartózkodik-e, ahol az új mappát létre kívánja hozni. A hely megadása után nyissa meg az ALT billentyűvel a Fájlkezelő ikonsorát. Az ikonsor első eleme az „Új” gomb, amelyen alapértelmezetten megtalálható a fókusz. Nyomja meg az ENTER billentyűt a „Új” gombon, majd a megjelenő menüben a „Mappa” menüponton is nyomja le az ENTER-t. Új mappát a helyi menüben is létre tud hozni. A létrehozás előtt ne legyen kijelölt elem, ezért - ha szükséges -, a CTRL+SZÓKÖZ billentyűparanccsal szüntesse meg a kijelölést. Ezután nyissa meg a helyi menüt és válassza az Új almenü Mappa parancsát. A

CTRL+SHIFT+N billentyűkombináció lenyomásával is létre tud hozni új mappát.

A parancs kiadása után megnyílik az a szerkesztőmező, amibe alapértelmezetten be van írva, az „Új mappa” szöveg. Ha lenyomná az ENTER billentyűt, akkor ezen a néven hozna létre mappát a rendszer. Az új mappának gépelje be a nevét, és zárja le a szerkesztőmezőt az ENTER billentyűvel. Alapesetben a szerkesztőmezőben található Új mappa szöveg ki van jelölve, ezért, ha begépeli a mappa nevét, akkor felülírja az új szöveg a régit. Ha bármelyik nyílbillentyűt lenyomja, a kijelölés megszűnik.

Amikor beírta a mappa nevét és lenyomta az ENTER-t, az új mappa létrejött és ki van jelölve. Előfordulhat, hogy véletlenül kétszer nyomta le az ENTER-t a mappa létrehozásakor, azaz az ENTER billentyű második lenyomásával belépett az új, üres mappába. Ekkor a nyílbillentyűk lenyomásakor a képernyőolvasó nem mond semmit, és az INSERT+FEL NYÍL billentyűparancsra is azt mondja, hogy üres. Ellenőrizze le, hogy hol tartózkodik az INSERT+T billentyűkombinációval. Ha valóban belépett az új, üres mappába, és ki kíván lépni belőle, akkor nyomja le a BACKSPACE billentyűt.

Lehetőség van a létrehozott új mappában újabb mappákat (almappákat) létrehozni. Nyissa meg az elkészített mappát az ENTER billentyűvel, majd hozzon létre újabb mappákat

Mappák, fájlok átnevezése

Megteheti, hogy a már létrehozott mappának vagy fájlnak új nevet ad, ha a meglévő valamilyen okból nem felel meg. Jelölje ki az átnevezni kívánt mappát vagy fájlt, majd válassza a helyi menü Átnevezés parancsát. Az Átnevezés parancs a Fájlkezelő ikonsorán is megtalálható. Nyissa meg az ALT billentyűvel az ikonsort, és navigáljon a JOBB NYÍL billentyűvel az „Átnevezés” gombra, majd nyomja le az ENTER-t. A leggyorsabban az F2 funkcióbillentyűvel kezdeményezheti az átnevezést. A parancs kiadását követően megnyílik az a szerkesztőmező, ami tartalmazza a fájl vagy mappa eredeti nevét. Alaphelyzetben az eredeti név ki van jelölve, így, ha begépeli az új nevet, akkor az felülírja a régit. Ezért az Átnevezés parancs kiadása után ne használja a nyílbillentyűket, mivel akkor a kijelölés elvész. Gépelje be az új nevet, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ha közben meggondolja magát, és az átnevezésből ki kíván lépni, nyomja le az ESC billentyűt.

A fájlok átnevezése során a Windows 11 operációs rendszerben már nem kell megadni a kiterjesztést, mivel azt a rendszer automatikusan hozzáteszi a begépelt névhez. A meglévő fájlnév szerkesztésekor nem szabad módosítani a kiterjesztést, mert a fájl használhatatlanná válhat. A kiterjesztést csak abban az esetben módosítsa, ha tisztában van a következményekkel.

Fájlok keresése tulajdonságok szerint: a fájlnév egészével vagy részével, szükség esetén helyettesítő karakterrel, tartalom vagy a módosítás dátuma alapján

Ha olyan fájlt keres, aminek nem tudja a nevét vagy az elérési útvonalát, akkor annak megtalálása nehézkes és lassú lehet, ezért érdemes használni a Windows keresési szolgáltatását. A Windows 11-ben többféle lehetőség is rendelkezésre áll ehhez.

Keresőpanel használata

A keresési felület elérésének leggyorsabb és legelterjedtebb módja a WINDOWS+S billentyűkombináció lenyomása. A parancs kiadása után a képernyőolvasó felolvassa a "Keresőmező szerkesztőmező" információt. Ez jelzi, hogy a fókusz a beviteli mezőn van, és a rendszer készen áll a keresési kifejezés fogadására. Alternatívaként használható a WINDOWS+Q billentyűkombináció is, amely ugyanazt a funkciót látja el.

A Start menübe történő belépés után elkezdett gépeléssel is indítható keresés. A Start menü mellett lévő nagyító ikonnal jelzett „Keresés” gomb aktiválásával nem csupán a számítógépen található tartalmak között kereshet, hanem megmutatja az internetes találatokat is. Amint a felhasználó elkezdi beírni a keresett szót vagy kifejezést, a Windows 11 valós időben javaslatokat jelenít meg a beviteli mező alatt. Ezek a javaslatok lehetnek korábbi keresések, releváns alkalmazások vagy gyakori webes lekérdezések. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel lehet navigálni ebben a dinamikusan frissülő listában. Ha egy javaslat

megfelelő, az ENTER billentyű lenyomásával megnyitható a kiválasztott elem anélkül, hogy végig kellene gépelni a teljes kifejezést. A teljes keresési kifejezés beírása és az ENTER lenyomása után megjelenik a részletes találati lista. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel lehet végig haladni a listán szereplő összes elemen. A képernyőolvasó program minden elem esetében bejelenti annak nevét és típusát. A kívánt elem megnyitásához vagy elindításához nyomja le az ENTER billentyűt.

Amikor a találati listában a nyíl billentyűkkel kiválaszt egy elemet (például egy fájlt vagy egy alkalmazást), a keresőablak jobb oldalán egy előnézeti vagy műveleti panel jelenhet meg. Ez a panel további információkat és gyorsgombokat tartalmazhat, mint például "Megnyitás", "Fájl helyének megnyitása" vagy "Eltávolítás". A fókusz a találati listáról a JOBB NYÍL billentyű lenyomásával vihető át erre a panelre. A panelen belüli gombok és opciók között a FEL- és LENYÍL billentyűkkel lehet navigálni, az aktiválás pedig az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel történik. A SHIFT+TAB vagy a CTRL+TAB billentyűkombinációval a fókusz visszavihető a találati listára.

A Windows 11 keresője képes a találatok kategóriák szerinti szűrésére. Ez lehetővé teszi, hogy a felhasználó gyorsan leszűkítse a keresést például csak alkalmazásokra, dokumentumokra vagy webes találatokra. Gépelje be a keresési kifejezést a WINDOWS BILLENTYŰ+S billentyűparancs megnyomása után. A fókusz ekkor a találati listán van. A szűrésre szolgáló vezérlőelemekre a következőképpen tud navigálni:

1. A "Keresőmező" szerkesztőmezőről a SHIFT+TAB billentyűvel navigáljon az "Összes" gombig. Ezzel a fókusz a találati lista felett vízszintesen elhelyezkedő szűrősávra kerül. Mivel a keresés panel felülete webes alapú, a képernyőolvasó virtuális kurzora aktiválódott. Ahhoz, hogy a nyílbillentyűkkel kényelmesen be tudja

járni a szűrősáv gombjait, a virtuális kurzort ki kell kapcsolni. Nyomja le az INSERT+Z billentyűkombinációt, majd ezután a BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel navigáljon a szűrési kategóriákon. A használni kívánt szűrési mód gombján nyomja le az ENTER billentyűt. A lenti találati lista azonnal frissül, és már csak az adott kategóriába tartozó elemeket jeleníti meg.

2. A "Keresőmező" szerkesztőmezőbe gépelje be a keresendő kifejezést. Ezután nyomja le a SHIFT+TAB billentyűparancsot, hogy a webes tartalom területére navigáljon. Ekkor a webes felület miatt a képernyőolvasó program virtuális kurzora aktiválódik. A virtuális felületen használhatja a gyorsnavigációs billentyűket. A SHIFT+B billentyűkombinációval meg tudja keresni a szűrési kategóriák gombjait. Válasszon a "Fotók", "Mappák", "Személyek", "Beállítások", "Dokumentumok", "Alkalmazások", "Microsoft Bing", "Összes" gombok közül. Az "Összes" valójában a szűrés nélküli keresést jelenti. A kívánt szűrési mód gombján nyomja le az ENTER billentyűt. A szűrés megtörténik és a fókusz átkerül a találati listába.

A szűrő alkalmazása után a fókusz a frissített találati listába kerül. A szűrt találati listában használja a FEL- és LENYÍL billentyűket a megszokott módon a szűrt eredmények közötti böngészéshez.

Szűrés előtagok használatával

Bár a fülek közötti navigáció a szabványos módszer, a felhasználók egy sokkal gyorsabb és megbízhatóbb technikát is használhatnak: a szűrő előtagok használatát. Ez a módszer kiküszöböli a Tab billentyűvel történő navigáció szükségességét, ami különösen hasznos lehet, ha a

felület nehezebben használható. A technika lényege, hogy a keresési kifejezés elé be kell írni a kategória nevét, kettősponttal elválasztva.

Példák a használatra:

- Csak alkalmazások keresése: alkalmazások: Word
- Csak dokumentumok keresése: dokumentumok: negyedéves jelentés
- Csak beállítások keresése: beállítások: hang
- Csak mappák keresése: Mappák: Könyvek
- Csak fotók keresése: Fotók: Család
- Csak személyek keresése: Személyek: János
- Csak Bing keresés: Microsoft Bing: Kutya

Ez a módszer közvetlenül a keresőmezőben szűri az eredményeket, megkerülve a grafikus felületen való navigációt. Ez a módszer gyorsabb, mivel nem kell a felhasználói felület elemein végig lépkedni.

Keresés a Fájlkezelő alkalmazásban

A modern digitális munkakörnyezetben a fájlok és mappák közötti gyors és hatékony navigáció elengedhetetlen. A Windows 11 Fájlkezelőjének kereső funkciója központi szerepet játszik ebben, lehetővé téve, hogy másodpercek alatt megtalálja a szükséges dokumentumokat, képeket vagy bármilyen más állományt.

A keresés funkció használata

A keresési folyamat megkezdéséhez először a Fájlkezelő ablakában kell tartózkodnia. A megnyitáshoz nyomja le a WINDOWS+E billentyűkombinációt. Navigáljon a nyílbillentyűkkel és az ENTER-rel abba a mappába vagy meghajtóba, ahol a keresést el szeretné végezni. A fájlkezelőben a TAB billentyűvel juthat el a keresőmezőbe, vagy használhatja a CTRL+E billentyűkombinációt, illetve az F3 funkcióbillentyűt. A Windows 11-ben ezek a módok ugyanahhoz az eredményhez vezetnek.

A jobb felső sarokban található mezőbe gépelje be a keresendő kifejezést. Amint megkezdi a gépelést, a Windows azonnal elindítja a keresésben megadottak alapján az aktuális mappa és a hozzátartozó almappák vizsgálatát. A kiindulási mappával kezdődően a gép megjeleníti az összes találatot, annak minden részletével együtt. A keresendő információ begépelése során folyamatosan szűkíti a találatok listájának tartalmát, csak azokat az állományokat mutatja, amelyek tartalmazzák az addig begépelt karaktersorozatot. A képernyőolvasó folyamatosan tájékoztatást ad a keresés állapotáról. A gépelés megkezdése után elhangzik a "A keresés folyamatban" üzenet. A rendszer folyamatosan frissíti a találatok listáját, és a képernyőolvasó bemondja a talált elemek aktuális számát. Amikor a rendszer befejezte az összes releváns hely átvizsgálását, a "Befejeződött a keresés" üzenet hangzik el.

Már a keresés folyamán megjelenítésre kerül a találatok darabszáma a fájlkezelő állapotsorán. Ez az információ lekérdezhető a képernyőolvasó program INSERT+PAGEDOWN billentyűparancsával is.

Mivel a keresés alaphelyzetben az indítási helyről kiindulva történik meg, előfordulhat, hogy a keresést ki kívánja terjeszteni a számítógép más területeire is. A keresési hely megadásához a Keresés mezőről a SHIFT+TAB billentyűparanccsal lépjen az Eszköztárra és a JOBB- és BALNYÍL billentyűkkel válasszon a felkínált lehetőségek közül, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ha egy osztott gombot aktivált, akkor a nyílbillentyűkkel további lehetőségek közül válogathat.

A keresési kifejezés beírása után a következő lépés a találati listára való navigálás. Erre többféle módszer is létezik.

1. ENTER billentyű használata: Ez a leggyorsabb út. Miután beírta a keresőszót, nyomja le az ENTER billentyűt. A fókusz azonnal a találati lista első elemére ugrik, és a képernyőolvasó felolvassa annak nevét.

2. F6 billentyű használata: ez a módszer a Fájlkezelő logikai felépítését használja ki. Az F6 billentyűvel válthat a Fájlkezelő fő panelei között (navigációs panel, tartalompanel, menüsor). A találati lista a tartalompanelen található, így az F6 billentyűvel gyorsan és megbízhatóan, a köztes elemek átugrásával juthat el a találatokhoz.

3. A TAB billentyű használata: Ha a keresőkifejezés beírása után nem nyomja le az ENTER-t, a TAB billentyűvel is eljuthat a találatokhoz. A keresőmező és a találati lista közötti kezelőelemek a következők:

A TAB első lenyomására a fókusz a Fájlkezelő menüsorára (ikonsorára) kerül. Itt a BAL- és JOBBNYÍL billentyűvel navigálhat a menü elemein.

A TAB második lenyomása a "Részletek Gomb" elemre viszi a fókuszt, amellyel a részletező ablaktáblát lehet megjeleníteni vagy elrejteni.

A TAB harmadik lenyomásával érkezik meg a célhoz. A képernyőolvasó program ezt így jelenti be: "Elemek nézete Többválasztós listamező", majd felolvassa az első találat nevét.

Fontos megjegyezni, hogy a TAB billentyűvel történő navigáció az elemek vizuális sorrendjén alapul. Ha egy jövőbeli Windows frissítés új elemet ad hozzá ehhez a sorhoz, a szükséges TAB leütések száma megváltozhat.

Miután a fókusz a találati listára került, a FEL- és LENYÍL billentyűkkel böngészhet az egyes találatok között. Ha egy fájlt vagy mappát meg szeretne nyitni, nyomja le az ENTER billentyűt.

A TAB billentyű további lenyomásával felfedezheti a találati listát körülvevő egyéb hasznos funkciókat is. Ezek sorrendben a következők:

Megjelenítési módok: Itt válthat a Részletek és a Nagy ikonok nézetek között.

Megosztás gomb: Ha a találati listában kijelölt egy fájlt vagy mappát, ezzel a gombbal megnyithatja a Windows megosztási ablakát. Itt lehetősége van a kijelölt elemet elküldeni e-mailben, közeli eszközökre, vagy más telepített alkalmazásokon keresztül.

Tulajdonságok gomb: A kijelölt elem tulajdonságait olvashatja el. Részletes információkat talál a fájlról vagy mappáról, mint például a méret, a létrehozás dátuma, a helye és a biztonsági beállítások. A funkció billentyűparancsa az ALT+ENTER.

Keresés eredménye a következőben osztott gomb: Ez a gomb lehetővé teszi a keresés hatókörének módosítását. Az "osztott gomb" azt jelenti, hogy van egy fő része és egy lenyíló menüt aktiváló része. A lenyíló menüben gyorsan átválthat a keresési helyszínek között, például az "Aktuális mappa", "Ez a gép" vagy a legutóbbi helyek között anélkül, hogy új keresést kellene indítania.

Új lap hozzáadása gomb: A Fájlkezelő modern, lapfüles felületén új lapot nyithat.

Vissza gomb: Visszalép az előzőleg megtekintett mappába.

Fel a(z)... mappára gomb: Egy szinttel feljebb lép a mappaszerkezetben (ALT+FEL NYÍL billentyűparanccsal is elérhető).

A(z) frissítése (F5) gomb: Frissíti az aktuális nézetet.

Címsor szerkesztőmező: Itt látható az aktuális mappa elérési útja, amelyet szerkeszthet is.

Ezeknek az elemeknek az ismerete lehetővé teszi a teljes körű navigációt és ablakkezelést anélkül, hogy elhagyná a keresési környezetet.

A Keresés finomítása

A Fájlkezelő lehetőséget biztosít a keresés feltételeinek finomítására egy dedikált menü segítségével. A keresés megkezdése után a keresési feltételeket tartalmazó menüsor aktiválásához nyomja le az ALT billentyűt. Ezzel a menüsor (más néven parancssáv) fókuszba kerül. A JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon végig a menüpontokon, amíg el nem éri a "Keresési beállítások" gombot. A gomb aktiválásához nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ekkor egy lenyíló menü jelenik meg a szűrési lehetőségekkel. A "Keresési beállítások" menü számos opciót kínál a keresés hatókörének és mélységének beállítására. A FEL- és LENYÍL billentyűkkel navigálhat a következő elemek között:

Almappákban is: Ez az alapértelmezett beállítás, amely a keresést kiterjeszti az aktuális mappa összes almappájára.

Aktuális mappa: A keresést csak az éppen megnyitott mappára korlátozza, az almappákat figyelmen kívül hagyja.

Módosítás dátuma almenü: Lehetővé teszi a fájlok szűrését az utolsó módosításuk dátuma alapján.

Jelleg almenü: Fájltípusok szerinti csoportosított keresést tesz lehetővé (pl. dokumentum, kép, zene).

Méret almenü: Méretkategóriák alapján szűri a találatokat.

Rendszerfájlok: A keresésbe bevonja a rejtett rendszerfájlokat is.

Tömörített mappák: A keresés a .zip, .cab és egyéb tömörített archívumok tartalmára is kiterjed.

Fájlok tartalma: Ez egy rendkívül hasznos, de a keresést jelentősen lelassító opció. Bekapcsolásával a Windows nemcsak a fájlnevekben, hanem a dokumentumok (pl. .txt, .docx, .pdf) szöveges tartalmában is keres.

Indexelt helyek módosítása: Átvezeti Önt a Windows Gépházába, ahol megadhatja, mely mappákat vegyen be a rendszer a gyors kereséshez használt indexbe.

A "Módosítás dátuma", "Jelleg" és "Méret" menüpontok almenüket tartalmaznak. Amikor a fókusz ezen elemek egyikén van, a JOBB NYÍL vagy az ENTER billentyűkkel nyithatja meg az almenüt. Ezt követően a FEL- és LENYÍL billentyűkkel választhat a konkrét opciók közül (például a "Módosítás dátuma" alatt: "Ma", "Tegnap", "Múlt héten"). A kívánt szűrő alkalmazásához nyomja le az ENTER-t.

Keresés Haladó Operátorokkal

A keresés legprecízebb módja a haladó keresési operátorok, más néven a Haladó Lekérdezési Szintaxis használata. Ez a módszer lehetővé

teszi, hogy speciális kulcsszavakat írjon be közvetlenül a keresőmezőbe, kikerülve ezzel a menükben való navigációt. Bár ez a technika tanulást igényel, elsajátításával a keresés jelentősen felgyorsul.

Minden operátor egy tulajdonságnévből, egy kettőspontból és egy értékből áll. Íme a leggyakrabban használt operátorok:

Jelleg: Fájltípus szerinti szűrésre szolgál.

Példa: jelleg:dokumentum - Csak a dokumentum típusú fájlokat listázza (pl. .docx, .pdf, .txt).

További példák: jelleg:kép, jelleg:videó, jelleg:zene, jelleg:mappa.

Fájlkiterjesztés: Adott kiterjesztésű fájlok keresése.

Példa: kit:.pdf - Kizárólag PDF fájlokat keres. A kiterjesztés elé mindig tegyen pontot.

Dátum: (Általános dátumtulajdonság) Ez egy általános, elsődleges dátum operátor. Amikor ezt használja, a Windows Kereső megpróbálja a fájl típusához leginkább releváns dátumot figyelembe venni. Akkor ideális, ha egy gyors, általános keresést végez, és a legvalószínűbb releváns dátumra kíváncsi anélkül, hogy pontosan meg kellene határoznia, hogy az a létrehozás, módosítás vagy egyéb esemény dátuma-e.

Példa: dátum:2025.10.14

Módosítás Dátuma: A legmegbízhatóbb módja a dátum szerinti szűrésnek.

Relatív dátumok: módosításdátuma:tegnap, módosításdátuma:múlt héten, módosításdátuma:múlt hónapban.

Konkrét dátum: módosításdátuma:2025.10.09.

Dátumtartomány: módosításdátuma:2023.01.01..2023.01.31 - A két dátum közötti fájlokat keresi, a végpontokat is beleértve. A tartományt két egymás után következő ponttal kell megadni a két határérték között.

létrehozásdátuma: A létrehozásdátuma szerinti szűrésnél az állomány létrehozási dátumát figyeli és nem a módosításának az idejét.

Példa: létrehozásdátuma:2025.10.14

Méret: Fájlméret alapján történő szűrés.

Relációs operátorok: méret:>100MB (nagyobb, mint 100 MB), méret:<1GB (kisebb, mint 1 GB).

Tartomány: méret:10MB..100MB - 10 és 100 MB közötti fájlokat keres.

Előre definiált kategóriák: méret:kicsi (16 KB - 1 MB), méret:közepes (1 MB - 128 MB), méret:óriási (128 MB - 1 GB), méret:gigantikus (> 4 GB).

Mappa: A keresést mappanevekre vagy egy adott mappán belüli tartalomra korlátozza. Példa: mappa:Projektek

Szerző: Az állomány szerzője alapján történik a szűrés.

Példa: szerző:"Kis János" - Azokat a dokumentumokat keresi, amelyek szerzője Kis János.

Lehetőség van az operátorok kombinálására. A Windows keresés logikai operátorokat is támogat, amelyekkel komplex lekérdezéseket hozhat létre.

ÉS: Alapértelmezésben a szóköz ÉS operátorként működik. Tehát a „jelentés 2023” kifejezésre azokat a fájlokat adja vissza, amelyek nevében vagy tartalmában a "jelentés" ÉS a "2023" is szerepel.

VAGY: Két feltétel közül legalább az egyiknek teljesülnie kell. Fontos, hogy az operátort csupa nagybetűvel írja: VAGY.

Példa: kit:.docx VAGY kit:.xlsx - Word vagy Excel fájlokat keres.

NEM: Kizár egy adott feltételt a találatok közül. Ezt is csupa nagybetűvel kell írni: NEM.

Példa: jelentés NEM végleges - Olyan fájlokat keres, amelyekben szerepel a "jelentés" szó, de a "végleges" nem.

Zárójelek: A feltételek csoportosítására és a kiértékelés sorrendjének meghatározására használhatók.

Példa: (jelleg:dokumentum VAGY jelleg:prezentáció) "pénzügyi kimutatás" méret:>1MB - Olyan dokumentumokat vagy prezentációkat keres, amelyek tartalmazzák a "pénzügyi kimutatás" pontos kifejezést és nagyobbak 1 MB-nál.

"" (idézőjelek): "havi értékesítési jelentés" Pontosan a megadott kifejezésre keres, a szavak sorrendjét is figyelembe véve.

A keresési mezőbe történő gépelésnél helyettesítő karaktereket is használhat:

? (kérdőjel) - Egy adott karakter helyettesítésére használható pl.: ?a??.txt Ebben az esetben a Windows négykarakteres txt fájlra keres, amelynek a második karaktere „a” betű.

* (csillag) - Teljes fájlnevet helyettesíthet pl.: *.txt Ebben az esetben a Windows minden olyan fájlt kilistáz, amely txt állományként szerepel a számítógépen.

A keresés alapértelmezett viselkedésének testreszabása

A Windows lehetőséget ad arra, hogy globálisan beállítsa a keresés alapértelmezett működését. Ezek a beállítások a "Fájlkezelő beállításai" párbeszédpanelen találhatók, és befolyásolják, hogy a Fájlkezelő hogyan és hol keressen alapértelmezetten. A "Fájlkezelő beállításai" párbeszédpanel eléréséhez nyisson meg egy Fájlkezelő ablakot például a WINDOWS BILLENTYŰ+E billentyűkombinációval. Nyomja le az ALT billentyűt a menüsor aktiválásához. A JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon a "További lehetőségek" gombra (általában három pont jelöli) és nyomja le az ENTER-t. A megjelenő menüben a LENYÍL billentyűvel keresse meg a "Beállítások" menüpontot és nyomja le az ENTER-t. A másik lehetőség, hogy a Vezérlőpultban keresi meg és aktiválja a beállítási ablakot. A Vezérlőpult alkalmazást megnyithatja az asztalról és a Start

menüből is. A Vezérlőpult megnyitása után a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel navigáljon a Fájlkezelő beállításai hivatkozásra, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Ekkor megnyílik a "Fájlkezelő beállításai" párbeszédpanel. A panel több lapfülből áll. A lapfülek között a CTRL+TAB billentyűkombinációval válthat. Nyomja le annyiszor, amíg a képernyőolvasó be nem mondja, hogy "Keresés Lapfül". A "Keresés" lapfülön több jelölőnégyzetet talál, amelyekkel a keresés viselkedését szabályozhatja. A nyílbillentyűkkel navigálhat közöttük, a SZÓKÖZ billentyűvel pedig be- vagy kikapcsolhatja őket. A következő beállítási lehetőségekkel találkozhat:

Keresés a rendszermappákban is: Alapértelmezetten a Fájlkezelő nem keres a Windows működéséhez szükséges rendszermappákban. Ennek bejelölésével a keresés ezekre a mappákra is kiterjed.

Keresés tömörített fájlokban is (ZIP, CAB...): Ha be van jelölve, a keresés a tömörített archívumokon belül is megpróbálja megtalálni a fájlokat. Ez lassíthatja a folyamatot.

Keresés minden esetben a fájlok nevében és tartalmában (több percbe is telhet): Ez a beállítás arra kényszeríti a Windowst, hogy azokon a helyeken is olvassa a fájlok tartalmát, amelyek nincsenek indexelve. Bekapcsolása jelentősen, akár percekkel is megnövelheti a keresési időt, de alaposabbá teszi a keresést az indexen kívüli területeken.

Index nélküli keresés a rendszerfájlok mappáiban (több percig is tarthat): Hasonló az előzőhöz, de kifejezetten a rendszermappákra vonatkozik, ha azokban indexelés nélkül keres.

Ezek a beállítások befolyásolják a keresés alaposságát, de a sebességét is. Javasoljuk, hogy csak akkor módosítsa őket, ha tisztában van a teljesítményre gyakorolt hatásukkal. A legtöbb esetben a jobb

teljesítmény érdekében hatékonyabb az indexelési beállítások testreszabása, mint a keresés lelassítása.

A Keresési Index kezelése és újraépítése a gyors és pontos találatokért

A Windows gyors keresési képességének titka a keresési index. Ennek a szolgáltatásnak a karbantartása elengedhetetlen a zökkenőmentes és hatékony fájlkereséshez. A keresési indexet úgy képzelheti el, mint egy könyv részletes tárgymutatóját. Ahelyett, hogy a Windows minden egyes keresésnél végigolvasná a merevlemez összes fájlját, ehelyett ebben a speciálisan létrehozott, katalogizált adatbázisban (az indexben) keres. Az index tartalmazza a fájlok nevét, tulajdonságait (dátum, méret, szerző stb.) és – beállítástól függően – a szöveges tartalmukat is. Amikor Ön módosít vagy létrehoz egy fájlt, a Windows a háttérben frissíti ezt az indexet, hogy az mindig naprakész legyen. Ennek köszönhető, hogy az indexelt helyeken végzett keresések szinte azonnaliak.

Az indexelés működését Ön is szabályozhatja a Windows Gépházban. Nyissa meg a Start menüt, majd keresse meg a „Gépház, Rendszer” parancsot és aktiválja. Megteheti azt is, hogy lenyomja a WINDOWS BILLENTYŰ+I billentyűkombinációt a Gépház megnyitásához. A TAB billentyűvel lépjen a beállítások kategórialistájába, majd a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel navigáljon az Adatvédelem és biztonság menüpontra és nyomja le az ENTER-t. Az új oldalon a TAB billentyűvel lépjen át a beállítási lehetőségek listájába, majd a nyíl billentyűkkel keresse meg a „Keresés” menüpontot és aktiválja az ENTER billentyűvel.

A "Saját fájlok keresése, További beállítások megjelenítése" gombbal megnyitható felületen két fő indexelési mód közül választhat:

Klasszikus: Ez az alapértelmezett mód, amely csak az Ön személyes mappáit (Dokumentumok, Képek, Zene, Videók) és az Asztalt indexeli.

Bővített: Ez a mód a számítógép összes mappáját és meghajtóját indexeli. Átfogóbb keresést tesz lehetővé, de több rendszererőforrást és lemezterületet használ.

Ha Ön a fájljait nem a szabványos felhasználói mappákban, hanem például egy másik meghajtón (D:\) tárolja, elengedhetetlen, hogy ezeket a helyeket manuálisan hozzáadja az indexhez. Ezt a "Speciális indexelési beállítások" gombbal teheti meg, ahol mappákat adhat hozzá az indexhez vagy zárhat ki onnan.

Az "Indexelési beállítások" párbeszédpanel megnyitását a Vezérlőpultban is elvégezheti. A Vezérlőpult megnyitásához nyomja le a WINDOWS billentyűt, majd a Start menü keresőmezőjébe gépelje be idézőjelek nélkül a „vezérlőpult” kifejezést. A találati listából a nyílbillentyűkkel válassza ki a „Vezérlőpult, Rendszer” elemet, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A Vezérlőpult megtalálható az asztalon is, ha engedélyezte a megjelenését az asztali ikonok beállításaiban.

A Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg az "Indexelési beállítások" hivatkozást, majd aktiválja az ENTER billentyűvel. Ekkor megnyílik az "Indexelési beállítások" párbeszédpanel.

Az "Indexelési beállítások" ablakban a TAB billentyűvel válthat az elemek között: az indexelt helyek listája, a "Módosítás" gomb és a "Speciális" gomb.

Mappák hozzáadásához vagy eltávolításához navigáljon a "Módosítás" gombra és nyomja le az ENTER-t. Egy fa nézetű ablak nyílik meg,

amelyben a nyílbillentyűkkel navigálhat, a SZÓKÖZ billentyűvel pedig be- vagy kipipálhatja a mappákat. A TAB billentyűvel érheti el az "OK" gombot a módosítások mentéséhez.

Előfordulhat, hogy a keresés nem a várt eredményeket adja: nem talál meg létező fájlokat, vagy a folyamat lelassul. Ilyenkor valószínű, hogy az index adatbázisa megsérült. A megoldás az index teljes újraépítése. Az "Indexelési beállítások" párbeszédpanelen a TAB billentyűvel lépjen a "Speciális" gombra és nyomja le az ENTER-t. Az új ablakban a fókusz a "Fájltípusok" fülre kerül. Nyomja le a SHIFT+TAB billentyűkombinációt, hogy a "Hibaelhárítás" csoportban lévő "Újraépítés" gombra lépjen. Nyomja le az ENTER-t az "Újraépítés" gomb aktiválásához. Egy megerősítő kérdés jelenik meg; az OK gombot ENTER-rel aktiválva elindul a folyamat. Az újraépítés törli a régi, sérült indexet, és a nulláról kezdi újraépíteni. Ez a folyamat a fájlok számától függően hosszabb időt (akár több órát) is igénybe vehet. Ezalatt a keresés pontatlan lehet, de a folyamat befejeztével a legtöbb kereséssel kapcsolatos probléma megoldódik.

Legutóbb használt fájlok listájának megtekintése

A Start menüben, a tálcán és a fájlkezelőben megtekintheti azon legutóbbi fájljait, amelyeket a munkája során használt, előzőekben megnyitott vagy mentett.

Ha egy alkalmazás ikonján megnyitja a helyi menüt, akkor megjelenítheti az adott programmal legutoljára megnyitott fájlok listáját. Ezt a listát nevezik gyorslistának (jumplist). A Tálcán vagy a Start menüben

válassza ki valamelyik alkalmazásikont, például a Word-öt, az Excel-t vagy a Chrome-ot, majd nyissa meg a helyi menüt és a nyílbillentyűkkel válasszon a fájlelőzmények közül.

Előfordulhat, hogy a gyorslisták használata ki van kapcsolva. A bekapcsoláshoz nyissa meg a Gépház alkalmazást a Start menüben, vagy nyomja le a WINDOWS+I billentyűkombinációt. A keresőmezőbe gépelje be a „start” kifejezést, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg az „A Start menüben, a Fájlkezelőben lévő fájlok, valamint a gyorslistákban lévő elemek szabályozása” találatot, és nyomja le az ENTER billentyűt. A beállítás megnyitása után az „Az ajánlott fájlok Start menüben, a legutóbbi fájlok Fájlkezelőben, valamint az elemek gyorslistában való megjelenítése” gomb lesz az aktív. A gyorslisták ki- vagy bekapcsolásához használja a SZÓKÖZ billentyűt. Ez a beállítás megnyitható úgy is, ha a Gépház megnyitása után a Személyre szabás lehetőséget választja, majd a „Start” beállítást. Az ablakban a TAB billentyűvel navigálhat a Start menü beállításain. Itt még megtalálható a legutóbb felvett és a legtöbbet használt alkalmazások megjelenítésének bekapcsolási lehetőségei is.

A gyorslistákon kívül a legutóbb használt fájlok megjeleníthetők a fájlkezelő Gyors elérés listájában is. A szükséges beállítások megtételéhez először nyissa meg a Vezérlőpultot. A Vezérlőpult alkalmazás megtalálható a Start menü Windows Rendszer mappájában, vagy ha meg lett jelenítve az ikonja, akkor az asztalon. A Start menü kereső szolgáltatásával is rákereshet az alkalmazásra.

A Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel navigáljon a Fájlkezelő beállításai hivatkozásra, és nyissa meg az ENTER billentyűvel. A Fájlkezelő beállításai párbeszédpanel Általános lapfülén a TAB billentyűvel lépjen az Adatvédelem csoport Legutóbb használt fájlok

megjelenítése a Gyors elérésben jelölőnégyzetre, és a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje be.

Ugyanitt a Gyakran használt mappák megjelenítése a Gyors elérésben jelölőnégyzet bejelölésével a gyakran használt mappáit is megjelenítheti. A beállítás végeztével aktiválja az ENTER billentyűvel a párbeszédpanel OK gombját.

A beállítás elvégzése után a legutóbb használt fájlok megjelennek a Windows *Gyors elérés*ében. A *Gyors elérés* megnyitására több lehetőség is rendelkezésre áll.

A Windows feltelepítése után alapértelmezetten a WINDOWS+E billentyűkombináció, illetve az *Ez a gép* parancsikon a gyors elérést nyitja meg. Ha ez a későbbiekben át lett állítva, és újra be kívánja állítani a *Gyors elérés*t alapértelmezettként, akkor válassza a *Vezérlőpult Fájlkezelő beállításai* hivatkozást, és a párbeszédpanel *Általános* lapfülén a „*Fájlkezelő megnyitása a következőhöz” kombinált listamezőben* a nyílbillentyűkkel adja meg a „*Kezdőlap”* lehetőséget. A beállítás végeztével aktiválja a párbeszédpanel *OK* gombját.

Ha a fájlkezelőben nem kívánja a *Gyors elérés*t alapértelmezetté tenni, akkor a fájlkezelő megnyitása után lépjen a TAB vagy a SHIFT+TAB billentyűkkel a fanézetre, majd a FELNYÍL vagy a HOME billentyűvel navigáljon a „*Kezdőképernyő”* elemre, és tegye aktivá az ENTER billentyűvel. A *Gyors elérés* kijelölése után a TAB-bal lépjen át a fájlkezelő listanézetébe, és a nyílbillentyűkkel válasszon a korábban megnyitott fájlok közül.

Fájlok és mappák elrendezése

Több fájl vagy mappa kijelölése egyszerre

Ha a listanézetben a nyílbillentyűkkel a rendszerfókuszt egy fájlra vagy mappára viszi, akkor az az elem alapértelmezetten kijelöltté válik. Ha egyszerre több elemet akar kijelölni, akkor az alábbiak szerint kell eljárnia.

Összefüggő elemek kijelölése a listanézetben

Ha a kijelölendő fájlok vagy mappák közvetlenül egymás után találhatóak, akkor lépjen a nyílbillentyűkkel a kijelölendő csoport felső- vagy alsó elemére, majd a SHIFT lenyomva tartása mellett a LE- vagy FELNYÍL billentyűvel jelölje ki a megfelelő fájlokat vagy mappákat. Ha egészen a lista végéig vagy az elejéig akarja a fájlokat, mappákat kijelölni, attól az elemtől kezdve, ahol áll, nyomja le a SHIFT+HOME vagy a SHIFT+END billentyűparancsot attól függően, hogy melyik irányba kíván kijelölni valamit.

Nem összefüggő elemek kijelölése a listanézetben

Ezeket a kijelölési módszereket bármilyen listanézetben lehet használni. A nyílbillentyűkkel válassza ki azt a fájlt vagy mappát, amelyet elsőnek akar kijelölni, majd a CTRL billentyű nyomvatartása mellett a nyílbillentyűkkel keresse ki a második kiválasztandó elemet. Közben a

képernyőolvasó felolvassa a menet közben érintett fájlokat és mappákat, valamint azt is, hogy azok ki vannak-e jelölve vagy sem. Ha megtalálta a második kijelölendő fájlt vagy mappát, nyomja le a SZÓKÖZ billentyűt. Ezzel kijelölte a második elemet is. Ha még egyszer lenyomná a SZÓKÖZ-t, akkor a kijelölés megszűnne, azaz a SZÓKÖZ itt kapcsolóként működik. A kijelölés során mindvégig tartsa lenyomva a CTRL billentyűt.

Ha a második fájlt vagy mappát is kijelölte a SZÓKÖZ-zel, lépjen tovább a nyílbillentyűkkel, keresse meg a harmadik kijelölendő elemet, és ott is nyomja le a SZÓKÖZ billentyűt. Ezt addig folytassa, amíg ki nem választotta a lista minden kijelölni kívánt elemét. Ha befejezte a kijelölést, felengedheti a CTRL-t, de vigyázzon, ne nyomjon le semmilyen billentyűt, mert akkor előfordulhat, hogy az eddigi kijelölések elvesznek, és kezdheti elölről az egészet.

Megjegyzés**:** A látó felhasználók a különálló elemek kijelölését a CTRL billentyű lenyomva tartása mellett a bal egérgombbal végzik el. A CTRL+SZÓKÖZ kijelölési módszer a CTRL nyomva tartása melletti balegérkattintásnak felel meg.

A lista összes elemének kijelölésére használhatja az alábbiakat:

CTRL+A

HOME, majd SHIFT+END

A kijelölt fájlokat vagy mappákat egyszerre törölheti, átnevezheti, másolhatja vagy áthelyezheti.

Fájlok rendezése név, méret, típus és módosítás dátuma szerint növekvő és csökkenő sorrendben

A meghajtók és a mappák tartalmát több szempont szerint lehet rendezni. A fájlkezelőben lépjen arra a helyre, amelynek tartalmát rendezni kívánja. Nyissa meg a Fájlkezelő ikonsorát az ALT billentyűvel, majd a JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon a "Rendezés" gombra és a legördítéshez nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ezután a LE- és FELNYÍL billentyűkkel válasszon a megjelenő rendezési szempontok közül, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A helyi menüben is meg tudja adni a rendezés típusát. Lépjen arra a helyre, amelynek tartalmát rendezni kívánja. Ne legyen kijelölve elem, ezért, ha szükséges, szüntesse meg a kijelölést a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációval. Ha nincs kijelölve semmi, akkor nyissa meg a helyi menüt és a nyílbillentyűkkel lépjen a Rendezés almenübe, majd válasszon egy rendezési szempontot. A kiválasztott elemen nyomja le az ENTER billentyűt.

A következő rendezési szempontok közül választhat:

Név szerinti rendezés: A könyvtár tartalmát ABC sorrendben, A-tól Z-ig rendezi.

Méret szerinti rendezés: A könyvtár tartalmát a legkisebb méretű elemtől a legnagyobbig rendezi.

Módosítás szerinti rendezés: A könyvtár tartalmát a legrégebbi (legkorábbi) elemtől a legújabbig (legfrissebbig, legutóbbiig) rendezi.

A fenti rendezési szempontokat finomíthatja az alábbi beállítási lehetőségek valamelyikével:

Növekvő rendezés: A könyvtár tartalmát az egyéb rendezési szemponton túl növekvő sorrendbe rendezi.

Csökkenő rendezés: A könyvtár tartalmát az egyéb rendezési szemponton túl csökkenő sorrendbe rendezi.

Fájlok és mappák mozgatása és másolása könyvtárak és meghajtók között

Másolás: Jelölje ki a másolandó elemet vagy elemeket, és válassza a helyi menü Másolás parancsát vagy nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Ezután a beillesztéshez lépjen a másolat létrehozásának helyére, majd válassza a helyi menü Beillesztés parancsát, vagy nyomja le a CTRL+V billentyűkombinációt.

Áthelyezés: Jelölje ki az áthelyezni kívánt elemet vagy elemeket, és válassza a helyi menü Kivágás parancsát vagy nyomja le a CTRL+X billentyűkombinációt. Ezután a beillesztéshez lépjen az áthelyezni kívánt elem vagy elemek új helyére, majd válassza a helyi menü Beillesztés parancsát, vagy nyomja le a CTRL+V billentyűkombinációt.

A Másolás, a Kivágás, a Beillesztés parancsok gomb formában megtalálhatók a Fájlkezelő ikonsorán is. Nyomja le az ALT billentyűt, majd a JOBB NYÍL billentyűvel válasszon a felkínált gombok közül.

Fontos megjegyezni, hogy a másolás után két példány lesz a másolt mappából vagy fájlból. A másolás során egy eredeti, és egy másolat jön létre. A kivágás után viszont csak egy példány marad, az új helyen.

A fájlkezelő listanézetében az elemek közötti navigációra használja az elem kezdőbetűjét vagy a nyílbillentyűket. A mappaszerkezetben egy

szintet visszalépni az ALT+BALRA NYÍL billentyűparanccsal vagy a BACKSPACE billentyűvel lehet. Egy meghajtóba vagy mappába a helyi menü Megnyitás parancsával vagy az ENTER billentyűvel léphet.

A fájlkezelő fanézetében a szintek közötti navigációra használja a LE- és a FELNYÍL billentyűket vagy az elem kezdőbetűjét. A meghajtók vagy mappák kinyitására és bezárására a JOBB- és BALNYÍL billentyűket lehet használni. Egy fanézetbeli elem tartalmának megjelenítéséhez nyomja le a kijelölt meghajtón vagy mappán állva az ENTER billentyűt. Ekkor megjelenik a kijelölt elem tartalma a listanézetben, ahová a TAB billentyűvel tud átlépni.

Lomtár használata

Fájlok és mappák lomtárba/kukába helyezése, illetve eredeti helyükre való visszaállítása

Ha egy fájlra vagy mappára már nincs szüksége, törölheti azt a számítógépről. A merevlemezről törölt fájlok vagy mappák a végleges törlés előtt ideiglenes tárolóhelyre, a Lomtárba kerülnek. A Lomtár speciális mappa a számítógép merevlemezén. A Lomtár tartalmát később véglegesen törölheti. Ha meggondolta magát és mégsem akarja véglegesen letörölni a Lomtárba helyezett fájlt vagy mappát, visszahelyezheti a törlés előtti helyére. A Lomtár ikonja megtalálható az asztalon.

Fontos megjegyezni, hogy más háttértárról (pl. pendrive-ról) törölt fájlok vagy mappák nem kerülnek a Lomtárba, törlés esetén azonnal elvesznek. Minden meghajtó saját lomtárral rendelkezik.

Törlés

Jelölje ki azt az elemet vagy elemeket, amelyeket törölni kíván, majd válasszon a következő törlési megoldások közül:

A DEL billentyű lenyomásakor a kijelölt elemek a Lomtárba kerülnek.

A SHIFT+DEL billentyűparancs lenyomásakor a kijelölt elemek véglegesen törlődnek a számítógépről. A művelet után a törölt elemeket már nem lehet visszaállítani, mert nem kerülnek a Lomtárba.

A Fájlkezelő ikonsorának „Törlés” gombja is Lomtárba helyezi a kijelölt elemeket. Nyomja le az ALT billentyűt, majd a JOBB NYÍL billentyűvel lépjen a „Törlés” gombra és nyomja le az ENTER-t.

A CTRL+D billentyűparancs a Fájlkezelő ikonsorán megtalálható „Törlés” gomb parancsának felel meg.

A helyi menü Törlés parancsának segítségével is elvégezheti a törlés műveletet.

Fájlok visszaállítása eredeti helyükre

A WINDOWS+M billentyűkombinációval lépjen az asztalra, majd a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a Lomtárat, és nyomja le az ENTER billentyűt a megnyitáshoz. A Lomtárban a nyílbillentyűkkel és a kezdőbetűvel tud navigálni a törölt elemek között. Jelölje ki a visszaállítani kívánt elemet vagy elemeket. A Fájlkezelő

ikonsorának megnyitásához nyomja le az ALT billentyűt, majd a JOBB NYÍL billentyűvel lépjen a „További lehetőségek” gombra. Itt a LENYÍL billentyűvel válasszon a következő két lehetőség közül:

Az Összes elem visszaállítása gombbal a Lomtár teljes tartalma visszaállítható a törlés előtti helyére.

A Kijelölt elemek visszaállítása gombbal a kijelölt elemek visszahelyezhetők a Lomtárból az eredeti helyükre.

A kijelölt elemek visszaállítására a helyi menü Visszaállítás parancsát is használhatja.

Egy kijelölt elem Tulajdonságlapján is megtalálható a Visszaállítás parancs. Jelöljön ki a kívánt elemet, majd válassza a helyi menü Tulajdonságok parancsát, vagy nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő Tulajdonságok párbeszédpanel Általános lapfülén aktiválja a Visszaállítás gombot. Előfordulhat, hogy a gomb aktiválása után a Windows elveszti a rendszerfókuszt, és a képernyőolvasó nem olvas fel semmit. Ebben az esetben az ALT+TAB billentyűparanccsal lépjen vissza a Tulajdonságok párbeszédpanelre, és nyomja meg az OK gombot.

A visszaállítást követően a fájl vagy a mappa eltűnik a Lomtárból, és az eredeti helyén megjelenik. Végül zárja be a Lomtárat az ALT+F4 billentyűkombinációval.

Ha nem kívánja használni a Lomtárat, hanem azt kívánja, hogy törléskor a fájlok azonnal véglegesen törésre kerüljenek, akkor először nyissa meg az asztalról a Lomtárat. Gondoskodjon róla, hogy a Lomtárban ne legyen kijelölve semmilyen elem. Ha szükséges, akkor használja a CTRL+SZÓKÖZ billentyűkombinációt a kijelöltség megszüntetésére. Ezután a Fájlkezelő ikonsorának megnyitásához nyomja le az ALT

billentyűt, majd a JOBB NYÍL billentyűvel lépjen a „További lehetőségek” gombra. Itt a FELNYÍL billentyűvel navigáljon a "Tulajdonságok" gombra és nyomja le az ENTER-t.

A megjelenő Lomtár tulajdonságok párbeszédpanelén a TAB-bal keresse meg a Választott hely beállításai csoportot, és a nyílbillentyűkkel válassza ki az „A törölt fájlok ne kerüljenek át a Lomtárba, hanem azonnal semmisüljenek meg” választógombot.

Szintén ezen a párbeszédpanelen állíthatja be a Lomtár méretét a "Maximális méret" szerkesztőmezőben, illetve itt kérheti a törlés előtti jóváhagyást is a „Törlési jóváhagyás megjelenítése” jelölőnégyzet bejelölésével.

A *Lomtár* tulajdonságai megnyitható közvetlenül az asztalról is. Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűkombinációval és a nyílbillentyűkkel, vagy a kezdőbetűvel jelölje ki a *Lomtár* ikonját, majd válassza a helyi menü *Tulajdonság* parancsát, vagy nyomja le az ALT+ENTER billentyűkombinációt.

A Lomtár/kuka kiürítése

A *Lomtár*ba került elemek továbbra is foglalják a helyet a számítógép merevlemezén, ezért érdemes időnként kiüríteni azt.

A Lomtár egyes elemeinek törlése

Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűkombinációval, majd a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a *Lomtár*at, és az

ENTER billentyűvel nyissa meg. A törölt elemek listájában keresse meg a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel a véglegesen törölni kívánt elemet, majd nyomja le a DEL billentyűt. A Törlés parancs a Fájlkezelő ikonsorán és a Helyi menüben is megtalálható. Több elem kijelölésére és törlésére is van lehetőség. Az elem vagy elemek törlését meg kell erősíteni. A Windows 11 megkérdezi, hogy biztosan törölni kívánja-e a kijelölt elemet. Választási lehetőségként két gombot kínál fel, az *Igent* és a *Nemet*. A nyílbillentyűkkel vagy a TAB-bal válassza az *Igen* gombot, majd nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.

A Lomtár teljes tartalmának törlése négy módszerrel végezhető el:

1. A WINDOWS+M billentyűkombinációval lépjen az asztalra, és a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a *Lomtár*at, de ne nyomja le az ENTER-t. A *Lomtár* ikon kijelölése után válassza a helyi menü *Lomtár* ürítése parancsát. A megjelenő párbeszédpanelen a Windows megerősítést vár, hogy valóban törölni kívánja-e a *Lomtár* összes elemét. Az *Igen* vagy a *Nem* gombok közül választhat. Nyomja le a válasz kezdőbetűjét, vagy a nyílbillentyűkkel lépjen az *Igen* gombra, és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ezután visszakerül az asztalra.

2. Nyissa meg a *Lomtár*at az asztalról. Jelöljön ki minden elemet a CTRL+A billentyűkombinációval, majd nyomja le a DEL gombot. A Windows ismét megerősítést vár. Válassza az *Igen* gombot a nyílbillentyűkkel, és nyomja le az ENTER-t vagy a SZÓKÖZ-t. Használhatja a válasz *i* vagy *n* kezdőbetűjét is. Ezután bezárhatja a *Lomtár*at az ALT+F4 billentyűkombinációval.

3. Nyissa meg a *Lomtár*at az asztalról. A képernyőolvasó közli, hogy nincs kijelölt elem. Ezt érdemes ellenőrizni az INSERT+FEL NYÍL billentyűparanccsal. Ha a képernyőolvasó azt mondja, hogy kijelölve az adott elem, akkor nyomja le a CTRL+SZÓKÖZ billentyűparancsot, hogy a fájl kijelölését megszüntesse. Ismét ellenőrizze az INSERT+FEL NYÍL billentyűparanccsal. Ha azt olvassa, hogy nincs kijelölve, akkor nyissa meg a *Fájl* vagy a helyi menüt, majd válassza a *Lomtár* ürítése parancsot. Ezután bezárhatja a *Lomtár*at az ALT+F4 billentyűkombinációval.

4. Lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűkombinációval, majd a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a *Lomtár* ikont, és nyissa meg az ENTER-rel. Ezután a Fájlkezelő ikonsorát nyissa meg az ALT billentyűvel, majd a JOBB NYÍL billentyűvel keresse meg a „Lomtár ürítése” gombot és nyomja le az ENTER billentyűt. A Windows megerősítést kér a végleges törléshez. A TAB-bal vagy a nyílbillentyűkkel válassza az *Igen* gombot, és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. A gombok feliratainak kezdőbetűivel is válaszolhat a feltett kérdésre.

Tárolás és tömörítés

Tárolóegység szabad kapacitásának megtekintése

A tárolóegységek szabad kapacitását megtekintheti a fájlkezelőben, az adott meghajtó tulajdonságlapján.

Ehhez lépjen az asztalra a WINDOWS+M billentyűparanccsal, majd keresse meg a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel az *Ez a gép* ikont és nyissa meg az ENTER-rel. A WINDOWS+E billentyűparancs is használható a fájlkezelő megnyitására. Ezután lépjen az adott meghajtóra és válasszon az alábbi lehetőségek közül:

- Nyissa meg a Helyi menüt és a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a „Tulajdonságok” parancsot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.
- Nyissa meg az ALT billentyűvel a Fájlkezelő ikonsávját és a JOBB NYÍL billentyűvel keresse meg a „További lehetőségek” gombot. Itt a FELNYÍL billentyűvel lépjen a „Tulajdonságok” parancsra és nyomja le az ENTER-t.
- A tulajdonság ablakát megnyithatja az ALT+ENTER billentyűkombinációval is.

A megjelenő ablakban az információk elolvasásához több lehetőség áll rendelkezésre:

1. Az INSERT+B billentyűkombináció lenyomásával a képernyőolvasó felolvassa az egész ablak tartalmát, így a szabad kapacitást is. Lehetősége van a felolvasott információkat virtuális felületen megjeleníteni, amit a normál szövegolvasási

parancsokkal el tud olvasni, illetve az információkat ki tudja másolni. Az információ felolvastatása után nyomja le az INSERT+SZÓKÖZ, H rétegelt billentyűparancsot a beszédelőzmények megjelenítéséhez.

2. Használja az INSERT+- (MÍNUSZ) billentyűkombinációt az egérmutatóra váltáshoz. Ezután a nyílbillentyűk segítségével soronként elolvashatja az ablak tartalmát. Ne feledje, hogy a felolvasás után vissza kell váltani a + (PLUSZ) billentyűvel a rendszerfókuszra (PC kurzor).
3. Az INSERT+ALT+W billentyűparanccsal jelenítse meg az ablak tartalmát a képernyőolvasó virtuális megjelenítőjében, majd a nyilakkal olvassa el a szükséges információt. Végezetül lépjen ki a megjelenítőből az ESC billentyűvel.

Fájlok és mappák tömörítésének célja

A számítógépes háttértárak és az adathordozók csak korlátozott kapacitással rendelkeznek, ezért célszerű volt olyan eljárásokat kidolgozni, amelyekkel az adatok eredeti méretét csökkenteni lehetett. A számítógépes hálózatok megjelenése még inkább indokolta a tömörítési eljárások használatát, hiszen az adatok átviteli ideje függ azok méretétől.

A tömörítés olyan eljárás, amelynek segítségével az adatok eredeti méretét csökkenteni lehet. Az állományok tömörítésével létrejön az úgynevezett tömörített állomány. Ilyen állapotban a programok korlátozottan használhatóak, de kisebb helyet foglalnak el. A kibontás során a tömörített állomány visszaáll eredeti állapotába.

Tömörítő eljárások típusai

Veszteséges tömörítés: A veszteséges tömörítés használatával a tömörített állományból nem lehet pontosan visszanyerni az eredeti állományt. Ezt az eljárást főleg képek, videók és hangállományok tömörítésére alkalmazzák. Veszteséges tömörítési eljárást használnak például a JPEG képformátumok és az MPEG mozgókép- és hangformátumok előállítása során.

Veszteségmentes tömörítés: A veszteségmentes tömörítés az eredeti állományt tömörítve, majd újra kibontva olyan állományt ad, amely bitről bitre megegyezik az eredetivel. Ezt az eljárást főleg a programok és a szöveges dokumentumok tömörítésére alkalmazzák, mivel ezeknél nem megengedhető az adatvesztés. Egyes tömörítőprogramok lehetővé teszik az archív fájl több, előre meghatározott méretű részre történő szétbontását. A legismertebb tömörítőprogramok a WinRAR és a WinZip.

Fájlok és mappák tömörítése

A tömörített mappák kevesebb területet foglalnak el a meghajtón, és gyorsabban mozgathatók vagy vihetők át más számítógépekre. A tömörített mappák és a bennük található fájlok vagy programok ugyanúgy kezelhetők, mint a tömörítetlenek. A fájlokat megnyithatja közvetlenül a tömörített mappából, vagy megnyitás előtt ki is bonthatja. Egyes programok kibontás nélkül, közvetlenül futtathatók a tömörített mappákból. A más fájloktól függő programokat a futtatáshoz először ki kell bontani. A tömörített mappák áthelyezhetők a számítógép

tetszőleges meghajtójára vagy mappájába. A tömörített mappákat jelszóval is elláthatja. Ezzel megvédheti a megosztott hálózati mappában tárolt, e-mail üzenethez csatolt vagy a munkahelyre, iskolába szállított adatokat.

Harmadik féltől származó tömörítőprogramokat is használhat a számítógépen. A telepítésük után beépülnek a menükbe, így onnan könnyen elérhetők a be- és a kitömörítési parancsok. A legnépszerűbb telepíthető tömörítőprogramok a Winrar, Winzip és 7-Zip.

A Windows 11 rendszer beépített tömörítési lehetőségei

A Windows 11 (a 2023 végén kiadott 23H2 frissítéstől kezdve) már nem csak a ZIP fájlokat támogatja, hanem számos más népszerű tömörített formátumot is képes kezelni, mint például a RAR, 7z, TAR, GZ és sok mást.

Támogatott Formátumok

Kibontás (olvasás): A Windows 11 a beépített Fájlkezelővel meg tudja nyitni a következő típusú archívumokat: .zip, .rar, .7z, .tar, .tar.gz, .tar.bz2, .tgz, .tbz2, .gz, .bz2, .zst, .xz.

Betömörítés (írás): Létrehozni jelenleg a következő formátumokat lehet: .zip, .7z, .tar.

Fájlok és Mappák Betömörítése

A Windows 11 helyi menüje segítségével gyorsan hozhat létre többféle formátumú archívumot. A Fájlkezelőben jelölje ki a betömöríteni kívánt fájlokat és mappákat. Több elem kijelöléséhez tartsa lenyomva a CTRL billentyűt, miközben a nyílbillentyűkkel mozog, és a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje ki vagy törölje az elemek kijelölését. Ezután nyomja le a Helyi menü billentyűt vagy a SHIFT+F10 billentyűkombinációt. A LENYÍL billentyűvel navigáljon a "Tömörítés ide..." almenüre. Nyomja meg a JOBB NYÍL billentyűt vagy az ENTER-t az almenü megnyitásához. Itt a következő lehetőségek közül választhat:

ZIP-fájl: A legelterjedtebb, szinte minden rendszerrel kompatibilis formátum.

7z-fájl: Általában jobb tömörítési arányt (kisebb fájlméretet) biztosít, mint a ZIP.

TAR-fájl: Főleg Linux és macOS rendszereken használt archív formátum, amely önmagában nem tömörít, csak egybe csomagolja a fájlokat.

További beállítások...: Részletesebb beállítási lehetőségeket kínál.

A LENYÍL és FELNYÍL billentyűkkel válassza ki a kívánt formátumot (pl. "ZIP-fájl"), és nyomja le az ENTER-t. A rendszer létrehozza az archívumot, és a fájl neve szerkesztésre kész állapotba kerül. Azonnal elkezdhet gépelni egy új nevet, vagy az ENTER lenyomásával elfogadhatja az alapértelmezett nevet.

Ha a "Tömörítés ide..." almenüben a "További beállítások..." lehetőséget választja, egy "Archívum létrehozása" nevű ablak jelenik meg. Itt a TAB billentyűvel navigálhat a következő vezérlőelemek között.

"Fájlok lesznek hozzáadva ehhez az archívumhoz:" szerkesztőmező: Itt adhatja meg a létrehozandó archívum nevét és helyét.

"Tallózás..." gomb: Ezzel böngészhet a mentési helyek között, ha nem begépelni szeretné az útvonalat.

"Archiválási formátum" kombinált listamező: A LENYÍL/FELNYÍL billentyűkkel választhat a 7z, TAR és ZIP formátumok között.

"Tömörítési módszer" kombinált listamező: Itt adhatja meg a tömörítéshez használt algoritmust (pl. Deflate, BZip2, LZMA2). Általában az alapértelmezett beállítás megfelelő.

"Tömörítési szint" csúszka: A JOBB/BAL NYÍL billentyűkkel állíthatja be. A szintek általában a "Nincs" (leggyorsabb, de nem tömörít) és a "Maximális" (legjobb tömörítés, de a leglassabb) között mozognak.

"Létrehozás" gomb: Az ENTER lenyomásával indítja a tömörítést a beállított paraméterekkel.

"Mégse" gomb: Bezárja az ablakot a művelet végrehajtása nélkül. Bezárásra használható az ESCAPE billentyű is.

Tömörítés végrehajtására a Helyi menü Küldés parancsa is használható. Új tömörített állomány létrehozásához jelölje ki azt a mappát vagy fájlt, amit tömöríteni akar. Több elemet is kijelölhet. Ezután nyissa meg a Helyi menüt, majd a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a További lehetőségek megjelenítése menüpontot és nyomja le az ENTER billentyűt. Erre azért van szükség, mert a Küldés parancs a bővített menüben található csak meg. A kibővített menüben a LENYÍL és a FELNYÍL billentyűvel navigáljon a „Küldés” almenüre és lépjen be az ENTER vagy a JOBB NYÍL billentyűvel. A nyíl billentyűkkel válassza ki a „Tömörített mappa” parancsot és nyomja le az ENTER-t. A megjelenő

szerkesztőmezőbe gépelje be a tömörített mappa nevét, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A tömörítés a Fájlkezelő ikonsoráról is kezdeményezhető. A tömörítendő állományok kijelölése után az ALT billentyűvel nyissa meg az ikonsort és a JOBB NYÍL billentyű segítségével navigáljon a „*További lehetőségek” gombra*. Ezután a LENYÍL billentyűvel keresse meg a „Tömörítés ZIP-fájlba” gombot és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő szerkesztőmezőbe gépelje be a tömörített mappa nevét, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

Ezzel a művelettel a fájlok, programok vagy más mappák tömörítve lettek egy új, tömörített mappába. A tömörítés után megmaradnak a tömörítetlen fájlok és mappák is. Ha a létrehozás során nem adott új nevet a tömörített mappának, akkor azonos néven, zip kiterjesztésű fájlként jelenik meg azon a helyen, ahol az eredeti tömörítetlen anyag is található.

Lehetősége van a tömörített mappához utólag új fájlokat és mappákat hozzáadni. A fájlok, programok vagy más mappák tömörítéséhez másolja be a tömöríteni kívánt elemeket a tömörített mappába. Először lépjen a fájlra és az ENTER billentyűvel nyissa meg a tömörített mappát. Az ALT+TAB billentyűkombinációval lépjen vissza a Számítógép ablakba, és keresse meg a tömöríteni kívánt elemeket, majd válassza a helyi menü Másolás parancsát, vagy nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Ezután lépjen vissza az ALT+TAB billentyűkombinációval a tömörített mappába, majd válassza a helyi menü Beillesztés parancsát, vagy nyomja le a CTRL+V billentyűkombinációt.

Tömörített fájlok és mappák kicsomagolása a meghajtó megadott helyére.

Az összes elem kitömörítése

Jelölje ki, de ne nyissa meg azt a ZIP kiterjesztésű tömörített mappát, amit ki kíván bontani. A következő módszerek segítségével kitömörítheti egy archív fájl tartalmát.

1. A Fájlkezelőben navigáljon a nyílbillentyűkkel a kibontandó tömörített fájlra (pl. dokumentumok.zip). Ezután nyomja le az ALT billentyűt a Fájlkezelő felső ikonsorának aktiválásához. A JOBB nyíllal keresse meg az "Az összes kibontása" gombot, majd nyomja le az ENTER-t.
2. A Fájlkezelőben navigáljon a kibontandó fájlra. Ezután nyomja le a Helyi menü billentyűt vagy használja a SHIFT+F10 billentyűkombinációt. A megnyíló menüben a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Az összes kibontása..." menüpontot, majd nyomja le az ENTER-t.

Mindkét módszer után megjelenik az "Az összes kibontása" ablak, ahol a TAB billentyűvel navigálhat az elemek között:

"Fájlok kicsomagolása ide:" szerkesztőmező: Itt látható a célmappa elérési útja. Alapértelmezetten ez az a mappa, ahol az eredeti tömörített fájl is található.

"Tallózás..." gomb: Ezzel megváltoztathatja a célmappát. A gomb lenyomása után a Válassza ki a célhelyet párbeszédpanelen lépjen a TAB billentyűvel a Navigációs ablak Fanézetbe. A LE- vagy FELNYÍL billentyűvel lépegethet a mappákon. Adott mappa megnyitására a JOBB

NYÍL, a bezárásához a BAL NYÍL billentyűt használhatja. A kiválasztott célmappán állva nyomja le az ENTER-t, majd lépjen a TAB billentyűvel a „Mappaválasztás” gombra, és aktiválja az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűvel. Ezzel visszakerül a Tömörített mappák kibontása ablak „Tallózás” gombjára.

"Kibontott fájlok megjelenítése a befejezés után" jelölőnégyzet: Ha be van jelölve (a SZÓKÖZ billentyűvel válthat), a kicsomagolás után a Fájlkezelő automatikusan megnyitja a célmappát.

"Kibontás" gomb: A folyamat elindításához nyomja meg az ENTER-t ezen a gombon.

"Mégse" gomb: A művelet megszakítása, egyenértékű az ESCAPE billentyű lenyomásával.

Megadott elem kibontása

Keresse meg és jelölje ki azt a tömörített mappát, amiből ki kívánja bontani a megadott elemeket, majd nyomja le az ENTER-t. A megnyitott tömörített mappában a nyílbillentyűkkel keresse meg és jelölje ki a kibontani kívánt elemet vagy elemeket, majd válassza a helyi menü Másolás parancsát, vagy nyomja le a CTRL+C billentyűkombinációt. Ezután az ALT+TAB billentyűkombinációval lépjen a Számítógép ablakba, és keresse ki azt a mappát, amibe ki kívánja bontani a kijelölt elemet vagy elemeket. Majd válassza a helyi menü Beillesztés parancsát, vagy nyomja le a CTRL+V billentyűkombinációt.

Lehetőség van magából a tömörített mappából közvetlenül kicsomagolni az elemeket. Lépjen a ZIP kiterjesztésű tömörített mappára, és nyissa meg az ENTER billentyűvel. A Fájlkezelő azt mappaként fogja kezelni.

Ön most a ZIP fájlon belül van. Az összes tartalom kibontásához nyomja le a Helyi-menü billentyűjét vagy a SHIFT+f10 billentyűkombinációt, majd válassza az "Összes kibontása..." opciót. Egy párbeszédpanel jelenik meg, amely megkérdezi, hová szeretné menteni a kibontott fájlokat. Az alapértelmezett általában megfelelő. Nyomja le az ENTER-t a "Kibontás" gombon a folyamat elindításához.

Ezekkel a műveletekkel fájlokat, programokat vagy más mappákat lehet kibontani. A fájl kibontásakor a tömörített változat a tömörített mappában marad. Az ALT+TAB billentyűkombinációval visszaléphet a tömörített mappába, és bezárhatja azt az ALT+F4 billentyűkombinációval.

Csatlakozás vezeték nélküli hálózatra

Amennyiben hordozható számítógéppel vagy vezeték nélküli kapcsolat fogadására alkalmas eszközzel rendelkezik, akkor megjelenítheti a közelben elérhető, vezeték nélküli hálózatokat. Ezután csatlakozhat a hálózatok valamelyikére. A vezeték nélküli hálózatok csak akkor jelennek meg a számítógépén, ha a számítógép tartalmaz telepített és bekapcsolt vezeték nélküli hálózati adaptert, illetve illesztőprogramot.

Vezeték nélküli hálózatok esetén a már használt hálózatokhoz a rendszer képes önállóan kapcsolódni, ilyenkor semmiféle tennivaló nincs. Új, régen használt, vagy kikapcsolt automatikus csatlakozás esetén viszont a számítógép nem kapcsolódik automatikusan a hálózathoz. Ebben az esetben manuálisan kell csatlakozni.

A rendelkezésre álló vezeték nélküli hálózatok megtekintéséhez, és a kiválasztott hálózathoz való csatlakozáshoz nyomja meg a

WINDOWS+A billentyűkombinációt a Gyorsbeállítások panel megnyitásához. A megnyitott panelen a fókusz a Wi-Fi gombon van, ha mégse azon lenne, akkor a TAB billentyű segítségével navigáljon a "Wi-Fi" gombra. Ha a Wi-Fi ki lenne kapcsolva, akkor nyomja meg a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt a bekapcsolásához.

Ezután a Wi-Fi gombról lépjen át a TAB billentyűvel a "Wi-Fi-kapcsolatok kezelése" gombra és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ezzel megnyílik az elérhető vezeték nélküli hálózatok listája. A hálózatok jelerőssége és biztonsági állapota is kijelzésre kerül, amelyet a képernyőolvasó felolvas. A FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel válassza ki azt a hálózatot, amelyhez csatlakozni szeretne, majd nyomja meg az ENTER-t. Ekkor még csak a hálózat kijelölése történik meg és nem maga a csatlakozás. A csatlakozáshoz a TAB billentyűvel lépjen át az "Automatikus csatlakozás" jelölőnégyzetre. Ha ezt bejelöli a SZÓKÖZ billentyűvel, a jövőben a gép automatikusan csatlakozni fog ehhez a hálózathoz, ha hatótávolságon belül van. Ezután lépjen a TAB billentyűvel a "Csatlakozás" gombra és nyomja meg az ENTER-t. Egy szerkesztőmező jelenik meg, ahová be kell írnia a hálózat jelszavát. Gépelje be a jelszót, majd nyomja meg az ENTER billentyűt. Ha a jelszó helyes, a Windows csatlakozik a hálózathoz. Az ESCAPE billentyűvel bezárhatja a Gyorsbeállítások panelt.

Lehetősége van a Wi-Fi hálózati csatlakozást a tálcáról kezdeményezni. Először lépjen az értesítési ikonokat tartalmazó rendszertálcára a WINDOWS+B billentyűparanccsal. Ezután a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a hálózati ikont, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor megnyílik a Gyorsbeállítások panel és a „Wi-Fi” gomb lesz az aktív. A TAB billentyűvel lépjen át a „Wi-Fi-kapcsolatok kezelése” gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

A rendszertálca ikonjait elérheti a képernyőolvasó INSERT+F11 billentyűkombinációjával is. A megjelenő, a rendszertálca ikonjait tartalmazó listában a nyílbillentyűkkel keresse meg a hálózati ikonra mutató parancsot, majd a TAB billentyűvel lépjen az *Egy kattintás a bal egérgombbal* gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor megnyílik a Gyorsbeállítások panel. A megnyitott panelen a fókusz a Wi-Fi gombon van, ha nem azon lenne, akkor a TAB billentyű segítségével navigáljon a "Wi-Fi" gombra. Ha a Wi-Fi ki lenne kapcsolva, akkor nyomja le a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűt a Wi-Fi bekapcsolásához. A Wi-Fi gombról lépjen át a TAB billentyűvel a "Wi-Fi-kapcsolatok kezelése" gombra és nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt. Ezzel megnyílik az elérhető vezeték nélküli hálózatok listája. A FELNYÍL és a LENYÍL billentyűkkel válassza ki azt a hálózatot, amelyhez csatlakozni szeretne, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A legtöbb hálózati beállítás, így a vezeték nélküli hálózatok beállításai is átkerültek a *Vezérlőpult*ból a *Gépház*ba. A *Gépház*ban található Wi-Fi beállítások megnyitására az alábbi lehetőségei vannak:

A WINDOWS billentyűvel nyissa meg a *Start* menüt, és a keresőmezőbe gépelje be a „WI-FI” kifejezést, majd az indexelt találatok közül a nyílbillentyűkkel válassza ki a *Wi-Fi-beállítások, Rendszerbeállítások* elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Nyissa meg a Gépház alkalmazást a Start menüből, vagy nyomja le a WINDOWS+I billentyűparancsot. A Gépházban a beállítások megkeresésére szolgáló keresőmezőbe gépelje be a „WI-FI” kifejezést, majd a LENYÍL billentyűvel keresse meg a „Wi-Fi-beállítások” elemet, és a kiválasztáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. A Gépházban a Wi-Fi beállítási ablakot úgy is megnyithatja, ha kiválasztja a Hálózat és internet beállítási kategóriát, majd a Wi-Fi beállítási lehetőséget.

A Wi-Fi beállítási ablakon belül a TAB billentyűvel tud a következő beállítási lehetőségeken navigálni.

A Wi-Fi gombbal szabályozható, hogy működjön-e WI-FI kapcsolat a számítógépen. Ha módosítani kívánja a beállítást, nyomja le a SZÓKÖZ billentyűt.

Az „Elérhető hálózatok megjelenítése”, „További beállítások megjelenítése” gomb aktiválása után megjelenik az elérhető vezeték nélküli hálózatok listája. A nyílbillentyűkkel válasszon egy hálózatot, majd nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő „Automatikus csatlakozás” jelölőnégyzet bejelölésével legközelebb már automatikusan meg fog történni a csatlakozás a kiválasztott hálózatra. Ezután a TAB billentyűvel lépjen a Csatlakozás gombra, és nyomja le az ENTER-t.

Az Ismert hálózatok kezelése hivatkozás megnyitásával megtekinthető a már csatlakoztatott és beállított hálózatok listája. Ebben az ablakban a „Hálózat hozzáadása” gombbal hozzáadható olyan hálózat is, amely aktuálisan nem érhető el. A létrehozáskor meg kell adni a hálózat nevét, a biztonsági beállítás típusát, a biztonsági kulcsot és azt, hogy automatikus legyen-e a csatlakozás.

Az Ismert hálózatok kezelése ablakban egy listában megtalálhatóak a hálózatok. A hálózatok a „Rendezési szempont” és a „Szűrés” kombinált listamezőkben a nyílbillentyűkkel rendezhetők és szűrhetők.

Egy ismert hálózat kiválasztásához lépjen a TAB billentyűvel a listamezőbe, majd a nyílbillentyűkkel válasszon ki egy ismert hálózatot.

Ha egy hálózat már nem kell, akkor azt törölheti. A hálózat kiválasztása után a TAB billentyűvel lépjen át az „elfelejtése” gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

Egy ismert hálózat beállításait módosíthatja, ha a hálózatok listájában a nyílbillentyűkkel kiválaszt egy ismert hálózatot, majd lenyomja az ENTER billentyűt. A megjelenő további beállítások szakaszban a "Megjelenítés" gombbal felfedheti, majd elolvashatja a Wi-Fi kiválasztott hálózatnak a hálózati jelszavát.

Ezen kívül bejelölheti, hogy az eszköz automatikusan csatlakozzon, ha a kiválasztott hálózat hatósugarába kerül.

További beállításokat végezhet el, ha aktiválja a "Speciális Wi-Fi hálózati tulajdonságok", "Szerkesztés" gombot.

A Vezérlőpulton belül is létre lehet hozni vezeték nélküli kapcsolatot. A Vezérlőpult megnyitásához válassza a Start menü Windows Rendszer mappájában a Vezérlőpult parancsikont. Ha meg lett jelenítve az ikonja, akkor a Vezérlőpult megtalálható az asztalon is. A Start menü kereső szolgáltatásával is rá lehet keresni az alkalmazásra.

A Vezérlőpult ablakában a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a Hálózati és megosztási központ hivatkozást, majd a megnyitáshoz nyomja le az ENTER billentyűt. A Hálózati és megosztási központ ablakban a TAB billentyűvel navigáljon az Új kapcsolat vagy hálózat beállítása hivatkozásra, és aktiválja az ENTER billentyűvel. A Kapcsolat vagy hálózat beállítása ablakban a nyílbillentyűkkel válassza ki a „Csatlakozás kézzel vezeték nélküli hálózathoz” lehetőséget, és nyomja le az ENTER billentyűt vagy aktiválja a Tovább gombot. A következő ablakban meg kell adni a hálózat nevét, a biztonsági beállítás típusát, és a biztonsági kulcsot. Az A kapcsolat indítása automatikusan és a Kapcsolódás akkor is, ha a hálózat nem teszi közzé a nevét (SSID) jelölőnégyzetek tetszőlegesen kiválaszthatók. Az adatok megadása után nyomja le az ENTER billentyűt vagy aktiválja a Tovább gombot. Az

elkészült hálózati kapcsolat megtalálható a Gépház Ismert hálózatok kezelése beállítási ablakában is.

Bizonyos hálózatokhoz hálózatbiztonsági kulcs vagy jelszó szükséges. A kiválasztott hálózathoz történő csatlakozáshoz kérje el a jelszót a hálózati rendszergazdától vagy az internetszolgáltatótól.

A beállítások megadása után a számítógép csatlakozik a kiválasztott hálózathoz. A megadott jelszót a rendszer megjegyzi, ezért legközelebb a csatlakozás automatikusan megtörténik. Ha megteheti, akkor biztonságos, jelszóval védett vezeték nélküli hálózathoz csatlakozzon. A nem biztonságos hálózatokhoz történő csatlakozás során vegye figyelembe, hogy a megfelelő eszközökkel rendelkező személyek minden műveletet láthatnak, beleértve a meglátogatott webhelyeket, a megnyitott dokumentumokat, a bank-kártya adatokat és a munka során használt felhasználóneveket és jelszavakat.

Adat- és eszközvédelem

A Windows Biztonság Központ

A Windows 11 központi biztonsági felügyeleti eszköze a "Windows Biztonság" (korábbi nevén Windows Defender Biztonsági Központ) alkalmazás. Ez az alkalmazás egyetlen, könnyen navigálható felületen fogja össze a vírusvédelem, a tűzfal, a fiókvédelem és egyéb biztonsági funkciók beállításait.

Az alkalmazás elérésének leggyorsabb módja a Start menü használata. A Startmenü – Mind listájában megtalálható a Windows biztonság, Rendszer parancs, amellyel egyből megnyitható a biztonsági felület. A Start menü keresője is használható a megnyitásra. Nyomja le a WINDOWS billentyűt a Start menü megnyitásához. Gépelje be idézőjelek nélkül a "Windows Biztonság" kifejezést. A megjelenő "Windows biztonság, Rendszerbeállítások" találaton nyomja le az ENTER billentyűt.

Ezen kívül a Gépházban is kitallózható a beállítási lehetőség. Nyissa meg a Gépház alkalmazást a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A Gépház a Start menü kereső funkciójával is megnyitható. A Gépház aktiválását követően a rendszerfókusz a beállítások keresésére szolgáló szerkesztőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Adatvédelem és biztonság" kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Windows biztonság" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

A tűzfal fogalma és funkciója

A tűzfal (Firewall) ellenőrzi és szűri az internetről vagy a hálózatról érkező forgalmat, és a beállításoktól függően blokkolja, vagy tovább engedi a számítógépre. Ezen kívül a tűzfal a kimenő forgalmat is figyeli és kezeli.

A tűzfal segít megakadályozni, hogy támadó személyek vagy rosszindulatú programok hozzáférjenek a számítógép adataihoz, erőforrásaihoz a hálózaton vagy az interneten keresztül. Továbbá megakadályozza azt is, hogy a számítógép rosszindulatú szoftvereket küldjön más számítógépekre.

Léteznek szoftveres és hardveres tűzfalak, illetve működési elvük alapján csomagszűrő elvűek, illetve proxy alapúak. A mai routerek nagy része már tartalmaz hardveres tűzfalat is. A hardveres tűzfalak nagyobb teljesítményűek és teljesen platformfüggetlenek.

A tűzfal nem azonos a víruskereső programmal. A számítógép védelme érdekében tűzfalra és külön víruskereső, kártevőirtó programra is szükség van. Manapság vannak olyan biztonsági megoldások, amelyek egyben tartalmaznak vírusirtót, tűzfalat, spam védelmet stb.

Számos tűzfalszoftver létezik, de a Windows is rendelkezik egy egyszerűbb beépített tűzfallal, melyben a forgalom szolgáltatás típusonként szabályozható. A Windows tűzfal alapértelmezés szerint be van kapcsolva. Ha nyilvános hálózathoz kapcsolódik, előfordulhat, hogy le kívánja tiltani az összes bejövő kapcsolatot. Otthon vagy a munkahelyén ez nem szükséges. Akármilyen védettségi szintet is választ a profilokhoz, egyszerűen válthat közöttük.

A Windows tűzfal a védelmet az egyes hálózati környezetekhez tudja igazítani. A Windows tűzfal elérhető a Vezérlőpulton és a Gépházon belül is.

Ha külső tűzfalszoftvert telepít a számítógépre, a Windows tűzfal kikapcsol. Ezt érdemes leellenőrizni, és ha mégsem kapcsolt volna ki, akkor azt meg kell tenni, hiszen a két védelmi szoftver akadályozhatja egymást.

Tűzfal beállítása a Vezérlőpulton keresztül

A Vezérlőpult megnyitásához nyomja le a WINDOWS billentyűt, majd a Start menü keresőmezőjébe gépelje be a „vezérlőpult” kifejezést. A találati listában a nyílbillentyűkkel keresse meg a „Vezérlőpult, Rendszer” elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Vezérlőpult megtalálható az asztalon is, ha engedélyezte a megjelenését az asztali ikonok beállításaiban.

A Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a "Windows Defender tűzfal" hivatkozást, és aktiválja az ENTER billentyűvel. A megnyílt ablakban a "Nincs kapcsolat" vagy a "Csatlakoztatva" státusz van a hálózati profiloknál kijelezve. Ebből tudhatja, hogy melyik hálózati profil az aktív.

Ha egy új alkalmazást szeretne felvenni a tűzfal engedélyezési és letiltási listájára, akkor a TAB billentyűvel lépjen az "Alkalmazás vagy szolgáltatás átengedése a Windows Defender tűzfalon" hivatkozásra és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő ablakban egy listában megnézheti az engedélyezett vagy letiltott alkalmazásokat. Az átengedés ablak első megnyitása után a listában szereplő elemek csak megnézhetők, de nem módosíthatók. A módosításhoz a SHIFT+TAB billentyűkombinációval keresse meg a „Beállítások módosítása” gombot és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor a rendszer megerősítést kér, illetve bekérheti a rendszergazdai felhasználónevet és jelszót. A megerősítés után ismételten megjelenik az alkalmazások és szolgáltatások listája, de ekkor már módosítható állapotban lesznek. A nyílbillentyűvel kiválasztott alkalmazás eltávolítható a listából az "Eltávolítás" gombbal.

A „Másik alkalmazás engedélyezése..." gomb aktiválásával a kivételek közé új programot vehet fel, de legyen óvatos, mert biztonsági kockázatot is jelenthet az ismeretlen alkalmazások engedélyezése. Az alkalmazások listájában a nyílbillentyűkkel keresse meg az engedélyezni vagy tiltani kívánt programot, és a SZÓKÖZ billentyűvel állítsa be annak állapotát. Ha az alkalmazás be van jelölve, akkor az állapota engedélyezett státusú. A tiltáshoz szüntesse meg az alkalmazás bejelölését.

Végezetül lépjen a TAB billentyűvel az OK gombra és nyomja le a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűt a beállítások elmentéséhez.

A tűzfal működésének további szabályozásához a Windows Defender tűzfal ablakban lépjen a TAB billentyűvel az "A Windows Defender tűzfal be- és kikapcsolása" hivatkozásra és nyomja le az ENTER billentyűt.

A megnyitott Beállítások testreszabása ablakban a Magánhálózat és a Nyilvános hálózat beállításai szakaszok alatt megtalálhatja azokat a beállítási lehetőségeket, amelyekkel szabályozhatja a tűzfal viselkedését a különböző hálózati kapcsolatoknál. Először a Magánhálózat beállításait kell megadni, majd a Nyilvános hálózatét. A TAB billentyűvel navigáljon a következő beállítási lehetőségeken:

A Windows tűzfal választógomb csoportban a nyílbillentyűkkel választhat az "A Windows Defender tűzfal bekapcsolása" és "A Windows Defender tűzfal kikapcsolása (nem ajánlott) választógombok közül. Itt tilthatja le vagy engedélyezheti a tűzfalat.

"Az összes bejövő kapcsolat blokkolása, az engedélyezett alkalmazások listáján lévőket is beleértve" jelölőnégyzet bejelölésével teljesen le lehet tiltani a bejövő forgalmat.

Ha az "Értesítés, ha a Windows Defender tűzfal új alkalmazást blokkol" jelölőnégyzet be van jelölve, akkor a tűzfal értesítést küld a felhasználónak, ha új alkalmazás forgalmat érzékel és blokkolja azt.

Végezetül lépjen a TAB billentyűvel az OK gombra és nyomja le a SZÓKÖZ vagy az ENTER billentyűt a beállítások elmentéséhez.

A Windows Defender tűzfal ablakban a Speciális beállítások hivatkozás aktiválása után részletesen tudja szabályozni a tűzfal működését, például a bejövő, kimenő és a kapcsolatbiztonsági szabályokat. A fanézetben válassza ki a nyílbillentyűkkel a kategóriát, majd lépjen át a listanézetbe, és ott válasszon egy szabályt. Új szabályt is létre tud hozni a Művelet menü vagy a helyi menü Új szabály parancsával.

Gépház

Nyissa meg a Gépház alkalmazást a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A Gépház a Start menü kereső funkciójával is megnyitható. A Gépház aktiválását követően a rendszerfókusz a beállítások keresésére szolgáló szerkesztőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Adatvédelem és biztonság" kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz.

Ezután a TAB billentyű lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Windows biztonság" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

A Windows Biztonság főképernyőjén a TAB billentyűvel navigáljon a "Tűzfal és hálózatvédelem” gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A megnyílt ablakban a TAB billentyűvel válasszon a "Tartományi hálózat", "Magánhálózat", "Nyilvános hálózat" hivatkozások közül, majd nyomja le az ENTER billentyűt. Ezzel adhatja meg, hogy melyik hálózati csatlakozási típusnak a működését szeretné beállítani. A hálózat kiválasztása után beállíthatja a következőket:

A "Microsoft Defender tűzfal" gombot a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje be, ha a tűzfalat be szeretné kapcsolni.

Ha az "Az összes bejövő kapcsolat blokkolása, az engedélyezett alkalmazások listáján lévőket is beleértve" jelölőnégyzetet bejelöli a SZÓKÖZ billentyűvel, akkor a teljes bejövő hálózati forgalmat letilthatja.

A "Tűzfal és hálózatvédelem” ablakban az „Alkalmazás átengedése a tűzfalon” hivatkozás aktiválásával itt is testre szabhatja a tűzfal szolgáltatást, hogy melyik alkalmazás kommunikációját tiltsa és melyiket engedélyezze.

A megnyílt ablakban a TAB billentyűvel navigáljon a "Beállítások módosítása" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Rendszergazdai jogosultságra lehet szükség. Ezután a TAB billentyűvel navigáljon a programok listájára és a nyíl billentyűkkel nézze át a lista tartalmát. Ha a kívánt program nem szerepel a listában, akkor a TAB billentyűvel lépjen a "Másik alkalmazás engedélyezése..." gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő ablakban a "Tallózás" gomb segítségével válassza ki az alkalmazás futtatható fájlját, majd a TAB billentyűvel lépjen a "Megnyitás" gombra, és nyomja le az ENTER-t. Végül navigáljon a TAB-bal a programlistába és a nyílbillentyűk segítségével keresse meg az újonnan hozzáadott alkalmazást, és a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje be a hozzá tartozó jelölőnégyzeteket, majd a TAB billentyűvel lépjen az "OK" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt.

A rendszeres biztonsági mentés fogalma és célja

Bármikor történhet olyan esemény a számítógéppel, ami adatvesztést okozhat. Ezért érdemes a dokumentumokat és a legfontosabb programokat CD-re, vagy más hordozható adattároló eszközre vinni.

Az információvesztés lehetséges okai:

Fizikai: Az adatok tárolására használt eszközök fizikai meghibásodása az egyik leggyakoribb ok. Általában a meghajtóegység mechanikája sérül meg olyan súlyosan, hogy az adatok elvesznek. Vannak olyan cégek, amelyek adatmentéssel foglalkoznak, de ők sem adnak teljeskörű garanciát az adatok megmentésére.

Logikai: Logikai hibának nevezzük a lemezek fájlszerkezetében keletkezett hibákat. Általában akkor keletkezik ilyen hiba, ha az operációs rendszerből szabálytalanul lépnek ki. A szabálytalan kilépés oka lehet pl. áramszünet vagy programhiba. Ennek javítására léteznek segédprogramok.

Felhasználói: Sok esetben a hibaforrás maga a felkészületlen, figyelmetlen felhasználó. Általában valamilyen helytelen számítógépes művelet következményeként vesznek el az adatok vagy az adathordozó figyelmetlen használata miatt.

Élettartam: Mint minden más, az adattárolók is véges élettartamúak.

Szándékosság: Idetartozik az adatvesztéssel járó szándékos cselekedet, mint pl. vírustámadás, a rongálás vagy a rendszerbe történő jogtalan behatolás.

Automatikus biztonsági mentéseket állíthat be, és manuálisan is bármikor készíthet biztonsági másolatokat a fájlokról. A Windows

bármilyen ütemezést képes követni a biztonsági mentés végrehajtásakor, ehhez csak a megfelelő beállítás szükséges. A biztonsági mentés meghatározott időnként történik, így az adatok megsemmisülése esetén a legutolsó mentett állapot visszaállítható, de az azóta végzett módosítások elvesznek. Pillanatfelvétel általában folyamatosan változó rendszerekről készül, bizonyos kritikus pontok elérése után.

A biztonsági másolatot elhelyezheti másik meghajtón, illetve DVD lemezen is.

A Windows 11 többféle biztonsági mentési megoldást kínál, amelyek különböző célokat szolgálnak.

A Fájlelőzmények Beállítása (Helyi, verziókövető mentés)

A Fájlelőzmények funkció a felhasználói mappákban (Dokumentumok, Képek, Videók stb.) lévő fájlokról készít rendszeres, időbélyeggel ellátott másolatokat egy külső meghajtóra. Ez ideális megoldás véletlenül törölt vagy felülírt fájlok korábbi verzióinak visszaállítására.

A funkció a Vezérlőpulton keresztül érhető el. Nyomja le a WINDOWS billentyűt, gépelje be "Vezérlőpult", majd a "Vezérlőpult, Rendszer" találaton nyomja le az ENTER billentyűt. A Vezérlőpulton belül a nyílbillentyűkkel vagy a kezdőbetűvel keresse meg a "Fájlelőzmények" hivatkozást és nyomja meg az ENTER-t. Ha a Vezérlőpult Kategória nézetben van, akkor a TAB billentyűvel navigáljon a "Fájlok biztonsági másolatának mentése a Fájlelőzmények szolgáltatással" hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ezután csatlakoztasson egy külső meghajtót (pl. USB-merevlemez). A Fájlelőzmények ablakban a rendszer automatikusan felismeri a meghajtót. A TAB billentyűvel navigáljon a "Bekapcsolás" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt a funkció aktiválásához. A mentésből kizárni kívánt mappákat a bal oldali menüben található "Mappák kizárása" hivatkozáson keresztül adhatja meg. A "Meghajtó kiválasztása" hivatkozással megadhatja a fájlelőzményeket tároló meghajtót vagy a hálózati helyet.

Fájlelőzmények visszaállítása

A Fájlelőzmények a Windows egyik leghasznosabb, bár gyakran mellőzött funkciója, amely lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy helyreállítsák egy-egy fájl vagy mappa korábbi verzióját. A Windows 11-ben a Fájlelőzmények helyreállítási funkciójának elérésére két módszer áll rendelkezésre.

A klasszikus módszer biztosítja a legteljesebb hozzáférést a mentett adatokhoz és a teljes idővonalhoz. A Windows 11-ben a Microsoft a Fájlelőzmények funkciót a modern Gépház alkalmazásból áthelyezte a hagyományos Vezérlőpultba.

Nyissa meg a Start menüt, gépelje be a "Vezérlőpult" kifejezést, majd válassza ki az alkalmazást a találatok közül. Ha a Vezérlőpult kategória nézetben van, akkor a TAB billentyűvel navigáljon a Rendszer és biztonság kategóriára és nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután a TAB billentyűvel lépjen a "Fájlelőzmények" hivatkozásra és ott is nyomja le az ENTER-t.

Ikon nézet esetén a kezdőbetűvel vagy a nyíl billentyűkkel keresse meg a "Fájlelőzmények hivatkozást, majd nyomja le az ENTER-t. A bal oldali navigációs sávban válassza a "Személyes fájlok visszaállítása" hivatkozást. Ez a művelet megnyitja a Fájlelőzmények fő visszaállítási ablakát, ahol az összes mentett mappa és fájl elérhető, időrendi sorrendbe rendezve.

Közvetlenül a Fájlkezelőből is vissza tudja állítani az előzményeket. Amennyiben egy konkrét fájl vagy mappa egy korábbi verzióját keresi, akkor létezik egy kontextus-érzékeny módszer, amely nem igényli a Vezérlőpultban való navigációt. Nyissa meg a Fájlkezelőt, és navigáljon ahhoz a mappához vagy fájlhoz, amelynek egy korábbi állapotát szeretné visszaállítani. A kiválasztott mappán vagy fájlon állva nyomja le a HELYI MENÜ billentyűt vagy használja a SHIFT+F10 billentyűkombinációt. A helyi menüből válassza a "További lehetőségek megjelenítése" opciót a klasszikus menü előhívásához. Válassza a Korábbi verziók visszaállítása menüpontot. Ez egy egyszerűsített ablakot nyit meg, amely csak az adott elemhez tartozó mentett verziókat listázza. Ez a módszer rendkívül hatékony, ha pontosan tudja, mit keres, és el akarja kerülni a teljes mentési adatbázisban való böngészést.

A felhő központú Windows Biztonsági Mentés

Ez a modern, a Windows 11-be integrált alkalmazás a felhasználói profil fontos elemeit, például mappákat, telepített alkalmazásokat, jelszavakat és rendszerbeállításokat szinkronizálja a felhasználó Microsoft-fiókjához a hozzá tartozó OneDrive tárhelyre. Elsődleges célja, hogy

megkönnyítse egy új számítógép beállítását vagy a rendszer újratelepítése utáni helyreállítást.

A használatához nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűkombinációval. Lépjen a TAB billentyűvel a bal oldali kategórialistába és a LENYÍL billentyűvel navigáljon a "Fiókok" elemre, és nyomja le az ENTER billentyűt. A TAB billentyűvel lépjen át az alkategóriákat tartalmazó jobb oldali panelre és a LENYÍL billentyűvel navigáljon a "Windows biztonsági másolat" menüpontra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A Windows 11 változatától függően előfordulhat, hogy a "Fiókok" alkategóriái nem listában jelennek meg. Ekkor a TAB billentyűvel keresse meg a "Windows biztonsági másolat" lehetőséget és nyomja le az ENTER billentyűt.

A megjelenő oldalon a TAB billentyűvel navigálhat a különböző mentési opciók Pl. "Saját appok megjegyzése", "Beállítások megjegyzése") között. A "További beállítások megjelenítése" gombbal megnyitott szakaszban további beállítási lehetőségeket találhat: "Akadálymentesség", "Fiókok, WiFi-hálózatok és jelszavak megjegyzése", "Személyreszabás", "Nyelvi beállítások és szótár", "A Windows egyéb beállításai". A SZÓKÖZ billentyűvel kapcsolhatja be vagy ki az egyes elemek mentését.

Felhő központú Windows Biztonsági Mentés helyreállítása

A Windows Biztonsági Mentés által rögzített adatokat szinte kizárólag egy új, vagy alaphelyzetbe állított számítógép első beállítási folyamata

(az ún. Out-of-Box Experience, OOBE) során lehet helyreállítani. A Windows Biztonsági Mentés helyreállítási mechanizmusa szorosan integrálódik a Windows 11 kezdeti beállítási folyamatába. Ez az a varázsló, amely végigvezeti a felhasználót a nyelvi, régiós és billentyűzet-beállításokon egy új gép első indításakor vagy egy rendszer-visszaállítás után. A felhasználónak a beállítási folyamat során ugyanazzal a Microsoft-fiókkal kell bejelentkeznie, amelyet a mentés készítéséhez használt a korábbi számítógépen. A folyamathoz aktív internetkapcsolat szükséges, mivel az adatok a felhőből kerülnek letöltésre. A bejelentkezést követően a Windows OOBE folyamata automatikusan ellenőrzi, hogy a Microsoft-fiókhoz tartozik-e elérhető biztonsági mentés. Ha a rendszer talál ilyen mentést, egy dedikált képernyőn felajánlja a helyreállítást. Amennyiben több mentés is létezik (például több korábbi eszközről), a rendszer alapértelmezetten a legutóbbit ajánlja fel, de lehetőséget ad más mentések kiválasztására is. A felhasználó dönthet úgy is, hogy új számítógépként, mentés nélkül folytatja a telepítést. A mentés kiválasztása és a jóváhagyás után a rendszer a háttérben megkezdi az adatok visszaállítását, miközben a felhasználó folytatja a munkát a gépen. A következő elemek kerülnek helyreállításra:

- Személyre szabási lehetőségek, mint a háttérkép, tálca beállításai, és egyéb rendszerpreferenciák.
- Visszaállítja az elmentett Wi-Fi hálózatok és jelszavak adatait, ami megkönnyíti az újbóli csatlakozást.
- A rendszer nem magukat az alkalmazások fájljait, hanem a Microsoft Store-ból telepített alkalmazások hivatkozásainak listáját állítja vissza. Ezeket az alkalmazásokat a tálcára és a Start

menübe kitűzi, és az asztalra érkezés után automatikusan elkezdi letölteni és telepíteni őket a háttérben.
- A OneDrive-ra szinkronizált mappák (alapértelmezetten Asztal, Dokumentumok, Képek) tartalma elérhetővé válik, amint a OneDrive kliens bejelentkezik és szinkronizál.

Fontos tisztában lenni azzal, hogy a Windows Biztonsági Mentés nem egy teljes körű katasztrófa-helyreállítási eszköz. A visszaállítási képességei korlátozottak.

Hagyományos (Win32) Alkalmazások: A funkció nem menti és nem állítja vissza azokat az asztali alkalmazásokat, amelyeket nem a Microsoft Store-ból telepítettek. Ide tartozik sok professzionális szoftver, mint például az Adobe Creative Suite, a legtöbb játék, a Google Chrome vagy a Microsoft Office nem-Store verziója. Ezeket manuálisan kell újratelepíteni.

Helyi Fájlok: Csak azok a fájlok és mappák kerülnek visszaállításra, amelyek a OneDrive funkciójával a felhőbe lettek szinkronizálva. Bármilyen adat, amely a C:\ meghajtó más részein vagy más meghajtókon található, nem képezi a mentés részét és nem kerül át az új gépre ezzel a módszerrel.

Rendszerkép létrehozása

A rendszerkép a számítógép részeinek (beleértve a Windowst, a programokat és a fájlokat) egy az egybeni másolata. Ez a "katasztrófa utáni" helyreállítás eszköze, amely lehetővé teszi a rendszer teljes visszaállítását egy merevlemez-hiba vagy súlyos szoftverprobléma

esetén. Ez a funkció a Windows 7-ből örökölt Biztonsági mentés és visszaállítás eszköz része, amely a Vezérlőpultból érhető el.

Az eléréséhez nyomja le a WINDOWS billentyűt, gépelje be "Vezérlőpult", majd a "Vezérlőpult, Rendszer" találaton nyomja le az ENTER billentyűt. A Vezérlőpulton belül a keresőmezőbe írja be "Biztonsági mentés és visszaállítás", majd a TAB billentyűvel navigáljon a "Biztonsági mentés és visszaállítás (Windows 7)" hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ha a Vezérlőpult ikon nézetben van, akkor a "Biztonsági mentés és visszaállítás (Windows 7)" hivatkozást egyszerűen elérheti a nyíl billentyűkkel és a kezdőbetűvel is.

A bal oldali panelen a TAB billentyűvel navigáljon a "Lemezkép létrehozása" hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A varázslóban adja meg a mentés helyét. A "Merevlemezre", "Egy vagy több DVD-re" és a "Hálózati helyre" választógombok közül a nyíl billentyűkkel választhat. A mentés használatára egy külső merevlemez javasolt. Ezután a TAB billentyűvel navigáljon a "Tovább" és a "Biztonsági mentés indítása" gombokra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Rendszerkép visszaállítása

A rendszerkép-visszaállítás a legdrasztikusabb, de egyben leghatékonyabb helyreállítási módszer a Windows arzenáljában. Amikor egy szoftveres vagy hardveres hiba következtében az operációs rendszer működésképtelenné válik, a rendszerkép lehetővé teszi a teljes rendszerpartíció visszaállítását egy korábbi, stabil és működőképes állapotba. Ez a folyamat a Windows normál működésén kívül, egy

speciális környezetben, a Windows Helyreállítási Környezetben (WinRE) zajlik.

A rendszerkép-visszaállítás a számítógép újraindításával és a Speciális Indítás menübe való belépéssel kezdődik. Ebben a Windows Helyreállítási Környezet (WinRE) nevű, csökkentett módú operációs rendszerben a Hibaelhárítás -> Speciális beállítások -> További helyreállítási lehetőségek megtekintése -> Rendszerkép-helyreállítás útvonalon kell haladni. A folyamat elindítása után a rendszer a csatlakoztatott külső meghajtón lévő rendszerkép-fájl segítségével a teljes rendszermeghajtót felülírja a mentéskori állapotával. Ez a művelet visszavonhatatlan, és a mentés időpontja után létrehozott összes adatot, programot és beállítást törli a célpartícióról.

A WinRE egy minimalista, a fő operációs rendszertől független környezet, amely diagnosztikai és helyreállítási eszközöket tartalmaz. Elérése többféleképpen is lehetséges, biztosítva a számítógéphez való hozzáférést még akkor is, ha a Windows maga nem képes elindulni.

A használata működő Windows rendszerből: nyissa meg a Gépház alkalmazást. Navigáljon a Rendszer -> Helyreállítás menüponthoz. A "Speciális rendszerindítás" szakaszban aktiválja az "Újraindítás most" gombot. A rendszer megerősítést kér, majd újraindul a kék hátterű WinRE menübe.

A bejelentkezési képernyőről: ha a Windows elindul, de nem tud bejelentkezni, ez a módszer használható. A bejelentkezési képernyő jobb alsó sarkában aktiválja a Főkapcsoló ikont. Tartsa lenyomva a SHIFT billentyűt, és miközben lenyomva tartja, aktiválja az Újraindítás opciót. A számítógép közvetlenül a WinRE-be fog újraindulni.

Sikertelen rendszerindítás esetén: ha a Windows indítás közben összeomlik, a rendszer általában automatikusan megpróbál belépni a helyreállítási környezetbe. Ha a Windows nem indul el, szakítsa meg az indítási folyamatot a bekapcsológomb hosszú (5-10 másodperces) lenyomásával, amint a gyártó logója vagy a Windows pörgő karikája megjelenik. Ismételje meg ezt a folyamatot kétszer vagy háromszor. A harmadik sikertelen indítási kísérlet után a Windows automatikusan elindítja az "Automatikus javítás" képernyőt, ahonnan a Speciális beállítások gomb kiválasztásával elérhető a WinRE.

Telepítőlemezről vagy helyreállítási meghajtóról: ez a legbiztosabb módszer, ha a merevlemezen lévő WinRE partíció is megsérült. Helyezze be a Windows 11 telepítő USB-meghajtóját vagy DVD-jét, és indítsa el a számítógépet erről az eszközről. A telepítő első képernyőjén (nyelvválasztás) aktiválja a Tovább gombot. A következő képernyő bal alsó sarkában válassza a Számítógép javítása opciót. Ez közvetlenül a WinRE menübe vezet.

Miután sikeresen belépett a WinRE kék hátterű menüjébe, a rendszerkép-visszaállítás elvégezhető.

A Válasszon egy lehetőséget képernyőn válassza a Hibaelhárítás opciót. A Hibaelhárítás menüben válassza a Speciális beállítások lehetőséget. A Speciális beállítások menüben előfordulhat, hogy a Rendszerkép-helyreállítás nem látható azonnal. Ebben az esetben válassza a További helyreállítási lehetőségek megtekintése linket, majd aktiválja a Rendszerkép-helyreállítás ikont.

A rendszer újraindul, és elindítja a "Számítógép újraképezése" varázslót. Először válassza ki a felhasználói fiókját, és adja meg a jelszavát, ha van.

Csatlakoztassa azt a külső merevlemezt vagy helyezze be azokat a DVD-ket, amelyek a rendszerképet tartalmazzák.

A varázsló alapértelmezetten megpróbálja automatikusan megkeresni és kiválasztani a legfrissebb elérhető rendszerképet. Ha ez sikeres, egyszerűen válassza a Tovább gombot. Ha a rendszer nem találja a képet, vagy egy régebbit szeretne használni, válassza a Rendszerkép kiválasztása opciót, és manuálisan tallózza be a fájlt.

A következő képernyőn további beállításokat adhat meg, például a lemezek formázását és újraparticionálását. A legtöbb esetben az alapértelmezett beállítások megfelelőek.

Az utolsó képernyő egy összefoglalót és egy végső figyelmeztetést jelenít meg, miszerint a célmeghajtón lévő összes adat törlődni fog, és felülíródik a rendszerkép tartalmával. A folyamat elindítása után azt nem lehet megszakítani.

Válassza a Befejezés gombot, majd a megerősítő párbeszédpanelen az Igen-t a helyreállítás megkezdéséhez. A folyamat a rendszerkép méretétől és a hardver sebességétől függően hosszabb időt vehet igénybe. Befejezése után a számítógép automatikusan újraindul a mentéskori állapotában.

Figyelem! Valószínűleg a helyreállítási képernyőkön nem lesz beszédtámogatás, ezért ezeknek a lépéseknek az elvégzésére kérjen meg egy látó személyt. Bár a Microsoft egyre több helyen elérhetővé teszi a Narrátort, előfordulhat, hogy az a helyreállítási folyamatban nem lesz használható. A WINDOWS+CTRL+ENTER billentyűparanccsal megpróbálhatja elindítani a Narrátor képernyőolvasót.

A rendszeres szoftverfrissítés fontossága és célja: vírusvédelem, alkalmazások és az operációs rendszer frissítése

A vírustámadások nagy része megelőzhető megfelelő biztonsági programok használatával. Meghatározott időszakonként szükséges a vírusirtó program vírusadatbázisának frissítése, mivel a kártékony programoknak szinte napról napra újabb mutációi jönnek létre, illetve teljesen új vírusok is keletkeznek. Ha a víruskereső programnak a vírusdefiníciós adatbázisa nem friss, akkor nagyobb esély van arra, hogy nem ismeri fel a legújabb vírusokat, vagy ha fel is ismeri, nem tudja azokat hatékonyan kivédeni vagy eltávolítani. A rendszeres és gyakori frissítés éppen ezért nagyon fontos.

Amikor számítógépével az internetre csatlakozik, a naprakész vírusdefiníciós adatbázis érdekében a víruskereső programok többsége automatikusan ellenőrzi és letölti a program és a vírusdefiníciós fájlok frissítéseit. A vírusirtók az interneten keresztül is frissíteni tudják vírusdefiníciós adatbázisukat. Vannak olyan víruskereső programok, amelyeknek a vírusdefiníciós adatbázisát külön le lehet tölteni, majd a letöltött adatbázist felmásolni olyan számítógépre, amelyen nincs közvetlen internetkapcsolat.

Bár fontos része a védelemnek a vírusdefiníciós adatbázis, de manapság már nem elegendő csak erre támaszkodni. A modern vírusírtó szoftverek tartalmaznak többféle modult, amelyek különféle módszerekkel próbálják felderíteni a kártékony programokat. Ezek a biztonsági modulok is frissülnek időnként, illetve újabbakkal bővülnek, ezért érdemes a vírusírtó program legújabb verzióját is telepíteni a számítógépre. Több gyártó is kínál ingyenes vagy fizetős védelmi

szoftvert, amelyeket telepíteni kell a számítógépre. A Windows 11 rendszeren gyárilag az ingyenes Microsoft Defender Antivirus program található. Ez a program is frissíti időnként az adatbázisát.

Sok esetben utólag derül csak ki, hogy az operációs rendszerben vagy a különböző szoftverekben valamilyen biztonsági rés vagy egyéb hiba van. Ezeket a szoftver készítői megpróbálják javítani, majd letölthető formában a felhasználóknak eljuttatni.

A különböző felhasználói programok fejlesztői, ha kijavítják a hibát vagy új funkciót építenek be, akkor újabb verziót adnak ki a programból. Általában az alkalmazások automatikusan jelzik, ha új verzió érhető el, illetve a frissítést is el tudják végezni, ha a felhasználó azt kéri.

A Windows 11 operációs rendszerhez funkció- és minőségi frissítések érkezhetnek. A funkciófrissítéseket általában minden évben október környékén adják ki, amelyek új funkciókat és képességeket, valamint esetleges javításokat és biztonsági frissítéseket tartalmaznak. Például a 2025 évben a 25H2 megnevezésű frissítés jelent meg. A verzióban a 25 az évszámra utal.

A minőségi frissítések gyakrabban jelennek meg, és főként kisebb javításokat és biztonsági frissítéseket tartalmaznak. A Windows mindkét típusú frissítést a Windows Update-en keresztül biztosítja.

A rendszer naprakészen tartása az egyik legfontosabb adatbiztonsági feladat. A Windows Update kezeli a biztonsági javítások, funkciófrissítések és illesztőprogramok letöltését és telepítését. A Windows 11-ben a Windows Update egy önálló, kiemelt kategóriát kapott a Gépházban, ami megkönnyíti az elérését.

Frissítések keresése és telepítése

Gondoskodjon róla, hogy a frissítés során a számítógép megfelelő energiaállátással rendelkezzen, ne merüljön le az akkumulátor frissítés közben. Ha lehetséges, a frissítés előtt a számítógépet csatlakoztassa az elektromos hálózathoz. Ha frissítés közben áll le a számítógép, akkor előfordulhat, hogy megsérülnek a fájlok, és a Windows nem tud elindulni vagy rendellenesen kezd működni. Ezen kívül frissítéskor érdemes bezárni minden megnyitott alkalmazást, mivel olyan összetevőket is frissíthet a Windows, amelyek érinthetik a nyitott alkalmazásokat is.

A frissítések megkereséséhez és Telepítéséhez nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűkombinációval. A megnyitott Gépházban a bal oldali kategórialistába lépjen át a TAB billentyűvel, majd a LENYÍL vagy az END billentyűvel keresse meg a "Windows Update" elemet, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A Windows Update oldalon a TAB billentyűvel navigáljon a "Windows Update" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha a rendszer elérhető frissítéseket talál, azok letöltése és telepítése automatikusan megkezdődik. A folyamat befejezéséhez újraindításra lehet szükség. A frissítések egy listamezőben jelennek meg. Előfordul, hogy a listamező nem kerül a fókuszba, ezért a TAB vagy a SHIFT+TAB billentyűkkel a listára kell navigálni. A telepítés százalékos előrehaladását a képernyőolvasó felolvassa.

Frissítések szüneteltetése

Előfordulhat, hogy ideiglenesen le kell állítani a frissítések telepítését. A Windows 11 a frissítések Szüneteltetésére korlátozott lehetőséget biztosít. Navigáljon a Gépház > Windows Update oldalra. A TAB billentyűvel keresse meg a "Frissítések szüneteltetése" szakaszt. Itt egy osztott gomb található, amellyel 1-től 5 hétig terjedő időszakra szüneteltetheti a frissítéseket. Az osztott gombot az ALT+LENYÍL billentyűkombinációval nyithatja meg, a LE- és FELNYÍL billentyűkkel választhat, majd az ENTER billentyűvel erősítheti meg a választást. Fontos megjegyezni, hogy a szüneteltetési időszak lejárta után a függőben lévő frissítéseket telepíteni kell, mielőtt újra szüneteltetni lehetne.

Az aktív időszak beállítása

Az Aktív időszak funkcióval megadhatja azt az idősávot, amikor általában használja a számítógépet. A Windows ebben az időszakban nem fogja automatikusan újraindítani a gépet a frissítések telepítéséhez. A Windows Update oldalon a TAB billentyűvel navigáljon a "Speciális beállítások" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A Speciális beállítások oldalon a TAB billentyűvel keresse meg az "Aktív időszak, További beállítások megjelenítése" gombot, és nyomja le az ENTER billentyűt.

A TAB billentyűvel az "Aktív időszak beállítása" kombinált listamezőre lépve választhat az "Automatikusan" opció (a rendszer a használati

szokások alapján állítja be az időszakot) és a "Kézi" opció között. Kézi beállítás esetén a TAB billentyűvel navigálhat a kezdő és befejező időpontot beállító mezők között. Az időpontok választógombjait a nyíl billentyűkkel módosíthatja.

Frissítési előzmények megtekintése

Megtekintheti a frissítési előzményeket. A telepített frissítések listájának áttekintése segíthet egy esetleges hiba okának felderítésében. A Windows Update oldalon a TAB billentyűvel navigáljon a "Frissítési előzmények" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő listában a FEL- és LENYÍL billentyűkkel böngészhet a telepített frissítések között. Ezen az oldalon található a "Frissítések eltávolítása" gomb is, amellyel (ha szükséges és lehetséges) eltávolíthat egy problémát okozó frissítést.

A vírusirtó használata

Minden körültekintés ellenére vírus kerülhet a számítógépre. Ilyenkor minden esetben célszerű, ha kerüli a fertőzött programok használatát, és vírusirtó alkalmazással megkísérli megszüntetni a problémát.

Lehetősége van az internetről letölteni a legújabb vírusirtó programokat, és tájékozódhat az aktuális fenyegetésekről is. Ha a fertőzést vírusirtó programmal sem sikerül megszüntetnie, ne sajnálja letörölni a vírusos állományt, hiszen megtartásával a még ép programjai is veszélyeztetve vannak. Bár a modern rendszerek, mint a Windows 11, a Biztonságos

Rendszerindítás (Secure Boot) funkciónak köszönhetően hatékonyan védekeznek a hagyományos, rendszerindító szektort támadó vírusok ellen, a számítógép indítási folyamata továbbra is a támadók egyik kiemelt célpontja. Léteznek rendkívül fejlett kártevők, úgynevezett bootkitek, amelyek megpróbálják kijátszani ezeket a modern védelmi vonalakat, hogy még az operációs rendszer elindulása előtt átvegyék az irányítást a gép felett. Ezért a rendszer naprakészen tartása és a megbízható forrásból származó szoftverek használata továbbra is kulcsfontosságú. Egyes kártékonyabb vírusok olyannyira képesek beágyazódni a rendszerbe, hogy eltávolításukra csak a rendszer teljes újratelepítése jelent megoldást.

Havonta végezzen rendszeres karbantartást, futtasson vírusirtó szoftvereket, és a rendszert vírusirtóval is vizsgálja át a problémák elkerülése érdekében.

Van olyan eszköz, ami bizonyos fokú védelmet nyújt a Windows felhasználók számára. A Vírus- és veszélyforrás-kezelés szolgáltatás felel a rosszindulatú programok elleni aktív védelemért. Itt indíthat vizsgálatokat, frissítheti a vírusdefiníciókat és kezelheti a valós idejű védelmi beállításokat.

Vizsgálat indításához nyomja le a WINDOWS billentyűt a Start menü megnyitásához. Gépelje be idézőjelek nélkül a "Windows Biztonság" kifejezést, majd a megjelenő "Windows biztonság, Rendszerbeállítások" találaton nyomja le az ENTER billentyűt.

Másik lehetőségként nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűkombinációval, majd a kategória listában a nyíl billentyűkkel keresse meg és az ENTER billentyűvel aktiválja az "Adatvédelem és biztonság" kategóriát. A megjelenő alkategória listában a nyíl

billentyűkkel keresse meg a "Windows biztonság" beállítást és nyomja le az ENTER-t.

A megnyitott Windows Biztonság alkalmazásban a TAB billentyűvel navigáljon a "Vírus- és veszélyforrás-kezelés" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt.

Vizsgálat indítása

Gyorsvizsgálat: Az alapértelmezett és leggyorsabb opció. A TAB billentyűvel navigáljon a "Gyors vizsgálat" gombra, majd nyomja le az ENTER billentyűt az indításhoz.

További vizsgálati lehetőségek: A teljes rendszer vagy egyéni helyek vizsgálatához a TAB billentyűvel navigáljon a "Vizsgálati beállítások" hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Az új képernyőn a FEL- és LENYÍL billentyűkkel válasszon a "Gyors vizsgálat", "Teljes vizsgálat", "Egyéni vizsgálat" vagy "Microsoft Defender víruskereső (offline vizsgálat)" választógombok közül. A kiválasztás után nyomja le a TAB billentyűt, amíg a "Vizsgálat most" gombra nem ér, majd nyomja le az ENTER billentyűt a vizsgálat elindításához.

Vírusdefiníciók frissítése

A vírusdefiníciók frissítéséhez a "Vírusok és veszélyforrások elleni védelem" képernyőn navigáljon a TAB billentyűvel a "Vírus- és veszélyforrás-kezelési frissítések, Védelmi frissítések" Hivatkozásig,

majd nyomja le az ENTER billentyűt. A megjelenő oldalon a TAB billentyűvel lépjen a "Frissítések keresése" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt a legújabb definíciós fájlok letöltéséhez és telepítéséhez.

Valós idejű védelem és egyéb beállítások kezelése

A valós idejű védelem és egyéb beállítások kezeléséhez a "Vírusok és veszélyforrások elleni védelem" képernyőn a TAB billentyűvel navigáljon a "Beállítások kezelése" Hivatkozásra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ezen az oldalon találhatóak a legfontosabb védelmi funkciók kapcsolói. A TAB billentyűvel navigálhat a "Valós idejű védelem", "Felhőn keresztül biztosított védelem", "Minták automatikus beküldése", "Illetéktelen módosítás elleni védelem" és egyéb kapcsolók között. A SZÓKÖZ billentyűvel tudja az egyes funkciókat be- vagy kikapcsolni. A beállítások módosításához rendszergazdai jóváhagyás szükséges lehet.

A védelmi előzmények és a karantén kezelése

Amikor a Microsoft vírusirtó vírust vagy más fenyegetést észlel, az erről szóló naplóbejegyzés és a végrehajtott műveletek például egy fájl karanténba helyezése a Védelmi előzmények alatt találhatók. A karantén egy biztonságos tároló, amely elszigeteli a potenciálisan kártékony fájlokat, így azok nem okozhatnak kárt a rendszerben.

A karanténba helyezett elemek megtekintéséhez és kezeléséhez a "Vírus- és veszélyforrás-kezelés" képernyőn, az Aktuális veszélyforrások

szakasz alatt, a TAB billentyűvel navigáljon a "Védelmi előzmények" linkre, és nyomja le az ENTER billentyűt. A megnyíló oldalon megjelenik a legutóbbi műveletek listája és a fókusz a "Szűrők" gombon lesz. A lista szűréséhez a "Szűrők" gombon nyomja le az Enter billentyűt, majd a nyílbillentyűkkel válassza ki a "Karanténba helyezett elemek" opciót és nyomja le az ENTER-t. A listában a FEL- és LE NYÍL billentyűkkel navigálhat a karanténba helyezett elemek között. Válassza ki a kezelni kívánt elemet. A TAB billentyűvel navigáljon a "Műveletek" gombra. Itt általában az alábbi lehetőségek közül választhat:

Visszaállítás: Ha biztos benne, hogy a fájl biztonságos (téves riasztás történt), ezzel a művelettel visszahelyezheti az eredeti helyére.

Eltávolítás: Ezzel véglegesen törli a fájlt a számítógépről.

Engedélyezés az eszközön: Ezzel a jövőben figyelmen kívül hagyja ezt a fenyegetést. Ezt csak akkor használja, ha 100%-ig biztos a fájl megbízhatóságában, mivel ez biztonsági kockázatot jelenthet.

Akadálymentesítési lehetőségek: hangfelismerő szoftver, képernyőolvasó, képernyőnagyító, virtuális billentyűzet, nagy kontraszt

A kisegítő lehetőségekben olyan beállításokat adhat meg, amelyek jobban láthatóvá teszik a számítógép elemeinek megjelenítését, valamint megkönnyítik az egér és a billentyűzet, illetve más beviteli eszközök használatát. A számítógépet akadálymentes használatra állíthatja a Vezérlőpulton és a Gépházon belül is.

Akadálymentességi lehetőségek megnyitása

Vezérlőpult (Kezeléstechnikai központ)

Nyissa meg a Vezérlőpult alkalmazást a Start menüből, vagy ha meg lett jelenítve az ikonja, akkor az asztalról. Ezután a Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel lépjen a Kezeléstechnikai központ hivatkozásra, és nyissa meg az ENTER billentyűvel. A beállítási lehetőségeken a TAB billentyűvel navigálhat. A Windows rendszer lehetőséget biztosít a különböző kisegítő lehetőségek azonnali bekapcsolására, amelyek a következők.

„Nagyító bekapcsolása” gomb: A Nagyító felnagyítja a képernyő egy részét.

„Narrátor bekapcsolása” gomb: A Narrátor felolvassa a képernyőn látható szöveget.

„Képernyő-billentyűzet bekapcsolása” gomb: A Képernyő-billentyűzet használata esetén úgy írhat, hogy egérrel vagy más mutatóeszközzel rákattint a billentyűkre a billentyűzet képén.

„Kontrasztos megjelenítés beállítása” gomb: Kontrasztosabb színekkel jelennek meg a képernyőelemek, így az olvasás kevésbé megerőltető a szemnek. Bekapcsolásához nyomja le a SHIFT+ALT+PRINT SCREEN billentyűkombinációt.

A gyorsindításon kívül a különböző kisegítő lehetőségek és azok beállításai csoportokba vannak rendezve. A problémától függően kínál a rendszer segítségeket, amelyek a következők:

"A számítógép használata kijelző nélkül" hivatkozás

"A számítógép megjelenítésének láthatóbbá tétele" hivatkozás

"A számítógép használata egér vagy billentyűzet nélkül" hivatkozás

"Az egér használatának megkönnyítése" hivatkozás

"A billentyűzet használatának megkönnyítése" Hivatkozás

"A hangjelzések helyettesítése szöveges vagy képi üzenetekkel" hivatkozás

"A feladatokra való koncentrálás megkönnyítése" hivatkozás

"Érintőképernyős eszközök és táblagépek használatának könnyebbé tétele" hivatkozás

Az "A számítógép használata kijelző nélkül" hivatkozás aktiválása után bejelölhető az a képernyőolvasó vagy nagyító, amelyet a rendszer indulása után szeretne használni.

Gépház (Akadálymentesség)

Az Akadálymentesség beállításainak többsége a Gépházban érhető el. Nyissa meg a Start menüből vagy a WINDOWS+I billentyűkombinációval a Gépház alkalmazást, majd válassza az „Akadálymentesség” lehetőséget.

A Windows 11 tartalmaz egy dedikált gyorsbillentyűt, a "WINDOWS+U" kombinációt, amely azonnal az Akadálymentesség főoldalára viszi a

felhasználót. Ez jelentős gyorsítást és egyszerűsítést jelent, mivel kevesebb navigációs lépést igényel.

Látás csoport

Szövegméret: Csúszkával növelhető a rendszerben (pl. menükben, Gépházban, egyes alkalmazásokban) megjelenő betűk mérete, hogy azok könnyebben olvashatók legyenek.

Vizuális hatások: Ez a panel azoknak segít, akiket zavarnak a mozgó vagy átlátszó elemek. Ki lehet kapcsolni az animációkat (ablakok áttűnése) és az átlátszósági effektusokat, valamint beállítható, hogy a görgetősávok mindig láthatóak legyenek.

Egérmutató és érintés: Itt tehető láthatóbbá az egérkurzor. Módosítható a stílusa (fehér, fekete, invertált vagy egyéni színű) és a mérete egy csúszkán. Érintőképernyő esetén az érintés helyét jelző vizuális visszajelzés is itt kapcsolható be.

Szövegkurzor: A gépelés közbeni villogó beviteli jel (szövegkurzor) láthatóságát javítja. Beállítható a vastagsága, illetve bekapcsolható egy színes "jelző" köré, hogy könnyebb legyen megtalálni a képernyőn.

Nagyító: Ez a Windows beépített képernyőnagyító programja. Itt lehet bekapcsolni, beállítani az alapértelmezett nagyítási szintet, és kiválasztani a nézetet (teljes képernyő, lencse vagy dokkolt sáv).

Színszűrők: A színtévesztéssel vagy színvaksággal élőknek segít. Különböző szűrőket (pl. vörös-zöld, kék-sárga színtévesztéshez) lehet alkalmazni a képernyőre, vagy akár teljesen szürkeárnyalatossá is tehető a megjelenítés.

Kontrasztos témák: Olyan speciális vizuális témák (pl. Sivatag, Éjszakai égbolt), amelyek extrém magas kontrasztot használnak (pl. fekete háttér élénk sárga szöveggel). Ez jelentősen megkönnyíti a szövegek és elemek megkülönböztetését.

Narrátor: Ez a Windows beépített képernyőolvasó programja. Bekapcsolásával a rendszer hangosan felolvassa a képernyőn megjelenő elemeket, szövegeket, gombokat. Részletesen testreszabható a hangja, a sebessége és az, hogy mennyire részletesen tájékoztasson.

Hallás csoport

Hang: A legfontosabb beállítás itt a Monó hang bekapcsolása. Ez egyesíti a bal és a jobb hangcsatornát, ami kulcsfontosságú, ha valaki csak az egyik fülére hall jól. Emellett beállíthatók vizuális értesítések (pl. a képernyő felvillanása) a rendszerhangok helyett.

Hallóeszközök: Ezen a panelen lehet párosítani és kezelni a kompatibilis Bluetooth technológiát használó hallókészülékeket, hogy a számítógép hangjai (pl. hívások, zene) közvetlenül az eszközre érkezzenek.

Feliratok: Ez az "Élő feliratok" funkció központja. Bekapcsolásával a rendszer mesterséges intelligencia segítségével megpróbál valós időben feliratot generálni bármilyen, a számítógépen lejátszott hanghoz (pl. videó, hívás). A feliratok megjelenése (stílus, méret, pozíció) testreszabható.

Interakció csoport

Beszéd: Ez a "Hangalapú hozzáférés" (Voice Access) beállítási helye. Lehetővé teszi a számítógép teljes körű vezérlését (pl. alkalmazások indítása, "kattintás" gombokra) és a szövegbevitelt (diktálást) kizárólag hangparancsokkal.

Bevitel csoport

Billentyűzet: Olyan funkciókat tartalmaz, amelyek megkönnyítik a fizikai billentyűzet használatát. Ilyen a Beragadó billentyűk (ha nehéz egyszerre két gombot lenyomni, pl. CTRL+C), a Billentyűszűrés (figyelmen kívül hagyja a rövid vagy ismétlődő leütéseket) és a Váltóbillentyűk (hangjelzést ad a Caps Lock, Num Lock bekapcsolásakor). A Képernyő-billentyűzet is itt érhető el.

Egér: A legfontosabb beállítás itt az Egérbillentyűk bekapcsolása. Ez lehetővé teszi, hogy az egeret (a kurzor mozgatását és a kattintásokat) a billentyűzet numerikus részével (a számgombokkal) vezérelje, ha valaki nem tud vagy nem akar fizikai egeret használni.

Szemvezérlés: Ez egy speciális funkció, amelyhez egy külső szemkövető hardver (kamera) szükséges. Ha ilyen csatlakoztatva van, itt lehet bekapcsolni és konfigurálni, hogy a felhasználó a szemmozgásával tudja irányítani az egeret, gépelni és kezelni a számítógépet.

Bejelentkezési képernyő (Akadálymentesség)

A gyakran használt lehetőségek a bejelentkezési képernyőről is elérhetők. Ezek megtekintéséhez lépjen a TAB billentyűvel a bejelentkezési képernyő jobb alsó sarkában található

"Akadálymentesség" gombra, és nyomja le az ENTER billentyűt. Az előugró ablakban a TAB billentyűvel navigálva kiválaszthatja, majd a SZÓKÖZ billentyűvel bekapcsolhatja a Nagyító, Kontrasztos témák, Narrátor, Hanghozzáférés, Képernyő-billentyűzet, Beragadó billentyűk, Billentyűszűrés, Hangfelismerés kisegítő lehetőségi szolgáltatásokat.

A Narrátor képernyőolvasó szoftver

A Narrátor a Windows 11 beépített képernyőolvasó alkalmazása. A Narrátor lehetővé teszi a számítógép egér nélkül történő használatát, valamint a képernyő tartalmának felolvasását a vak és gyengénlátó felhasználók számára. A felhasználók többek között e-maileket írhatnak és olvashatnak, interneten böngészhetnek és dokumentumokon dolgozhatnak.

A Narrátor elindítása és kikapcsolása

A Narrátor elindítása és leállítása az alábbi módokon lehetséges:

1. A Narrátor elindításához nyomja le a WINDOWS+CTRL+ENTER billentyűkombinációt. A Narrátor leállításához nyomja le ismételten ezt a billentyűparancsot.
2. A Narrátor beállításainak megnyitásához nyomja le a WINDOWS+CTRL+N billentyűkombinációt, majd kapcsolja be a Narrátor használata szakaszban a "Narrátor" gombot.

3. Lépjen a bejelentkezési képernyőre, válassza ki a jobb alsó sarokban található „Akadálymentesség” gombot, majd kapcsolja be a Narrátor részen található váltókapcsolót.

A Narrátor beállításai

A Narrátor első indításakor megjelenik a Narrátor kezdőlapja, egy központi felület, ahol elérhetők a beállítások, a gyors útmutató és egyéb segédanyagok. A hatékonyabb munkavégzés érdekében javasolt A Narrátor kezdőlapja szekcióban az "A Narrátor kezdőlapjának megjelenítése a Narrátor indításakor" jelölőnégyzet kikapcsolása, miután megismerkedett a felülettel.

A Windows 11 Narrátor beállításai lehetővé teszik a felhasználók számára, hogy részletesen testre szabják a képernyőolvasó működését. Az alábbiakban megtalálja az általunk fontosabbnak ítélt beállításokat. A beállítási lehetőségeken a TAB billentyűvel tud közlekedni. A különböző beállítási csoportokat a "További beállítások megjelenítése" gomb lenyomásával tudja kibontani vagy összecsukni. A beállítási lehetőségeknél található gombok valójában kapcsolók, amelyeknek Be és Ki állapota lehet. Ezeknek a funkciója a jelölőnégyzetekéhez hasonlít.

"A Narrátor indítása bejelentkezés után" jelölőnégyzet: Ha azt szeretné, hogy a Narrátor automatikus elinduljon a bejelentkezés után, jelölje be ezt a jelölőnégyzetet.

"A Narrátor indítása bejelentkezés előtt" jelölőnégyzet: Ha azt akarja, hogy a Narrátor minden felhasználó számára automatikusan elinduljon a bejelentkezés előtt, jelölje be ezt a jelölőnégyzetet.

"A Narrátor billentyűparancsa" gomb: Ez egy ki- és bekapcsolható gomb a Narrátor használata szakaszban. Ha be van kapcsolva, a WINDOWS+CTRL+ENTER billentyűkombinációval bármikor gyorsan elindíthatja vagy leállíthatja a Narrátor képernyőolvasót. Ha kikapcsolja, ez a gyorsbillentyű nem fog működni, így elkerülhető a véletlen aktiválás.

"Hang kiválasztása" kombinált listamező: A Narrátor hangja szakaszban található legördülő listában választhatja ki, hogy melyik telepített szövegfelolvasó hang (TTS - Text-to-Speech) olvassa fel a képernyőn látható tartalmat. Itt válthat például a régebbi "Szabolcs" vagy az újabb, természetesebb hangok között, ha telepítette őket.

"Sebesség" vízszintes csúszka: Ezzel a csúszkával állíthatja be a felolvasás gyorsaságát. Ha a JOBBNYÍL billentyűt használja, a Narrátor gyorsabban beszél, ami hasznos lehet a gyakorlott felhasználóknak, míg a BALNYÍL billentyűvel lassíthatja a beszédet a könnyebb érthetőség érdekében. A Narrátor beszédének sebességét a NARRÁTOR++ (pluszjel) vagy a NARRÁTOR+- (mínuszjel) billentyűkombinációval szabályozhatja.

"Hangszín" vízszintes csúszka: Ez a csúszka a kiválasztott hang magasságát (hangszínét) módosítja. Lehetővé teszi a hang mélyítését vagy magasabbra állítását, ahogy az kellemesebb a felhasználó fülének. Ezt a csúszkát a BALNYÍL és a JOBBNYÍL billentyűvel szabályozhatja.

"Hangerő" vízszintes csúszka: Itt szabályozhatja kifejezetten a Narrátor hangjának erősségét. Ez a beállítás független a rendszer általános hangerő-beállításától, így a Narrátor hangosabb vagy halkabb lehet, mint a többi alkalmazás. Ezt a csúszkát a BALNYÍL és a JOBBNYÍL billentyűvel szabályozhatja. A hangerő a NARRÁTOR+CTRL++ (pluszjel) vagy a NARRÁTOR+CTRL+ÖSSZEADÁS (számbillentyűzet) billentyűkombinációval növelhető. A hangerő a NARRÁTOR+CTRL+-

(mínuszjel) vagy a NARRÁTOR+CTRL+KIVONÁS (számbillentyűzet) billentyűkombinációval csökkenthető.

"Természetes hangok hozzáadása, Hozzáadás" gomb: Erre a gombra kattintva új, élethűbb, "természetes" hangzású felolvasó hangokat tölthet le és telepíthet. Ezek a hangok mesterséges intelligenciát használnak és kevésbé robotikusak, de a letöltésükhöz internetkapcsolat szükséges. Sajnos magyar nyelvet nem tartalmaznak a letölthető Természetes hangok.

"Örökölt hangok hozzáadása, Örökölt hangok hozzáadása" gomb: Ez a gomb lehetővé teszi a régebbi Windows-verziókból ismert, vagy más gyártóktól származó, korábbi (pl. SAPI 5) szövegfelolvasó hangok telepítését. Ezek általában kevésbé természetesek, de gyorsabbak vagy megszokottak lehetnek egyes felhasználók számára.

"Más alkalmazások hangerejének csökkentése, ha a Narrátor beszél" gomb: Ha ezt a kapcsolót bekapcsolja, a Windows automatikusan lehalkítja a háttérben futó egyéb alkalmazásokat (pl. zenelejátszó, videó), amíg a Narrátor beszél. Ez segít abban, hogy a képernyőolvasó hangja tisztán érthető maradjon.

"A Narrátor hangkimeneti eszköze" kombinált listamező: Ebben a legördülő menüben kiválaszthatja, hogy a Narrátor hangja melyik hangeszközön szólaljon meg. Ez akkor hasznos, ha például a Narrátor hangját egy fejhallgatóra szeretné irányítani, míg a rendszer többi hangja a hangszórókon szól.

"Részletességi szint" kombinált listamező: A Részletesség csoportban megtalálható Részletességi szint meghatározza, hogy a Narrátor mennyi információt közöljön az elemekről (pl. szöveg, gombok, hivatkozások). Az 1-es szint ("Csak szöveg") gyors navigációt tesz lehetővé, míg az 5-

ös szint ("Minden részlet") a formázásról és az elemek típusáról is részletes tájékoztatást ad.

"Nagybetűs szöveg felolvasási módjának módosítása" kombinált listamező: Itt állítható be, hogyan jelezze a Narrátor a nagybetűket. Választhat, hogy egyáltalán ne jelezze, a hangmagasság megemelésével utaljon rá, vagy mondja ki a "nagy" szót (pl. "Nagy A") a betű előtt.

"Gombok és vezérlők környezetszintje" kombinált listamező: Ez a beállítás szabályozza, hogy a Narrátor mennyi környezeti információt olvasson fel, amikor egy gombra vagy más vezérlőelemre fókuszál. Beállítható, hogy csak az elem nevét mondja (pl. "OK"), vagy azt is, hogy milyen csoportban vagy ablakban található (pl. "Mentés párbeszédpanel, OK gomb").

"Narrátorbillentyű" kombinált listamező: A Narrátor-billentyű az a módosító billentyű, amelyet a legtöbb Narrátor-parancshoz le kell nyomni (hasonlóan a CTRL vagy ALT billentyűkhöz). Ebben a listában választhatja ki, hogy ez a billentyű a Caps Lock, az INSERT vagy mindkettő legyen-e.

"A narrátorbillentyű rögzítése..." jelölőnégyzet: Ha ezt bejelöli, nem szükséges folyamatosan lenyomva tartani a Narrátor-billentyűt a parancsok kiadásához. Elég egyszer röviden megnyomni, és "rögzül"; ezután a következő leütött billentyűket Narrátor-parancsként értelmezi, amíg újra meg nem nyomja a rögzítés feloldásához.

"Olvasás és vezérlés egérrel" gomb: Bekapcsolásával a Narrátor automatikusan felolvassa azt az elemet, amely fölé az egérkurzort viszi. Ez hasznos lehet gyengénlátó felhasználók számára, vagy azoknak a

látássérült embereknek, akik elsősorban egeret használnak a navigációhoz.

"A Narrátor kurzorának megjelenítése" gomb: Ez a beállítás egy jól látható (általában kék) keretet jelenít meg a képernyőn. A keret mindig azt az elemet jelöli, amelyen a Narrátor fókusza éppen áll, így a látó felhasználók (pl. segítők, tanárok) könnyen követhetik, hol tart a látássérült felhasználó.

"Braille-kijelző használata a Narrátorral" gomb: Ez a kapcsoló engedélyezi a Narrátor számára, hogy csatlakozzon egy külső Braille-kijelzőhöz. Ilyenkor ahelyett, hogy felolvasná, a Narrátor a képernyőn lévő információkat Braille-írássá alakítja, amelyet a felhasználó tapintással olvashat le az eszközről.

"Részletesség csökkentése az Outlookban" gomb: Ez egy speciális beállítás, amely kifejezetten a Microsoft Outlook levelezőprogram használatát teszi hatékonyabbá. Bekapcsolásával a Narrátor kevesebb információt olvas fel az e-mailek listázásakor (pl. kihagyja az ismétlődő oszlopneveket), így gyorsabban lehet átfutni a beérkezett üzeneteket.

"Képleírások, lapcímek és népszerű hivatkozások fogadása" gomb: Ha ezt engedélyezi, a Narrátor egy online szolgáltatáshoz csatlakozik. Ez a szolgáltatás képes mesterséges intelligencia segítségével leírást generálni azokhoz a képekhez, amelyeknek nincs alternatív szövegük (NARRÁTOR+CTRL+D). Emellett weboldalak betöltésekor összefoglalót és a legnépszerűbb hivatkozások listáját is képes biztosítani (NARRÁTOR+S).

A Narrátor használata

A Narrátor rendelkezik úgynevezett beviteli tanulási móddal is. Ebben a módban a képernyőolvasó kimondja, hogy a felhasználó mely billentyűket nyomta le a billentyűzeten, valamint közli a hozzájuk tartozó Narrátor-műveletet is. A tanulási mód a NARRÁTOR+1 billentyűkombinációval kapcsolható be. A kikapcsoláshoz kétszer kell lenyomni a NARRÁTOR+1 billentyűkombinációt.

A Narrátor felolvasását bármikor leállíthatja a CTRL billentyűvel.

Ha tudni kívánja, hogy melyik alkalmazás vagy ablak van fókuszban, a NARRÁTOR+T billentyűkombinációval olvastathatja fel a fókuszban lévő ablak címét. A fókuszban lévő ablak címének és tartalmának felolvasásához nyomja le a NARRÁTOR+W billentyűkombinációt.

A Narrátor rendelkezik egy úgynevezett pásztázó móddal. Ebben a módban a FEL- és LENYÍL billentyűkkel lehet navigálni az alkalmazások és a weblapok tartalmában, az egyes elemtípusok (címsorok, hivatkozások, táblázatok stb.) között pedig egybetűs parancsokkal lehet ugrani. Ha aktiválni kíván egy elemet (például egy alkalmazás valamelyik gombját, egy weblapon levő hivatkozást vagy egy szövegmezőt), nyomja le az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyűt.

A pásztázó mód a JAWS virtuális kurzorához és felületéhez hasonlít, illetve az NVDA böngésző módjához. A pásztázó módot a NARRÁTOR+SZÓKÖZ billentyűkombinációval kapcsolhatja be és ki. A pásztázó mód automatikusan bekapcsol olyan Windows-alkalmazások megnyitásakor, amelyekben Ön korábban bekapcsolta.

A Narrátor lehetővé teszi a szövegek oldalankénti, bekezdésenkénti, soronkénti, szavankénti és karakterenkénti felolvasását. Az aktuális elem felolvasásához nyomja le a NARRÁTOR+TAB billentyűkombinációt. Ha onnan kívánja hallani a felolvasást, ahol a kurzor éppen van, nyomja le a NARRÁTOR+R billentyűkombinációt. A dokumentum elejétől történő felolvasáshoz nyomja le a NARRÁTOR+CTRL+R vagy a NARRÁTOR+LE NYÍL billentyűkombinációt. Ha a szöveg elejétől a kurzorig kívánja hallani a felolvasást, nyomja le a NARRÁTOR+SHIFT+J vagy a NARRÁTOR+ALT+HOME billentyűkombinációt. Az aktuális sor felolvasásához nyomja le a NARRÁTOR+I vagy a NARRÁTOR+FEL NYÍL billentyűkombinációt.

A Narrátor lehetővé teszi a felolvasás részletességének és a központozás kezelésének finomhangolását, hogy a felhasználó a számára legmegfelelőbb mennyiségű információt kapja. A felolvasás részletességét bőbeszédűségnek is szokták hívni. A Narrátor különböző részletesség szintjei meghatározzák, hogy a Narrátor mennyi formázási és egyéb kiegészítő információt olvasson fel a szöveggel együtt. Ezt hívják részletességnek. A részletesség szintjének módosításához nyomja le a NARRÁTOR+V vagy a NARRÁTOR+SHIFT+V billentyűkombinációt annyiszor, ameddig a kívánt szintet el nem éri.

Alapvetően öt részletességi szint található. Ezek azt határozzák meg, hogy a Narrátor mennyi információt közöljön a képernyőn lévő elemekről (szövegekről, gombokról, vezérlőkről). A Narrátor öt részletességi szintje a következő.

1. szint, Csak szöveg: Ez a legalacsonyabb szint. A Narrátor szinte kizárólag a tényleges szöveges tartalmat olvassa fel. Akkor ideális, ha egy hosszú cikket, e-mailt vagy dokumentumot szeretne megszakítás

nélkül végighallgatni, és nem érdeklik a formázási vagy vezérlőelemek (pl. hogy valami link, gomb vagy címsor).

2. szint, Néhány vezérlőadat: Ez a szint már több információt ad a környezetről. A szöveg felolvasása mellett a Narrátor bemondja a leggyakoribb vezérlőelemek típusát is, például hivatkozás, gomb vagy jelölőnégyzet. Általános böngészéshez hasznos, ahol fontos tudni, hogy mivel lehet interakcióba lépni, de nincs szükség minden apró részletre.

3. szint, Minden vezérlőadat (Alapértelmezett): Ez a Windows alapértelmezett beállítása, amely a legtöbb felhasználó számára egyensúlyt teremt a tájékoztatás és a sebesség között. Ezen a szinten a Narrátor részletesen tájékoztat minden egyes vezérlőelemről és annak állapotáról (pl. Főoldal, hivatkozás, Elfogadom, jelölőnégyzet, nincs bejelölve, Keresés, szerkesztőmező). Ez a standard szint az alkalmazásokban és a rendszerben való navigációhoz hasznos, mivel pontos visszajelzést ad arról, hogy hol jár a felhasználó és mit tehet.

4. szint, Néhány szövegadat: Ettől a szinttől kezdve a Narrátor már a szöveg formázásáról is tájékoztat. A 3. szint minden információja mellett a Narrátor bemondja az alapvető szövegformázási adatokat is, például, ha egy szöveg félkövér, dőlt, aláhúzott, vagy ha más színnel van formázva. Olyan dokumentumok olvasásakor hasznos, ahol a formázásnak (pl. kiemelésnek) jelentősége van.

5. szint, Minden szövegadat: Ez a legrészletesebb, legbőbeszédűbb szint. A Narrátor minden elérhető információt felolvas a szövegről. Ez magában foglalja a 4. szinten hallottakat, kiegészítve olyan részletekkel, mint a betűtípus (pl. Arial, Times New Roman), a pontos betűméret (pl. 12 pontos), a szöveg igazítása és egyéb speciális formázási jellemzők. Elsősorban korrektúrára hasznos, dokumentumszerkesztésre vagy olyan

esetekre, amikor a dokumentum vizuális elrendezésének minden apró részlete fontos.

A *Narrátor* tájékoztatást tud adni a formázásról, például a betűtípus nevéről, a betűméretről és a szöveg igazításáról. A formázási attribútumok meghallgatásához nyomja le a NARRÁTOR+F billentyűkombinációt. A formázási attribútumok következő csoportjának meghallgatásához nyomja le ismét a NARRÁTOR+F billentyűkombinációt. A formázási attribútumok előző csoportját a NARRÁTOR+SHIFT+F billentyűkombináció megnyomásával hallgathatja meg.

A Windows 11-ben a Narrátor számos új funkcióval és fejlesztéssel gazdagodott. Az egyik legjelentősebb újítás a Természetes hangok (Natural Voices) bevezetése, amely mesterséges intelligencia segítségével emberibb, kevésbé gépies hangzást biztosít. Ezek a hangok jelentősen javítják a hallgatási élményt és csökkentik a fáradtságot hosszabb használat során. Fontos azonban kiemelni, hogy a jelenleg a Természetes hangok funkció nem támogatja a magyar nyelvet. A természetes hangok telepítése a Narrátor beállításaiban, a "Természetes hangok hozzáadása" gombbal lehetséges más támogatott nyelvekhez.

A Beszéd összegzése egy új funkció, és a hatékonyságot hivatott növelni az elhangzott információk gyors visszakeresésével és rögzítésével. Gyakran előfordul, hogy a felhasználónak szüksége van egy korábban elhangzott információra, például egy hibakódra vagy egy fájl nevére. Ez a funkció erre a problémára nyújt megoldást.

Beszéd összegzése: A NARRÁTOR+ALT+X billentyűkombinációval megnyitható egy ablak, amely az utolsó 500, a Narrátor által kimondott

szövegrészletet tartalmazza. Ebben az ablakban a szabványos olvasási parancsokkal lehet navigálni és a szöveget kijelölni, majd másolni.

Utolsó mondat másolása: A NARRÁTOR+CTRL+X paranccsal az utoljára elhangzott mondat azonnal a vágólapra másolható, anélkül, hogy meg kellene nyitni a Beszéd összegzése ablakot. Ez rendkívül hasznos a gyors információmegosztáshoz.

A fenti billentyűparancsok és funkciók a Narrátornak csak kis részét alkotják. A bővebb leíráshoz látogassa meg a Microsoft támogatási weboldalát.

További képernyőolvasó szoftverek

A képernyőolvasó programok két részből állnak. Az egyik maga a képernyőolvasó, ez értelmezi a Windows által a képernyőre írt üzeneteket és a lenyomott billentyűket, és csak szöveges üzenetet továbbít a beszédszintetizátor program és/vagy a Braille-kijelző felé. A beszédszintetizátor végzi a megfelelő nyelven történő felolvasást, illetve ezen múlik a felolvasóprogram hangjának jellege, magassága és sebessége is.

A képernyőolvasó programok általános szolgáltatásai:

- szövegfelolvasás (karakterek, szavak, bekezdések és az egész szöveg felolvasása),
- folyamatos felolvasás, vagy csak a kijelölt részek felolvasása,
- weboldalak, e-mailek, menük, almenük, ikonok, párbeszédablakok felolvasása,

- beszédtulajdonságok (hangmagasság, sebesség, hangerő) megváltoztatása,
- Braille-kijelző vezérlése.

A magyarországi látássérült felhasználók többsége harmadik féltől származó, külsőleg telepített képernyőolvasót használ, mivel a Windows rendszerbe beépített *Narrátor* nem minden helyzetben használható megfelelően.

Magyarországon az alábbi két, Windows rendszeren futó képernyőolvasó terjedt el:

1. Az amerikai Freedom Scientific által fejlesztett, és az Informatika a Látássérültekért Alapítvány által honosított *JAWS for Windows* képernyőolvasó program, amely magyar nyelvű beépített beszédszintetizátorral is rendelkezik. és további magyar nyelvű hangokkal bővíthető a tudása.
2. Az NVDA egy ingyenes képernyőolvasó szoftver, amely alaphelyzetben az ingyenes Espeak és a Microsoft OneCore hangcsalád beszédszintetizátorait tudja használni. Az NVDA programhoz külön megvásárolható a Nuance cég *Vocalizer* hangcsomagja.

A képernyőolvasó programok működésének megértéséhez fontos megkülönböztetni ezeknek a programoknak a képernyőolvasó és a beszédszintetizátor alkotóelemeit.

A képernyőolvasó program az operációs rendszer által biztosított szabványos felületen keresztül érzékeli a billentyűleütéseket, továbbá ugyanezen a felületen keresztül megkapja az éppen aktív objektumra vonatkozó szöveges információkat, például a menüpontok, az e-mail, a weboldal szövegét, az aktív gomb feliratát stb. A Microsoft Windows

esetében a felület neve Microsoft Active Accessibility (MSAA). A képernyőolvasó ezen keresztül kapja meg a felolvasandó információkat.

Az IAccessible2, a JAVA access bridge, és a Microsoft UI Automation kisegítő technológiákat szintén használják a képernyőolvasók.

Braille

Braille-kijelzők

A különböző akusztikus megoldások mellett jó alternatívát jelentenek a számítógéphez kapcsolható Braille-kijelzők. Előnyük, hogy nincs szükség felolvasó programra, így mások zavarása nélkül használhatóak.

Ezek a tapintható kijelzők ún. piezo-elektronikus elven működnek, a képernyőn megjelenő szöveg alapján sorban egymás után jelzik ki a Braille-írásjeleket. Jellemzően 20, 40, illetve 80 cellás változatban léteznek, de számos európai cégnél található ezektől eltérő, 8, 24, 32, 64 cellás változatok is.

A Braille-kijelzők USB porton és Bluetooth kapcsolaton keresztül csatlakoztathatóak a számítógéphez. A kijelzőt a számítógépre telepített képernyőolvasó szoftver vezérli, azon keresztül lehet a beállításokat is elvégezni, például, hogy az adott sorok végén üres karaktereket jelezzen, vagy folytassa a kijelzést a következő sor betűivel. Vannak olyan kijelzők is, amelyek nyomtatóhoz, szkennerhez is csatlakoztathatók.

A Braille-kijelzők elsősorban hosszabb szöveg olvasására alkalmasak. Programok elindítása, szövegszerkesztés vagy egyéb műveletek esetén lényegében ugyanazt jelzik ki, mint ami a hangszórón keresztül elhangozna, azonban az üzenetek elolvasása lassabb, ha közben gépelni is kell.

Egyes Braille-kijelzőket Braille-billentyűzettel kombináltak, illetve a készülék egy tálcán helyet biztosíthat a QWERTY-billentyűzet elhelyezésére, ami kényelmes jegyzetelést tesz lehetővé. Vannak olyan készülékek, amelyek saját belső memóriával rendelkeznek, így lehetőség van a PC-től független használatra is.

Vannak Braille-kijelzők, amelyek ATC (Active Tactile Control) technológiát használnak, ami automatikus gördítést, szavankénti kijelzést, soronkénti kijelzést, és betűzést tesz lehetővé.

A Braille-kijelzők támogatása terén a Windows 11 jelentős előrelépést hozott, leegyszerűsítve a telepítést és a használatot. A korábbi bonyolult telepítési folyamatok helyett a Braille-támogatás mostantól közvetlenül a Gépházból telepíthető. A Gépház > Akadálymentesség > Narrátor menüpontban a "Braille-kijelző használata a Narrátorral" opciót választva egyetlen gombnyomással letölthető és telepíthető a szükséges szoftverkomponens. A Windows 11 egyik legfontosabb fejlesztése, hogy a rendszer intelligensen kezeli a Braille-illesztőprogramokat. Ez lehetővé teszi, hogy a felhasználó zökkenőmentesen váltson a beépített Narrátor és egy külső képernyőolvasó (pl. JAWS) használata között anélkül, hogy manuálisan kellene illesztőprogramot cserélnie. A rendszer automatikusan a megfelelő drivert használja, ami sokkal gördülékenyebbé teszi a munkát. A Windows 11 22H2 és későbbi verziói jelentősen kibővítették a natívan, telepítés nélkül támogatott Braille-kijelzők listáját, lefedve a legtöbb népszerű gyártó modelljeit.

A Windows 11 új szolgáltatásokat is hozott a Narrátor Braille-támogatásába. A Braille Megjelenítő a híd a látó- és a Braille-írást használó emberek Között. A Braille Megjelenítő ablak a számítógép képernyőjén valós időben, vizuálisan megjeleníti a frissíthető Braille-kijelzőn tapintható tartalmat. Az ablak dinamikusan frissül, ahogy a felhasználó navigál a rendszerben, és egyszerre mutatja a hagyományos szöveges reprezentációt és annak Braille-megfelelőjét. A funkció aktiválása egy billentyűkombinációval történik. Indítsa el a Narrátort a WINDOWS+CTRL+ENTER kombinációval. Ezután nyomja le a NARRÁTOR+ALT+B billentyűkombinációt a Braille Megjelenítő ablak megnyitásához. A használat előfeltétele, hogy a Braille-támogatás már telepítve és beállítva legyen a rendszeren. Ez a funkció a látó segítőknek és a tanároknak lehet hasznos. Korábban a tanárnak a diák válla fölött kellett átnéznie, vagy a kijelző fölé kellett hajolnia, hogy megnézze, a diák éppen mit olvas. A Braille Megjelenítő segítségével a tanár a saját képernyőjén kényelmesen követheti, hogy a diák mit lát a kijelzőjén, ellenőrizheti a helyesírást, segíthet a navigációban, és hatékonyabban taníthatja a Braille-írás szabályait.

Braille-kijelző hozzáadása

Ha van egy Braille-kijelzője és szeretné a Narrátorral használni, akkor először hozzá kell adni az eszközt a rendszerhez. A Braille-kijelző hozzáadásához nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Akadálymentesség" kategóriát és nyomja le az ENTER-

t a kiválasztáshoz. A Windows 11 tartalmaz egy dedikált gyorsbillentyűt, a WINDOWS+U kombinációt, amely azonnal az Akadálymentesség főoldalára viszi a felhasználót.

Ezután az Akadálymentesség oldalon a TAB billentyű kétszeri lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Narrátor" elemet és nyomja le az ENTER-t.

Végül a TAB billentyűvel keresse meg a "Braille-kijelző használata a Narrátorral" gombot és nyomja le az ENTER billentyűt. Előfordulhat, hogy a Windows rendszer a belépéshez megerősítést kér.

A TAB billentyűvel navigáljon a Braille-kijelzők és illesztőprogramok rész alatt megtalálható "Braille-kijelző hozzáadása" gombra, majd nyomja le az ENTER-t.

A megjelenő Braille-kijelző hozzáadása párbeszédpanelen a nyílbillentyűkkel válassza ki a "Braille-kijelző gyártójának kiválasztása" kombinált listamezőből a Braille-kijelző gyártóját (pl. HumanWare, Freedom Scientific, Alva).

Ezután a TAB-bal lépjen át a "Kapcsolattípus kijelölése" kombinált listamezőre és a nyílbillentyűkkel állítsa be a kapcsolat típusát (USB vagy soros port). A Bluetooth-kapcsolat jelenleg nem támogatott.

Végül lépjen a TAB billentyűvel a Hozzáadás gombra és nyomja le az ENTER-t a folyamat befejezéséhez. A Narrátor ekkor felismeri és inicializálja az eszközt.

A Braille-kijelző hozzáadása után a Braille-kimenet egyszerűen aktiválható vagy deaktiválható a Narrátor beállításainak Braille-oldalán található "Braille bekapcsolása" kapcsolóval. Ha a kapcsoló be van kapcsolva, a Narrátor minden felolvasott tartalmat és navigációs információt egyidejűleg a Braille-kijelzőre is kiküld. Kikapcsolt állapotban

a kijelző inaktív marad, de a telepített támogatás és a beállítások megmaradnak a későbbi használathoz.

Braille beállítások

A Braille-kijelző sikeres telepítése után a következő lépés a felhasználói élmény finomhangolása. A Windows 11 Narrátora részletes beállítási lehetőségeket kínál, amelyek lehetővé teszik a Braille-kimenet és bemenet precíz testreszabását a felhasználó egyéni igényeihez, olvasási szokásaihoz és az aktuális feladathoz igazítva. Ezek a beállítások a Braille-kommunikáció alapköveit jelentik.

A beállítás elvégzéséhez nyissa meg a Gépházat pl. a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg az "Akadálymentesség" kategóriát és nyomja le az ENTER-t a kiválasztáshoz. A Windows 11 tartalmaz egy dedikált gyorsbillentyűt, a WINDOWS+U kombinációt, amely azonnal az Akadálymentesség főoldalára viszi a felhasználót. Az Akadálymentesség oldalon a TAB billentyű kétszeri lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Narrátor" elemet és nyomja le az ENTER-t. Végezetül a TAB billentyűvel keresse meg a "Braille-kijelző használata a Narrátorral" gombot és nyomja le az ENTER billentyűt. Előfordulhat, hogy a Windows rendszer a belépéshez megerősítést kér.

Rövid leírás egyes Braille-beállítási lehetőségekről:

"Braille bekapcsolása" gomb: Ez a főkapcsoló, amely aktiválja vagy deaktiválja a Narrátor Braille-funkcióját. Bekapcsolt állapotban a Narrátor

a képernyőn megjelenő információkat a csatlakoztatott Braille-kijelzőre is elküldi.

"Braille-kijelző hozzáadása" gomb: Ezzel a gombbal lehet új fizikai Braille-kijelzőt telepíteni a rendszerhez. Itt kell kiválasztani az eszköz gyártóját és a csatlakozás típusát (USB vagy soros port).

"Szövegbeviteli nyelv" kombinált listamező: Ez a beállítás határozza meg, hogy a Braille-billentyűzeten beírt szöveget melyik nyelv szabályai szerint értelmezze a rendszer. Ez biztosítja a nyelvspecifikus karakterek, például az ékezetes betűk helyes bevitelét. A magyar nyelv is kiválasztható a listában.

"Bemeneti tábla típusa" kombinált listamező: Itt adható meg, hogy a Braille-billentyűzeten beírt jeleket a rendszer hogyan fordítsa le szöveggé. A lehetőségek között szerepel a Teljes (1. fokozat, angolul Grade 1), a Rövidített (2. fokozat, angolul Grade 2) és a minden karaktert megjelenítő Braille-számítógép (8 pont) Braille-írás. Magyarországon a digitális eszközök kezelésénél a Számítógépes Braille írás használata terjedt el.

"Kimeneti nyelv" kombinált listamező: Ez a beállítás a Braille-kijelzőn megjelenő szöveg nyelvét szabályozza. A megfelelő nyelv kiválasztása garantálja, hogy a speciális karakterek helyesen jelenjenek meg a kijelzőn. A listában a magyar nyelv is kiválasztható.

"Kimeneti tábla típusa" kombinált listamező: Ez határozza meg, hogy a képernyőn lévő szöveg milyen formában jelenjen meg a Braille-kijelzőn. Választható a Teljes (1. fokozat, angolul Grade 1), a Rövidített (2. fokozat, angolul Grade 2) és a minden karaktert megjelenítő Braille-számítógép (8 pont) Braille-írás. Magyarországon a digitális eszközök kezelésénnél a Számítógépes Braille írás használata terjedt el.

"Értesítések időtúllépése ennyi idő után" kombinált listamező: Ezzel állítható be, hogy a rendszerszintű értesítések (pl. "Vágólapra másolva") mennyi ideig maradjanak a Braille-kijelzőn, mielőtt az automatikusan visszaváltana az eredeti tartalomra. Ez segít elkerülni, hogy egy-egy üzenet megszakítsa a munkafolyamatot. A legalább 5 másodperc időtartam az ajánlott beállítás.

"A szövegkurzor megjelenítése a 7. és 8. ponttal": Ez a funkció a Braille-cella alsó két pontját (a 7-es és 8-as pontot) használja a szövegkurzor pozíciójának tapintható jelölésére. Így a felhasználó anélkül is érzékelheti a kurzor helyét, hogy a megjelenített szöveg megváltozna.

"Villogó kurzor a Braille-kijelzőn" gomb: Ha ez a beállítás aktív, a kurzort jelölő 7-es és 8-as pontok ritmikusan mozognak fel és le ("villognak"). Ez a mozgás segít a kurzor gyorsabb megtalálásában a statikus szövegsorban.

Láthatóság javítása

Szövegméret: A Gépház > Akadálymentesség > Szövegméret menüpontban egy csúszka segítségével a szövegek mérete növelhető, anélkül, hogy az ikonok vagy más elemek mérete megváltozna.

Általános méretezés: A Gépház > Rendszer > Kijelző > Méretezés beállítással a képernyőn minden elem (szövegek, ikonok, alkalmazások) arányosan nagyítható.

Egérmutató és érintés: A Gépház > Akadálymentesség > Egérmutató és érintés menüpontban az egérmutató mérete, stílusa és színe is testre

szabható. A hagyományos fekete és fehér mellett élénk színek, sőt egyéni szín is választható, ami nagyban segíti a mutató megtalálását a képernyőn.

A szövegkurzor láthatóságának javítása: A szövegszerkesztőkben és beviteli mezőkben villogó vékony kurzor megtalálása gyakran nehéz. A Windows 11 erre egy dedikált megoldást kínál a Gépház > Akadálymentesség > Szövegkurzor menüpontban. Itt nemcsak a kurzor vastagsága növelhető, hanem bekapcsolható a szövegkurzor-jelző is. Ez egy színes kiemelést ad a kurzor fölé és alá, drámaian javítva annak láthatóságát.

Színszűrők: A színtévesztő vagy fényérzékeny felhasználók számára a Gépház > Akadálymentesség > Színszűrők menüpontban különböző szűrők (pl. szürkeárnyalatos, vörös-zöld színtévesztéshez igazított) aktiválhatók. A szűrők a WINDOWS+CTRL+C billentyűkombinációval gyorsan be- és kikapcsolhatók.

A Windows képernyőnagyító szoftver

A *Nagyítóval* felnagyíthatja a képernyő egy részét vagy egészét, hogy jobban látszanak a szavak és a képek.

A képernyőnagyító elindítása és kikapcsolása

A *Nagyító* bekapcsolásához nyomja le a WINDOWS++ (Windows és a Pluszjel) billentyűkombinációt a billentyűzeten. A kikapcsolásához nyomja le a WINDOWS+ESC billentyűkombinációt.

Ha érintéssel vagy az egérrel kívánja be- és kikapcsolni a *Nagyító*t, akkor nyissa meg a *Start* menüben vagy a WINDOWS+I billentyűkombinációval a *Gépház* alkalmazást, majd válassza az *„Akadálymentesség”* beállítást. Ezután aktiválja a *„Nagyító”* lapfület, és kapcsolja be a *Nagyító bekapcsolása* felirat alatt látható váltókapcsolót. A program kikapcsolásához választhatja a *Nagyító* eszköztárán található *Bezárás* gombot is.

A Nagyító beállításai

A *Nagyító* különböző beállításokkal rendelkezik. Ezek eléréséhez nyissa meg a *Start* menüben vagy a WINDOWS+I billentyűkombinációval a *Gépház* alkalmazást, majd válassza az *„Akadálymentesség”* beállítást. Ezután aktiválja a *Nagyító* fület. Másik lehetőségként nyomja le a WINDOWS+CTRL+M billentyűkombinációt, vagy válassza a *Beállítások* gombot a *Nagyító* eszköztárán.

A Windows 11 Nagyító alkalmazása egy beépített kisegítő eszköz, amely felnagyítja a képernyő tartalmát, hogy segítse a gyengénlátó felhasználókat. A különböző beállítási csoportokat a "További beállítások megjelenítése" gombbal tudja kibontani vagy összecsukni. A beállítási lehetőségek kapcsológomboknak Be és Ki állapota lehet. Ezeknek a funkciója a jelölőnégyzetekéhez hasonlít.

"Nagyító" gomb: Ez a fő kapcsoló, amellyel be- vagy kikapcsolhatja a Nagyító funkciót. A bekapcsolásával aktiválódik a képernyőnagyítás az aktuálisan beállított szintnek és nézetnek megfelelően.

"A Nagyító indítása bejelentkezés előtt" jelölőnégyzet: a Nagyító automatikusan elindul már a Windows bejelentkezési képernyőjén. Ez rendkívül hasznos, mivel így a felhasználó már a jelszó beírásakor is használhatja a nagyítást.

"A Nagyító indítása bejelentkezés után" jelölőnégyzet: a Nagyító automatikusan elindul, amint a felhasználó sikeresen bejelentkezett a Windows-fiókjába. Így nem szükséges minden alkalommal manuálisan (például billentyűparanccsal) elindítani az eszközt.

"Kicsinyítés" / "Nagyítás" gomb: A nagyítás mértékének beállítására a "Nagyítási szint" nevű vezérlőelem használható, amely egy csúszka és egy mellette lévő százalékos mező kombinációjából áll. A csúszka mellett két kis gomb is található, egy FEL és egy LENYÍL gomb. Ezekkel a gombokkal határozható meg a nagyítás százalékos mértéke. A "Nagyítás" gomb növeli, a "Kicsinyítés" gomb pedig csökkenti a képernyő kinagyított részletét, jellemzően 100% (normál méret) és 1600% között. A képernyőolvasó ezek közül csak a gombokat látja.

"Nagyítási lépésköz" kombinált listamező: Ebben a legördülő listában állíthatja be, hogy a "Kicsinyítés" és "Nagyítás" gombok megnyomásakor (vagy a WINDOWS+PLUSZ / WINDOWS+MÍNUSZ billentyűparancsok használatakor) mekkora lépésekben változzon a nagyítás szintje. Választhat kisebb (pl. 25%-os) lépésközt a finomabb állításhoz, vagy nagyobbat (pl. 100%-os) a gyorsabb nagyításhoz.

"Nézet" kombinált listamező: Itt választhatja ki, hogyan jelenjen meg a nagyított terület. A három fő nézet a "Teljes képernyős mód" (CTRL+ALT+F) az egész képernyő felnagyítása, a "Nagyító" (CTRL+ALT+L) egy, az egérkurzort követő nagyított téglalap és a "Dokkolva" (CTRL+ALT+D) egy, a képernyő széléhez rögzített sávban

megjelenő nagyítás. A Teljes képernyős mód az egyik leggyakrabban használt nézet, amely az egész képernyőt egyenletesen felnagyítja.

„Nézet” gomb: Ezzel a gombbal megnyitható a kiválasztott nézet mód testreszabásának panelje.

"Színek megfordítása" gomb: Ez a kapcsoló (CTRL+ALT+I) megfordítja a képernyő összes színét például a fekete szöveg fehér alapon fehér szöveg lesz fekete alapon. Ez a magas kontrasztú nézet sok látássérült felhasználó számára megkönnyítheti az olvasást a szem megerőltetésének csökkentésével.

"Képek és szövegek simítása" gomb: A nagyítás során a betűk és képek szélei pixelesekké, recéssé válhatnak. Ennek a beállításnak a bekapcsolása egy élsimító algoritmust alkalmaz, ami a nagyított tartalmat simábbá és gyakran olvashatóbbá teszi.

"Olvasási parancsikon" kombinált listamező: A Nagyító rendelkezik egy "Olvasás innen" funkcióval, amely felolvassa a képernyőn lévő szöveget a Narrátor hangjával. Ebben a listamezőben választhatja ki azt a módosító billentyűt pl. CTRL+ALT, amelyet lenyomva tartva, majd az egérrel kattintva elindíthatja a felolvasást az adott ponttól.

"Szövegméret" gomb: Ez a Kapcsolódó beállítások szakaszban található beállítási lehetőség nem közvetlenül a Nagyító funkciója, hanem egy gyorslink a Windows "Kisegítő lehetőségek > Szövegméret" beállítási paneljére. Itt a felhasználó az egész operációs rendszerre kiterjedően növelheti meg a betűméretet anélkül, hogy magát a képernyőt nagyítaná.

„Kijelző” gomb: A Kapcsolódó beállítások másik eleme, amely szintén nem a nagyítóhoz tartozik. A Kijelző beállításait lehet vele megnyitni, ahol beállítható Pl. a fényerő és a felbontás.

A képernyőnagyító használata

Ha a Nagyító be van kapcsolva, a nagyításhoz és a kicsinyítéshez nyomja le a WINDOWS++ (Pluszjel), illetve a WINDOWS+- (Windows és Mínuszjel) billentyűkombinációt. Az egérrel is nagyíthat és kicsinyíthet. Ehhez nyomja le a CTRL+ALT billentyűkombinációt, és görgessen az egérkerékkel. A nagyító három különböző nézetben használható: teljes képernyős, nagyítólencse, illetve dokkolt nézetben. A nézetek közötti váltáshoz használja a Nagyító eszköztárán található Nézetek menüt.

Teljes képernyős nézetben a teljes képernyő fel van nagyítva. Nem fogja látni egyszerre az egész képernyőt, de a képernyőn navigálva meg tudja tekinteni a részleteit.

Nagyítólencse nézetben úgy tekintheti meg a tartalmat, mintha egy nagyítót mozgatna a képernyő előtt. A nagyítólencse méretét a nagyító beállításai között módosíthatja.

A dokkolt nézet az asztalon használható. Ebben a nézetben a Nagyító rögzítve van a képernyőhöz. Miközben a képernyőn navigál, a dokkolt területen megjelennek a képernyő részei felnagyítva. A képernyő fő része változatlan marad.

További képernyőnagyító szoftverek

Ahhoz, hogy a képernyőn megjelenő információk jól láthatóvá váljanak a gyengénlátó felhasználók számára, sokszor nem elegendő a Windows által nyújtott lehetőségek alkalmazása, hanem szükség van

képernyőnagyító program használatára. Több nyugat-európai és amerikai cég fejleszt képernyőnagyító programokat, ilyenek például a "SuperNova Magnifier" (korábban Lunar) és a "SuperNova Magnifier & Speech" (korábban LunarPlus), vagy a Magyarországon is elterjedt ZoomText. A MAGic képernyőnagyító már megszűnt, nem fejlesztik tovább. A felsoroltak mindegyike Windows operációs rendszer alatt működik. A Magnus pedig egy ingyenes, nyílt forráskódú képernyőnagyító program, amelyet Linux operációs rendszerekhez fejlesztettek.

A nagyítóprogram nem hoz létre egyéni felhasználói környezetet, hanem felnagyítja az operációs rendszer és az azon futó programok felhasználói felületeit. Vannak olyan speciális programok, amelyek nem csupán képernyőnagyítók, hanem egyben képernyőolvasó programok, sőt akár a Braille-kijelzőt is kezelik, így a felhasználó a számára leginkább megfelelő módon dolgozhat a számítógépen.

A korszerű nagyítóprogramokat úgy tervezték, hogy a kiválasztott és nagyított rész mozgatható legyen a képernyő egész felületén úgy, hogy az eredeti elrendezést mindig arányosan nagyítsa fel. A program automatikusan követi az egérfókuszt, és a körülötte lévő területet nagyítja fel. Ezt a részt nagyított ablaknak nevezzük. A nagyítóprogramok felnagyítják az egérmutatót, az ikonokat, a gombokat, a feliratokat, a szöveget, vagyis mindent, ami a képernyőn látható.

Szöveg diktálása és átírása

A számítástechnika egyik legdinamikusabban fejlődő területe a hangalapú interakció. Fontos hangsúlyozni, hogy a hangdiktálási

technológiák nem a billentyűzet helyettesítésére, hanem annak kiegészítésére szolgálnak.

A Microsoft többszintű rendszert kínál a hangalapú szövegbevitelre, ahol minden eszköz egyedi célt szolgál. A megfelelő technológia kiválasztása az adott feladattól függ. Három fő szolgáltatást említünk meg.

Windows 11 Hangalapú Gépelés (WINDOWS+H)

Ez a Windows 11 operációs rendszerbe beépített diktálási funkció. Legnagyobb előnye, hogy bármely alkalmazásban használható, ahol szövegbeviteli mező található, legyen az Jegyzettömb, egy webböngésző címsora vagy egy csevegőprogram. Elsősorban gyors, alkalmi szövegbevitelre, jegyzetelésre tervezték. A Windows 11 Hangalapú Gépelés funkciója a leggyorsabb és legegyszerűbb módja a hangalapú szövegbevitelnek, mivel az operációs rendszer szerves részét képezi, és nem igényli külön alkalmazás megnyitását. A beszédfelismerést a Microsoft Azure felhőszolgáltatása végzi, ezért a funkció használatához aktív internetkapcsolat szükséges. A rendszernek megfelelően kell felismernie és kezelnie a mikrofont. A mikrofon beállításainak ellenőrzése a Gépházban javasolt. A kurzornak egy olyan helyen kell állnia, ahová szöveget lehet bevinni (pl. Jegyzettömb, Word, böngésző keresőmezője).

A hangalapú gépelés elindításához használja a WINDOWS+H billentyűkombinációt. A parancs kiadása után egy kis méretű eszköztár jelenik meg a képernyőn. A képernyőolvasó program jelzi az ablak megjelenését, például a JAWS azt mondja, hogy "PopupHost". A diktálás

megkezdése előtt várja meg a figyelés állapotot jelző hangot. Ez jelzi, hogy a rendszer készen áll a beszéd fogadására. A diktálás leállításához ismételten nyomja le a WINDOWS+H billentyűparancsot.

Microsoft 365 Diktálás

Ez egy jóval fejlettebb, kifejezetten a Microsoft 365 (korábban Office 365) alkalmazáscsomagba integrált szolgáltatás. Elérhető többek között a Word, Outlook és PowerPoint asztali és webes verzióiban. A rendszerszintű diktálásnál gazdagabb funkcionalitást kínál. Ez a funkció kizárólag a Microsoft 365 előfizetői számára érhető el, és professzionális dokumentumkészítésre, levelezésre optimalizálták.

A Microsoft 365 Diktálás funkciója több lehetőséget kínál, mint a Windows beépített hangalapú gépelése. Kifejezetten a tartalomkészítésre, dokumentumszerkesztésre és levelezésre lett optimalizálva, és mélyen integrálódik az Office-alkalmazásokba.

A Diktálás funkció elindítása a Word asztali verziójában billentyűparancsokkal is lehetséges lenne, de sajnos a magyar nyelvű felületen ez nem működik. A CTRL+ALT+7 billentyűparanccsal lehetne elindítani, de ezt meg lehet változtatni például a Word programban a Fájl menü - További beállítások - Beállítások - Menüszalag testreszabása - Testreszabás... gombbal megnyitható ablakban.

A diktálás és az átírás funkció menüből való megnyitásához nyomja le az ALT billentyűvel a menüszalagot. A fókusz a Kezdőlap Lapfülre kerül. A TAB billentyűvel vagy a CTRL+JOBBRA NYÍL billentyűkombinációval

navigáljon a Hang csoportba. Ha a diktálást szeretné használni, akkor a "Diktálás" osztott gombon nyomja le az ENTER billentyűt.

Ha egy hangfájlt szeretne átírni szöveges formátumba, akkor a "Diktálás" osztott gombon ne nyomja le az ENTER-t, hanem az ALT+LE NYÍL billentyűparancsot használja. Ezzel legördíti az osztott gombot. A LENYÍL billentyűvel lépjen az Átírás parancsra és az ENTER billentyűvel aktiválja. Az átírás menüszalagos parancsa az ALT+Ő, D, 2, Á.

A diktálás menüszalagos parancsa az ALT+Ő, D, 2, D.

A parancs kiadása után a dokumentum területén vagy a menüszalag alatt megjelenik a Diktálás eszköztár. Egy hangjelzés jelzi, amikor a rendszer elkezd figyelni. Az eszköztárra lépéshez nyomja le az F6 funkcióbillentyűt. Előfordulhat, hogy nem egyből a diktálás eszköztárra kerül a fókusz, ekkor ismételten nyomja le az F6-ot. Ezzel a fókusz az eszköztárra kerül. Az eszköztáron belül a TAB és SHIFT+TAB billentyűkkel navigálhat a gombok között. A legfontosabb gombok a "Diktálás indítása" / "Diktálás leállítása", "Diktálási beállítások", "Súgó" "Diktálás bezárása".

Diktálási beállítások elvégzéséhez navigáljon a "Diktálási beállítások" gombra, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A diktálás nyelvének módosításához a "Beszélt nyelv" kombinált listamezőben a nyíl billentyűkkel válassza ki a használni kívánt nyelvet.

A "Mikrofon" kombinált listamezőben válassza ki a mikrofont, amelyet a beszéd beviteléhez használ.

Az "Auto. központozás engedélyez." gombot a SZÓKÖZ billentyűvel bejelölheti, ha azt szeretné, hogy a szövegben automatikusan megjelenjenek az írásjelek.

Végezetül a "Mentés" gombot nyomja le a beállítások elmentéséhez.

Amikor a Word programban diktálni szeretne és már megjelenítette a diktálási eszköztárt, csak nyomja le az F6 funkcióbillentyűt, majd a "Diktálás indítása" gombot nyomja le. A beírt szöveg megtekintéséhez az ESCAPE billentyűvel térjen vissza a dokumentumba.

Microsoft 365 Leiratozás

Ez a szolgáltatás alapvetően eltér az előző kettőtől. Nem valós idejű diktálásra, hanem már meglévő hang- vagy videófelvételek szöveges átiratának automatikus elkészítésére szolgál. Különösen hasznos interjúk, megbeszélések, előadások vagy hangjegyzetek utólagos feldolgozásához. A Leiratozás funkció a Word asztali és webes felületén is elérhető és képes a beszélők megkülönböztetésére is, ami megkönnyíti az átiratok olvashatóságát és szerkeszthetőségét. Amennyiben a Leiratozás opció nem látható az asztali alkalmazásban, annak oka egy adatvédelmi beállítás lehet.

A szolgáltatás a Microsoft 365 előfizetések részét képezi. A felhasználók havonta korlátozott mennyiségű hanganyagot tölthetnek fel leiratozásra. A források 300 percet (5 órát) említenek. A feltöltött fájlok mérete sem lehet korlátlan, a felső határ általában 200 MB körül van. A rendszer a leggyakoribb hang- és videóformátumokat képes feldolgozni, beleértve a .wav, .mp3, .mp4 és .m4a kiterjesztéseket. A feltöltött hangfájlok és a generált leiratok a felhasználó személyes OneDrive tárhelyén, egy automatikusan létrehozott "Átírt fájlok" nevű mappában tárolódnak.

A diktálás és az átírás funkció menüből való megnyitásához nyomja le az ALT billentyűt, ezzel a fókusz a Kezdőlap lapfülre kerül. A TAB billentyűvel vagy a CTRL+JOBBNYÍL billentyűkombinációval navigáljon a Hang csoportba. Ha egy hangfájlt szeretne átírni szöveges formátumba, akkor a "Diktálás" osztott gombon ne nyomja meg az ENTER-t, hanem nyomja le az ALT+LENYÍL billentyűparancsot. Ezzel legördíti az osztott gombot. A LENYÍL billentyűvel lépjen az Átírás parancsra és az ENTER billentyűvel aktiválja. Az átírás menüszalagos parancsa az ALT+Ő, D, 2, Á.

Ekkor megjelenik a Transcribe panel. A szövegterület és a panel között az F6 és a SHIFT+F6 billentyűkkel tud navigálni. A Transcribe panelen a használni kívánt nyelvet megadhatja a nyíl billentyűkkel a Nyelv kiválasztása kombinált listamezőben. A panelen két fő lehetőség van:

Meglévő hangfájl feltöltéséhez navigáljon a TAB billentyűvel a "Hangfájl feltöltése" gombra és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor megnyílik a szabványos Windows Fájl megnyitása párbeszédpanel. Itt tallózza ki a leiratozni kívánt hangfájlt, és nyomja meg az ENTER-t a feltöltés és a leiratozás elindításához.

Élő felvétel készítéséhez a TAB billentyűvel lépjen a "Rögzítés indítása" gombra és nyomja le az ENTER-t. A Word elkezdi rögzíteni a hangot. A felvétel a panelen lévő gombokkal szüneteltethető és leállítható. A felvétel leállítása után a Mentés és leiratozás most gombbal indítható el az átírási folyamat. A leiratozás a háttérben zajlik, a folyamat ideje a hangfájl hosszától és az internetkapcsolat sebességétől függ. A panelnek nyitva kell maradnia, amíg a folyamat be nem fejeződik.

A leiratozás befejezése után a szöveg a Transcribe panelen jelenik meg, időbélyegekkel és beszélőazonosítókkal ellátott szakaszokra bontva. A

TAB billentyűvel lépkedhet végig a leirat szakaszain. Minden szakaszhoz tartozik egy időbélyeg, egy beszélőazonosító és maga a leírt szöveg.

A rendszer automatikusan "Speaker 1", "Speaker 2" stb. címkékkel látja el a különböző beszélőket. A pontosság érdekében ezeket érdemes átnevezni. Navigáljon a módosítani kívánt szakaszra, majd a TAB billentyűvel keresse meg az "Átirat szerkesztése szakasz" gombot és nyomja meg az ENTER-t. A szerkesztő nézetben a TAB billentyűvel lépjen a Speaker Name szerkesztőmezőre, írja át a nevet, majd jelölje be az "Az összes megváltoztatása" jelölőnégyzetet, hogy a módosítás a teljes dokumentumra érvényes legyen. Végül a "Megerősítés" gombbal mentse a változást.

A beszédfelismerés ritkán 100%-os pontosságú, ezért szinte mindig szükség van utólagos korrekcióra. Az "Átirat szerkesztése szakasz" gomb aktiválása után a fókusz a szakasz szövegét tartalmazó szerkesztőmezőbe kerül. Itt a szokásos szövegszerkesztési módszerekkel javíthatja a hibákat. A módosításokat a "Megerősítés" gombbal véglegesítheti.

A kész, javított leiratot vagy annak részeit beillesztheti a Word-dokumentumba. Minden szakasznál található egy "Szakasz hozzáadása dokumentumhoz" gomb. A teljes leirat beillesztéséhez a TAB-bal navigáljon a panel alján található "Beszúrás dokumentumba" gombmenüre és aktiválja azt az ENTER billentyűvel. A lenyitott "Beszúrás dokumentumba" gombmenü alatt a következő menüpontok közül választhat:

Csak szöveg: Ekkor csak az átirat szövege kerül a dokumentumba.

Hangszórókkal: Ekkor a szövegen kívül a beszélő neve is bekerül a szövegrészek elé.

Időbélyegekkel: A szövegen kívül a szöveg elhangzási ideje is kiírásra kerül.

Hangszórókkal és időbélyegekkel: Ekkor a szöveg mellett a beszélő és az időpont is kijelzésre kerül.

A kiválasztott lehetőségen nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután a dokumentumba visszatérhet az SHIFT+F6 billentyűparancs lenyomásával.

Megjegyzés: A „Hangszórókkal” szöveg egy rossz fordítás eredménye, valójában ez a „Beszélőkkel” kifejezést takarja.

Karakterfelismerő (OCR) szolgáltatások

A látássérült emberek számára nagy problémát jelent, hogy a digitális információk mellett még mindig jelentős a papír alapú dokumentumok száma. Erre kínál megoldást az optikai karakterfelismerés technológiája.

Az OCR (Optical Character Recognition) szoftverek a szkennerrel beolvasott dokumentumokat konvertálják szöveges formátumra. A felismerés a nyomtatott szöveg beolvasásával indítható, illetve a felismerés tárgya lehet egy PDF dokumentum vagy egy képfájl (JPG) is. Ilyenkor a képet alkotó sok apró pont elrendezése áll össze betűkké, számokká és írásjelekké. A szövegfelismerés során a szoftver egyenként megvizsgálja a képpontok elrendezését, és megállapítja, hogy azok milyen betűt, számot vagy írásjelet alkothatnak. Az eredmény számítógépen szerkeszthető szöveg lesz, amely már feldolgozható szövegszerkesztő vagy kiadványszerkesztő programmal. A nyomtatott

oldalak szöveges fájlra konvertálva már képernyőolvasó programok segítségével is felolvastathatók, illetve nagyobb méretben vagy Braille-nyomtatón is kinyomtathatók.

Bár a hagyományos OCR programok a kézírást nem tudják felismerni, a mesterséges intelligenciával támogatott felismerő szoftverek már a kézírást is gyakran felismerik.

Képernyőolvasó szoftverek OCR szolgáltatásai

Előfordulhat, hogy a szoftverfejlesztők által készített alkalmazások egyes elemei nem tartalmaznak olyan szöveges információt, amelyet a képernyőolvasók fel tudnak olvasni, ezzel megnehezítve a látássérült felhasználók információhoz jutását. A különféle papíralapú, illetve képformátumban előállított elektronikus dokumentumokat a vak emberek gyakran csak látó segítséggel képesek elolvasni. A probléma megoldására a képernyőolvasó szoftverek fejlesztői az optikai karakterfelismerést és a mesterséges intelligenciát alkalmazzák. Ebben a részben bemutatjuk a Magyarországon leggyakrabban használt három képernyőolvasó szoftver karakterfelismerési megoldásait.

JAWS OCR

A Kényelmes OCR (optikai karakterfelismerés) funkció lehetővé teszi az olyan képek tartalmához történő hozzáférést, amelyeken szöveges információ is szerepel. A Kényelmes OCR funkció működtetéséhez az alábbi rétegelt billentyűparancsok használhatóak:

INSERT+SZÓKÖZ, O, A: Kamerával vagy szkennerrel beolvasott képek felismertetése.

INSERT+SZÓKÖZ, O, F: A fájlkezelőben aktuálisan kijelölt képfájl felismertetése.

INSERT+SZÓKÖZ, O, D: Az Acrobat Reader alkalmazásban aktuálisan megnyitott PDF- dokumentum felismertetése.

INSERT+SZÓKÖZ, O, R: Ha a Microsoft Office telepítve van, az aktuálisan kiválasztott képfájl felismertetésre kerül, majd a felismert szöveget Word dokumentumba helyezi a program.

INSERT+SZÓKÖZ, O, W: Az aktuális alkalmazás fókuszban lévő ablakában végez karakterfelismerést a program.

INSERT+SZÓKÖZ, O, S: A teljes képernyőn végez karakterfelismerést a program.

INSERT+SZÓKÖZ, O, C: Az éppen kijelölt vezérlőelemen, például grafikus feliratú gombon végez karakterfelismerést a program.

INSERT+SZÓKÖZ, O, Q: Megszakításra kerül az éppen folyamatban lévő karakterfelismerés.

INSERT+SZÓKÖZ, O, KÉRDŐJEL: A program tájékoztatást ad a karakterolvasási rétegen elérhető parancsokról.

Miután a JAWS befejezte a szöveg felismerését, és megjelenítette azt az Intelligens megjelenítőben, a szokásos billentyűparancsokkal olvastathatja fel a szöveget. Az Intelligens megjelenítő ablak alján található Megnyitás Wordben hivatkozás aktiválásával kezdeményezhető a felismert szöveg Word dokumentumba helyezése. Ez a lehetőség csak akkor érhető el, ha a Microsoft Office telepítve van a számítógépére.

Karakterfelismerés NVDA használata esetén

Az NVDA együttműködik a Windows 10 és 11 beépített optikai karakterfelismerés (OCR) funkciójával. Használatával képes felismerni a képek, illetve a nem akadálymentes alkalmazások szöveges tartalmát. Ez az optikai karakterfelismerési lehetőség csak a Windows 10 és 11 alatt érhető el, az operációs rendszer korábbi verzióiban nem.

Az NVDA+R billentyűkombináció lenyomására az NVDA megkísérli felismerni a navigátorkurzornál található tartalmat. Alapértelmezés szerint a navigátorkurzor a rendszerkurzort vagy a böngészőmód kurzorát követi. Az NVDA billentyű az INSERT, illetve a CAPSLOCK lehet, attól függően, hogy a képernyőolvasó beállításaiban melyik van megadva.

Ha böngészőmódban egy ábrára navigál, a felismerési parancs megkísérli értelmezni annak tartalmát. Az elemnavigációt is használhatja, például, ha egy alkalmazás ablakában kíván tartalmat felismertetni.

Ha a felismertetés elkészült, akkor a megszokott szövegolvasási billentyűparancsokkal felolvastathatja az eredményt. Ha engedélyezett, akkor az ENTER vagy a SZÓKÖZ billentyű lenyomásával aktiválhatja a kurzornál található szöveget. A felismerés eredményablaka bezárható az ESC billentyű lenyomásával.

Képi információk lekérdezése a Narrátor használatával

A weboldalakon a Narrátor segítségével információkat kérhet le a képekről. A szolgáltatás használatához internetkapcsolat szükséges. Az adatok a Microsoft szervereire lesznek elküldve elemzésre.

Ha egy képhez leírást kíván kapni, nyomja le a NARRÁTOR+ CTRL+ D billentyűkombinációt. A Narrátor elküldi a képet a Microsoftnak, majd felolvassa a visszaküldött leírást. A billentyűparancsban szereplő NARRÁTOR billentyű az INSERT vagy a CAPSLOCK is lehet, attól függően, hogy a Narrátor programban melyik van beállítva.

DEX 3.5

A Windows 10 és 11 operációs rendszerek karakterfelismerő- motort is tartalmaznak, amelyet harmadik fél által fejlesztett programok is tudnak kezelni. A különböző nyelvekhez szükséges csomagokat le kell tölteni a számítógépre, hogy a karakterfelismerés azokon a nyelveken is megfelelő minőségű legyen. Például egy ilyen harmadik fél által készített program a DEX is, amely tudja használni a Windows karakterfelismerő motorját.

A DEX program célja, hogy a papíralapú és az elektronikus könyvek egyszerűen konvertálhatóak legyenek hangoskönyvvé (MP3 vagy DAISY formátumba), valamint Braille-kijelzőn megjeleníthető vagy Braille-nyomtatón kinyomtatható irodalmi, számítógépes és matematikai Braille-írásrendszerű dokumentummá.

A program beépítve tartalmazza a Profivox fantázianevű beszédszintetizátort. A DEX program a Windows beépített OCR modulját

használja, így ki tudja nyerni és fel tudja dolgozni a lapolvasó (scanner) és a képfájl tartalmából a szöveget. A Dramatizált Elektronikus Könyvszerkesztő és Hangoskönyv-konvertáló programot az Informatika a Látássérültekért Alapítvány készítette.

Az ABBYY FineReader

Az ABBYY FineReader programmal papírlapra nyomtatott szöveget vagy PDF- dokumentumokat alakíthat át szerkeszthető formátumba. Az alkalmazás fejlett OCR- technológiát használ, amely gyorsan és pontosan ismeri fel a szöveget, úgy, hogy megőrzi annak formázását is. Az ABBYY az alkalmazkodó dokumentum- felismerési technológia (ADRT®) használatával nem oldalanként, hanem teljes egészében tudja elemezni és feldolgozni az anyagokat. Ezáltal megőrzi a forrásdokumentum szerkezetét, a formázást, a hivatkozásokat (URL), az e- mail- címeket, a fejléceket és a lábléceket, a képek és a táblázatok címeit, az oldalszámokat, illetve a lábjegyzeteket. A program 192 felismerési nyelvet tartalmaz, beleértve a kínait, a japánt, a koreait, arabot, valamint a gépi és a mesterséges – pl. eszperantó – nyelveket is. A szoftver magyar nyelvű felhasználói felülettel is rendelkezik a 22 választható további lehetőség mellett.

Az ABBYY magyarországi képviseletét a Licencia Kft. látja el, weboldaluk a https://ocrszoftver.hu/ címen érhető el.

Az ABBYY FineReader program egy kereskedelmi szoftver, ezért a használatáért fizetni kell. Lehetőség van 1, 2 vagy 3 éves előfizetést vásárolni. Sajnos a programnak nincs örök licencű változata, amelyet jelenleg meg lehetne venni. A programnak létezik egy időben és

oldalszámban korlátozott változata, amelyen a felhasználók ki tudják próbálni a terméket. A látássérült felhasználók kedvezményes áron vásárolhatják meg a terméket az Informatika a Látássérültekért Alapítványon https://infoalap.hu/ , illetve az Alkosoft-on https://alkosoft.hu/) keresztül.

Függelék

A következőkben bemutatunk több hasznos beállítást, amelyeket a látássérült emberek használhatnak. Mivel többféle látásteljesítmény és többféle igény lehetséges, a leírt információk csak javaslatok és nem kötelező elvégezni őket. Mindenki azt állítson be és úgy használja a számítógépét, ahogy neki kényelmes és praktikus.

A Vezérlőpult testreszabása

A Vezérlőpult számos egyszerű programot, más néven alkalmazást tartalmaz a hardver- és szoftverkezeléshez, illetve a beállítások megadásához. Bár a beállítások nagy része átkerült a Gépház alkalmazásba, a Vezérlőpultról mégis érdemes szót ejteni. Az itt található összes alkalmazás vezérlőelemeket tartalmazó párbeszédpanel, amely lehetővé teszi a beállítások megtekintését vagy megváltoztatását.

A Vezérlőpult megtalálható a Start menü „Windows-eszközök, Rendszer” mappájában. Ha engedélyezte az ikonjának a megjelenítését, akkor az asztalról is megnyitható az alkalmazás. A Start menü keresőmezőjében is rákereshet a Vezérlőpultra.

A Vezérlőpult olyan ablakként nyílik meg, amely címsort, keresőmezőt és menüsort is tartalmaz. Ez utóbbi az ALT billentyűvel jeleníthető meg. Ezek alatt található a fő terület, amely az alkalmazásokat foglalja magába. A Vezérlőpult nem tartalmazza az eszköztárat.

A fő területet kétféleképpen rendezheti el. Az alapértelmezett Kategória nézet olyan képernyőt jelenít meg, amely számos hivatkozást tartalmaz. A hivatkozások nagy része aktiválás után közvetlenül az alkalmazást indítja el. Más hivatkozások viszont téma szerint csoportosított kategóriák vagy opciók, amelyek kiválasztásával további alkategóriákat vagy elemeket tartalmazó képernyőhöz jut. A kategória és az elem közti különbséget a színhasználat és a hivatkozás szövegének mérete jelzi (A kategóriák nagyobb méretűek és zöld színűek, az elemek kisebbek). Előfordulhat, hogy a képernyőolvasó program nem közli ezt az információt.

Lehetséges a *Vezérlőpult* elemeinek abc sorrendben történő megjelenítése is. Ez a képernyő egyszerűbb felépítésű, mint az alapértelmezett nézet. A nézetek közötti váltáshoz nyomja le a CTRL+E billentyűkombinációt vagy az F3 funkcióbillentyűt, hogy a keresőmezőbe jusson, majd nyomja le egyszer a TAB billentyűt. A Windows 11-ben ekkor a vezérlés a *Megtekintés a következő szerint* menügombra kerül. Nyomja le a SZÓKÖZ billentyűt, ekkor megjelenik az a lista, amely a következő nézeteket kínálja fel: *Kategória* (ez az alapértelmezett), és két, abc sorrend szerinti elrendezés, a *Nagy ikonok* és a *Kis ikonok*. A könnyebb kezeléshez a nyílbillentyűkkel válasszon a két ikonnézet közül, és nyomja le az ENTER billentyűt. Ezután a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel a beállítási lehetőségekhez navigálhat.

A *Kategória* nézetben történő navigáció nehézkes lehet a kategóriák és elemek közötti különbségtétel hiánya miatt, illetve azért, mert előfordulhat, hogy két vagy három képernyőn keresztül kell áthaladni, mire ahhoz a vezérlőelemhez ér, amely lehetővé teszi az általa elérni kívánt változtatás végrehajtását. A keresési lehetőség azonban hasznos alternatívát jelenthet az alkalmazásokhoz történő eljutásban.

A Vezérlőpult megnyitása után a fókuszt a CTRL+E, a CTRL+F billentyűkombináció vagy az F3 billentyű segítségével a Keresés szerkesztőmezőre viheti. Gépeljen be a mezőbe egy szót vagy szókapcsolatot, és a Windows Azonnali keresés szolgáltatása az alapértelmezett kategóriákat és hivatkozásokat a megadott keresési feltételnek megfelelő találatokkal helyettesíti. Használja a TAB billentyűt az eredménylista elemei közötti navigáláshoz. (A Windows 11-ben a LE- és a FELNYÍL billentyűt is használhatja.)

A Windows 11-ben a keresés eredményét mindig az alapértelmezett Kategória nézet mutatja legalább egy kategóriával és egy elemmel, amik hivatkozások. Előfordul, hogy a kategória és az elem hivatkozásain keresztül ugyanarra a képernyőre jut, más esetben pedig a kapcsolódó képernyőkre (például ugyanannak a párbeszédpanelnek különböző oldalaira).

Ha ismeri a Vezérlőpulton keresett alkalmazás nevét, gyakran megtalálhatja azt a Start menü keresőmezőjének használatával is.

A Fájlkezelő beállításai

A Fájlkezelő beállításai párbeszédpanelen tudja meghatározni, milyen információkat mutasson meg a fájlkezelő listanézete. A felhasználó választásától függ, hogy az alapértelmezett beállítások közül mit változtat meg. Felsorolunk néhány hasznos beállítási lehetőséget, amellyel könnyebbé válhat a munka.

A Fájlkezelő beállításai párbeszédpanelt az alábbi módokon nyithatja meg:

- A "Fájlkezelő beállításai" párbeszédpanel eléréséhez nyisson meg egy Fájlkezelő ablakot például a WINDOWS+E billentyűkombinációval. Nyomja le az ALT billentyűt a menüsor aktiválásához. A JOBB NYÍL billentyűvel navigáljon a "További lehetőségek" gombra (általában három pont jelöli) és nyomja le az ENTER-t. A megjelenő menüben a LENYÍL billentyűvel keresse meg a "Beállítások" menüpontot és nyomja le az ENTER-t.
- Nyissa meg a Vezérlőpult alkalmazást, majd navigáljon a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel a Fájlkezelő beállításai hivatkozásra, és nyomja le az ENTER-t.

A párbeszédpanel három fület tartalmaz: Általános, Nézet és Keresés. A Mappabeállítások párbeszédpanel Nézet lapja számos, a fájlok és a mappák megjelenítésére vonatkozó beállítást tartalmaz. Olyan gombokat is találhat itt, amelyek segítségével az összes mappára alkalmazhatja ezeket a beállításokat, továbbá olyat is, amellyel visszaállíthatja az alapértelmezett értékeket. A beállítási lehetőségek egy része magától értetődő, az alábbi információk főleg a képernyőolvasót használó felhasználók számára jelenthetnek segítséget.

A *Speciális beállítások* paraméterei nem megszokottak abban az értelemben, hogy ezek mind jelölőnégyzetek vagy választógombok, de nincsenek egyéni parancsikonjaik. A FEL- és a LENYÍL billentyű használatával, valamint az első betű alapján történő kereséssel navigálhat köztük, illetve a SZÓKÖZ billentyűvel jelölhetőek ki. A jelölőnégyzetek esetében a szóköz a jelöltség állapotát változtatja, a választógombokat pedig kijelöli. Ha másik választógombot kíván kijelölni, navigáljon arra, majd nyomja le a SZÓKÖZ-t.

Az alábbi lehetőségek különösen hasznosak:

Ismert fájltípusok kiterjesztéseinek elrejtése: Ez alapértelmezetten bekapcsolt állapotban van, ilyenkor nem tudható meg, milyen program szükséges a fájlok megnyitásához, hacsak a felhasználó nem látja a hozzátartozó ikont, ami alapján meg tudja állapítani. A képernyőolvasó programok nem jelzik az ikont. Kapcsolja ki ezt a beállítást, hogy lássa a fájlok kiterjesztéseit.

Meghajtó betűjelek megjelenítése: Alapértelmezetten be van kapcsolva. Biztosítja, hogy a navigációs sáv fanézete tartalmazza a meghajtók betűit a megfelelő helyen. Ha ki van kapcsolva, a betűk nem jelennek meg a fanézetben, ez megnehezíti a meghajtók azonosítását.

Előugró üzenetek megjelenítése mappa- és asztalelemekhez: Alapértelmezetten bekapcsolt állapotban van. Az elem leírását mutatja, ha az ki van jelölve. Fájl esetén ez a teljes nevet, a típust, a méretet és az utolsó módosítás dátumát tartalmazza. Mappa esetén a dátum, a méret és a mappa neve látható. Ez az információ jórészt megegyezik a *Részletek* nézetben látható információval. Ha a képernyőolvasó program el tudja olvasni az elemleírásokat, akkor hasznosnak bizonyulhat ez a beállítás, máskülönben inkább zavaró, így érdemes kikapcsolni.

Leírók megjelenítése a betekintő ablaktáblában: Kapcsolja ki ezt a beállítást, ha növelni kívánja a számítógép teljesítményét, vagy ha nem kívánja megjeleníteni a fájlok tartalmát a betekintő ablaktáblában. Továbbá akkor is érdemes kikapcsolni a leírók megjelenítését, ha a képernyőolvasó lefagyna a fájl böngészés közben például a *Tallózás* ablak vagy a *Fájlkezelő* használatakor. Szerencsére ez ritkán fordul elő.

Mindig ikonok jelenjenek meg (miniatűrök soha): Az ikon egyszerű ábrát jelent, ami a fájlnévhez tartozik, és vizuálisan azonosítja a

fájltípust. A miniatűr komplexebb ábra, ami egyfajta mini reprezentációt ad a fájl tartalmáról. A miniatűrök lassíthatják a számítógép működését. Ha nem látja a képernyőt, egyik grafikára sincs szüksége, így érdemes az ikonok megjelenítését választani.

Teljes elérési út megjelenítése a címsorban: Ha ezt a beállítást bekapcsolja, akkor a *Fájlkezelő* a tartózkodási helyének teljes útvonalát megjeleníti. Ez lekérdezhető a képernyőolvasó INSERT+T billentyűparancsával. Ezzel a beállítással biztosítható, hogy pontosan tudja, melyik mappában tartózkodik.

A Fájlkezelő billentyűparancsai

Alapvető navigációs parancsok

Ezek a billentyűparancsok segítenek a Fájlkezelő ablakain és mappáin belüli mozgásban.

Fájlkezelő megnyitása: WINDOWS+E

Előző mappa: ALT+BALRA NYÍL vagy BACKSPACE

Következő mappa: ALT+JOBBNYÍL

Ugrás a szülőmappára: ALT+FELNYÍL

Fókusz a címsorra: ALT+D vagy CTRL+L

Fókusz a keresőmezőre: CTRL+F, CTRL+E vagy F3

Váltás a főbb panelek között (pl. fanézet, fájllista): F6 vagy TAB

Fájlok és mappák kezelése

Parancsok a kijelöléshez, átnevezéshez és egyéb alapvető műveletekhez.

Új mappa létrehozása: CTRL+SHIFT+N

Kijelölt elem(ek) átnevezése: F2

Minden kijelölése: CTRL+A

Kijelölt elem(ek) kivágása: CTRL+X

Kijelölt elem(ek) másolása: CTRL+C

Kivágott vagy másolt elem(ek) beillesztése: CTRL+V

Kijelölt elem(ek) végleges törlése (Lomtár kihagyásával): SHIFT+DELETE

Kijelölt elem tulajdonságainak megnyitása: ALT+ENTER

Helyi menü megnyitása: SHIFT+F10 vagy HELYI MENÜ billentyű

Nézet és *ablakkezelés*

Ezekkel a parancsokkal az ablak elrendezését és a fájlok megjelenítését módosíthatja.

Nézet módosítása (pl. ikonok, lista, részletek): CTRL+SHIFT+1-8 közötti számok

Extra nagy ikonok: CTRL+SHIFT+1

Nagy ikonok: CTRL+SHIFT+2

Közepes ikonok: CTRL+SHIFT+3

Kis ikonok: CTRL+SHIFT+4

Lista: CTRL+SHIFT+5

Részletek: CTRL+SHIFT+6

Csempék: CTRL+SHIFT+7

Tartalom: CTRL+SHIFT+8

Navigációs panel megjelenítése/elrejtése: CTRL+SHIFT+E

Előnézeti panel megjelenítése/elrejtése: ALT+P

Részletek panel megjelenítése/elrejtése: ALT+SHIFT+P

Aktuális ablak bezárása: CTRL+W vagy ALT+F4

Hangbeállítások

Nyissa meg a Vezérlőpult, Hang hivatkozást. A Hang párbeszédpanel Hangok lapfülén jelölje be a Rendszerindítási hangjelzés lejátszása jelölőnégyzetet. Ez tájékoztatja a látássérült felhasználót, amikor elindul a rendszer.

Ugyanezen a párbeszédpanelen a Kommunikáció lapon válassza ki a Nincs művelet választógombot. Ha valamilyen kommunikációs

alkalmazást használ, akkor a rendszer ne vegye le a képernyőolvasó hangját.

Energiagazdálkodási beállítások

Nyissa meg a Vezérlőpult, Energiagazdálkodási lehetőségek hivatkozást. Ezután aktiválja az A főkapcsoló funkciójának megadása, majd az A jelenleg el nem érhető beállítások módosítása hivatkozást.

A Nem szükséges a jelszó választógombot jelölje be, ha nincs szüksége a számítógép jelszavas védelmére. A jelszó kérésének kikapcsolása megkönnyíti a bejelentkezést.

A "Gyors rendszerindítás bekapcsolása (ajánlott)" jelölőnégyzetet érdemes kikapcsolni. A jelenlegi Windowsban ezzel a beállítással nem nyer sokkal több időt a felhasználó, viszont mellőzése esetén a rendszert alaphelyzetbe állított memóriakezeléssel indítja el a számítógép.

Megjegyzés: Ezeknek a beállításoknak a konkrét megjelenése a számítógép és az operációs rendszer beállításaitól függenek.

A Fájlkezelő nézetének beállításai

Nyissa meg a Fájlkezelőt. Ezután nyissa meg az ikonsort az ALT billentyűvel, majd a JOBB NYÍL billentyűvel lépjen a Megtekintés gombra és aktiválja az ENTER billentyűvel. A LENYÍL billentyűvel keresse meg a

Lista vagy a Részletek parancsot és az ENTER billentyűvel válassza ki. A lista vagy a részletek a legjobb választás, ha a felhasználó képernyőolvasó szoftverrel használja a Fájlkezelőt.

Ezek után be kell állítani, hogy minden mappa ebben a nézetben jelenjen meg. Nyissa meg az ikonsort az ALT billentyűvel, majd a JOBBNYÍL billentyűvel lépjen a További lehetőségek gombra és a FELNYÍL billentyűvel keresse meg a Beállítások gombot és az ENTER billentyűvel válassza ki.

A Mappabeállítások párbeszédpanelen a CTRL+TAB billentyűparanccsal lépjen át a Nézet Lapfülre. Ha szeretné, akkor az ezen a fülön megtalálható beállításokat is módosíthatja. Végezetül az ENTER billentyűvel nyomja le az Alkalmazás a mappákra gombot.

A Jegyzettömb beállításai

Nyissa meg a Jegyzettömböt. Ezután nyissa meg az ikonsort az ALT billentyűvel, majd a JOBBNYÍL billentyűvel lépjen a Megtekintés menüre. A LENYÍL billentyűvel keresse meg az Állapotsor és a Hosszú sorok tördelése menüpontokat, majd az ENTER billentyűvel jelölje be őket. Ezután a hosszabb szövegek is olvashatók a program ablakában. Az Állapotsor hasznos információkat tartalmazhat, amelyet az INSERT+PAGE DOWN billentyűparanccsal tud lekérdezni.

Ha szeretné, hogy a Windows 11 beépített több lapfüles Jegyzettömb programja hasonlóan viselkedjen, mint a korábbi Jegyzettömb, akkor tegye a következőket: nyissa meg a Jegyzettömböt. Az ALT billentyűvel

nyissa meg az ikonsávot. Ezután a TAB billentyűvel lépjen át a Beállítások gombra és nyomja meg az ENTER billentyűt. A Beállítások panelt az ALT+S billentyűkombinációval közvetlenül is meg tudja nyitni. A megnyílt Beállítások ablakban a TAB billentyűvel lépkedhet a beállítási lehetőségeken.

A Hosszú sorok tördelése gombot itt is be tudja jelölni.

A Fájlok megnyitása kombinált listamezőt le tudja gördíteni az ALT+LE NYÍL, vagy a SZÓKÖZ, vagy ENTER billentyű lenyomásával. A lenyíl billentyűvel válassza ki a "Megnyitás új ablakban" lehetőséget, majd nyomja meg a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt.

Az "A Jegyzettömb indításakor" lehetőség alaphelyzetben be van zárva. Nyissa ki a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűvel, majd a TAB billentyűvel lépjen át a választógombokra és a lenyíl billentyűvel válassza ki az "Új munkamenet indítása és a nem mentett módosítások elvetése" választógombot.

Végezetül a TAB billentyűvel keresse meg a Vissza gombot és nyomja le a SZÓKÖZ vagy ENTER billentyűt.

Visszakerül a dokumentum tartalmába. Ilyenkor beragadhat a kurzor és a fájl menüt olvassa, ezért érdemes az ALT+TAB billentyűparanccsal lelépni az ablakról, majd ugyan ezzel a paranccsal vissza.

A tálca testreszabása

Nyissa meg a Vezérlőpult, Tálca és navigáció hivatkozást vagy a Gépház, Személyre szabás, Tálca lehetőséget.

Sok esetben a tálcán a helytakarékosság, illetve egyéb okok miatt az ikonokat a rendszer összevonja vagy elrejti. Ha szeretné a rendszertálcán megjeleníteni a Rejtett ikonok megjelenítése gombot, amellyel hozzáférhet az elrejtett ikonokhoz is, akkor az Egyéb rendszertálca ikonok szakaszt nyissa meg a További beállítások megjelenítése gombbal és a SZÓKÖZ billentyűvel jelölje be a Rejtett ikon menü gombot.

Ha a tálca igazítását szeretné módosítani, illetve a tálca gombok és címkéi elrejtését és összevonását be szeretné állítani, akkor először a tálca működése részt nyissa ki a További beállítások megjelenítése gomb aktiválásával.

Ha szeretné, hogy a Tálca a megszokott módon a bal oldalon legyen, akkor a tálca igazítása kombinált listamezőt nyissa le az ALT+LENYÍL billentyűvel, majd a nyíl billentyűkkel válassza a Bal oldalon lehetőséget.

A "Tálcagombok egyesítése és a címkék elrejtése" kombinált listamezőben adja meg a "Ha a tálca megtelt" lehetőséget.

A "Kisebb tálcagombok megjelenítése" kombinált listamezőben adja meg a "Ha a tálca megtelt" lehetőséget.

Asztal ikonjainak megjelenítése

Kezdetben nem minden hasznos ikon szerepel a Windows asztalán. Ezeknek az ikonoknak a megjelenését be tudja kapcsolni. Nyissa meg a Gépház, Személyre szabás beállítási lehetőséget. Itt válassza a Témák alkategóriát. A Témák panelen aktiválja Az asztal ikonbeállításai gombot,

majd az Asztal ikonbeállításai párbeszédpanel Asztali ikonok lapján válasszon és jelölje be az ön számára szükséges ikonokat:

- Számítógép
- Felhasználó fájljai
- Hálózat
- Lomtár
- Vezérlőpult

Programok rögzítése a tálcán

Tíz programot szúrhat be a tálcára, és mindegyiket elindíthatja billentyűparanccsal is. Ehhez a WINDOWS+SZÁM billentyűkombináció használata szükséges, ahol a SZÁM 0 és 9 közötti szám lehet, mely az ikonnak a tálcán felvett pozíciójára vonatkozik. Habár tíznél több program is rögzíthető a tálcán, ezek indítása nem lehetséges billentyűparancs segítségével. Viszont gyorsan elindíthatja ezeket úgy, hogy a WINDOWS+T billentyűparanccsal a tálcára helyezi a fókuszt, majd használja az első betű alapján történő navigációt, hogy előre (balról jobbra) navigáljon azon elemek között, amelyek a megadott betűvel kezdődnek, vagy használja a BALNYÍL billentyűt a visszafelé (jobbról balra) történő mozgáshoz. Nyomja le az ENTER billentyűt azon az elemen, programon stb., amelyiket el akar indítani.

Ha más sorrendbe kívánja a programokat a tálcára helyezni, akkor először a nyílbillentyűkkel lépjen az átmozgatandó ikonra, majd nyomja le az ALT+SHIFT billentyűket és a BAL- és JOBBNYÍL billentyűkkel

kezdje vonszolni az elemet. Ha megtalálta az új pozíciót, akkor engedje fel az ALT+SHIFT billentyűket. Ettől kezdve az alkalmazás az új helyen lesz elérhető a tálcán.

Ha nem szeretné az alkalmazások ikonjait rakosgatni, akkor az egészet újraépítheti. Első lépésben a meglévőket el kell távolítani a tálcáról. Ne legyen megnyitva semmilyen program a képernyőolvasón kívül. Lépjen a tálcára a WINDOWS+T billentyűkombinációval, majd egy program kiválasztása után a rögzítést oldja fel a helyi menü A program rögzítésének feloldása a tálcán parancsával. Ezt addig ismételje, ameddig a tálca üres nem lesz.

Ezután a programok tálcán történő rögzítéséhez keresse meg azokat a Start menüben, nyissa meg a helyi menüt, majd válassza a Rögzítés a tálcán menüpontot. A rögzített elemek Jump List menüje tartalmazza a megszűntetést végrehajtó menüpontot is.

Beállítások egy helyen (GodMode)

Ha szereti folyamatosan optimalizálni és személyre szabni számítógépét, jó hasznát veheti ennek a valószínűleg a fejlesztők számára létrehozott lehetőségnek, melynek segítségével egyetlen helyre gyűjthetők össze az operációs rendszer konfigurálására szolgáló modulok. Nem kell mást tenni, mint létrehozni egy új mappát az asztalon. Nyomja le a CTRL+SHIFT+N billentyűkombinációt, vagy válassza a helyi menüben az Új almenü Mappa lehetőséget. Ezután nyomja le az F2 billentyűt, és nevezze át a mappát erre a fura programsorra: GodMode.{ED7BA470-8E54-465E-825C-99712043E01C}

Ha ezután megnyitja a mappát, egy helyre összegyűjtve találja benne az összes beállítási lehetőséget.

A Windows 11 gyorsítása

Ha nincs szüksége az operációs rendszer vizuális hatásaira, erőforrásokat szabadíthat fel ezek kikapcsolásával.

A beállítás elvégzéséhez első lépésben meg kell nyitni a Névjegy ablakot. A névjegy megjelenítéséhez nyissa meg a Gépházat a WINDOWS+I billentyűparanccsal. A megnyílt ablakban egyből a keresőmezőbe kerül. Nyomja le kétszer a TAB billentyűt, hogy a bal oldali kategória listába kerüljön. Itt a LENYÍL billentyűvel keresse meg a "Rendszer" kategóriát és nyomja le az ENTER billentyűt a kiválasztáshoz. Ezután a TAB billentyű háromszori lenyomásával lépjen az alkategória listába és a LENYÍL billentyűvel válassza ki a "Névjegy" elemet és nyomja le az ENTER billentyűt.

A rendszer névjegyének ablaka a Vezérlőpult alkalmazásban is megnyitható. A Vezérlőpulton belül a kezdőbetűvel vagy a nyílbillentyűkkel keresse meg a Rendszer hivatkozást, majd aktiválja az ENTER billentyűvel. Ekkor megnyílik a Gépház, Rendszer, Névjegy ablak.

A Névjegy ablak megnyitásának egyszerűbb módja az, ha a WINDOWS+M billentyűkombinációval kisméretűre teszi az összes aktív ablakot, majd az Asztalon megkeresi a nyíl billentyűkkel vagy a kezdőbetűvel az Ez a gép ikont. Nyissa meg a Névjegy ablakot az ALT+ENTER-rel, vagy a helyi menü Tulajdonság parancsával.

A megnyílt Névjegy panelen a TAB billentyű lenyomásával keresse meg a "Speciális rendszerbeállítások" hivatkozást és nyomja le az ENTER billentyűt. Ekkor előfordulhat, hogy a Windows megerősítést vagy felhasználónevet és jelszót kér.

A Rendszer tulajdonságai ablak egy paranccsal gyorsan is megnyitható. A WINDOWS+R billentyűparanccsal nyissa meg a Futtatás ablakot, gépelje be a sysdm.cpl parancsot, majd nyomja le az ENTER billentyűt.

A megnyílt "Rendszer tulajdonságai" ablak tetején több fül található: "Számítógépnév", "Hardver", "Speciális", "Rendszervédelem", "Távoli használat". Alapértelmezetten a "Számítógépnév" fül van kiválasztva. Előfordulhat, hogy a lapfülek neveit nem olvassa fel a képernyőolvasó szoftver. Ekkor a "Rendszer tulajdonságai" panel megnyitása után a "Számítógépnév" lapfülön állva kétszer nyomja le a CTRL+TAB billentyűkombinációt a "Speciális" lapfülre navigáláshoz. Megjelenik a „Teljesítménybeállítások” párbeszédpanel, amelynek Vizuális hatások lapján a nyílbillentyűkkel jelölje be az „Egyéni” választógombot, majd a TAB billentyűvel a fanézetbe lépve igény szerint a SZÓKÖZ billentyűvel szüntesse meg azoknak a teljesítménycsökkentő vizuális hatásoknak a bejelölését, amelyek használata nem szükséges. Ha az Egyéni helyett a "Legjobb teljesítmény" választógombot aktiválja, a Windows egyszerre kikapcsolja az összes animációt és hatást. Végezetül aktiválja a párbeszédpanel OK gombját.

A WINDOWS billentyűvel végrehajtható parancsok

WINDOWS: Start menü megnyitása és becsukása

WINDOWS+D: Ugrás az asztalra

WINDOWS+M: Ugrás az asztalra és minden nyitott ablak minimalizálása

WINDOWS+, = Pillantás az asztalra

WINDOWS+E: A Fájlkezelő megnyitása

WINDOWS+A: A Gyorsbeállítások panel megnyitása (pl. Wi-Fi, hangerő, fényerő)

WINDOWS+N: Az Értesítési központ és a naptár megnyitása

WINDOWS+H: A hangalapú gépelés elindítása

WINDOWS+I: A beállításokra szolgáló Gépház ablak megnyitása

WINDOWS+R: A Futtatás ablak megjelenítése

WINDOWS+X: A Power User menü megnyitása (másodlagos startmenü)

WINDOWS+T: Végiglépkedés a tálcán található programikonokon

WINDOWS+TAB: A Feladatnézet megnyitása

WINDOWS+SZÓKÖZ: Váltás a nyelvek és a billentyűzetek között

WINDOWS++ (PLUSZ): A képernyő felnagyítása

WINDOWS+ESC: Visszatérés a normál nézetbe

WINDOWS+CTRL+ENTER: A Narrátor (képernyőolvasó) be- és kikapcsolása

WINDOWS+L: A számítógép zárolása, a zárolási képernyő megjelenítése

WINDOWS+CTRL+D: Virtuális munkaasztal megnyitása

WINDOWS+CTRL+F4: Az aktuális virtuális munkaasztal bezárása

WINDOWS+CTRL+JOBBNYÍL: Váltás a következő virtuális asztalra

WINDOWS+CTRL+BALNYÍL: Váltás az előző virtuális asztalra

WINDOWS+P: A képernyőmegosztási (vetítési) beállítások megnyitása

WINDOWS+G: Az Xbox Game Bar megnyitása (pl. képernyőfelvétel készítéséhez)

WINDOWS+PRINT SCREEN: Képernyőképet készít a teljes képernyőről, és automatikusan elmenti a Képek/Képernyőképek mappába

WINDOWS+. (pont) vagy É: Az emoji- és szimbólumpanel megnyitása

WINDOWS+W: A minialkalmazások (Widgets) panel megnyitása

WINDOWS+K: A Csatlakozás megnyitása vezeték nélküli kijelzőkhöz és audioeszközökhöz

WINDOWS+Z: A dokkolási elrendezések (Snap Layouts) megjelenítése az aktív ablakhoz

WINDOWS+FELNYÍL: Az aktív ablak teljes méretűvé tétele

WINDOWS+LENYÍL: Az aktív ablak lekicsinyítése, majd minimalizálása

WINDOWS+BAL/JOBBNYÍL: Az aktív ablakot a képernyő bal vagy jobb felére igazítja

WINDOWS+SHIFT+BAL/JOBBNYÍL: Az aktív ablak áthelyezése egy másik monitorra

WINDOWS+HOME: Az aktív ablak kivételével az összes többi ablak minimalizálása

Szakirodalom

A JAWS for Windows képernyőolvasó szoftver magyar nyelvű változatának súgója

Microsoft súgó

Herczeg Lajos: Operációs rendszerek tananyag látássérült felhasználók részére

Mali Attila, Herczeg Lajos: Számítógépes alapismeretek látássérült felhasználók számára

Impresszum

Szerző: Herczeg Lajos

Kiadja: Informatika a Látássérültekért Alapítvány

A kiadást támogatta: Slachta Margit Nemzeti Szociálpolitikai Intézet és a Belügyminisztérium